

Informacija o realizaciji priporočila Državnega zbora Republike Slovenije ob obravnavi triindvajsetega rednega Letnega poročila Varuha človekovih pravic za leto 2017

in

Odzivno poročilo Vlade Republike Slovenije na štiriindvajseto redno Letno poročilo Varuha človekovih pravic za leto 2018

ter

Odzivno poročilo Vlade Republike Slovenije na Poročilo o izvajanju nalog DPM v letu 2018

(Državni preventivni mehanizem po Opcijskem protokolu h Konvenciji OZN proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju)

V Ljubljani, 12. aprila 2019

Kazalo

Uvod.....	4
1 Informacija o realizaciji priporočila Državnega zbora Republike Slovenije ob obravnavi Triindvajsetega rednega letnega poročila Varuha človekovih pravic za leto 2017.....	1-1
1.1 Kazalo.....	1-1
1.2 Uvod.....	1-2
1.3 Pregled uresničevanja priporočil VČP iz Letnega poročila VČP za leto 2017	1-4
1.3.1 Vsa ministrstva in vladni organi.....	1-4
1.3.2 Ministrstvo za delo družino, socialne zadeve in enake možnosti (MDDSZ)...	1-10
1.3.3 Ministrstvo za finance (MF)	1-38
1.3.4 Ministrstvo za infrastrukturo (MZI).....	1-46
1.3.5 Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (MIZŠ)	1-51
1.3.6 Ministrstvo za javno upravo (MJU).....	1-65
1.3.7 Ministrstvo za notranje zadeve (MNZ).....	1-87
1.3.8 Ministrstvo za okolje in prostor (MOP)	1-93
1.3.10 Ministrstvo za pravosodje (MP)	1-112
1.3.11 Ministrstvo za zdravje (MZ)	1-142
1.3.12 Urad Vlade RS za narodnosti (UVN)	1-150
2 Odzivno poročilo Vlade Republike Slovenije na Štiriindvajseto redno Letno poročilo Varuha človekovih pravic za leto 2018.....	2-1
2.1 Kazalo.....	2-1
2.2 Uvod.....	2-3
2.3 Pregled uresničevanja priporočil VČP iz Letnega poročila VČP za leto 2018 po organih.....	2-7
2.3.1 Vlada RS	2-7
2.3.2 Ministrstvo za delo družino, socialne zadeve in enake možnosti (MDDSZ).....	2-8
2.3.4 Ministrstvo za finance (MF)	2-21
2.3.6 Ministrstvo za infrastrukturo (MZI).....	2-24
2.3.7 Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (MIZŠ)	2-26
2.3.8 Ministrstvo za javno upravo (MJU).....	2-34
2.3.9 Ministrstvo za notranje zadeve (MNZ).....	2-42
2.3.10 Ministrstvo za okolje in prostor (MOP)	2-48
2.3.11 Ministrstvo za pravosodje (MP)	2-53
2.3.12 Ministrstvo za zdravje (MZ)	2-66
2.3.13 Ministrstvo za kulturo (MK).....	2-71
2.3.14 Ministrstvo za obrambo (MORS)	2-74

2.3.15	Ministrstvo za zunanje zadeve (MZZ).....	2-76
2.3.16	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP)	2-78
2.3.17	Urad Vlade za narodnosti (UVN).....	2-79
2.4	Odziv Vlade Republike Slovenije na druge ugotovitve Varuha iz Štiriindvajsetega rednega Letnega poročila Varuha človekovih pravic za leto 2018	82
2.4.1	K POGlavJU 1. UVOD VARUHINJE IN PREDSTAVITEV DELA V LETU 2018.....	82
2.4.2	K PODPOGLAVJU 2. 1. ENAKOST PRED ZAKONOM IN PREPOVED DISKRIMINACIJE.....	83
2.4.3	K PODPOGLAVJU 2.2 VARSTVO DOSTOJANSTVA, OSEBNOSTNIH PRAVIC TER VARNOSTI IN ZASEBNOSTI	86
2.4.4	K PODPOGLAVJU 2.4 SVOBODA IZRAŽANJA.....	87
2.4.5	K PODPOGLAVJU 2.5 ZBIRANJE IN ZDRUŽEVANJE TER SODELOVANJE PRI UPRAVLJANJU JAVNIH ZADEV	87
2.4.6	K PODPOGLAVJU 2.6 NACIONALNE IN ETNIČNE SKUPNOSTI	88
2.4.7	K PODPOGLAVJU 2.7 TUJCI.....	101
2.4.8	K PODPOGLAVJU 2.8 OMEJITEV OSEBNE SVOBODE	107
2.4.9	K PODPOGLAVJU 2.9 POKOJNINSKO IN INVALIDSKO ZAVAROVANJE	109
2.4.10	K PODPOGLAVJU 2.10 ZDRAVSTVENO VARSTVO	110
2.4.11	K PODPOGLAVJU 2.11 SOCIALNA VARNOST.....	114
2.4.12	K PODPOGLAVJU 2.12 DELOVNOPRAVNE ZADEVE.....	114
2.4.13	K PODPOGLAVJU 2.14. DRUGE UPRAVNE ZADEVE.....	116
2.4.14	K PODPOGLAVJU 2.15 PRAVOSODJE	121
2.4.15	K PODPOGLAVJU 2.16 POLICIJSKI POSTOPKI.....	122
2.4.16	K PODPOGLAVJU 2.17 OKOLJE IN PROSTOR.....	125
2.4.17	K PODPOGLAVJU 2.18 REGULIRANE DEJAVNOSTI.....	2-133
2.4.18	K PODPOGLAVJU 2.19 DRUŽBENE DEJAVNOSTI.....	2-135
2.4.19	K PODPOGLAVJU 2.20 STANOVANJSKE ZADEVE	2-137
2.4.20	K PODPOGLAVJU 2.21 PRAVICE OTROK	2-140
3	Odzivno poročilo Vlade Republike Slovenije na Poročilo o izvajanju nalog DPM v letu 2018 (Državni preventivni mehanizem po Opcijskem protokolu h Konvenciji OZN proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju)	3-1
3.1	Kazalo.....	3-1
3.2	Odziv Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij.....	3-2
3.3	Odziv Ministrstva za zdravje	3-2
3.4	Odziv Ministrstva za notranje zadeve.....	3-3
3.5	Odziv Ministrstva za obrambo	3-5

Uvod

Državni zbor Republike Slovenije je 21. 2. 2019 posredoval Vladi Republike Slovenije v mnenje Štiriindvajseto redno letno poročilo Varuha človekovih pravic Republike Slovenije za leto 2018 (v nadaljevanju: **PVČP 2018**) in Poročilo Varuha človekovih pravic Republike Slovenije o izvajanju nalog državnega preventivnega mehanizma po Opcijskem protokolu h Konvenciji OZN proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju za leto 2018 (v nadaljevanju: **PVČP DPM 2018**).

Skupno poročilo Vlade za leto 2018 (v nadaljevanju: **Skupno poročilo**) tudi tokrat zajema tri relativno samostojna poročila. Prvi del skupnega poročila tako zajema Informacijo o realizaciji priporočila Državnega zbora ob obravnavi Triindvajsetega rednega letnega poročila Varuha človekovih pravic Republike Slovenije za leto 2017 (v nadaljevanju: **Informacija o realizaciji PVČP 2017**) ter Odzivno poročilo Vlade RS na štiriindvajseto redno letno poročilo Varuha človekovih pravic za leto 2018 (v nadaljevanju: **Odzivno poročilo na PVČP 2018**) in Odzivno poročilo Vlade na Poročilo o izvajanju nalog DPM v letu 2018 (v nadaljevanju: **Odzivno poročilo na PDPM 2018**). Skupno poročilo je, tako kot v preteklih letih, v okviru svojih pristojnosti koordiniralo Ministrstvo za pravosodje (v nadaljevanju: MP).

Pričujoče Skupno poročilo je odraz prizadevanj Vlade in vseh državnih organov za izboljšanje stanja varstva človekovih pravic in temeljnih svoboščin v državi in za zagotavljanje spoštovanja načela pravne države. Tudi tokrat je mogoče ugotoviti, da državni organi ves čas stremijo k stalnemu ozaveščanju, usposabljanju in izobraževanju o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, vključno o mednarodnih in regionalnih standardih in sprejetju ter izvajanju konkretnih ukrepov na področjih, ki jih kot problematične izpostavlja tudi Varuh v svojih letnih poročilih. Prav tako je mogoče ugotoviti, da se pristojni organi praviloma ustrezno in pravočasno odzivajo na pozive in opozorila, s katerimi se Varuh nanje obrača ob obravnavi konkretnih primerov iz svoje pristojnosti.

1 Informacija o realizaciji priporočila Državnega zbora Republike Slovenije ob obravnavi Triindvajsetega rednega letnega poročila Varuha človekovih pravic za leto 2017

1.1 Kazalo

1	Informacija o realizaciji priporočila Državnega zbora Republike Slovenije ob obravnavi Triindvajsetega rednega letnega poročila Varuha človekovih pravic za leto 2017.....	1-1
1.1	Kazalo.....	1-1
1.2	Uvod.....	1-2
1.3	Pregled uresničevanja priporočil VČP iz Letnega poročila VČP za leto 2017	1-4
1.3.1	Vsa ministrstva in vladni organi.....	1-4
1.3.2	Ministrstvo za delo družino, socialne zadeve in enake možnosti (MDDSZ)...	1-10
1.3.3	Ministrstvo za finance (MF)	1-38
1.3.4	Ministrstvo za infrastrukturo (MZI).....	1-46
1.3.5	Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (MIZŠ)	1-51
1.3.6	Ministrstvo za javno upravo (MJU).....	1-65
1.3.7	Ministrstvo za notranje zadeve (MNZ).....	1-87
1.3.8	Ministrstvo za okolje in prostor (MOP)	1-93
1.3.10	Ministrstvo za pravosodje (MP)	1-112
1.3.11	Ministrstvo za zdravje (MZ)	1-142
1.3.12	Urad Vlade RS za narodnosti (UVN)	1-150

1.2 Uvod

Državni zbor je na podlagi 272. in 111. člena Poslovnika državnega zbora (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10, 80/13 in 38/17) na seji 27. novembra 2018, ob obravnavi Triindvajsetega rednega poročila Varuha človekovih pravic Republike Slovenije za leto 2017, sprejel naslednje priporočilo: *»Državni zbor priporoča vsem institucijam in funkcionarjem na vseh ravneh, da upoštevajo priporočila Varuha človekovih pravic Republike Slovenije, zapisana v Triindvajsetem rednem poročilu Varuha človekovih pravic Republike Slovenije za leto 2017.«* (Uradni list RS, št. 78/18 z dne 4. 12. 2018).

V PVČP 2018 je Varuh uvodoma izrazil nezadovoljstvo z odzivi na njegova priporočila iz PVČP za leto 2017 na nekaterih področjih. Slabše stanje Varuh zaznava zlasti na področjih zagotavljanja enakih možnosti in varstva invalidov pred diskriminacijo, uresničevanja pravice do varnega in zdravega življenjskega okolja, uresničevanja pravice do zdravstvenega varstva, v tem okviru predvsem na področju duševnega zdravja in uresničevanja pravic na področju institucionalnega varstva. Iz poglavij, ki vsebujejo pregled uresničevanja priporočil iz PVČP za leto 2017, pa so vendarle razvidna tudi prizadevanja Vlade, da priporočila, ki jih sprejema oziroma se z njimi strinja, v kar največji meri tudi uresniči. Tako Varuh med drugim ugotavlja, da UIKS sledi priporočilom CPT in jih uresničuje ter da je že poskrbela za odpravo nekaterih ugotovljenih pomanjkljivosti razmer za nameščanje in obravnavo ranljivih zaprtih oseb. Njegovemu opozorilu na povečanje števila pobud pripornikov pa sledi njegova ugotovitev, da so strokovni sodelavci kar nekaj vprašanj s pobudniki rešili že v telefonskih pogovorih, zato ni bilo potrebe za obravnavo zadeve v nadaljnjem, bolj formalnem postopku, kar vsekakor kaže na odgovoren odnos in odzivnost države na izjemno občutljivem področju obravnave oseb, ki jim je odvzeta osebna svoboda.

V nadaljevanju je po organih prikazano posodobljeno stanje glede realizacije posameznih priporočil iz PVČP za leto 2017 (številke brez oklepaja) s primerjavo stanja iz odzivnega poročila vlade za leto 2017 (številke v oklepaju). Ocena realizacije priporočil je pripravljena po enotni legendi. Posodobljeno stanje samoocene realizacije skupno 76 priporočil pa je naslednje:

1. Realizirano: 9 (8);
2. delno realizirano: 23 (25);
3. stalna naloga: 23 (23);
4. zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja (tudi delne): 10 (10) in
5. nerealizirano (tudi delno): 11 (10).

Stanje samoocen realizacije sicer ne odraža v celoti prizadevanj Vlade Republike Slovenije tudi v letu 2018 in začetku leta 2019, da bi v največji možni meri uresničevala priporočila Varuha človekovih pravic iz letnega poročila za leto 2017. Deloma gre navedeno na račun spremenjenih razmer, deloma pa zaradi korektur pri podanih samoocenah realizacije iz preteklega poročanja. Tako je na primer URSIKS v času predhodnega poročanja v dogovoru z VSRS sprejela številne ukrepe za realizacijo priporočila št. 15 (z boljšo organizacijo dela naj se zmanjša število spremstev zaprtih oseb) in tako realizirala priporočilo. Zaradi dviga števila pripornikov in pomanjkanja pravosodnih policistov pa se je v zadnjem obdobju

ponovno soočila s težavami, povezanimi s spremstvom priprtih oseb, zaradi česar je bila samoocena realizacije spremenjena v zgolj delno realizirano. Nekatera priporočila, ki jih Varuh naslavlja na MOP, so bila v preteklem obdobju, zaradi nekaterih izvedenih ukrepov v smeri realizacije, ocenjena kot delno realizirana. Ker pa predlogi predpisov vendarle še niso bili sprejeti, je zaradi poenotenja metode samoocenjevanja kljub izvajanju nadaljnjih ukrepov za sprejetje ustreznih predpisov, ki jih priporoča Varuh, MOP samooceno realizacije spremenil v »nerealizirano«.

Poleg ocene stanja so dodana tudi pojasnila pristojnih organov na naslednji način:

- če je priporočilo realizirano (v celoti ali delno): navedba ukrepa, aktivnosti, s katerim je bilo priporočilo realizirano v celoti ali delno;
- če je realizacija zavrnjena zaradi nestrinjanja: navedba razlogov zanjo;
- če je priporočilo nerealizirano (delna ali celotna): navedba ukrepov in aktivnosti za realizacijo skupaj s predvideno časovnico ali navedba drugih razlogov, ki onemogočajo realizacijo, pa ne gre za zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja (npr. organizacijski, kadrovski, finančni in podobno).

1.3 Pregled uresničevanja priporočil VČP iz Letnega poročila VČP za leto 2017

(Metodološko pojasnilo: Stolpca 5 in 6 spodnje tabele sta izpolnjena samo v primerih, ko je pristojni resor sporočil dodatne ukrepe, izvedene v vmesnem obdobju po zadnjem poročanju (avgust 2018 – marec 2019) -stolpec 6 in ko je prišlo do spremembe ocene realizacije - stolpec 5.)

1.3.1 Vsa ministrstva in vladni organi

Skupno število priporočil, ki se nanašajo neposredno na vsa ministrstva in vladne organe: 6

Ocena realizacije priporočil:

1. realizirano: / (/)
2. delno realizirano: / (/)
3. stalna naloga: 6 (6)
4. zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja (tudi delne): / (/)
5. nerealizirano (tudi delno): / (/)

Št.	Priporočilo	Ocena realizacije	Pojasnila	Ocena realizacije	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
1.1	OCENA O SPOŠTOVANJU ČLOVEKOVIH PRAVIC IN PRAVNI VARNOSTI V DRŽAVI				
1	Varuh priporočja, naj državni organi in organi lokalnih oblasti v skladu z načelom	Stalna naloga	Vlada se s priporočilom strinja in si stalno prizadeva k izboljšanju stanja na tem področju. K ravnanju v skladu s tem priporočilom naslovnike zavezuje že 5. člen Zakona o državni upravi (Uradni list RS, št. 113/5 – ZDU- UPB4 in		MZI se odziva na vse pobude posameznikov ali skupin prebivalcev na področjih, ki so za prebivalce še posebej

	dobrega upravljanja in pravne države odgovarjajo na pisma, prošnje ali peticije posameznikov ali skupin prebivalcev. (stran 12)		naslednji; v nadaljevanju ZDU-1). Zaradi v praksi zaznane potrebe po prenovi, ki je v večini posledica preživetosti nekaterih določb, ki se nanašajo na elektronsko poslovanje in potrebe po odpravi administrativnih bremen za uradne osebe, je bila v letu 2018 sprejeta tudi nova Uredba o upravnem poslovanju (Uradni list RS, št. 9/18; v nadaljevanju: Uredba). Uredba sistemsko ureja upravno poslovanje organov državne uprave, organov samoupravnih lokalnih skupnosti ter drugih pravnih in fizičnih oseb, kadar na podlagi javnih pooblastil opravljajo upravne naloge. V drugem poglavju uredbe je urejeno poslovanje in zagotavljanje javnosti dela. To poglavje vsebuje opredelitev in način zagotavljanja splošnih informacij, ki so konkretizirane, obvezo objave seznama uradnih oseb in način njihovega izkazovanja. Prav tako vsebuje določbe o zagotavljanju javnosti dela in odzivnosti organov, državnem portalu e-Uprava in enotnem kontaktnem centru državne uprave.		pomembna (javni prevoz potnikov, urejanje infrastrukture za pešce, kolesarje, urejanje cestne in železniške infrastrukture, zmanjševanje okoljskega odtisa prometa).
2.	Varuh vsem državnim organom in organom lokalnih oblasti priporoča sprejetje ukrepov, ki bodo zagotovili odpravo vsakega neupravičenega zavlačevanja postopka in nerazumno dolgega odločanja. (stran 15)	Stalna naloga	Vlada se s priporočilom strinja in si ves čas prizadeva za sprejetje ukrepov in zagotovitev ustreznih pogojev za vodenje postopkov brez nepotrebne odlašanja. Po gospodarski krizi, ko je bila ena izmed prioritete zmanjševanje proračunskega primanjkljaja in s tem povezano tudi zmanjševanje števila javnih uslužbencev, se v sedanjem času Vlada še vedno spoprijema s kadrovskimi primanjkljaji na različnih področjih. S tem povezane težave poskuša reševati na načine, ki obenem zagotavljajo vzdržnost javnih financ, na eni strani sicer omejeno z dodatnimi zaposlitvami javnih uslužbencev, ki odločajo v pravnih postopkih o tem tudi odziv MDDSZ k priporočilu št. 52, odziv MJU k priporočilu št. 39, odziv MOP na priporočili št. 46 in 51) in na drugi strani s stalnim izobraževanjem zaposlenih ter s sistemskimi rešitvami, usmerjenimi k zmanjševanju administrativnih bremen (npr. reorganizacija centrov za		

			<p>socialno delo itd.) in s tem omogočanju, da se zaposleni v večji meri posvečajo primarno strokovnim nalogam. Vlada se zaveda, da so za hitro in kvalitetno izvrševanje nalog in pooblastil izjemnega pomena tudi kvalitetni in medresorsko usklajeni predpisi, ki morajo biti sprejeti v postopku, ki zagotavlja kar najširši konsenz tudi v splošni javnosti, zaradi česar si prizadeva s sistemskimi izboljšavami v postopkih priprave predpisov prispevati k varstvu zaupanja v pravo, k spoštovanju pravne varnosti in določnosti pravnih norm ter k zakonitosti delovanja državnih organov, torej k uresničevanju načel pravne države (podrobneje o tem odzivi MDDSZ in MJU k priporočilu št. 67). V tem okviru si prizadeva tudi z ustreznim urejanjem pristojnosti posameznih organov povečati učinkovitost nadzornih mehanizmov (glej npr. odziv MDDSZ k priporočilu št. 54). Kar zadeva trajanje sodnih postopkov je napredek pri skrajševanju časa reševanja zadev razviden tudi iz tujih analiz (npr. Justice scoreboard Evropske komisije). Strankam pa so na voljo tudi pospešitvena sredstva in nadzorni mehanizmi za primere, ko pride do nedopustnega trajanja posameznih postopkov.</p>		
3.	<p>Varuh priporočila, naj vsi organi in nadzorne institucije sprejmejo ukrepe za učinkovitejše opravljanje svojih nalog, da bi še bolj prispevali k odkrivanju nepravilnega in nezakonitega delovanja, sankcioniranju zaradi njega in zmanjševanju</p>	<p>Stalna naloga</p>	<p>Vlada se s priporočilom strinja in si v okviru realnih možnosti ves čas prizadeva za izboljšanje stanja na tem področju. (Glej tudi odziv na priporočila št. 1 in 2, 5 in 67 s katerimi je to priporočilo vsebinsko tesno povezano.)</p>		

	njegovega obsega. Med ukrepe spadajo tudi odprava kadrovskih primanjkljajev, vzpostavitev učinkovitega medsebojnega sodelovanja in jasnejša določitev pristojnosti in pooblastil (stran 16)				
4.	Državni zbor RS, Vlada RS in ministrstva naj sprejmejo ukrepe za uveljavitev temeljnega načela Ustave RS, da je Slovenija pravna in socialna država, da bi odpravili revščino ter posameznikom in njihovim družinam zagotovili pogoje za zadovoljevanje temeljnih človekovih potreb, brez diskriminacije na podlagi katerekoli osebne okoliščine. (stran 18)	Stalna naloga	Vlada se s priporočilom strinja in si ves čas prizadeva za njegovo uresničevanje. Podrobnejši odziv na to priporočilo je pripravilo MDDSZ.		
5.	Varuh Vladi RS predlaga, naj zagotovi	Stalna naloga	Vlada se s priporočilom strinja in si ves čas prizadeva za njegovo uresničevanje. Sistemske rešitve je predstavilo MJU		

	učinkovito medresorsko sodelovanje in usklajevanje pri pripravi in uveljavljanju zakonodaje in podzakonskih aktov ter drugih sistemskih ukrepov za odpravo kršitev človekovih pravic in temeljnih svoboščin. (stran 22)		v odzivu k priporočilu št. 67. Poleg navedenih ukrepov pa je bila z uveljavitvijo ZDU-1J med naloge Ministrstva za pravosodje izrecno dodana naloga »preučevanje in načrtovanje uveljavljanja temeljnih človekovih pravic in svoboščin«, ter »usmerjanje ministrstev glede izvrševanja sodb mednarodnih sodišč«, kar med drugim zajema tudi medresorsko usklajevanje in oblikovanje predlogov sistemskih ukrepov, s katerimi naj se odpravijo kršitve človekovih pravic in preprečevanje kršitev človekovih pravic v bodoče.		
2.12	ZDRAVSTVENO VARSTVO				
65	Vlada RS naj vsem ministrstvom in državnim organom, ki pripravljajo strokovne podlage za posamezen zakon ali vladni predpis, naloži, naj javno objavijo sestavo strokovnih delovnih teles in strokovnjakov, ki kakor koli sodelujejo pri pripravi zakonskih rešitev. (stran 357)	Stalna naloga	Vlada se s priporočilom strinja in si ves čas prizadeva za njegovo uresničevanje. Tako morajo predlagatelji, v skladu z Navodilom za izvajanje Poslovnika Vlade Republike Slovenije št. 10 – gradivo vlade, ki določa vsebino in obliko gradiv Vlade Republike Slovenije, navesti zunanje strokovnjake, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva, kar predstavlja t.im. zakonodajno sled. Zahtevana je navedba imena zunanjega strokovnjaka ali firme in naslova pravne osebe, ki je sodelovala pri pripravi predloga predpisa ali splošnega akta za izvrševanje javnih pooblastil. Poleg tega tč. 9 gradiva (Predstavitev sodelovanja javnosti) od predlagatelja zahteva navedbo mnenj, predlogov in pripombe z navedbo predlagateljev (imena in priimki fizičnih oseb, ki niso poslovni subjekti so izvzeti iz obveznosti). V dosledno implementacijo navedenih določil so usmerjene številne aktivnosti vlade, med drugim tudi usposabljanje javnih uslužbencev s področja posvetovanja z deležniki, ki vključuje tudi ustrezno vodenje in evidentiranje vseh predlogov in mnenj zunanjih deležnikov.		

		<p>V uresničevanje navedenega priporočila varuha so usmerjene tudi aktivnosti vlade v njenem »Vladnem programu za krepitev integritete in transparentnosti 2017-2019«, v katerem je eden izmed ukrepov tudi utrjevanje in dvig ozaveščenosti javnih uslužbencev in funkcionarjev na področju integritete in transparentnosti, ki se izvaja v obliki usposabljanj z naslovom modula: Osebna integriteta v vsakdanjem delu javnega uslužbenca oziroma, kako pri svojem delu ravnati odgovorno in etično in katerega vsebine so tudi izogibanje nasprotju interesov in ločevanje med zakonitim in nezakonitim lobiranjem. Poleg navedenih usposabljanj je Ministrstvo za javno upravo v letu 2017 v sodelovanju z Skupnostjo občin Slovenije, Združenjem občin Slovenije in Združenjem mestnih občin Slovenije izvedlo več posvetov z delovnim naslovom "PRIPRAVA OBČINSKIH PREDPISOV - Transparentnost in zakonodajna sled", katerega del so bile tudi vsebine izogibanja nasprotja interesov in lobiranja ter transparentnosti pri pripravi občinskih predpisov. Med ukrepi za prepoznavanje in odpravo tveganj nespoštovanja nasprotja interesov in nezakonitega lobiranja oziroma drugih nedovoljenih vplivov gre omeniti tudi načrte integritete, kot zakonskega orodja za krepitev integritete, ki ga morajo skladno z ZIntPK izvajati vsi državni organi. Nadzor njihovega izvajanja pa je v pristojnosti Komisije za preprečevanje korupcije.</p>		
--	--	--	--	--

1.3.2 Ministrstvo za delo družino, socialne zadeve in enake možnosti (MDDSZ)

Skupno število priporočil, ki se nanašajo na MDDSZ: 22

Ocena realizacije priporočil:

1. realizirano: 5 (4)
2. delno realizirano: 9 (8)
3. stalna naloga: 1 (1)
4. zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja (tudi delne): 5 (5)
5. nerealizirano (tudi delno): 2 (4)

Št.	priporočilo	ocena realizacije	pojasnila	Ocena realizacije	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
1.1	OCENA O SPOŠTOVANJU ČLOVEKOVIH PRAVIC IN PRAVNI VARNOSTI V DRŽAVI				
4.	Državni zbor RS, Vlada RS in ministrstva naj sprejmejo ukrepe za uveljavitev temeljnega načela Ustave RS, da je Slovenija pravna in socialna država, da bi odpravili revščino ter posameznikom in njihovim družinam zagotovili pogoje za zadovoljevanje temeljnih človekovih potreb, brez diskriminacije na podlagi katerekoli osebne okoliščine (stran 18)	Stalna naloga	MDDSZ si ves čas prizadeva s širokim naborom socialnih transferjev in socialno varstvenih programov zagotoviti čim večjo socialno vključenost vseh posameznikov. Pri tem se MDDSZ zaveda, da so socialni transferji le blažilci revščine, ki ne glede na svojo višino, sami po sebi ne zadostujejo za zmanjševanje revščine. Ključno je večstebno reševanje na način, da se poleg transferjev zagotavljajo možnosti za aktivacijo ter kakovostne in za vse dostopne javne storitve kot sta izobraževanje in zdravstvo ter zadovoljive bivanjske razmere. Izjemno pomembna je tudi plačna politika s sistemom minimalne plače in		Sprejet Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o minimalni plači (Uradni list RS, št. 83/18).

			<p>ustreznimi razmerji med plačami in drugimi prejemki.</p> <p>Treba pa je poudariti, da se vsi ukrepi in dejavnosti MDDSZ za odpravo revščine ter zagotavljanje pogojev za zadovoljevanje temeljnih človekovih potreb posameznikov in njihovih družin oblikujejo in izvajajo v skladu z načelom enakega obravnavanja ne glede na katero koli osebno okoliščino, kot ga opredeljuje Zakon o varstvu pred diskriminacijo. K temu načelu so po ZVarD zavezani vsi državni organi, lokalne skupnosti, samoupravne narodne skupnosti in nosilci javnih pooblastil. (podrobnejše pojasnilo k temu priporočilu je v poglavju 1.1 v delu B tega poročila: Odziv Vlade Republike Slovenije na druge ugotovitve Varuha iz Triindvajsetega rednega Letnega poročila Varuha človekovih pravic za leto 2017).</p>		
2.2	DISKRIMINACIJA IN NESTRPNOST				
9	Varuh priporoča sprejetje zakonodaje, ki bo sistemsko urejala pravice študentov invalidov v zvezi s študijem. (stran 130)	Delno realizirano	<p>Dodatno k odgovoru MIZŠ:</p> <p>MZI je v dopisu, št. 37101-4/2013/61-0019232 z dne 20.10. 2016, Varuhu pojasnilo, da bodo ministrstva pristojna za promet, invalide in izobraževanje predlagala spremembo zakonodaje v delu, ki zadeva status študenta invalida. Tako bo ministrstvo, pristojno za izobraževanje, pri pripravi novega zakona o visokem šolstvu opredelilo status študenta s posebnimi pravicami in njegove pravice. Dokler ne bodo prevozi študentov invalidov sistemsko urejeni, ministrstvo, pristojno za invalide, te prevoze financira programsko v okviru javnega razpisa za financiranje socialnovarstvenih programov. V letu</p>		

			<p>2016 je za ta namen ministrstvo zagotovilo Društvu študentov invalidov Slovenije 58.500 evrov za prevoze študentov invalidov. Ministrstvo, pristojno za invalide, financira društvo tudi v letu 2017. Prevozi študentov za invalide so v pristojnosti Direktorata za invalide, vendar se na podlagi dogovora med ministricama (MDDSZ in MIZŠ) v letu 2016, 2017 in 2018 to problematiko sofinancira v okviru socialnovarstvenih programov, ki so v pristojnosti Direktorata za socialne zadeve. V okviru navedenega je bilo dogovorjeno tudi, da del sredstev zagotovi MIZŠ. V letu 2017 je MDDSZ sofinanciralo projekt v višini 58.500,00 eur. V letu 2018 je MDDSZ za program prevozov študentov invalidov, namenilo sredstva v višini 78.000,00 eur, MIZŠ je zagotovilo delež vrednosti projekta v višini 40.000,00 eur.</p>		
10	<p>Varuh Vladi RS predlaga, naj zagotovi vse potrebne pogoje, da bo lahko Svet za invalide Republike Slovenije učinkovito opravljal svoje naloge. (stran 131)</p>	Delno realizirano	<p>Na podlagi 28. člena Zakona o izenačevanju možnosti invalidov je bil 28. 10. 2013 ustanovljen Svet za invalide RS (v nadaljnjem besedilu: Svet), ki je neodvisen tripartitni organ, katerega člani so predstavniki reprezentativnih invalidskih organizacij (7 članov), predstavniki strokovnih institucij s področja invalidskega varstva (7 članov) ter predstavniki Vlade RS (7 članov). Svet deluje kot obvezni posvetovalni forum o vprašanih invalidske politike. Člani Sveta izmed predstavnikov reprezentativnih invalidskih organizacij, strokovnih institucij s področja invalidskega varstva in Vlade RS na prvi seji Sveta izvolijo predsednika, ki je vedno predstavnik reprezentativnih invalidskih organizacij in trije podpredsedniki. Oktobra 2017 je potekel Svetu</p>		

		<p>prvi štiriletni mandat, zato so bili izbrani novi člani za drugi mandat. Člani in vodstvo so bili potrjeni na prvi redni seji drugega mandata 7. 12. 2017.</p> <p>Naloge Sveta so:</p> <ul style="list-style-type: none"> - spremlja razvoj in izvajanje programov s področja invalidskega varstva ter daje pobude za njihov razvoj in izvajanje, - med javno obravnavo predlagateljem zakonov in drugih predpisov daje mnenje o zakonih in drugih predpisih, ki se nanašajo na invalidsko varstvo, - sodeluje pri pripravi poročil o izvajanju nacionalnih programov in daje mnenje o njih, - Vladi Republike Slovenije daje pobude, predloge in priporočila v zvezi z invalidskim varstvom, - skrbi za sodelovanje med ministrstvi in strokovnimi institucijami ter invalidskimi organizacijami, - spodbuja in spremlja izvajanje Zakona o ratifikaciji Konvencije o pravicah invalidov in Izbirnega protokola h Konvenciji o pravicah invalidov (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 10/08), - opravlja druge naloge skladno s sprejetimi pravili o delovanju sveta. <p>Zaradi celotnega uresničevanja 33. člena Konvencije o pravicah invalidov je potrebno Svet še bolj pravno in trajno finančno urediti kot samostojen in neodvisen subjekt, zato smo pripravili javno naročilo za pripravo analize pravno finančne strukture Sveta, ki bo zadostila vsem pogojem in bo v skladu s Konvencijo o pravicah invalidov in slovensko zakonodajo. Analiza, ki jo</p>		
--	--	--	--	--

			<p>pripravlja Inštitut za javno upravo, je v drugi fazi priprave. Pravilna umestitev Sveta je ključnega pomena, kar pa je v našem sistemu velik izziv in zato se zavedamo, da je nujno potrebno narediti kvalitetno in strokovno analizo s strani pravne in upravne stroke, ki jo tudi pripravlja. Svet je torej v fazi preureditve tako kot to zahteva Konvencija.</p>		
2.3	OMEJITEV OSEBNE SVOBODE				
13	Varuh poziva k čimprejšnji uresničitvi priporočil iz posebnega tematskega poročila glede izboljšanja razmer za nameščanje in obravnavo ranljivih zaprtih oseb (starostniki, bolni, invalidi in drugi).	Delno realizirano	<p>MDDSZ ugotavlja, da je predlog za sklenitev dogovora deloma nejasen in nedorečen ter tudi v neskladju z veljavnimi predpisi. Sam postopek za sprejem v SVZ je urejen v Pravilniku o postopkih pri uveljavljanju pravice do institucionalnega varstva, ki to področje v zadostni meri ureja. Pristojnosti CSD-jev pa so razdelane v Zakonu o socialnem varstvu, področni zakonodaji ter v Katalogu javnih pooblastil, nalog po zakonu in storitev, ki jih izvajajo CSD.</p> <p>MDDSZ meni, da sklenitev predmetnega dogovora ne bi prispevala k spremembam oziroma morebitnim izboljšavam v zvezi z namestitvijo oseb v primerih prekinitve kazni zapora ali po prestani kazni zapora. Ker se MDDSZ zaveda težav pri nameščanju oseb v času prekinitve kazni zapora ali po odpustu s prestajanja kazni zapora, smo iskali druge rešitve. S predstavnicami URSIKS in s Skupnostjo socialnih zavodov so se sestali 22. 3. 2017 in se dogovorili, da zavodi za prestajanje kazni zapora o vsakem primeru posebej obvestijo Skupnost socialnih zavodov Slovenije (SSZS), le-ta nato imenuje posebno skupino, ki bo sodelovala v posameznem postopku primerne namestitve. Tak</p>		<p>Dogovor, sklenjen 22.3.2017, še velja – čeprav se zavedamo, da predlog na nek način pomeni preskakovanje čakalnih vrst, gre za kratkoročni ukrep, saj URSIKS predvideva z novogradnjo zapora v Sostrem tudi vzpostavitev negovalnega oddelka tako, da urgentnega nameščanja obsojencev, ki potrebujejo celovito oskrbo in nego, ne bo več.</p>

			način bo po našem mnenju pripomogel k nemotenemu nameščanju oseb v socialno varstvene zavode v primerih prekinitve kazni zapora ali po prestani kazni zapora.		
17	Varuh poziva vse pristojne k čimprejšnji izvedbi priporočil, ki jih je Državni zbor RS izdal ob obravnavi Varuhovega Posebnega poročila o kršitvah človekovih pravic oseb z duševno motnjo pri njihovem neprostovoljnem nastanjanju in obravnavi v varovanih oddelkih socialnovarstvenih zavodov. (stran 161) - v zvezi s priporočilom št. 21 iz Letnega poročila VČP za leto 2016 in Posebnim poročilom VČP o kršitvah človekovih pravic oseb z duševno motnjo pri njihovem neprostovoljnem nastanjanju in obravnavi v varovanih oddelkih socialnovarstvenih zavodov	Delno realizirano	<p>Vlada RS je s sklepi z dne 21. 3. 2018 določila, da resorni ministrstvi (MDDSZ in MF), v roku 14 dni najdeta rešitev za sofinanciranje in odprtje dodatnega varovanega oddelka v enem od posebnih ali kombiniranih socialnovarstvenih zavodov.</p> <p>Kljub zavedanju, da večanje kapacitet na varovanih oddelkih ne bo rešilo osnovnega problema varovanih oddelkov (torej spremembe sistema), si MDDSZ z namenom kratkoročne rešitve razbremenitve obstoječih varovanih oddelkov prizadeva za odprtje dodatnega varovanega oddelka. MDDSZ je že pristopilo k realizaciji navedenih sklepov in bo predvidoma povečalo kapacitete za 20 mest. V Domu Nine Pokorn Grmovje se načrtuje gradnja dodatnega varovanega oddelka, vendar le za osebe z demenco. Odprtje dodatnega varovanega oddelka posledično pomeni razbremenitev drugih varovanih oddelkov. Gradnja navedenega oddelka bo financirana iz lastnih sredstev zavoda, realizacija je predvidena v letu 2018. V Domu Lukavci je s prenovo možna širitev kapacitet (predvidoma 12), realizacija pa je predvidena v sredini leta 2019. Sredstva za to bo namenila država v skladu s sklepi Vlade RS.</p> <p>Delovni skupini za vzpostavitev specializirane enote za obravnavo oseb z najtežjimi oblikami motenj v duševnem zdravju je Vlada RS skladno z navedenimi sklepi naložila, da v roku 6 mesecev</p>		MDDSZ je v okviru proračunskih sredstev zagotovilo izgradnjo novega varovanega oddelka v Lukavcih do konca leta 2019.

		<p>(21.9.2018) pripravi kadrovske in prostorske standarde ter normative za novo specializirano obravnavo oseb z najtežjimi oblikami motenj v duševnem zdravju. Na podlagi zbranih predlogov kadrovskih in prostorskih normativov, bo predvidoma poleti 2018 sledila peta seja delovne skupine ter nadaljuje delo skupine (predlogi zakonodajnih sprememb, priprava elaborata, ogled prakse v tujini...). Problematika varovanih oddelkov socialnovarstvenih zavodov je kompleksna in medresorska in je posledica slabega izvajanja Zakona o duševnem zdravju (ZDZdr) in postavljenega neustreznega koncepta obravnave oseb z najtežjimi oblikami duševnih motenj v kombinaciji z nevarnim vedenjem (delovna skupina za t.i. poforenziko trenutno pripravlja kadrovske in prostorske standarde in normative specializirane obravnave, predvidena naslednja seja konec junija).</p> <p>V okviru slabega izvajanja ZDZdr je problematično predvsem naslednje: a.) nezadostno razvita mreža nadzorovane obravnave ter nezadostna komunikacija med posameznimi deležniki, b.) problematika sodnih izvedencev oziroma izvedencev psihiatrične stroke - nov zakon o sodnih izvedencih od marca 2018, večina členov v veljavo stopi v letu 2019, c.) nameščanje nepokretnih oseb na varovane oddelke, d.) nameščanje na varovane oddelke zgolj zaradi reševanja socialnih stisk, e.) postavitve osebe pod skrbništvo zgolj zaradi lažjega oziroma hitrejšega sprejema v socialno varstveni zavod.</p> <p>Skladno z navedbami na strani 172 MDDSZ pojasnjuje, da Varnostna služba v SVZ Hrastovec</p>		
--	--	--	--	--

			od 1.1.2018 ne deluje več.		
19	<p>Varuh priporoča, naj Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti poskrbi za sprotno objavo podatkov o številu prostih mest na vseh (verificiranih in neverificiranih) varovanih oddelkih socialnovarstvenih zavodov. (stran 172) – v zvezi s priporočilom št. 21 iz Poročila VČP za leto 2016</p>	Realizirano	<p>Prosta mesta MDDSZ spremlja na tedenski ravni v vseh verificiranih varovanih oddelkih (zaradi prezasedenosti prostih mest ni). Na spletni strani MDDSZ je objavljen seznam varovanih oddelkov (za osebe z demenco). Za osebe s težavami v duševnem zdravju in/ali razvoju pa so objavljeni tudi neverificirani varovani oddelki.</p> <p>Vezano na navedbe na strani 170 glede prenove standardov in normativov ter problematiko pomanjkanja osebja na varovanih oddelkih med vikendi, kjer Varuh ugotavlja, da je razvidno, da je zaradi navedenega ob koncu tedna na voljo manj (organiziranih) aktivnosti za stanovalke in stanovalce, vključno z odhodi na sveži zrak, predvsem za tiste stanovalke in stanovalce, ki nimajo obiskov DPM predlaga prevetritev kadrovskih normativov na način, da bo tudi ob koncih tedna na voljo dovolj osebja za izvajanje aktivnosti.</p> <p>MDDSZ se zaveda, da so standardi in normativi socialnovarstvenih storitev potrebni prenove, kar je ena od prioritet do konca leta. Ustanovljena je bila delovna skupina za pripravo osnutka Pravilnika o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev. Načrtuje se, da bo delovna skupina jeseni nadaljevala s svojim delom. Predlogi DPM iz poročila o tematskem obisku bodo vključeni v predloge sprememb in dopolnitev standardov in normativov socialnovarstvenih storitev.</p> <p>Na področju oseb z demenco, kjer Varuh navaja, da delež pobud vezano na osebe nameščene v</p>		<p>Večina regijskih posvetov za predstavitev Dopolnitev usmeritev je bila izvedena pred poletjem in v jeseni. Ostali sta samo še dve regiji, ki še nista izvedli regijskih srečanj.</p>

		<p>SVZ ostaja še naprej velik (kar je povezano z ZDZdr) dodajamo naslednja pojasnila:</p> <p>Obravnavo oseb z demenco v domovih za starejše poteka z osebnim spremljanjem (brez oviranja svobode gibanja) ali v varovanih oddelkih po ZDZdr. MDDSZ skupaj z izvajalci institucionalnega varstva že dalj časa opozarja na potrebo po spremembi in dopolnitvi ZDZdr, saj imajo izvajalci zaradi veljavnih določb zakona številne težave pri izvajanju oskrbe oseb z demenco. Pripravili smo tudi predloge za spremembe in dopolnitve zakona, ki smo jih predstavili pristojnemu ministrstvu.</p> <p>Glede mnenja Varuha, da je treba podrobneje urediti zlasti vprašanje, kdaj je mogoče posamezniku pomagati s skrbnikom, kdaj pa le s skrajnim primerom odvzema poslovne sposobnosti pojasnjujemo:</p> <p>Aktiv socialnih delavcev pri SSZS je bil sklicatelj konference, na kateri smo se seznanili s primeri iz prakse in iskali rešitve, kako bi ustrezneje uredili skrbništvo za starejše v zakonodaji in v praksi okrepili sodelovanje med domovi in centri za socialno delo. V ta namen se je pri SCSD že ustanovila delovna skupina.</p> <p>Vezano na ugotovitev Varuha, da predvidene spremembe in Dopolnitve usmeritev za delo z osebami z demenco sledijo njegovim priporočilom in priporočilom državnega preventivnega mehanizma iz poročil o obiskih posameznih domov za starejše dodajamo:</p> <p>Dopolnitve usmeritev za delo z osebami z demenco v institucionalnem varstvu starejših so vodstva domov prejela v mesecu februarju 2018.</p>		
--	--	--	--	--

			<p>V njih so upoštevane ugotovitve in priporočila predstavnikov Varuha človekovih pravic in Socialne inšpekcije. Dopolnitve usmeritev so bile predstavljene na srečanju direktorjev domov, 12. aprila 2018 ter na različnih strokovnih in regijskih srečanjih izvajalcev institucionalnega varstva starejših.</p> <p>Več kot polovica regijskih posvetov za predstavitev Dopolnitev usmeritev je bila izvedena pred poletjem, ostali pa bodo predvidoma v septembru.</p>		
2.6	DRUGE UPRAVNE ZADEVE				
40	Za učinkovit potek upravnih postopkov VČP priporoča spremembo prvega in tretjega odstavka 251. člena Zakona o splošnem upravnem postopku, in sicer tako, da bodo organi druge stopnje zavezani meritorno odločiti v zadevah, ne pa, da imajo možnost o tem odločiti samostojno, kar v praksi pomeni, da v večini primerov le odpravijo odločbo organa prve stopnje in mu zadevo vrnejo v ponovni postopek. (stran 283)	Zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	Dodatno k odgovoru MJU: MDDSZ meritorno odloči o zadevah, ko je bilo na prvi stopnji v zadostni meri raziskano dejansko stanje. Če MDDSZ meni, da je bilo dejansko stanje pomanjkljivo raziskano, zadevo vrne v ponovno odločanje z napotkom, kaj mora CSD dodatno preveriti. V kolikor bi MDDSZ dodatno raziskoval pomanjkljivo ugotovljeno stanje, bi se postopki podaljšali - in ne kot se pričakuje, skrajšali.		
2.10	DELOVNOPRAVNE ZADEVE				
52	Varuh ponavlja: Vlada RS naj zagotovi, da bodo postopki pri vseh nadzornih institucijah potekali v razumnih rokih. Predlagamo kadrovske	Realizirano	Vlada RS je v okviru obstoječih zmožnosti v okviru sistema državne uprave v kadrovskem načrtu uspela zagotoviti 5 novih zaposlitev na Inšpektoratu RS za delo.		

	<p>okrepitev Inšpektorata RS za delo, kjer je to mogoče, tudi s prerazporeditvami. (stran 331) – ponovitev priporočila št. 51 (2016)</p>				
53	<p>Varuh priporoča, naj Vlada RS pripravi spremembe zdajšnje ureditve tako, da starši otrok s posebnimi potrebami ne bodo prizadeti in omejeni z veljavnim, največjim možnim številom dni letnega dopusta. Okoliščine varovanja in nege težje telesno in zmerno, težje ali težko duševno prizadete osebe morajo biti izrecno upoštevane pri priznavanju pravice do letnega dopusta staršev otrok s posebnimi potrebami. (stran 331) – ponovitev priporočila št. 49 (2016)</p>	Realizirano	<p>Dodatno k odgovoru MJU: Varuh je že v priporočilu št. 49 (2016) od Vlade RS terjal, naj takoj pripravi spremembe Zakona o uravnoteženju javnih financ (ZUJF) in kot izjemo od omejitve letnega dopusta prizna merilo varovanja in nege težje telesno in zmerno, težje ali težko duševno prizadete osebe. Vlada RS oziroma MJU zavrača uresničitev navedenega priporočila z navedbo, da bi bilo ustrežnejše, če bi ureditev v Zakonu o ukrepih na področju plač in drugih stroškov dela za leto 2017 ostala nespremenjena, pri čemer bi se pravice staršev otrok s posebnimi potrebami uredile v predpisih, ki so v pristojnosti MDDSZ. Omenjeno stališče Varuh označuje kot sprenevedanje. Z vidika MDDSZ so v ZDR-1 kot v splošnem predpisu, ki ureja delovna razmerja, že sedaj urejeni tudi primeri, v katerih pripadajo delavcu že na podlagi zakona še dodatni dnevi letnega dopusta. Pri odmeri trajanja letnega dopusta je namreč treba upoštevati tudi kriterije po posebnih zakonih in veljavnih kolektivnih pogodbah, ki določajo dodatne dneve letnega dopusta. Daljše trajanje letnega dopusta se lahko dogovori tudi s pogodbo o zaposlitvi. Na ta način zakon omogoča, da se opredelijo dodatne okoliščine, ki zaradi posebnih potreb opravičujejo dodatne dneve letnega dopusta. Poudariti velja, da ZDR-1</p>		

			<p>določa minimum pravic, zato tudi ne določa zgornje meje števila dni letnega dopusta.</p> <p>V zvezi z izpostavljeno problematiko MDDSZ pojasnjuje, da v skladu s tretjim in četrtem odstavkom 159. člena ZDR-1 delavcu že na podlagi zakona pripadajo dodatni dnevi letnega dopusta glede na njegove osebne in socialne okoliščine. Do dodatnega dopusta v trajanju najmanj treh dni je upravičen delavec, ki neguje in varuje otroka, ki potrebuje posebno nego in varstvo v skladu s predpisi, ki urejajo družinske prejemke. Zakon tako pravico do dodatnih treh dni letnega dopusta veže na upravičenost do dodatka za nego otroka na podlagi Zakona o starševskem varstvu in družinskih prejemkih (Uradni list. RS, št. 26/14 in 90/15, v nadaljevanju ZSDP-1). Še enkrat pa velja poudariti, da že sam ZDR-1 v določilu prvega odstavka 161. člena določa, da je daljše trajanje letnega dopusta, kot je določeno v 159. členu ZDR-1, lahko določeno v kolektivni pogodbi ali pogodbi o zaposlitvi. Upošteva je navedeno zakonsko ureditev MDDSZ meni, da je obstoječa ureditev v ZDR-1 primerna, specifične za posamezna področja pa je dopustno in primerno urediti v specialnih predpisih.</p>		
54	<p>Varuh ponavlja priporočilo: Vlada RS naj sprejme in izvaja ukrepe, ki bodo zagotovili pregleden, učinkovit in hiter sistem nadzora nad izplačevanjem plač, tako neto zneskov kot vseh odtegljajev, povezanih s plačami. (stran 332) –</p>	Realizirano	<p>Vlada RS je na predlog MDDSZ dne 26.9.2017 sprejela Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o inšpekciji dela (Uradni list RS, št.55/17). Le-ta uvaja tudi možnost inšpektorja, da prepove opravljanje dela delavcev ali delovnega procesa oziroma uporabo sredstev za delo do odprave nepravilnosti ob ugotovitvi, da je bil pri delodajalcu v obdobju preteklih 12 mesecev dvakrat ali večkrat pravno močno ugotovljen prekršek, da ni</p>		

	<p>ponovitev priporočila št. 50 (2016)</p>		<p>izplačal plače v skladu z določbami o plačilnem dnevu, kot to določa zakon, ki ureja delovna razmerja. Gre za nov razlog za možnost izdaje fakultativne prepovedne odločbe, saj so kršitve v zvezi s plačilom za delo najpogostejše ugotovljene kršitve s strani inšpektorata od leta 2009 dalje in ker inšpektor ni imel na voljo sredstev, s katerimi bi delodajalca neposredno prisilil k določenemu ravnanju, se je kreirala ta nova rešitev, kjer lahko inšpektor z upravno prepovedno odločbo neposredno vpliva na ravnanje zavezanca do odprave nepravilnosti.</p> <p>MDDSZ meni, da je pomemben napredek na sistemski ravni na področju sistema nadzora nad izplačevanjem plač prinesla tudi novela Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju ZPIZ-2E, s katero je bila določena nova pristojnost Finančne uprave RS za izrekanje glob delodajalcu in njegovi odgovorni osebi, če v davčnem nadzoru ugotovi, da delodajalec ni predložil davčnega obračuna, ker ni izplačal plače. Na takšen način se zagotavlja pravna in socialna varnost delavcu ter hkrati preprečujejo morebitna izigravanja ter siva ekonomija.</p> <p>Namen ureditve, ki jo je prinesla novela ZPIZ-2E je v zagotovitvi upoštevanja celotnega obdobja zavarovanja v pokojninsko dobo delavcem, ki na obračunavanje prispevkov za socialno varnost nimajo vpliva, ob hkratnem obveščanju zavarovancev o posledicah neobračunanih prispevkov (neprižnavanje plač pri določanju pokojninske osnove in neprižnavanje pokojninske dobe) in o pravnih možnostih, ki jih ima za zaščito svojih pravic, skupaj s pozivom zavarovancu, da</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>se izreče o prejemu plače (vključno z njeno višino). Delodajalca pa se seznanijo, da mora izplačati plačo, če tega še ni storil in posredovati obračun davčnega odtegljaja, sicer stori prekršek, za katerega je predpisana kazen globe.</p> <p>Zavedamo se, da je delavec v razmerju do delodajalca šibkejša stranka, zato ves čas stremimo k ureditvi, ki bi bila zanj kar najugodnejša in čim bolj enostavna. V tej luči ter z namenom zaščite pravic delavcev, ki jim delodajalci ne plačujejo ali pa ne obračunavajo prispevkov, Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju vsebuje kar nekaj določb, ki izjemoma za delavce ter v nasprotju z zavarovalnim načelom določajo, da se jim, kljub temu da prispevki za pokojninsko in invalidsko zavarovanje niso plačani, obdobje za katero so prispevki vsaj obračunani upošteva v pokojninsko dobo in torej vsaj pri ugotavljanju upravičenosti do pravic iz pokojninskega zavarovanja zaradi dejstva neplačila prispevkov načeloma niso prikrajšani. Gre za ugodnost, ki je dana zgolj zavarovancem, ki so v odvisnem delovnem razmerju in na tej podlagi tudi vključeni v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, in sicer zato, ker lahko na plačevanje, glede na sistem pobiranja davkov in prispevkov, vplivajo zgolj omejeno.</p>		
55	Varuh znova priporoča spremembo Zakona o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov, da bo invalidu pripadal denarni prejemek v	Nerealizirano	Priporočilo Varuha bo upoštevano pri prvi pripravi novele Zakona o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov.		

	<p>sorazmernem deležu glede na število opravljenih ur, torej tudi, če je opravljenih ur več ali manj kot 100.</p> <p>Poleg tega naj se omenjenim osebam, ki se v okviru zaposlitvene rehabilitacije usposablajo na delovnem mestu oziroma v izbranem poklicu, povrnejo stroški za malico. (stran 332) – ponovitev priporočila št. 52 (2016)</p>				
2.11	POKOJNINSKO IN INVALIDSKO ZAVAROVANJE				
56	<p>Ministrstvo za zdravje naj v sodelovanju z Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti brez odlašanja določi vrste in stopnje telesnih okvar, ki so podlaga za uveljavitev pravic iz invalidskega zavarovanja. (stran 344)</p>	Delno realizirano	<p>Dodatno k odgovoru MZ:V začetku leta 2018 je MDDSZ zagotovil MZ sredstva, ki so namenjena za plačilo strokovnjakov, ki pripravljajo novo klasifikacijo vrste in stopnje telesnih okvar.</p>		
57	<p>Ministrstvo, pristojno za pokojninsko zavarovanje, naj pripravi strokovne podlage za ureditev, ki bo po načelu pravičnosti posameznikom omogočila vrnitev vplačanih sredstev za dokup zavarovalne dobe, katerih namen so izjalovile zakonske spremembe. (stran 344)</p>	Zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	<p>V zvezi s priporočilom po oblikovanju zakonodaje, ki bo omogočila vračilo prispevkov vplačanih za dokup študijskih let in vojaščine pojasnujemo, da je bila nova ureditev vštetevanja dokupljene dobe v skladu z ZPIZ-2 ter načina upokojevanja ob upoštevanju le-te že predmet ustavno sodne presoje, pri čemer Ustavno sodišče RS neustavnosti ureditve ni ugotovilo. Ob tem MDDSZ pojasnjuje, da je bila presojana tako ustavnost ureditve v povezavi z dokupom študija in služenja vojaškega roka po ZPIZ-1 kot tudi v</p>		

		<p>povezavi z dokupom za enak namen po ZPIZ/92. V odločbi je bilo med drugim ugotovljeno, da ZPIZ-2 ni prinesel novosti v zvezi z načinom upoštevanja dokupljene dobe v pokojninsko dobo za posameznike, ki so dobo dokupili, ter da z uveljavitvijo ZPIZ-2 ni prišlo do poslabšanja položaja omenjene kategorije zavarovancev. Pred dopolnitvijo polne starosti so se namreč ti posamezniki lahko že po ZPIZ-1 upokojili zgolj z odbitki znižano starostno pokojnino, pri čemer so malusi enako kot po veljavni zakonodaji lahko znašali največ 18% in so bili trajni.</p> <p>So se pa z uveljavitvijo ZPIZ-2 v letu 2013 spremenili in zaostriili upokojitveni pogoji za naprej, kar je skladno z namenom reforme – torej podaljševanjem aktivnosti in dejanskega dviga starosti ob upokojitvi, pri čemer je treba poudariti, da je prišlo do sprememb pogojev za vse zavarovance in ne zgolj se zavarovance, ki so določeno obdobje dokupili.</p> <p>Ustavno sodišče je v svoji odločbi poudarilo, da so pričakovanja zavarovancev, da se njihov položaj ne glede na morebitne spremembe zakonov v več kot desetletju ne bo v ničemer spremenil, nerealna in neutemeljena. Ravno tako je Ustavno sodišče izpostavilo, da dejstvo, da so ti posamezniki dobo dokupili tudi precej časa pred morebitno izpolnitvijo pogojev za pridobitev starostne pokojnine, vključuje tudi riziko, da se bodo ti pogoji v času spreminjali in da zato mogoče ne bodo tako ugodni kot v času, ko so se odločili za dokup. To pa še ne pomeni, da je s tem njihova tako pridobljena pokojninska doba razvrednotena oziroma da je s tem poseženo v</p>		
--	--	---	--	--

			<p>njihovo pravico do zasebne lastnine.</p> <p>Ker je temeljno pravilo pokojninskega in invalidskega zavarovanja v tem, da se pravice iz zavarovanja uveljavljajo po predpisih, ki veljajo v času nastanka zavarovalnega primera, MDDSZ meni da posamezniki z dokupom pokojninske dobe niso pridobili pravice, temveč zavarovalno oziroma pokojninsko dobo, ki je eden od pogojev za pridobitev pravice do starostne pokojnine, poleg tega pa tudi ne vidimo ni razlogov, da bi ta obdobja upoštevali oziroma obravnavali drugače kot druga obdobja, ki delijo isto usodo, še posebno, ker bi to pomenilo ugodnejšo obravnavo glede na prejšnjo ureditev. Pojasnujemo še, da posamezniki, ki so dokupili leta, niso bili vključeni v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje in niso prevzemali rednega tveganja, temveč so določeno število let dokupili in s tem ali izpolnili pogoje za upokojitev ali pa pridobili višjo pokojnino, kot bi jo brez dokupa zavarovalne dobe oziroma se jim tudi po veljavni zakonodaji ta doba šteje v pokojninsko dobo, zaradi katere bodo prej izpolnili pogoje za upokojitev (predčasna upokojitev) oziroma se bodo kasneje upokojili z višjo pokojnino. Nekateri izmed njih pa so morebiti tudi že uveljavili kakšno pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, in sicer ob upoštevanju tudi dokupljene dobe (invalidska pokojnina, pravice iz invalidskega zavarovanja, 20% predčasne pokojnine, itd.).</p>		
58	Vlada RS naj pristojnim ministrstvom in drugim državnim organom naloži, naj začnejo pripravljati strokovne	Nerealizirano	Do ideje o uvedbi enotnega izvedenskega organa se je opredelila že Bela knjiga o pokojninah, ki je uvedbo enotnega izvedenskega organa predlagala in ga podprla, enakemu stališču pa		

	<p>podlage, ki bodo omogočile pripravo poenotene normativne ureditve medicinskega izvedenstva v postopkih uveljavljanja pravic iz socialnega zavarovanja. (stran 346)</p>		<p>sledi tudi MDDSZ. Prav tako je bila podpora uvedbi enotnega izvedenskega organa dana tudi v koalicijski pogodbi ter med socialnimi partnerji. MDDSZ meni, da bi bila uvedba enotnega izvedenskega organa smiselna vsaj v okviru zdravstvenega ter pokojninskega in invalidskega zavarovanja, morebiti pa tudi z vidika vseh ostalih socialnih zavarovanj, v okviru katerih je potrebno izdajati izvedenska mnenja medicinske stroke (dolgotrajna oskrba, področje zaposlovanja itd). Za uvedbo enotnega izvedenskega organa za priznavanje pravic iz socialnih zavarovanj bi bilo potrebno izvesti zakonodajne spremembe na vseh področjih, kjer je potrebna izdaja medicinskih izvedenskih mnenj, na kar je MDDSZ pri pripravi zakonodaj, ki so vsebovale problematiko podajanja teh mnenj, že večkrat opozorilo. Pri tem bi radi še poudarili, da ne gre za vprašanja poenotenja ureditve, saj je treba pri priznavanju pravic iz sistemov socialnega zavarovanja še vedno upoštevati različne kriterije (začasnost/trajnost omejitve, itd.), temveč za vzpostavitev novega, neodvisnega organa, v okviru katerega bi delovali in podajali mnenja izvedenci, ki torej ne bi bili več pod okriljem institucije, ki odloča o priznanju pravice iz zavarovanja, temveč bi šlo za zunanji izvedenski organ, ki bi v postopkih priznavanja pravic podajal izvedenska mnenja, v skladu s potrebami posameznih postopkov. MDDSZ pojasnjuje, da se stališča resorjev glede vzpostavitve takega organa razlikujejo.</p>		
59	<p>Vlada naj pristojnim ministrstvom naloži, naj</p>	<p>Zavrnitev realizacije</p>	<p>V zvezi s predlogom ureditve mirnega reševanja sporov v postopkih uveljavljanja socialnih pravic v</p>		

	<p>proučijo možnost določitve mirnega reševanja sporov tudi v upravnem postopku oziroma v postopkih uveljavljanja socialnih pravic. (stran 348)</p>	<p>zaradi nestrinjanja</p>	<p>ZPIZ-2 MDDSZ pojasnjuje, da gre za tematiko, ki bi jo bilo potrebno obravnavati širše in z vidika možnosti takega reševanja sporov v vseh upravnih zadevah ali pa vsaj socialnih zadevah. Ugotavljamo namreč, da se pokojninski sistem z vidika potreb po dodatnih pravnih sredstvih oziroma možnostih določitve mirnega reševanja sporov (še posebej zaradi izpostavljene dolgotrajnosti sodnih postopkov) ne razlikuje od drugih postopkov, ki se vodijo v zvezi z pravicami iz socialnih zavarovanja ali pa socialnega varstva, zato tudi v primeru, da bi bilo ocenjeno, da bi bilo tako reševanja sporov smiselno, ureditev ne bi bila smiselna v ZPIZ-2, kjer so urejene zgolj izjeme glede na splošno procesno ureditev upravnih postopkov.</p> <p>Hkrati bi izpostavili še, da so alternativne oblike reševanja sporov smiselne in mogoče zgolj v primerih zahtevkov, s katerimi lahko stranke prosto razpolagajo in se glede njih lahko poravnajo. Smiselnost uvedbe alternativnih načinov reševanja sporov v upravne postopke, med katere sodijo tudi pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, je torej tudi iz tega vidika vprašljiva, saj gre za pravice, katerih pogoje določa zakonodaja in glede katerih stranke ne morejo prosto razpolagati, zato menimo, da je trenutna ureditev pravnih sredstev zadostna, saj v primeru kršitev zakona (tako procesnega kot tudi materialnega) omogoča tako redna kot tudi izredna pravna sredstva zoper odločitve zavoda, poleg tega pa je v ZPIZ-2 določeno še posebno izredno pravno sredstvo, ki se ga v nekaterih primerih lahko poslužujejo tako stranke kot tudi</p>		
--	--	----------------------------	---	--	--

			Zavod. Če pa do kršitev določb zakona ni prišlo, pa se stranke o pravicah, za pridobitev katerih so določeni zakonski pogoji, ne morejo poravnati, saj ne gre za pravice, s katerimi lahko prosto razpolagajo.		
2.13	SOCIALNE ZADEVE				
68	Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti naj na svojih spletnih straneh obnovi števec pritožb, ki bo javnost seznanjal z okvirnimi roki njihovega reševanja. (stran 364) – v zvezi s priporočilom št. 62 (2016)	Nerealizirano	MDDSZ sproti spremlja stanje z okvirnimi roki njihovega reševanja. Pritožbe zoper denarno socialno pomoč in varstveni dodatek, se zaradi namena teh pravic (zagotavljanje sredstev za osnovno preživetje oziroma sredstev za kritje stroškov trajnih potrošnih dobrin za osebe, ki z delom ne morejo več vplivati na svoj socialni položaj) rešujejo prednostno. Kriterij za določanje prednosti reševanja pritožb zoper denarno socialno pomoč in varstveni dodatek izhaja iz samega namena pravic. Ostale pritožbe rešujemo po vrstnem redu, tako kot prispejo na ministrstvo. Tudi pri prednostnem reševanju pritožb zoper denarno socialno pomoč in varstveni dodatek že zaznavamo zaostanke, zato lahko stranke pričakujejo rešitev njihovih pritožb v roku 3 mesecev. Pri reševanju pritožb zoper izredno denarno socialno pomoč zaostankov praviloma ni. Pritožbe zoper odločbe o otroškem dodatku, subvenciji za znižano plačilo vrtca in državni štipendiji se rešujejo iz junija 2016, pritožbe zoper odločbe o oprostitev plačil socialnovarstvenih storitev rešujejo iz novembra 2017. V reševanju je skupno 6.533 zadev.	Realizirano	MDDSZ je januarja 2019 na spletni strani obnovilo števec pritožb, ki javnost seznanja z okvirnimi roki njihovega reševanja.
69	Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti naj zagotovi odločanje na drugi stopnji v	Delno realizirano	Glede predloga, da naj MDDSZ zagotovi odločanje na drugi stopnji v zakonsko določenih rokih podajamo pojasnila vezano na program odprave zaostankov. MDDSZ se trudi, da bi rešili		Vlada Republike Slovenije je novembra 2018 s sklepom številka: 01000-7/2018/4, z dne 8.11.2018 izdala soglasje

	<p>zakonsko določenih rokov, stranke pa pravočasno pisno seznaniti, kako lahko preprečijo izgubo pravic zaradi dolgotrajnega odločanja, na katero niso vplivale (stran 365) – v zvezi s priporočilom št. 62 (2016)</p>		<p>čim večje število pritožb, kar pa je ob velikem številu pritožb glede na število uslužbencev, ki pritožbe rešujejo (pri čemer poudarjamo, da na ministrstvo prispe le okoli 1 % vseh pritožb zoper odločbe centrov za socialno delo v zvezi s pravicami iz javnih sredstev) in neprestanem prilivu novih ter ob vseh drugih zadevah, ki jih je tudi treba reševati na socialnem področju (priprava predlogov zakonov, izvedba projekta reorganizacije centrov za socialno delo, itd.), izredno zahtevno delo. Tako se ob povečanju števila nujnih nalog, število rešenih pritožb posledično zmanjša. Opozarjamo še, da socialna zakonodaja rešuje socialne stiske, zato se pritiski na socialne pravice večajo.</p> <p>V Poročilu iz leta 2016 je MDDSZ že obrazložil razloge za kadrovske podhranjenosti (kljub temu, da se je ministrstvo trudilo organizirati delo z razpoložljivimi kadri, se je ta le še zmanjševal) ter povezavo z večanjem števila zaostankov pri reševanju pritožb zoper pravice iz javnih sredstev. V izogib ponavljanju niso navedeni znova, vendar pa je MDDSZ decembra 2017 Vlado Republike Slovenije ponovno zaprosili za izdajo soglasja k 5 zaposlitvam za nedoločen čas in zagotovitvi sredstev za plačilo delovne uspešnosti iz naslova povečanega obsega dela oziroma za nadaljevanje posebnega spodaj navedenega projekta, ki omogoča, da zaostanki naraščajo počasneje.</p> <p>Vlada Republike Slovenije je januarja 2018 s sklepom izdala soglasje k nadaljevanju posebnega projekta »Odprava zaostankov pri reševanju pritožb na ministrstvu«, ki bo trajal do 31. 10. 2018 v okviru povečanega obsega dela.</p>	<p>k nadaljevanju posebnega projekta »Odprava zaostankov pri reševanju pritožb na ministrstvu«, in sicer za obdobje od 1. 11. 2018 do 31. 10. 2019 v okviru povečanega obsega dela.</p> <p>Interes za delo pri projektu odprave zaostankov je izkazalo 25 javnih uslužbencev, od katerih jih od 1. novembra dela 12, ostali javni uslužbenci pa so pričeli z delom v mesecu januarju 2019.</p> <p>MDDSZ je spremenilo tudi organizacijo dela.</p> <p>Podatki o nerešenih pritožbah za mesec januar 2019 kažejo, da je trenutno 4.031 nerešenih pritožb, za katere je že potekel dvomesečni rok za odločanje po predpisih o splošnem upravnem postopku. Kadrovska podhranjenost MDDSZ na področju pravic iz javnih sredstev, ki od 1. 11. 2018 obsega zgolj 4 javne uslužbenke, onemogoča učinkovit pristop k odpravi nastalih zaostankov. Navedeni javni uslužbenci poleg reševanja pritožb opravljajo tudi druga dela, zato je njihova</p>
--	---	--	---	--

		<p>Ocenjuje se, da bo v okviru tega projekta rešenih okoli 160 dodatnih pritožb na mesec (poleg reševanja pritožb v okviru rednega dela). V zvezi s prošnjo za dodatne zaposlitve pa je Vlada Republike Slovenije sprejela sklep, št. 024-20/2017/13 z dne 10. 1. 18, da se v okviru usklajevanja skupnega kadrovskega načrta organov državne uprave pri kadrovskem načrtu ministrstva posebej upošteva okoliščina odprave zaostankov pri reševanju pritožb.</p> <p>V zvezi s predlogom, da naj se stranke pravočasno pisno seznanijo, kako lahko preprečijo izgubo pravic zaradi dolgotrajnega odločanja, na kateri niso vplivale, MDDSZ odgovarja, kot sledi v nadaljevanju. Takšno opozorilo bi bilo lahko del prvostopenjske odločbe ali dopisa, s katerim je odločba poslana. Določbe ZUP nalagajo uradni osebi dolžnost, da pravno neuki in nevedni stranki zagotovi vso nujno pomoč za uveljavljanje njenih pravic. Pomoč neuki stranki se ne omejuje zgolj na dolžnost poučevanja o procesnih pravicah v upravnem postopku, saj le tega ni mogoče ločiti od pouka o materialnih pravicah, ker so prve povezane z drugimi. Uradna oseba je zaradi svojega strokovnega znanja dolžna opozoriti vsakogar na možnost uveljavitve pravice po materialnih predpisih, kadar glede na dejansko stanje izve ali presodi, da ima opozorjeni podlago za uveljavitev kakšne pravice (2. odstavek 7. člena ZUP).</p> <p>Večja aktivnost uradne osebe se zahteva pri uveljavljanju socialnih pravic, ki so namenjene zagotavljanju preživetja in dostojnega življenja najbolj ranljivih skupin, kot so stari, bolni in</p>	<p>učinkovitost ob povečanju drugega dela ustrezno nižja. Konec decembra 2018 je zato MDDSZ sprejelo ukrep, da se reševanje pritožb prenese tudi na druge direktorate, Direktorat za trg dela in zaposlovanje (reševanje pritožb zoper pravico do državne štipendije) in Direktorat za družino (reševanje pritožb zoper pravico do otroškega dodatka). Meseca januarja 2019 so se na MDDSZ zaposlili 3 javni uslužbenci za določen čas zaradi povečanega obsega dela ter 2 pripravnik, ki na Direktoratu za socialne zadeve polni delovni čas rešujejo pritožbe zoper pravice iz javnih sredstev in tako pomagajo pri opravi zaostankov pri reševanju pritožb.</p> <p>MDDSZ ocenjuje, da se bo z navedenimi ukrepi (kadrovska okrepitev in sprememba organizacije dela na MDDSZ) ob približno enakem prilivu pritožb do konca leta 2019 lahko odpravila večina zaostankov pri reševanju pritožb.</p>
--	--	--	---

			<p>brezposelni. Pravica do socialne varnosti je z Ustavo RS izrecno priznana kot človekova pravica in je za njeno uresničevanje potrebno aktivno delovanje države. Od uradne osebe se zahteva, da stranki zagotovi pridobitev socialnih pravic tudi z aktivnim postopanjem, tako da jo v okviru načela zaslišanja opozori, kdaj in kako lahko pridobi določeno pravico. S tem je zadoščeno tako varstvu pravic strank kot tudi varstvu javne koristi. Uradna oseba mora stranki posredovati svoje videnje dejanskih in pravnih okoliščin zadeve, med njimi tudi uspeh dokazovanja in predvideno vsebino odločitve, kar je še posebej pomembno v primeru, ko je rezultat postopka za stranko neugoden. MDDSZ bo predlog proučilo.</p>		
70	<p>Varuh predlaga, naj se hkrati z reorganizacijo centrov za socialno delo poenoti tudi njihov informacijski sistem, tako da bo sistem sam opozoril, ali je bila odločba izdana, ne pa tudi odpremljena ali vročena stranki. (stran 366)</p>	<p>Delno realizirano</p>	<p>MDDSZ pojasnjuje, da se za potrebe reorganizacije centrov za socialno delo nadgrajuje tudi informacijski sistem centrov za socialno delo IS CSD. Poleg tega MJU s 1.1.2019 uvaja nov dokumentni sistem KR PAN, katerega bodo med prvimi začeli uporabljati tudi centri za socialno delo.</p> <p>Pričakuje se, da bo s tem dokončno vzpostavljen tudi sistemski nadzor nad vročanjem odločb.</p> <p>S ciljem, da se zagotovi primerljiv standard storitev, prilagodi organizacija novim strokovnim izzivom ter zagotovi kakovostno obravnavo vseh uporabnikov, je med prioritetami MDDSZ reorganizacija CSD. Centri za socialno delo so bili v preteklih letih na eni strani podvrženi dodatnim delovnim obremenitvam na račun uvedbe Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (v nadaljevanju: ZUPJS), na drugi strani pa so se povečevale tudi potrebe po nudenju strokovne</p>		<p>S 1.3.2019 se prične na CSD-jih uvajati nov dokumentni sistem KR PAN. Pričakuje se, da bo s tem dokončno vzpostavljen tudi sistemski nadzor nad vročanjem odločb.</p>

		<p>pomoči različnim skupinam uporabnikov. Sedanja praksa je kazala na preveliko razdrobljenost CSD in obremenjenost z upravnimi postopki, premalo poudarka na razvoju in krepitvi storitev, različne standarde storitev, pomanjkanje specialistov v manjših CSD, uporabo različnih pisarniških, računovodskih, upravljaljskih sistemov idr. MDDSZ namerava s projektom reorganizacije CSD vzpostaviti posodobljen socialnovarstven sistem, ki bo omogočal enovit, hiter, strokoven in učinkovit, v uporabnika usmerjen, način ukrepanja. Cilji projekta reorganizacije CSD so: poenostaviti upravne postopke ZUPJS in s tem razbremeniti delavce CSD, povečati učinkovitost, vzpostaviti skupne službe in s tem racionalizirati upravljaljske procese (racionalizacija dela, virov in sredstev), omogočiti ustrezno izvajanje strokovnih nalog (več časa namenjeno tem nalogam), omogočiti razvoj novih oblik strokovnega dela, poenotiti delovanje CSD in drugo. Rok zaključka reorganizacije CSD je 1.10.2018. Reorganizacija vključuje tri spremembe: uvedbo informativnega izračuna, socialno aktivacijo in novo organizacijsko strukturo. Z reorganizacijo uvajamo rešitve, ki prinašajo predvsem koristi uporabnikom storitev centrov za socialno delo po vsej Sloveniji. Z reorganizacijo ustanovljamo 16 novih centrov za socialno delo. Iz obstoječih 62 centrov za socialno delo se oblikuje 63 enot centrov za socialno delo (do sedaj največji Center za socialno delo Maribor se bo preoblikoval v dve enoti), ki bodo ohranile svojo avtonomnost. Takšna organizacija omogoča več časa za terensko delo, saj bodo posamične enote centrov za socialno delo razbremenjene</p>		
--	--	--	--	--

			administrativno upravnih postopkov. Na centrih za socialno delo Slovenije se je postopno, od 1. 10. 2017 dalje, zaposlilo 62 pripravnikov.		
71	Vlada RS naj pripravi predlog sprememb Zakona o ratifikaciji Konvencije o pravicah invalidov in izbirnega protokola h konvenciji o pravicah invalidov, ki bodo upoštevale uveljavljeno slovensko pravno terminologijo. (stran 373)	Zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	Leta 2007, ko je Republika Slovenija ratificirala Konvencijo o pravicah invalidov, je MZZ imenovalo Strokovno skupino za redakcijo prevoda slovenskega besedila Konvencije o pravicah invalidov. V strokovni komisiji so sodelovali strokovnjaki s področja invalidskega varstva in predstavniki invalidov. Prav tako sta pri redakciji sodelovali prevajalka in lektorica. Besedilo konvencije je bilo posredovano v pregled in pripombe vsem ministrstvom v Republiki Sloveniji. Zaradi navedenega ocenjujemo, da je prevod Konvencije o pravicah invalidov ustrezen.		
2.14	BREZPOSELNOST				
72	Varuh predlaga, naj MDDSZ 63. člen ZUTD spremeni tako, da posameznik ne bo izgubil pravice do denarnega nadomestila za primer brezposelnosti, ker v 30 dneh od vročitve odpovedi o zaposlitvi ni vložil tožbe o njeni nezakonitosti, če je za kršitve ali nezakonitost odpovedi o zaposlitvi izvedel šele pozneje. (stran 379) – v zvezi s priporočilom št. 67 (2016)	Zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	Na priporočilo št. 72 je MDDSZ že podalo pojasnila, in sicer v odzivu Vlade RS na Letno poročilo Varuha človekovih pravic (v nadaljevanju: VČP) za leto 2016 (priporočilo št. 67). Pri že izraženem stališču vztrajajo in dodajajo, da je tako za invalide kot za ostale osebe, ki so na podlagi določb Zakona o delovnih razmerjih (v nadaljevanju: ZDR-1) deležne posebnega delovno pravnega varstva pred odpovedjo, pomembna čim višja stopnja zaposlenosti in vključenosti na trg dela, zato odklonitev pravice do denarnega nadomestila za primer brezposelnosti delavcu invalidu v primeru nezakonite odpovedi pogodbe o zaposlitvi (tj. kljub negativnem mnenju komisije ali odsotnosti mnenja komisije), če delavec za zavarovanje svojih pravic ne zahteva sodnega varstva, prispeva k spodbujanju invalidov za zavarovanje lastnega delovno pravnega položaja.		

		<p>Odpoved, ki jo delodajalec poda delavcu invalidu kljub negativnemu mnenju komisije, namreč ni skladna z zakonodajo, ki ureja način odpovedi pogodbe o zaposlitvi invalidu (ZDR-1, ZZRZI ter ZPIZ-1 v povezavi z ZPIZ-2), zato so delavci invalidi dolžni uveljavljati arbitražno ali sodno varstvo, v okviru katerega naj se za vsak konkretni primer posebej ugotovi nezakonitost odpovedi pogodbe o zaposlitvi. Ob navedenem ponovno poudarjamo, da se denarno nadomestilo prizna že na podlagi obvestila o vložitvi tožbe in se ne čaka na zaključek sodnega postopka.</p> <p>Opisana ureditev pogojev za priznanje pravice do denarnega nadomestila v primeru delavcev invalidov dopolnjuje sistemsko ureditev delavcev pod posebnim delovno pravnim varstvom pred odpovedjo, saj v primerih nezakonitih odpuščanj z vidika delovno pravne zakonodaje predstavlja dodatno garancijo, da bo delavec uveljavljal sodno varstvo. Določilo 63. člena ZUTD je treba vsebinsko razumeti v kontekstu zakonsko urejenega načina odpovedi pogodbe o zaposlitvi invalidu (ZDR-1, ZZRZI ter ZPIZ-1 v povezavi z ZPIZ-2). MDDSZ meni, da opisana ureditev pripomore k bistveno večji zaposlenosti invalidov ter s tem k njihovi socialni varnosti.</p> <p>V zvezi s priporočilom št. 72 MDDSZ meni, da predlog za spremembo 7. alineje drugega odstavka 63. člena ZUTD zgolj iz razloga neseznanjenosti delavca invalida z nezakonitostjo odpovedi pogodbe o zaposlitvi, ki je bila podana kljub negativnemu mnenju komisije, ni utemeljen. Tako kot od ostalih državljanov (ki so v delovnem razmerju v razmerju do delodajalca prav tako</p>		
--	--	---	--	--

			šibkejša stranka), se tudi od delavcev invalidov pričakuje določena mera skrbnosti in prizadevanj za ohranitev lastne socialne varnosti. Menimo, da na podlagi izpostavljenega primera sprememba omenjene zakonske določbe, ki bi predstavljala korenit odstop od temeljnega pogoja za priznanje pravice do denarnega nadomestila (odsotnost elementa krivde oziroma volje), ni sprejemljiva.		
73	MDDSZ naj takoj pripravi spremembe ZUTD, da se staršem čas starševskega dopusta ne bo štel kot prekinitev časa, potrebnega za vključitev v programe aktivne politike zaposlovanja. (stran 380)	Delno realizirano	<p>V poročilu VČP je v zvezi s priporočilom št. 73 omenjen le dopis, ki ga je MDDSZ posredovalo VČP v mesecu marcu 2017 in v njem zapisalo, da predloga VČP ne sprejema, ne upošteva pa dopisa št. 070-31/2017/6 z dne 28. 8. 2017, ki ga je MDDSZ posredovalo VČP kasneje. V slednjem je MDDSZ med drugim zapisalo, da bo spremembo zakona v zvezi z izpostavljenim primerom predlagalo ob naslednji spremembi ZUTD.</p> <p>Rešitev, v skladu, s katero se staršem čas starševskega dopusta, ne bo štel kot prekinitev časa, potrebnega za vključitev v programe aktivne politike zaposlovanja (v nadaljevanju: APZ), je torej s systemskega vidika mogoča in tudi vsebinsko primerna. Predlagano spremembo oz. dopolnitev zakona pa bo mogoče upoštevati ob naslednji noveli ZUTD. Ob tem dodajamo, da smo se k navedeni spremembi zavezali tudi v Resoluciji o družinski politiki 2018–2028 »Vsem družinam prijazna družba« (Uradni list RS, št. 15/18), v kateri se je ministrstvo v poglavju 3.5.2 Družine in trg dela zavezalo, da bo spremenilo predpise na način, da se bo pri preverjanju izpolnjevanja pogojev za vključitev v ukrepe APZ upoštevalo tudi obdobje, ko je bila oseba na</p>		Izpostavljeno problematiko bo MDDSZ predlagalo ob naslednji spremembi Zakona o urejanju trga dela (predvidoma že v letu 2019).

			materinskem/očetovskem/starševskem dopustu.		
2.15	PRAVICE OTROK				
76	Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti naj pripravi pravne podlage, ki bodo zagotovile povračilo škode, ki je nastala kot posledica napačnega stališča glede možnosti uveljavljanja dodatka za nego otroka in dodatka za pomoč in postrežbo. Ob tem naj predvidi tudi možnost poravnave s prizadetimi, ki svoje pravice že uveljavljajo v sodnih postopkih. (stran 404)	Nerealizirano	MDDSZ je v predmetni zadevi zavzelo stališče, da ni pravne podlage za priznanje pravic za nazaj. V več sodbah na prvi stopnji je sodišče tožbeni zahtevek zavrnilo. Višje delovno in socialno sodišče je sodbo sodišča prve stopnje razveljavilo ter vrnilo sodišču prve stopnje v ponovno sojenje. Sodišče na prvi stopnji je v ponovljenem postopku prišlo do enakega zaključka kot prvič in sicer, da ni zatrjevane protipravnosti na strani centra za socialno delo niti ministrstva. Ker ni bila dokazana protipravnost, sodišče ni ugotavljalo obstoja nadaljnjih predpostavk odškodninske odgovornosti in višine odškodnine. Postopki še tečejo pred Delovnim in socialnim sodiščem.	Delno realizirano	Novo vodstvo se je z zadevo seznanilo decembra 2018. Nemudoma smo vzpostavili stik s starši slepih otrok in se podrobneje seznanili s težavami, s katerimi so se soočali v preteklih letih. MDDSZ je konstruktivno sodelovalo na seji Komisije za peticije, človekove pravice in enake možnosti in takoj pristopilo k realizaciji sprejetih sklepov te komisije.

1.3.3 Ministrstvo za finance (MF)

Skupno število priporočil, ki se nanašajo na MF: 4

Ocena realizacije priporočil:

1. realizirano: 1 (1)
2. delno realizirano: 1 (1)
3. stalna naloga: / (/)
4. zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja (tudi delne): 2 (2)
5. nerealizirano (tudi delno): / (/)

Št.	priporočilo	ocena realizacije	pojasnila	Ocena realizacije	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
2.4	PRAVOSODJE				
28	Varuh Ministrstvu za pravosodje in Ministrstvu za finance priporoča, naj problematiko davčne ureditve brezplačne pravne pomoči, ki jo zagotavljajo odvetniki, rešita celostno in tako z dohodninskega vidika kot z vidika davka na dodano vrednost. (stran 231)	Delno realizirano.	Dodatno k odgovoru MP: MF je predlog Varuha proučilo in se je do predloga podrobno opredelilo z dopisoma št. 423-32/2016 z dne 22. 2. 2017. V aprilu 2017 je bila problematika davčne obravnave <i>pro bono</i> pravne pomoči po Kodeksu odvetniške etike in brezplačne pravne pomoči po zakonu, ki ureja brezplačno pravno pomoč, obravnavana tudi skupaj z Ministrstvom za pravosodje in Odvetniško zbornico Slovenije. Kot rezultat navedenega je bila z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o dohodnini, ki ga je Državni zbor RS sprejel dne 28.11.2017 in se je začel uporabljati s 1.1. 2018, uvedena dopolnitev 30. člena Zakona o dohodnini (ZDoh-2). Dodana je bila 3. točka, na podlagi katere se dohodnine ne plača od brezplačne pravne pomoči, prejete po		Dodatno k odgovoru MP: Varuh izpostavlja, da brezplačna pomoč odvetnikov z izjemo pomoči na dan brezplačne odvetniške pomoči (19. decembra), še vedno ni celostno davčno urejena. Pravica do brezplačne pravne pomoči po svojem temelju sodi med pravice iz javnih sredstev, zato so pogoji za dodelitev brezplačne pravne pomoči poenoteni z drugimi socialnimi transferji. Pri klasični <i>pro bono</i> pravni pomoči gre za pravno pomoč v najširšem pomenu besede, ki jo lahko nudijo odvetniki, nevladne

		<p>zakonu, ki ureja brezplačno pravno pomoč, po drugem posebnem zakonu ali po pravilih mednarodnega sodišča ali arbitraže pod primerljivimi pogoji, določenimi z zakonom, ki ureja brezplačno pravno pomoč. S tem se je oprostilo plačila dohodnine brezplačno pravno pomoč, ki je prejeta po zakonu, ki ureja brezplačno pravno pomoč.</p> <p>V splošnem se po ZDoh-2 kot oproščeni dohodki določajo dohodki, ki imajo predvsem socialno varstveno naravo in so v splošnem dostopni vsem posameznikom po splošno določenih kriterijih, s čimer se zasleduje načelo obdavčevanja po ekonomski moči oziroma enake obravnave zavezancev v podobnih položajih. Glede na obstoječo ureditev <i>pro bono</i> pravnih pomoči po Kodeksu odvetniške etike niso izpolnjeni pogoji za davčno oprostitev tovrstni pravnih pomoči. Nudenje tovrstne pravne pomoči odvetnikov na državnem nivoju ni sistemsko urejeno, tovrstna pomoč ni vsebinsko opredeljena oziroma niso določeni enotni kriteriji za tovrstno pomoč, zato tovrstnih pomoči v vidika davčne obravnave ni mogoče enačiti z brezplačno pravno pomočjo po zakonu, ki ureja brezplačno pravno pomoč. Tovrstne pravne pomoči odvetnikov je torej treba najprej zakonsko urediti (s ciljem zasledovanja socialno varstvenih ciljev). Ko bo <i>pro bono</i> pravna pomoč odvetnikov ustrezno zakonsko urejena, bo Ministrstvo za finance lahko proučilo, ali je z vidika davčne obravnave primerno oprostitev dohodnine razširiti tudi na <i>pro bono</i> pravno pomoč</p>	<p>organizacije ali pravne klinike na fakultetah. Najpogosteje gre za pravno pomoč, ki ne temelji na kriterijih za ugotavljanje materialnega položaja prosilca, prav tako pa nima neposredne povezave s sodiščem in sodnimi postopki, zato tudi ne sodi v ozek okvir pravne pomoči po Zakonu o brezplačni pravni pomoči (ZBPP), je pa zelo pomembna z vidika splošnega varovanja pravic socialno ogroženih in drugih ranljivih družbenih skupin. Nudenje <i>pro bono</i> pravne pomoči odvetnikov torej po Kodeksu odvetniške etike na državnem nivoju ni sistemsko urejeno, na normativni ravni tudi ni določenih enotnih kriterijev za tovrstno pravno pomoč, niti ni določen organ, ki bi te kriterije presojal (za razliko od brezplačne pravne pomoči), zato odvetniških storitev v tem kontekstu ni mogoče enačiti s pravno pomočjo po ZBPP. Pri <i>pro bono</i> pravni pomoči gre namreč zlasti za instrument socialnega vzpodbujanja odvetnikov s strani zbornic, ločeno od morebitne socialne</p>
--	--	--	--

		<p>odvetnikov. Ob tem pa je treba opozoriti na veljavno ureditev, po kateri se določeni drugi dohodki po ZDoh-2 do določene višine ne vštevajo v davčno osnovo, ter na ureditev po zakonu, ki ureja davčni postopek, po kateri se do določene višine davka, davčni odtegljaj ne obračuna, odtegne in plača, katera je relevantna tudi pri <i>pro bono</i> pravnih pomočeh odvetnikov. To pomeni, da že po veljavni ureditvi tovrstna pravno pomoč ni vedno predmet obdavčitve ali predmet davčnega odtegljaja.</p> <p>Ministrstvo za finance je v odzivu na letno poročilo varuha v letu 2015 tudi že pojasnilo, da z vidika DDV obravnave ureditev <i>pro bono</i> odvetniške pomoči (brezplačna odvetniška pravna pomoč) sledi zavezujočim pravilom obdavčevanja z DDV, ki izhajajo iz Direktive o DDV (Direktiva Sveta 2006/112/ES), ki je v slovenski pravni red prenesena z Zakonom o davku na dodano vrednost (Uradni list RS, št. 13/11 – UPB3, 18/11, 78/11, 38/12, 83/12, 46/13 – ZIPRS1314-A, 101/13 – ZIPRS1415, 86/14 in 90/15; v nadaljevanju ZDDV-1).</p> <p>Z vidika DDV je potrebno razlikovati med <i>pro bono</i> odvetniško pomočjo, ki jo odvetniki opravljajo v okviru Dneva/tedna odvetniške pravne pomoči <i>pro bono</i>, ko odvetniki nudijo <i>pro bono</i> pravno pomoč in svojih storitev ne zaračunavajo, niti ne dobijo povrnjenih stroškov, ter drugimi <i>pro bono</i> odvetniškimi storitvami, ki jih odvetnik stranki sicer ne zaračuna, stroški postopka pa so odvetniku s strani sodišča priznani oziroma gre za opravljanje</p>	<p>funkcije države. Tudi z davčnega in dohodninskega vidika je <i>pro bono</i> pomoč odvetnikov v Republiki Sloveniji po mnenju MF že celostno in ustrezno urejena. MP meni, da natančnejše urejanje odvetniške <i>pro bono</i> pravne pomoči na zakonski ravni s strani države ni primerno, saj na zakonski ravni že obstaja inštitut BPP, ki je namenjen prav zagotavljanju pravice do sodnega varstva socialo šibkim posameznikom. Odvetniška <i>pro bono</i> pravna pomoč pa je stvar OZS kot stanovske organizacije in njihov inštrument socialnega vzpodbujanja odvetnikov. Na ta način predstavlja dodaten inštrument socialnega korektiva v rokah OZS oziroma odvetnikov k zakonsko urejenemu sistemu BPP. Lahko pa seveda OZS sama v svojih stanovskih aktih podrobneje uredi tista odprta vprašanja, ki jih glede <i>pro bono</i> pravne pomoči izpostavlja MF, da bi lahko z vidika davčne obravnave primerno oprostitev dohodnine razširili tudi na <i>pro bono</i></p>
--	--	--	---

			<p>storitev za neposlovne namene. V prvem primeru opravljene storitve niso predmet DDV, zato ni potrebno obračunati DDV ter izdati računa za namene DDV. Ko pa odvetnik, identificiran za namene DDV, stranki opravljenih storitev sicer ni zaračunal, je pa v zvezi s temi storitvami prejel plačilo (s strani sodišča priznani stroški postopka štejejo za odvetniško storitev, opravljeno za plačilo), pa mora obračunati DDV in izstaviti račun za namene DDV.</p> <p>Glede na navedeno je potrebno obračunati DDV tudi v primeru odvetniških storitev, opravljenih v skladu z Zakonom o brezplačni pravni pomoči (Uradni list RS, št. 48/01, 50/04, 23/08 in 19/15, v nadaljevanju ZBPP), za katere se v skladu s 44. členom ZBPP sredstva zagotavljajo iz proračuna Republike Slovenije in se po 45. členu ZBPP sredstva za plačilo storitev izplačujejo na podlagi odredbe pristojnega organa za brezplačno pravno pomoč.</p> <p>Izhajajoč iz navedenega MF meni, da je davčna obravnava brezplačnih pravnih pomoči ustrezno urejena tako z vidika dohodnine kot davka na dodano vrednost.</p>		<p>pravno pomoč odvetnikov. Morebitni predlog Odvetniške zbornice Slovenije bomo preučili, pri tem pa v obzir vzeli tudi varuhovo priporočilo.</p>
2.6.	DRUGE UPRAVNE ZADEVE				
37	Varuh priporoča, naj Vlada RS pripravi ureditev pravice do posebne davčne olajšave za preživljanje družinskih članov davčnega zavezanca (staršev in posvojiteljev) na način, da bo zavezanec lahko to olajšavo uveljavljal	Zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	<p>MF je predlog Varuha proučilo in se je do predloga podrobno že opredelilo z dopisoma št. 421-234/2016 z dne 14. 3. 2016 in z dne 21. 6. 2016.</p> <p>Sistem olajšav za vzdrževane družinske člane v splošnem temelji na zakonskih kriterijih dolžnosti preživljanja, saj se tako zagotavlja notranja usklajenost zakonodaje. Dolžnost preživljanja s</p>		<p>Priporočilo se nahaja tudi v Poročilu VČP za leto 2018. Zaradi sprememb družinske zakonodaje v zvezi z dolžnostjo preživljanja bo na Ministrstvu za finance preučena tudi primernost veljavne ureditve olajšave za</p>

	<p>vedno, kadar bo družinske člane dejansko preživljal, neodvisno od tega, ali živijo z njim v skupnem gospodinjstvu ali institucionalnem varstvu, in zanje plačeval stroške storitev. (stran 279) – ponovitev priporočila št. 38 (2016)</p>	<p>strani otrok je s 185. členom Družinskega zakonika (DZ) oziroma 124. členom Zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih (ZZZDR), ki se na podlagi prehodnih določb DZ še uporablja, določena pogojno, saj je polnoletni otrok starše dolžan preživljati v skladu s svojimi zmožnostmi le, če ti nimajo dovolj sredstev za življenje in si jih ne morejo pridobiti. Glede na to, da gre za izredno zapletene življenjske situacije, bi bila vzpostavitev sistema, ki bi temeljil na ugotavljanju dejanskega nastopa dolžnosti preživljanja staršev za konkretno osebo, v praksi administrativno zelo težavna, dolgotrajna in stroškovno neučinkovita. Zakon o dohodnini (ZDoh-2) je v določbi devetega odstavka 115. člena vzpostavil domnevo, da dolžnost preživljanja staršev nastopi v primerih bivanja v skupnem gospodinjstvu oziroma bivanja v institucionalnem varstvu v socialno varstvenem zavodu, če otrok plačuje stroške teh storitev. Obstoj skupnega gospodinjstva starša in otroka vsebuje izjavo volje obeh, da so izpolnjeni pogoji iz 124. člena ZZZDR. Zakon o socialnem varstvu institucionalno varstvo določa kot nadomestilo funkcije doma in lastne družine vzdrževani osebi (zlasti bivanje, organizirana prehrana in varstvo ter zdravstveno varstvo). O morebitnem doplačilu storitev s strani otrok za starše Center za socialno delo izda odločbo, pri kateri izhaja iz določil o obveznosti preživljanja staršev s strani otrok, kot je določena v 124. členu ZZZDR.</p> <p>Izhodišče pri vzpostavitvi celotnega sistema olajšav za vzdrževane družinske člane je pavšalna ocena stroškov, ki izhajajo iz dolžnosti preživljanja v skladu s primarno zakonodajo (npr.</p>	<p>preživljanje vzdrževanih družinskih članov.</p>
--	---	--	--

			<p>ZZZDR, Zakon o socialnem varstvu), in ne ugotavljanje in dokazovanje dejansko izkazanih stroškov, ki jih imajo davčni zavezanci zaradi dolžnosti preživljanja. Namen navedene olajšave je v zasledovanju/spodbujanju učinkovitejših oblik preživljanja, pri tem pogoji za uveljavljanje olajšave temeljijo na upoštevanju razmerja med stroškovno učinkovitostjo in administrativno izvedljivostjo.</p> <p>Izhajajoč iz navedenega MF meni, da ureditev po ZDoh-2 ni diskriminatorna in nesorazmerna.</p>		
38	<p>Varuh priporoča, naj Vlada RS pripravi spremembo Zakona o dohodnini (ZDoh-2), da se seznam dohodkov iz naslova obveznega pokojninskega, invalidskega in zdravstvenega zavarovanja, od katerih se dohodnina ne plača, dopolni z Navedbo družinske pokojnine, katere prejemnik je otrok, star do 18 let oziroma 26 let, če se redno šola. (stran 280) - ponovitev priporočila št. 39 (2016)</p>	<p>Zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja</p>	<p>Varuh ponavlja priporočilo iz leta 2016. MF se je takrat v svojem odzivu do priporočila že podrobno opredelilo, prav tako tudi z dopisom št. 421-359/2016 z dne 10. 8. 2016. Varuh v poročilu za leto 2017 navaja, da, ne glede na prepričljivo in razumljivo obrazložitev MF, meni, da ni mogoče prezreti okoliščine, da gre v obravnavanih primerih za družine, ki so izgubile družinskega člana, zdaj pa bodo morale zato, ker morebiti otrok prejema pokojnino, vsako leto plačati še dohodnino. Ker bo s tem prizadeta že tako ranljiva skupina – otroci, ki so izgubili enega ali oba starša in so prejemniki družinske pokojnine, varuh terja odpravo nepravilnosti.</p> <p>MF je že pojasnilo, da je dohodek iz naslova družinske pokojnine dohodek, ki je pridobljen na podlagi vplačanih prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Vsi otroci, katerih starši so pokojni, take pravice nimajo, saj je treba za pridobitev navedenih dohodkov izpolnjevati določene pogoje, ki so predpisani v Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2). Gre torej za dohodek, ki izvira iz obveznega</p>		<p>Varuh ponavlja priporočilo iz leta 2016.</p> <p>MF se je takrat v svojem odzivu do priporočila že podrobno opredelilo, prav tako tudi z dopisom št. 421-359/2016 z dne 10. 8. 2016.</p> <p>MF meni, da je obdavčitev družinske pokojnine primerno urejena, zato pri svojih razlogih za neupoštevanje priporočila vztraja.</p>

		<p>pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Navedeni dohodki pa se v skladu z 8. točko drugega odstavka 37. člena ZDoh-2 obravnavajo kot dohodki iz delovnega razmerja. Dohodek pod pogojem, da so izpolnjeni pogoji za uveljavitev pravice, lahko pridobijo zgolj osebe, ki jih je bil pokojni zavarovanec dolžan preživljati, vendar pa v njegovi osnovi to ni dohodek iz naslova obveznosti preživljanja, ampak je, kot navedeno, dohodek iz naslova pravic iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Zaradi narave dohodkov iz naslova pokojninskega in invalidskega zavarovanja (gre za neto sistem izračunavanja pokojnin) pa je vsak zavezanec rezident, ki prejema dohodke iz tega naslova, upravičen do osebne olajšave v obliki zmanjšanja dohodnine v višini 13,5 % odmerjene pokojnine iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja.</p> <p>MF je tudi že pojasnilo, da so doplačila dohodnine prejemnikov dohodkov iz naslova družinske pokojnine prvenstveno posledica dejstva, da je zanj že drug rezident uveljavljal posebno olajšavo za vzdrževanega družinskega člana, posledično pa tak prejemnik ni upravičen do splošne olajšave, saj se splošna olajšava v skladu s 111.členom ZDoh-2 ne prizna rezidentu, za katerega drug rezident uveljavlja posebno olajšavo za vzdrževanega družinskega člana.</p> <p>MF dodatno pojasnjuje, da sistem obdavčevanja dohodkov fizičnih oseb temelji na načelu enake obravnave zavezancev in obdavčevanja po ekonomski moči. Zato ocenjuje, da je davčna obravnava družinske pokojnine določena</p>		
--	--	---	--	--

			primerno, saj gre za dohodek, katerega pridobitev ni vezana na materialni položaj upravičenca. Ne gre torej za socialni transfer, ampak za pravico, ki izvira iz obveznega zavarovanja. Zaradi tega ni utemeljenega razloga, da bi se obravnavani dohodki izključili iz navedenega sistema obdavčenja.		
2.10	DELOVNOPRVNE ZADEVE				
54	Varuh ponavlja priporočilo: Vlada RS naj sprejme in izvaja ukrepe, ki bodo zagotovili pregleden, učinkovit in hiter sistem nadzora nad izplačevanjem plač, tako neto zneskov kot vseh odtegljajev, povezanih s plačami. (stran 332) – ponovitev priporočila št. 50 (2016)	Realizirano	Dodatno k odgovoru MDDSZ: Z lansko novelo Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2E), je Finančna uprava RS dobila novo pooblastilo, da lahko v primeru, ko v okviru davčnega nadzora, ki ga opravlja v skladu z zakonom, ki ureja davčni postopek, ugotovi, da delodajalec ni predložil obračuna davčnega odtegljaja, ker ni izplačal plače, vodi prekrškovni postopek in izreče globo. Poleg pristojnosti Inšpektorata RS za delo se je tako določil nov organ, ki lahko vodi prekrškovni postopek. S tem se poleg krepitve socialne varnosti delavcev, krepi tudi nadzor nad izplačilom plač in obračunavanjem prispevkov.		

1.3.4 Ministrstvo za infrastrukturo (MZI)

Skupno število priporočil, ki se nanašajo na MZI: 2

Ocena realizacije priporočil:

1. realizirano: / (/)
2. delno realizirano: 2 (2)
3. stalna naloga: / (/)
4. zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja (tudi delne): / (/)
5. nerealizirano (tudi delno): / (/)

Št.	priporočilo	ocena realizacije	Pojasnila	Ocena realizacije	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
2.2.	DISKRIMINACIJA IN NESTRPNOST				
9	Varuh priporoča sprejetje zakonodaje, ki bo sistemsko urejala pravice študentov invalidov v zvezi s študijem. (stran 130)	Delno realizirano	<p>Dodatno k odgovoru MIZŠ:</p> <p>Glede prevozov študentov invalidov potekajo določeni dogovori. Predhodno še ni bil urejen status študenta invalida, ki naj bi se uredil v Zakonu o visokem šolstvu. Novela tega zakona je bila pozneje umaknjena. Vendar je položaj študenta kot študenta s posebnimi potrebami in posebnim statusom določen z Zakonom za urejanje položaja študentov (ZUPŠ, Uradni list RS, št. 61/17), ki v svojem 7. členu določa spremembo 69.a člena Zakona o visokem šolstvu, ki govori o študentih s posebnimi potrebami in posebnim statusom. Člen definira študente s posebnimi potrebami in posebnim statusom ter njihove pravice, ki iz tega statusa izhajajo.</p> <p>Glede na navedeno, se bo po uveljavitvi oz.</p>		MZI je v sodelovanju z MIZŠ in MDSSZ v letu 2018 uskladil besedilo novega člena v Zakonu o prevozih v cestnem prometu s katerim bodo ob prvi spremembi navedenega zakona sistemsko urejene pravice študentov invalidov za brezplačne prevoze v zvezi s študijem. Predlog Zakona s spremembami in dopolnitvami Zakona o prevozih v cestnem prometu bo pripravljen v letu 2019.

			uporabi navedenega zakona pristopilo k reševanju te problematike med pristojnimi ministrstvi za invalide, študente in promet.		
2.6.	DRUGE UPRAVNE ZADEVE				
36	Varuh priporoča, naj Vlada RS takoj pripravi, sprejme in zagotovi izvedbo ukrepov in aktivnosti za ureditev lastništva vseh kategoriziranih javnih cest, ki potekajo po zasebnih zemljiščih. (stran 274) – v zvezi s priporočilom št. 37 (2016)	Delno realizirano	<p>V letu 2017 sta bila na področju sistemskega urejanja problematike občinskih cest na zemljiščih v zasebni lasti narejena dva pomembna koraka, ki skupaj predstavljata največji napredek pri sistemskem urejanju te problematike doslej. Predstavljata namreč močno pravno podlago, ki bo privedla do postopne ureditve še neurejenih premoženjskopравnih razmerij.</p> <p>Prvi tozadevni ukrep predstavlja predpis, ki ga v svojem poročilu navaja tudi Varuh, in sicer Zakon o evidentiranju dejanske rabe zemljišč javne cestne in javne železniške infrastrukture, ki je bil v začetku leta 2018 tudi sprejet in je začel veljati (Uradni list RS, št. 13/18). Zakon zahteva od upravljavcev kategoriziranih cest, da v zemljiškem katastru evidentirajo dejansko rabo zemljišč, na katerih leži cestna infrastruktura, ne glede na lastništvo zemljišča, in sicer do 1. junija 2019 (v povezavi z določbami Zakona o evidentiranju nepremičnin). Zemljiškoknjižni lastniki zemljišč bodo tako lahko nesporno ugotovili, kje po njihovih zemljiščih dejansko leži infrastruktura, saj jih bo tudi GURS periodično (enkrat letno) obveščal o spremembah podatkov na nepremičninah v njihovi lasti. Pri prvem zajemu bodo o tem obveščeni v vsakem primeru, saj gre za prvo evidentiranje dejanske rabe cest v zemljiškem katastru. Če se lastniki s</p>		<p>Sprejete in uveljavljene so vse relevantne pravne podlage. Podatki o dejanski rabi zemljišč se bodo v zemljiški kataster začeli prevzemati 1. junija 2019, s čimer se bodo pravne podlage tudi začele ustrezno implementirati.</p> <p>Na Direkciji RS za infrastrukturo (DRSI) tekoče izvajamo postopke v zvezi s kategorizacijo/prekategorizacijo občinskih javnih cest, v okviru katerih se problem urejevanja lastništva kategoriziranih javnih cest, ki potekajo po zasebnih zemljiščih, ureja v skladu z Navodili občinam za pripravo, dopolnitev ali spremembe Odloka o kategorizaciji občinskih javnih cest, ki je objavljeno na spletnih straneh DRSI. Občine še nadalje opozarjamo in usmerjamo k celoviti urejenosti lastništva vseh kategoriziranih občinskih javnih cest in usklajenosti stanja evidenc in sicer vsebinske in tehnične pravilnosti podatkov banke cestnih podatkov, odloka o kategorizaciji občinskih cest in vpisa osi cest v ZK GJI, saj je usklajeno stanje evidenc osnova za evidentiranje dejanske rabe zemljišč.</p>

		<p>podatki ne bodo strinjali, jim zakon zagotavlja pravno varstvo.</p> <p>Drugi, še pomembnejši ukrep na tem področju, pa predstavlja nov Zakon o urejanju prostora, ki začne veljati 1. junija 2018. V četrtem odstavku 199. člena je namreč prvič dana pravna možnost lastniku zemljišča (aktivna legitimacija v razlastitvenem postopku), da lahko sam zahteva v razlastitvenem postopku od upravljavca infrastrukture (oziroma razlastitvenega upravičenca) ureditev ZK stanja in premoženjskopравnih razmerij v zvezi z obstoječo infrastrukturo, ki poteka po zemljišču v njegovi lasti. Lastnik nepremičnine v takem postopku ne nosi stroškov, saj mora izvedbo parcelacije in cenitev nepremičnine izvesti pristojni upravljavec (oziroma razlastitveni upravičenec). S tem je ta problematika sistemsko pravno urejena. V povezavi z evidentiranjem nepremičnin, ko bodo lastniki tudi obveščeni o stanju na njihovem zemljišču, pa bo ureditev po našem mnenju privedla do ustrezne ureditve te problematike. Do sedaj namreč lastniki niso imeli drugih pravnih možnosti kot presojo ustavnosti in zakonitosti odlokov o kategorizaciji cest.</p> <p>Glede strategije in zagotavljanja sredstev za urejanje problematike je treba opozoriti, da so občinske ceste v lasti in upravljanju občin, zato država z izjemo omejenih ukrepov, ki jih ima po Zakonu o lokalni samoupravi, na to področje ne more učinkovito posegati. Prav tako za te primere ne more zagotavljati namenskih proračunskih sredstev, saj gre za občinsko</p>	<p>Na področju evidentiranja dejanske rabe zemljišč pa je bilo narejeno sledeče:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sprejem in objava Pravilnika o evidentiranju dejanske rabe zemljišč javne cestne in javne železniške infrastrukture (Uradni list RS, št. 3/19), ki je pričel veljati 26.01.2019. - Ministrstvo za infrastrukturo, DRSI, Geodetska uprava RS in Skupnost občin Slovenije so 16.01.2019 organizirale posvet »Zakonske obveznosti in naloge občin pri izpolnjevanju zakonske obveznosti evidentiranja dejanske rabe javne cestne infrastrukture«. - DRSI je pripravila vsebino Metodologije za evidentiranje dejanske rabe javne cestne infrastrukture, ki jo je Ministrstvo za infrastrukturo potrdilo dne 25.01.2019, z dnem 01.02.2019 je objavljena na spletni strani DRSI. - DRSI je pripravila Izmenjevalni format in podatkovni model za posredovanje podatkov v evidenco dejanske rabe zemljišč javne cestne in javne železniške infrastrukture, ki je z dnem 01.02.2019 objavljen tudi na spletni strani DRSI. - DRSI je na svojih spletnih straneh objavila elektronski naslov, preko katerega bo zagotavljala podrobnejše informacije glede vsebinskih, tehničnih,
--	--	---	--

			<p>premoženje in za urejanje zadev v izvorni pristojnosti posameznih občin. Zgoraj opisani sistem, kot je uveljavljen, pa po našem mnenju na najboljši možni način omogoča učinkovito rešitev tega problema.</p>	<p>strokovnih in tehnoloških vprašanj. V pripravi je tudi izdelava usmeritev za upravljavce in sicer priporočila za izvedbo zajema dejanske rabe na občinskih cestah, ki bo tudi objavljena na spletnih straneh.</p> <p>- V mesecu marcu 2019 bo DRSI izvedla izobraževalne seminarje po območjih izpostav Direkcije (Celje, Koper, Kranj, Ljubljana, Maribor, Murska Sobota, Nova Gorica, Novo mesto in Ptuj) z namenom zainteresirani strokovni javnosti in predstavnikom medijev podati nujno potrebne informacije za izvedbo aktivnosti v praksi.</p> <p>- Težava pri izvedbi planiranih aktivnosti bi lahko bila, da DRSI še vedno ni dobila kadrovske okrepitve, ki je bila predvidena ob prevzemu novih zakonskih obveznosti in bistveno povečanem obsegu dela. Glede na počasno reševanje problematike urejanja lastništva kategoriziranih javnih cest, ki potekajo po zasebnih zemljiščih, s strani občin, je glede na novo zakonodajo pričakovati večje število vlog nezadovoljnih lastnikov, ki bodo po obvestilu GURS o stanju nepremičnin v njihovi lasti, pri pristojnem upravljavcu (občinah) vlagali predloge za uskladitev podatkov dejanske rabe v njihovi lasti z dejanskim stanjem. Če namreč upravljavec (občina) v roku 60 dni, v</p>
--	--	--	--	---

					<p>evidenci ne uskladi evidentiranega stanja z dejanskim stanjem, lahko lastnik zemljišča pri DRSI zahteva uvedbo postopka za uskladitev evidentiranega stanja z dejanskim stanjem (upravni postopek). Za tako veliko število vlog pa ne bo izvedljivo, da bi DRSI izvedla upravne postopke v predpisanem 60-dnevnem roku.</p>
--	--	--	--	--	--

1.3.5 Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (MIZŠ)

Skupno število priporočil, ki se nanašajo na MIZŠ: 7

Ocena realizacije priporočil:

1. realizirano: 1 (1)
2. delno realizirano: 3 (3)
3. stalna naloga: / (/)
4. zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja (tudi delne): 2 (2)
5. nerealizirano (tudi delno): 1 (1)

Št.	priporočilo	ocena realizacije	Pojasnila	Ocena realizacije	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
2.1	USTAVNE PRAVICE				
6	Varuh predlaga, da zakon o financiranju vzgoje in izobraževanja predpiše tudi sankcijo za kršitev prepovedi konfesionalne dejavnosti v javnem vrtcu oziroma šoli ali pa tako dejavnost dovoli. (stran 75)	Zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	72. člen ZOFVI prepoveduje izvajanje konfesionalne dejavnosti v javnih vrtcih in šolah. Zgolj izjemoma lahko minister na predlog ravnatelja v prostorih javnega vrtca oziroma šole izven pouka ali izven časa delovanja vrtca oziroma šole dovoli verouk ali konfesionalni pouk religije, če v lokalni skupnosti za tako dejavnost ni drugih primernih prostorov (peti odstavek 72. člena ZOFVI). MIZŠ izda vsako leto okrog 50 odločb, s katerimi dovoli izvajanje verouka v prostorih šole v tekočem šolskem letu. ZOFVI ne določa meril za presojo primernosti prostora. V praksi pa se je izoblikovalo stališče, da v lokalni skupnosti ni primerne prostora, če prostora ni ali je v tako slabem stanju, da ogroža zdravje in varnost ljudi, če je prostor od vrtca oziroma šole oddaljen več kot 4 km in je težko organizirati prevoz ali če je prostor oddaljen od		

			<p>vtca oziroma šole sicer manj kot 4 km, je pa na poti ogrožena varnost otrok. To mora ugotoviti pristojni organ za varnost in preventivo v cestnem prometu.</p> <p>Izvajanje verskih obredov v javnih vrtcih in šolah niti izjemoma ni dovoljeno, temveč gre v takšnih primerih za kršitev s strani šole, ki jo ugotavlja Inšpektorat RS za šolstvo in šport. Glede na razpoložljive podatke so take kršitve zelo redke. Ker je prekrškovno pravo kot del kaznovalnega prava skrajno sredstvo, ki se ga zakonodajalec posluži za vzpostavitev ustreznega stanja v družbi, se ministrstvo pridružuje stališču Odbora Državnega zbora RS za izobraževanje, znanost, šport in mladino, ki je zavrnil sklep o tem, da je potrebno ZOFVI dopolniti s prekrškovno določbo v zvezi z izvajanjem 72. člena ZOFVI. Ministrstvo bo, tako kot mu to nalaga tudi sklep Odbora vzgojno-izobraževalnim zavodom podalo podrobnejša navodila za izvajanje 72. člena Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja, ki bodo omogočala dosledno uresničevanje ustavnega načela ločenosti države in verske skupnosti.</p>		
2.2	DISKRIMINACIJA IN NESTRPNOST				
9	Varuh priporoča sprejetje zakonodaje, ki bo sistemsko urejala pravice študentov invalidov v zvezi s študijem. (stran 130)	Delno realizirano	Do novega ZVIS iz objektivnih razlogov ni prišlo. Vprašanje pravic in dolžnosti študentov s posebnimi potrebami in posebnim statusom bo MIZŠ glede na dopolnjen 69.a člen ZVIS reševalo v Pravilniku o študentih s posebnimi potrebami in posebnim statusom. Na MIZŠ so oblikovali delovno skupino, zadolženo za		

			<p>pripravo pravilnika o študentih s posebnimi potrebami in posebnim statusom. Prvi sestanek s predstavniki univerz so v okviru MIZŠ organizirali julija 2018. Začeli so z zbiranjem podatkov o številu študentov s takim statusom glede na vrsto posebnih potreb ter vrsto potrebnih prilagoditev pri izvedbi predavanj, vaj ter prakse. Na osnovi analize podatkov bodo pripravili osnutek pravilnika do konca leta 2018.</p> <p>Glede vprašanja prevoza študentov invalidov so v dopisih pojasnili Varuhu, da je MIZŠ v letu 2018 sofinanciralo razpis MDDSZ za izvajanje prevozov študentov invalidov v višini 40.000 EUR. Prav tako so že pojasnili, da so s sprejetjem 69.a člena ZVIS izpolnili obljubo, ki smo jo dali na medresorskih usklajevanjih z MDDSZ in MZI glede problematike prevoza študentov invalidov, da na MIZŠ zakonsko definiramo, kdo je študent s posebnimi potrebami. S strani MZI so bili obveščeni, da trenutno z MDDSZ usklajujejo spremembo zakonodaje, ki bo uredila prevoz študentov invalidov ter da so se v ta namen tudi sestali v juniju 2018. Poleg tega je Zups pripravila ŠOS brez sodelovanja MIZŠ</p>		
2.3	OMEJITEV OSEBNE SVOBODE				
20	Varuh priporoča, naj Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport po evalvaciji projekta Celostne obravnave otrok s čustvenimi in vedenjskimi	Delno realizirano	MIZŠ je v okviru Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014-2020 razpisalo projekt Celostna obravnava otrok s čustvenimi in vedenjskimi motnjami v vzgojnih zavodih. Projekt bo trajal do septembra 2019.		

	<p>motnjami v vzgojnih zavodih čim prej pripravi posodobitev vzgojnega programa in pripravi potrebne sistemske rešitve. (stran 175) – nadaljnje priporočilo v zvezi s priporočilom št. 22 iz Poročila VČP za leto 2016</p>		<p>Otroci s čustvenimi in vedenjskimi motnjami so v vzgojne zavode nameščeni z odločbo o namestitvi s strani centrov za socialno delo v skladu z zakonom, ki ureja družinska razmerja, ali po sklepu sodišča.</p> <p>S projektom v Sloveniji se preizkušajo nove metode in oblike dela, ki bodo po eni strani zagotavljale čimprejšnjo vrnitev otrok in mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi motnjami iz institucije v domače okolje, v samostojno življenje ali, če to zaradi različnih družinskih razmer ali otrokovih oz. mladostnikovih težav ni mogoče, v eno izmed stanovanjskih skupin, ki delujejo v okviru vzgojnega zavoda, vendar kot samostojna stanovanjska enota na drugi lokaciji. Po drugi strani bomo vzgojne zavode spodbudili k preventivnemu delovanju, da bi bilo v bodoče namestitev čim manj.</p> <p>Nabor različnih oblik dela se bo skozi aktivnosti javnega razpisa razširil v delovanje specializiranih stanovanjskih skupin, kjer bodo razvili različne oblike dela primerne posamezniku z namenom, da iz vzgojne skupine otrok ali mladostnik preide na primer v stanovanjsko skupino, iz stanovanjske skupine v specializirano stanovanjsko skupino, v mladinsko stanovanje ali v domače okolje oz. na trg dela v samostojno življenje.</p> <p>Cilji projekta bodo pripeljali do:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oblikovanja novih oblik in metod dela v stanovanjskih in vzgojnih skupinah v vzgojnem zavodu, - oblikovanja programov za intenzivno 		
--	---	--	--	--	--

			<p>obravnava otrok/mladostnikov, predvsem s težavami v duševnem zdravju in odvisnikov,</p> <ul style="list-style-type: none"> - povezave vzgojnih oblik in metod dela z zaposljivostjo mladostnikov ter spremljanje otrok/mladostnikov po odpustu, - strokovne podpore družinam in vzgojno-izobraževalnim zavodom z namenom zmanjševanja vključitev v vzgojne zavode, z analizo stanja in evalvacijo dela v vzgojnih zavodih. <p>Po evalvaciji projekta bo MIZŠ pristopilo k posodobitvi Vzgojnega programa in pripravilo potrebne sistemske rešitve.</p>		
21	<p>Varuh priporoča, naj Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport celostno uredi problematiko vračanja mladoletnikov, ki so na begu, v vzgojne zavode. (stran 178)</p>	Realizirano	<p>MIZŠ je problematiko vračanja mladostnikov na begu, ki so bili v vzgojne zavode nameščeni s strani CSD, uredil v pravilniku, ki ureja normative in standarde za izvajanje vzgojno-izobraževalnih programov za otroke s posebnimi potrebami, kot je bilo dogovorjeno na medresorski delovni skupini, ki je v ta namen delovala na ministrstvu. Delovna skupina je popisala stanje, zakonske podlage in predlagala možne rešitve, na skupnem sestanku državnih sekretarjev vseh resorjev pa je bilo dogovorjeno, da MIZŠ strokovnim delavcem omogoči pripravljenost na domu v primeru bega mladostnika. Omenjeni (49.a) člen predpisuje, da lahko »V času šolskih počitnic, ponoči, v soboto in nedeljo ali na praznik oziroma dela prost dan lahko ravnatelj vzgojnega zavoda odredi pripravljenost na domu največ dvema strokovnima delavcema v primeru na policiji prijavljenega bega ali begov otrok oziroma mladostnikov s čustvenimi in</p>		

			<p>vedenjskimi motnjami iz vzgojnega zavoda. Pripravljenost pomeni dosegljivost strokovnega delavca po telefonu ali drugih sredstvih za potrebe prihoda na delovno mesto ali na kraj, kjer je potrebno opraviti nujno delo. Pripravljenost se odredi pisno in vsebuje tudi čas trajanja pripravljenosti na domu.«</p> <p>Prehodna določba 49.a člen tega pravilnika se uporablja do ureditve kolektivne pogodbe, s katero se bo uredilo odrejanje pripravljenosti.</p>		
2.6.	DRUGE UPRAVNE ZADEVE				
41	<p>Z zakonom je treba zagotoviti pravno podlago za izvajanje ukrepov, ki preprečujejo vnos nevarnih in prepovedanih predmetov in snovi v šolo. Poleg tega je treba natančno določiti postopek pregleda šolskih torb in obleke učencev, ob upoštevanju njihove pravice do zasebnosti in zahtev varnosti celotne šolske skupnosti. (stran 289)</p>	Nerealizirano	<p>Ustava določa, da se človekove pravice in temeljne svoboščine uresničujejo neposredno na podlagi ustave in da je z zakonom mogoče predpisati način uresničevanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin, kadar tako določa ustava, ali če je to nujno zaradi same narave posamezne pravice ali svoboščine. Človekove pravice in temeljne svoboščine pa so omejene samo s pravicami drugih in v primerih, ki jih določa ta ustava. En od cilje vzgoje in izobraževanja v RS je tudi spoštovanje otrokovih in človekovih pravic in temeljnih svoboščin (2. člen ZOFVI).</p> <p>Dejstvo je, da šolska zakonodaja neposredno ne predpisuje načina uresničevanja oziroma omejevanja pravic in temeljnih svoboščin v smislu izvajanja varnostnih oziroma osebnih pregledov otrok ali njihovih predmetov oziroma bivalnih prostorov (izjema je 23. člena Pravilnika o bivanju v dijaških domovih (Uradni list RS, št. 97/06), ki določa, da lahko strokovni delavci oziroma druge pooblašcene osebe pri</p>		

		<p>neposrednem izvajanju svojih pristojnosti oziroma nalog v skladu z vzgojnim programom oziroma drugimi dejavnosti doma vstopajo v sobo dijaka ob upoštevanju dijakove zasebnosti).</p> <p>Dejstvo je tudi, da so učitelji in vzgojitelji dolžni varovati življenje in zdravje otrok ter mladostnikov v času izvajanja vzgojno-izobraževalnega programa oziroma v času namestitve v zavodu. Žal pa je dejstvo tudi, da so strokovni delavci v vzgojno-izobraževalnih zavodih (pri tem izpostavljamo npr. vzgojne zavode) soočeni z vedno bolj problematičnimi otroki in mladostniki (tudi v smislu psihiatričnih težav) in vedno težjimi oblikami nasilja, ki od njih, tudi zaradi dolžnosti varovanja pravic drugih otrok, zahtevajo takojšnje in učinkovito ukrepanje. Če so pravice otroka ali mladostnika - posredno (npr. vnos prepovedanih substanc) ali neposredno (nasilje) – ogrožene s strani drugega otroka ali mladostnika, mora imeti strokovni delavec, ki je odgovoren za spoštovanje človekovih (otrokovih) pravic in temeljnih svoboščin vseh otrok in mladostnikov v razredu (ali vzgojni skupini), pravico in tudi dolžnost, da takšne posege v pravice drugih takoj in učinkovito prepreči oziroma omeji. Menimo, da lahko učitelj oziroma vzgojitelj, v skladu z veljavno zakonodajo, če ugotovi ali sumi, da učenec prinaša v šolo drogo, orožje ali druge stvari, s katerimi bi lahko poškodoval sebe ali druge in teh stvari noče prostovoljno izročiti, pregleda vsaj otrokove osebne predmete (npr. šolska</p>		
--	--	---	--	--

			<p>torba, nahrbtnik, garderobna omarica...), če je tako določeno v pravilih šolskega reda oziroma vzgojnem načrtu šole. Pri tem izhajamo tudi iz Biltena Varuha človekovih pravic, (št. 13, november 2009), ki je bil izdan ob 20. obletnici Konvencije o otrokovih pravicah in v katerem je na strani 13, v članku z naslovom »Pravica do zasebnosti v šoli« Varuh človekovih pravic zapisal, da bi bil pregled omar dijakov v dijaškem domu kot skrajni ukrep dopusten, če bi bil kot tak izrecno določen v pravilih za bivanje v dijaškem domu, skupaj s postopkom pregleda. Kot je še navedeno v istem stališču, naj bi enako veljalo v primeru pregledovanja šolskih torbic; ta ukrep naj bi se izvajal izjemoma, ob utemeljenem sumu, da gre pri posamezniku za storjeno nedovoljeno dejanje, ki ogroža učence. In še: »Ukrep in njegova izvedba morata biti zapisana v pravilniku o šolskem redu posamezne šole. Še posebej je treba biti pozoren na postopek izvedbe pregleda šolske torbice (nikakor ne pred drugimi učenci).«</p> <p>Citirani zapis je MIZŠ do sedaj razumelo kot stališče Varuha, da je pregled šolske torbe dopusten, pod pogoji in v postopku, kot je to določeno v pravilih o šolskem redu posamezne šole.</p> <p>Zakon o osnovni šoli (Uradni list RS, št. Uradni list RS, št. 81/06 – uradno prečiščeno besedilo, 102/07, 107/10, 87/11, 40/12 – ZUJF, 63/13 in 46/16 – ZOFVI-K, v nadaljnjem besedilu: ZOsn) določa dva osnovna dokumenta, ki opredeljujeta in konkretizirata</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>vzgojno delovanje šole, in sicer vzgojni načrt šole (60.d člen ZOsn) in pravila šolskega reda (60. e člen ZOsn). Z vzgojnim načrtom šola določi načine doseganja in uresničevanja ciljev in vrednot iz 2. člena ZOsn, ob upoštevanju potreb in interesov učencev ter posebnosti širšega okolja. Vzgojni načrt vsebuje vzgojne dejavnosti in oblike vzajemnega sodelovanja šole s starši ter njihovo vključevanje v uresničevanje vzgojnega načrta. Pri pripravi vzgojnega načrta sodelujejo strokovni delavci šole ter učenci in starši. Vzgojni načrt sprejme svet šole na predlog ravnatelja po postopku, kot je določen za letni delovni načrt. Na podlagi vzgojnega načrta šola v pravilih šolskega reda natančneje opredeli dolžnosti in odgovornosti učencev, načine zagotavljanja varnosti, pravila obnašanja in ravnanja, določi vzgojne ukrepe za posamezne kršitve pravil, organiziranost učencev, opravičevanje odsotnosti ter sodelovanje pri zagotavljanju zdravstvenega varstva učencev. Pri pripravi pravil šolskega reda sodelujejo strokovni delavci šole ter učenci in starši.</p> <p>Pravila šolskega reda sprejme svet šole na predlog ravnatelja, ki si predhodno pridobi mnenje učiteljskega zbora in sveta staršev. ZOsn torej daje zakonsko podlago zato, da šola v vzgojnem načrtu oziroma v pravilih šolskega reda določi ukrepe in postopke, potrebne tudi za zagotavljanje varnosti na šoli in kot enega od takšnih ukrepov lahko npr. določi pregled šolske torbe. Takšno stališče je do sedaj očitno imel tudi Varuh, glede na to, da</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>je v zgoraj citiranem biltenu zapisal, da mora biti ukrep (npr. pregled šolske torbe) in postopek zanj določen v šolskem redu posamezne šole.</p> <p>Po mnenju Varuha je za pregled osebnih predmetov učenca (torej tudi šolske torbice) potrebna zakonska podlaga, da torej akt šole, sprejet na podlagi in v skladu u ZOsn, ne predstavlja zadostne pravne podlage za pregled osebnih predmetov učencev. Z namenom ureditve tega področja je MIZŠ na Varuha naslovilo zaprosilo po mnenju s konkretnimi vprašanji (september 2017) in predlog po skupnem sestanku za razrešitev omenjene tematike. Odgovor Varuha RS je MIZŠ prejelo konec februarja 2018, v katerem je Varuh predlagal ministrstvu proučitev možnosti za dopolnitev zakonov (s področja osnovnega in srednjega šolstva). Področje je potrebno urediti sistemsko in enovito po vertikali izobraževalnega sistema, zato so morebitni posegi v področno zakonodajo predvideni v času, ko se bo spreminjal Zakon o osnovni šoli.</p>		
42	Vlada RS naj čim prej pripravi, Državni zbor RS pa sprejme ustrezne zakonske spremembe za zagotovitev enakopravnega položaja vseh izvajalcev vzgoje in izobraževanja. (stran 290)	Delno realizirano	MIZŠ je 15. aprila 2016 na e-demokraciji objavilo predlog sprememb zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja. Po končani javni razpravi je bil omenjeni predlog poslan v medresorsko usklajevanje (besedilo za spremembo 86. člena zakona, ki ureja financiranje zasebnih šol, je bilo že od posredovanja v javno obravnavo nespremenjeno).		MIZŠ je v fazi oblikovanja različnih predlogov glede ustreznih zakonskih sprememb.

			<p>Vlada je predlog obravnavala na 129. redni seji, dne 6. aprila 2017, in predlog sprememb zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja posredovala v nadaljnjo obravnavo v Državni zbor. Predlagana novela zakona je sledila izreku odločbe Ustavnega sodišča in hkrati navajala pogoje, ki jih morajo izpolnjevati tudi zasebne šole, da so financirane iz javnih sredstev. Predlog novele zakona je med drugim določal, da se izenači obseg financiranja javnih in zasebnih osnovnih šol, ki so pridobile javno veljavnost njihovega programa in pridobijo 100% javnih sredstev za izvedbo obveznega programa, za izvedbo razširjenega dela programa pa bi v skladu s predlogom novele zakona šole pridobile, tako kot doslej, 85 odstotkov sredstev.</p> <p>Pristojni odbor Državnega zbora je predlog zakona obravnaval na seji dne 6. septembra 2017. Takrat je bil vložen tudi amandma DeSUS k 11. členu predlagane novele (86. člen veljavnega zakona). Odbor je obravnavo prekinil in jo nadaljeval dne 28. septembra 2017, ko je bila obravnava spet prekinjena.</p> <p>MIZŠ meni, da je pripravilo strokovno utemeljen predlog, ki poleg implementacije odločbe Ustavnega sodišča vsebuje tudi druge mehanizme, ki so potrebni za ohranitev in krepitev kakovosti vzgojno-izobraževalnega dela.</p>		
2.15	PRAVICE OTROK				
77	Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport naj pripravi analizo financiranja	Zavrnitev realizacije zaradi	Spremljevalci so bili vpeljani v sistem pomoči otroku v obliki fizične pomoči, zato imajo pravico do stalnega spremljevalca le težko in		

	<p>osnovnega izobraževanja z vidika obremenitve posameznih občin in ugotovi, kako bi zlasti manjšim občinam s spremenjenim financiranjem zagotovili primerna sredstva, ki bodo otrokom zagotavljala enak položaj in pravice. (stran 405)</p>	<p>nestrinjanja</p>	<p>težje gibalno ovirani ter slepi otroci. Izjemoma so bili do fizične pomoči v obliki začasnega spremljevalca upravičeni tudi nekateri drugi otroci. V teh primerih naj bi šlo za začasno oziroma občasno pomoč, kot je na primer spremstvo otroka v določenih situacijah ali pa da ga ob morebitni njegovi stiski lahko umakne iz razreda in je z njim dokler se ne umiri in podobno.</p> <p>MIZŠ pojasnjuje, da o dodelitvi najustreznejše pomoči otrokom, med drugim tudi pomoč spremljevalca, presoja komisija za usmerjanje pri Zavodu RS za šolstvo, ki je naš strokovni organ. Zato je zavod v sodelovanju s strokovnjaki pripravil dokument Kriteriji za opredelitev vrste in stopnje primanjkljajev, ovir oz. motenj otrok s posebnimi potrebami, h kateremu minister poda soglasje.</p> <p>MIZŠ je v šolskem letu 2017/2018 s pomočjo Evropskega socialnega sklada razpisalo 200 delovnih mest asistentov za delo z otroki s posebnimi potrebami v vzgojno-izobraževalnih zavodih in zanje namenilo 1,6 mio EUR. Zaposlitve so bile za 9 mesecev v obsegu 30 ur tedensko ali 0,75 delovnega mesta.</p> <p>V okviru projekta je bil asistent lahko vključen v vzgojno-izobraževalno delo, vendar ne kot strokovni delavec, temveč kot nekdo, ki je bil prisoten v razredu oziroma skupini, in po navodilih strokovnega delavca pomagal otroku s posebnimi potrebami tako, da mu je pomagal slediti pouku, ga spodbujal, nudil pomoč pri zapisovanju učne snovi, če je treba, se je z njim za krajši čas, če ga je otrok potreboval</p>		
--	---	---------------------	--	--	--

			<p>npr. za umiritev ali počitek, odmaknil iz razreda, nudil pomoč strokovnemu delavcu, kadar je ta presodil, da je bilo to potrebno, npr. če je otrok s svojim vedenjem ogrožal sebe ali druge in podobno.</p> <p>Posebne potrebe otrok so se v preteklih letih spreminjale in MIZŠ se zaveda, da nekateri otroci poleg že dodeljenih prilagoditev, pripomočkov, dodatne strokovne pomoči in drugega potrebujejo ob sebi še nekoga oziroma neko drugo vrsto pomoči. Vendar menimo, da fizična pomoč ni tista pomoč, ki jo ti otroci potrebujejo, zato sistemizacija začasnih spremljevalcev ni pravi odgovor na to. Predvsem otroci z avtizmom ob sebi potrebujejo stalno, za delo z avtisti usposobljeno osebo, za kar pa spremljevalec v sedanjem pomenu ni ustrezen. Prav tako ne za otroke s čustvenimi in vedenjskimi motnjami ali za dolgotrajno bolne otroke.</p> <p>MIZŠ kljub temu tudi za otroke z avtizmom, če le-ti ogrožajo sebe ali druge, na podlagi vloge šole, odobri pomoč spremljevalca za posamezno šolsko leto. Za zdaj druge možnosti ni. V preteklosti so to kot nadstandardno storitev financirale mnoge občine, nekatere še zdaj.</p> <p>Razmišljati je treba o pomoči, ki bi jo nudili delavci z določenimi znanji, na to kažejo tudi prvi odzivi šol, ki imajo zaposlene asistente.</p> <p>Na MIZŠ zato tudi deluje delovna skupina, ki pripravlja popis nalog spremljevalcev na različnih ravneh izobraževanja in v različnih</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>programih, varuhov negovalcev v posebnem programu vzgoje in izobraževanja in asistentov, ki so na novo v sistemu. Potrjuje se dejstvo, da fizične pomoči druge skupine otrok ne potrebujejo, potrebujejo pa pomoč usposobljene osebe. Razmišljajo o pomočniku učitelja za delo z otroki s posebnimi potrebami, ki bo v pomoč v razredu, kamor je vključen tak otrok, s kompetencami in znanji, ki jih bo pridobil z ustrezno izobrazbo, izobraževanjem ali usposabljanjem v ustreznem strokovnem centru (pilotni projekt tudi na tem področju že teče).</p> <p>Na področju izobraževanja otrok s posebnimi potrebami v tem času teče več razvojnih projektov, sofinanciranih iz Evropskega socialnega sklada, ki imajo predvideno evalvacijo, na podlagi katere bodo sledile systemske rešitve. Izobraževanje otrok s posebnimi potrebami in zagotavljanje čim bolj kakovostnega okolja zanje je kompleksno področje, ki ga ne želimo in si ne drznemo urediti hitropotezno in kratkoročno z všečnimi prijemi, ki lahko na dolgi rok povzročijo več škode kot koristi. Na tem področju je MIZŠ uredilo že precej vsebin in bo tako tudi nadaljevalo, vendar pa je treba vsako potezo premisliti, predvsem pa preizkusiti v praksi, kar znotraj projektov šole že izvajajo, saj gre za izredno občutljivo in ranljivo populacijo otrok.</p>		
--	--	--	---	--	--

1.3.6 Ministrstvo za javno upravo (MJU)

Skupno število priporočil, ki se nanašajo na MJU: 6

Ocena realizacije priporočil:

1. realizirano: 1 (1)
2. delno realizirano: 1 (1)
3. stalna naloga: 2 (2)
4. zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja (tudi delne): 1 (1)
5. nerealizirano (tudi delno): 1 (1)

Št.	priporočilo	ocena realizacije	pojasnila	Ocena realizacije	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
2.1	USTAVNE PRAVICE				
7	Varuh priporoča, da se sprejmejo ukrepi za dopolnitev zakonodaje, ki zdaj ne predvideva glasovanja po pošti za osebe, ki te namere niso izrazile vsaj deset dni pred dnem glasovanja, niti ne ureja položaja tistih, ki jim je v času po tem odvzeta prostost oziroma so sprejeti na zdravljenje v bolnišnico ali v institucionalno varstvo socialnovarstvenega zavoda in zato ne morejo glasovati niti na volišču niti ne več po pošti. (stran 90) – v zvezi s priporočilom št. 4 (2016).	Nerealizirano	Kot je MJU pojasnilo že ob priporočilu iz Letnega poročila Varuha človekovih pravic za 2016 sta bila v preteklosti že dva poskusa odprave navedene pomanjkljivosti volilne zakonodaje. Leta 2011 je takšen predlog spremembe Zakona o volitvah v državni zbor (v nadaljnjem besedilu: ZVDZ) v zakonodajni postopek vložila Vlada, leta 2015 pa poslanci. Zakonodajni postopek je bil za oba predloga novel iz leta 2011 in 2015 neuspešno končan, in sicer zaradi nezadostnega števila podpor s strani poslancev. Zakon o volitvah v državni zbor je temeljni volilni zakon, za sprejem katerega je potrebno predhodno široko politično soglasje (dve tretjini glasov vseh poslancev) ob spremembah, ki posegajo v sam volilni sistem, pa tudi splošno družbeno soglasje in soglasje stroke. Zakone lahko predlaga vlada ali vsak poslanec. Zakon lahko		Kot je MJU pojasnilo že ob prvem odzivu na priporočilo iz Letnega poročila Varuha človekovih pravic za 2016 sta bila v preteklosti že dva poskusa odprave navedene pomanjkljivosti volilne zakonodaje. Leta 2011 je takšen predlog spremembe Zakona o volitvah v državni zbor (v nadaljnjem besedilu: ZVDZ) v zakonodajni postopek vložila Vlada, leta 2015 pa poslanci. Zakonodajni postopek je bil za oba predloga novel iz leta 2011 in 2015 neuspešno končan, in sicer zaradi nezadostnega števila podpor s strani poslancev. Marca 2017 je bila sprejeta poslanska novela ZVDZ-C, katere

			<p>predloži tudi najmanj pet tisoč volivcev. Glede spreminjanja volilne zakonodaje je potrebno upoštevati tudi časovno obdobje v katerem se zakon sprejema, Beneška komisija namreč odsvetuje spreminjanje volilne zakonodaje v volilnem letu. Na MJU se zavedamo pomembnosti odprave tovrstne pravne praznine, vendar je pri določanju prioriternih nalog ministrstva potrebno upoštevati tudi Normativni delovni program Vlade RS, koalicijsko pogodbo oziroma aktualne odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije (v skladu z odločbo št. U-I-191/17-25 z dne 25. 1. 2018 je potrebno na področju volilne in referendumске zakonodaje prioriterno pristopiti predvsem tudi k pripravi sprememb Zakona o referendumu in o ljudski iniciativi in Zakona o volilni in referendumski kampanji).</p>		<p>namen je bila predvsem implementacija dveh odločb ustavnega sodišča. Na podlagi odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-32/15-56, ki narekuje predvsem ustrezne spremembe in dopolnitve 4. člena Zakona o določitvi volilnih enot za volitve poslancev v Državni zbor v zvezi z mejami volilnih okrajev, se je hkrati odprla tudi razprava glede morebitnih sprememb volilnega sistema, ki bi volivkam in volivcem zagotovile (bolj) odločilen vpliv pri izboru kandidatov ter kandidatov in s tem posledično priprava nove novele ZVDZ, s katero bi se, poleg sprememb volilnega sistema, v zakon lahko vključila tudi določba glede možnosti glasovanja volivcev, ki so bili 10 dni ali manj pred dnem glasovanja pridržani ali sprejeti v bolnišnico oziroma v socialnovarstveni zavod za institucionalno varstvo. MJU ima torej namen ustrezno rešitev navedene pomanjkljivosti vključiti v spremembo temeljnega zakona. Bi pa ponovno opozorili, da je za spremembe ZVDZ potrebno široko strokovno, politično in družbeno soglasje.</p>
2.6	DRUGE UPRAVNE ZADEVE				

35	Vlada RS naj sprejme ukrepe za dokončanje denacionalizacije. (stran 272)	Stalna naloga	<p>MJU na podlagi 34. a člena Zakona o državni upravi (Uradni list RS, št. 113/05-uradno prečiščeno besedilo, 89/07-odločba US RS, 48/09, 21/12, 47/13, 12/14, 90/14 in 51/16) koordinira delovanje upravnih enot (v nadaljevanju: UE) na kadrovskem, finančnem ter organizacijskem področju. V tem okviru spremlja tudi stanje denacionalizacijskih postopkov na UE.</p> <p>Od skupno 38.470 zahtevkov, ki so jih upravne enote v reševanje prejele na podlagi Zakona o denacionalizaciji (v nadaljevanju: ZDEN), jih je bilo na dan 31.12.2017 pravnomočno rešenih 38.375. Na dan 31.12.2017 je bilo nepravnomočnih zadev po ZDEN 95, dejansko nerešenih zadev (zadev, ki so v reševanju na UE) pa je bilo 57.</p> <p>V obdobju od 1. 1. do 31. 12. 2017 se je število vseh nepravnomočnih zadev po ZDEN zmanjšalo za 11, od 106 na 95. Število dejansko nerešenih zadev po ZDEN se je na UE v tem obdobju zmanjšalo za 20, od 77 na 57.</p> <p>Po Zakonu o ponovni vzpostavitvi agrarnih skupnosti ter vrnitvi njihovega premoženja in pravic (v nadaljevanju: ZPVAS) pa je bilo na dan 31. 12. 2017 na UE še 9 nepravnomočnih zadev, dejansko nerešenih zadev je bilo 8.</p> <p>V obdobju od 1.1. do 31. 12. 2017 se je število nepravnomočnih zadev po ZPVAS zmanjšalo za 2, od 11 na 9. Število dejansko nerešenih zadev se je v tem obdobju zmanjšalo za 1, od</p>		<p>Vsebinsko enako priporočilo je Varuh podal tudi v PVČP 2018 (priporočilo št. 54), h kateremu je MJU podalo odziv, na katerega se na tem mestu v izogib ponavljanju v celoti sklicuje (na str. 2-34 do 2-36 skupnega poročila)</p>
----	---	---------------	---	--	--

			<p>9 na 8.</p> <p>Vlada RS je s sklepi z dne 9. 1. 2014, v okviru pospešitve postopkov po ZDEN in ZPVAS, pozvala takratno Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, takratno Ministrstvo za kmetijstvo in okolje ter Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo k meritornemu odločanju, seveda v skladu z Zakonom o splošnem upravnem postopku (v okviru odločanja o pritožbah, podanih na odločitve UE).</p> <p>Po podatkih, ki jih je MJU pridobilo neposredno od posameznih ministrstev, je razvidno, da so v letu 2017 Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljevanju: MKGP), Ministrstvo za okolje in prostor (v nadaljevanju: MOP) ter Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo (v nadaljevanju: MGRT) v zvezi z odločitvami UE izdala skupno 73 konkretnih upravnih aktov, od tega MKGP 42, MOP 23 in MGRT 8. Meritorno so ministrstva odločila v 12-ih zadevah, od tega MKGP v 3-ih, MOP v 8-ih ter MGRT v 1-i zadevi. Skupno so ministrstva v letu 2017 v ponovno odločanje na UE vrnila 11 zadev, od tega MKGP 3, MOP 5, MGRT pa 3 zadeve.</p> <p>Tudi v letu 2017 je med določenimi UE, ki še rešujejo postopke po ZDEN in po ZPVAS, potekala pomoč oz. medsebojno sodelovanje pri reševanju zadev na način, da UE, ki razpolaga z ustrezno usposobljenim kadrom iz področja denacionalizacije, od druge UE prevzame v reševanje postopke po ZDEN in ZPVAS. UE prevzame upravno zadevo v obravnavno oz. reševanje na podlagi</p>	
--	--	--	---	--

			<p>sklenjenega sporazuma z drugo UE, v katerem se med drugim določi uradna oseba, ki bo reševala zadevo ter rok v katerem naj bi bila izdana prvostopenjska odločba. V samem sporazumu se prav tako uredijo preostale medsebojne dolžnosti oz. obveznosti ter pravice. Na dan 31. 12. 2017 je bilo v aktivnem reševanju na prvi stopnji, torej na UE, ki nudijo pomoč, 12 zadev, od tega 11 po ZDEN ter 1 po ZPVAS.</p> <p>MJU spodbuja tovrstno sodelovanje, saj prinaša rezultate in nedvomno prispeva k hitrejšemu reševanju še odprtih denacionalizacijskih zadev, ki so sicer že bile predmet pritožbene in sodne presoje.</p> <p>Poudarjamo, da so v UE so ostale v reševanju najtežje oziroma najobsežnejše denacionalizacijske zadeve, tako po vrednosti podržavljenega premoženja kot tudi teži pravnih dilem.</p> <p>Vzroki za še nedokončane postopke na UE so predvsem:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dolgotrajno reševanje predhodnih vprašanj, - čas trajanja pritožbenih in tožbenih postopkov (upravni spori) ter - spreminjanje sodne prakse. <p>Slednje, torej spreminjanje sodne prakse, je samo v obdobju od 5.10.2017 do 10. 5. 2018 povzročilo odprtje 17-tih pravnomočno že rešenih zadev po ZDEN (število še ni dokončno).</p> <p>Gre za odločbo Ustavnega sodišča RS št. Up - 282/15-30 z dne 5.10.2017 (Uradni list RS, št.</p>		
--	--	--	---	--	--

			59/17) glede drugega odstavka 10. člena ZDEN vezano na Finančno in izravnalno pogodbo med Zvezno republiko Nemčijo in Republiko Avstrijo iz leta 1961. Prej navedene pravnomočno že rešene zadeve (17), so bile reaktivirane po v povprečju 1.105 dneh.		
39	Vlada RS naj vsem inšpekcijskim službam zagotovi ustrezne pogoje za delo, tako materialna kot finančna sredstva, ki bodo omogočala tudi kadrovske okrepitev in učinkovito delo Inšpekcijskih služb. (stran 283) – v povezavi s priporočili št. 43 in št. 51 (2016)	Stalna naloga	<p>Na področju prostorske ureditve se za potrebe inšpekcij redno pregledujejo/preverjajo njihove potrebe. Po potrebi se MJU ustrezno odzove in zagotovi dodatne prostore. Tako se je v letu 2018 zagotovilo dodatne prostore v Novem mestu v okviru že obstoječih prostorov. V preteklosti 2016-2017 pa so bili zagotovljeni prostori v Kopru. Trenutno potekajo postopki za ureditev ene lokacije za vse inšpekcijske službe v Celju, predvidena selitev je v letu 2019.</p> <p>V zvezi z opozorili Varuha glede kadrovskega primanjkljaja inšpektorjev in priporočila, da naj Vlada RS vsem inšpekcijskim službam zagotovi ustrezne pogoje za delo, tako materialna in finančna sredstva, ki bodo omogočala kadrovske okrepitev in učinkovito delo inšpekcijskih služb pojasnujemo, da se Vlada RS zaveda problematike popolnitve delovnih mest inšpektorjev, zato je na 125. seji dne 8. 3. 2017 ob obravnavi skupnega kadrovskega načrta sprejela sklep št. 10002-14/2016/32, da ministrstva v okviru kvote dovoljenih zaposlitev za ministrstva in organe v sestavi posebno pozornost namenijo ustrezni kadrovski popolnitvi delovnih mest inšpektorjev.</p> <p>Enako stališče je vlada sprejela tudi v sklepu</p>		<p>Na področju zagotavljanja ustreznih prostorov se za potrebe inšpekcij redno pregledujejo /preverjajo njihove potrebe. Po potrebi se MJU ustrezno odzove in zagotovi dodatne prostore. Tako se je v letu 2018 na novo zagotovilo za potrebe inšpekcij dodatne prostore v Novem mestu v okviru že obstoječih prostorov. Trenutno potekajo postopki za ureditev ene lokacije za vse inšpekcijske službe v Celju, predvidena selitev je konec leta 2019. V teku je izgradnja novih prostorov v Kopru. V okviru Upravnega centra Koper so predvideni tudi prostori za inšpekcijske službe, ki bi bile združene na eni lokaciji predvidena selitev jeseni 2020.</p> <p>V zvezi z opozorili Varuha glede kadrovskega primanjkljaja inšpektorjev in priporočila, da naj Vlada RS vsem inšpekcijskim službam zagotovi ustrezne kadrovske pogoje za delo pojasnujemo, da se Vlada RS že</p>

			<p>številka: 10002-33/2017/8 z dne 21. 12. 2017, ko je sprejela Skupni kadrovski načrt (SKN) organov državne uprave za leti 2018 in 2019. V četrtem odstavku 60. člena ZIPRS1819 pa je določeno, da lahko vlada, ob predhodnem soglasju Ministrstva za finance in Ministrstva za javno upravo, v izjemnih primerih odloči, da se dovoljeno število zaposlenih v skupnem kadrovskem načrtu državnih organov za leto 2018 poveča za največ 0,7 odstotka. Za te zaposlitve mora organ državne uprave zagotoviti sredstva za stroške dela v okviru sredstev za stroške dela v svojem finančnem načrtu. Vlada Republike Slovenije je skladno z navedeno določbo s sklepom, št. 10002-33/2017/8 z dne 21. 12. 2017, naložila Ministrstvu za javno upravo, da v sodelovanju z Ministrstvom za finance in Generalnim sekretariatom Vlade Republike Slovenije oblikuje kriterije za dodelitev dodatnih kvot za leto 2018.</p> <p>Za pripravo predloga povečanja števila zaposlenih je Vlada Republike Slovenije na seji dne 21.12.2017 sprejela naslednje kriterije:</p> <ul style="list-style-type: none"> • realizacija aktivnosti organov državne uprave, povezanih z ukrepi optimizacije, ki izhajajo iz ugotovitev Analize funkcij subjektov javne uprave, sklepov Medresorske delovne skupine za doseganje večje organizacijske in kadrovske učinkovitosti ministrstev in oseb javnega prava v njihovi pristojnosti ter sklepov vlade, sprejetih ob Skupnem kadrovskem načrtu 	<p>več let zaveda problematike zagotovitve popolnitve potrebnih delovnih mest inšpektorjev, zato je tudi v preteklih letih, ko je veljalo pravilo zmanjševanja števila zaposlenih v organih državne uprave, sprejemalo posebne sklepe, da naj v okviru kvote dovoljenih zaposlitev za ministrstva in organe v sestavi posebno pozornost namenijo ustrezni kadrovski popolnitvi delovnih mest inšpektorjev. Poleg navedene načelne usmeritve je bilo v letu 2018 za potrebe izvajanja projektov določeno, da se lahko preseže za čas izvajanje teh projektov dovoljeno število zaposlenih po kadrovskem načrtu po posameznih inšpekcijskih službah in sicer 5 zaposlitev za Inšpektorat RS za okolje in prostor, 5 zaposlitev za Inšpektorat RS za infrastrukturo, 4 zaposlitve za Inšpektorat RS za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami ter 1 zaposlitev na Uradu RS za kemikalije. Glede na to, da se je še vedno kot posebno pereče izkazalo pomanjkanje inšpektorjev na Inšpektoratu za delo, kljub temu, da je bilo v kadrovskem načrtu za</p>
--	--	--	---	--

			<p>organov državne uprave za leti 2017 in 2018,</p> <ul style="list-style-type: none"> • realizacija odobrenih zaposlitev v skladu s četrtem odstavkom 63. člena ZIPRS1718 (strukturne reforme), • pregled sklepov vlade o prednostnih dodelitvah kvot organom državne uprave in o vladnih projektih, z informacijo o aktualnem stanju potreb po kadrih za zagotavljanje nemotenega delovanja, • pridobljene kvote na podlagi sklenjenih sporazumov med organi državne uprave, • ocena obsega in zahtevnosti dela organa državne uprave na podlagi novih zakonskih nalog, povečanega pripada zadev ali neobvladovanja obstoječega pripada zadev, • število nerealiziranih zaposlitev glede na število dovoljenih zaposlitev po SKN ali po drugih podlagah, • podatki o delovnih obremenitvah zaposlenih iz sistema ISPAP. <p>MJU je izvedlo temeljito analizo stanja po resorjih glede na zgornje kriterije, preučilo potrebe posameznih resorjev in glede na situacijo pripravilo predlog povečanj, ki je bil predmet usklajevanj med posameznimi resorji. Na podlagi poročanja organov o kadrovske potrebah ter izvedenem sestanku dne 16. 1. 2018, je Vlada Republike Slovenije sprejela odločitev o dodelitvi dodatnih kvot (217)</p>		<p>leto 2017 zagotovljenih 9 dodatnih delovnih mest inšpektorjev na tem inšpektoratu, je Vlada RS v predloga novele Zakona o izvrševanju proračuna RS za leti 2018 in 2019 predlagala, povečanje kadrovskega načrta organov državne uprave na Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve namensko za 10 delovnih mest na Inšpektoratu za delo, kar je bilo tudi sprejeto. Tudi pri vseh nadaljnjih možnih povečanjih števila zaposlenih v organih državne uprave bo Vlada RS posebno pozornost namenila inšpekcijskim službam, kot tudi drugim službam, ki izvajajo naloge, ki so neposredno vezane na delo s strankami, npr. upravne enote.</p>
--	--	--	---	--	---

			<p>dovoljenih zaposlitev v okviru skupnega kadrovskega načrta za leto 2018.</p> <p>Pri povečanju števila zaposlenih je Vlada Republike Slovenije upoštevala tudi stanje na Inšpektoratu za delo in predlog parlamentarnega odbora za delo, družino, socialne zadeve in invalide z dne 6. 7. 2017. Tako je Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti Vlada Republike Slovenije odobrila 9 dodatnih kvot, razdelitev le teh znotraj organov, za katere je odgovorno ministrstvo, pa je stvar predstojnikov.</p> <p>Pri tem je potrebno poudariti, da se Vlada Republike Slovenije zaveda pomena ustreznega delovanja inšpektoratov na vseh področjih, zato je na seji dne 21. 12. 2017 s sklepom št. 10002-33/2017/8, ob sprejemu SKN organov državne uprave za leti 2018 in 2019 hkrati (kot že v preteklem obdobju, ob vsakokratnem sprejemanju SKN) naložila ministrstvom, da v okviru kvote dovoljenih zaposlitev za ministrstva in organe v sestavi posebno pozornost namenijo ustrezni kadrovski popolnitvi delovnih mest inšpektorjev.</p> <p>Ustrezno zvišanje števila inšpektorjev in s tem omogočanje učinkovitejšega nadzora nad zlorabami delovnopravne zakonodaje je tudi zaveza Koalicijskega sporazuma o sodelovanju v Vladi Republike Slovenije za mandatno obdobje 2014 – 2018 (poglavje 4. 22. Trg dela, 7. Inšpekcijski nadzor), ki jo Vlada Republike Slovenije uresničuje od začetka nastopa mandata.</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>V nadaljevanju je preglednica 1, iz katere je razvidno gibanje števila inšpektorjev od leta 2007 do 2017 in v zadnjih treh letih razviden trend rasti števila inšpektorjev v organih državne uprave in skupno v vseh inšpekcijskih službah.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Leto</th> <th>Št. inšpektorjev v organih drž. uprave</th> <th>Skupno št. inšpektorjev</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2007</td> <td>1396,5</td> <td>1400,5</td> </tr> <tr> <td>2008</td> <td>1459</td> <td>1465</td> </tr> <tr> <td>2009</td> <td>1428</td> <td>1434</td> </tr> <tr> <td>2010</td> <td>1431</td> <td>1438</td> </tr> <tr> <td>2011</td> <td>1427</td> <td>1474</td> </tr> <tr> <td>2012</td> <td>1369</td> <td>1425</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>1351</td> <td>1409</td> </tr> <tr> <td>2014</td> <td>1374</td> <td>1446</td> </tr> <tr> <td>2015</td> <td>1365</td> <td>1446</td> </tr> <tr> <td>2016</td> <td>1371</td> <td>1468</td> </tr> <tr> <td>2017</td> <td>1387</td> <td>1465</td> </tr> </tbody> </table>	Leto	Št. inšpektorjev v organih drž. uprave	Skupno št. inšpektorjev	2007	1396,5	1400,5	2008	1459	1465	2009	1428	1434	2010	1431	1438	2011	1427	1474	2012	1369	1425	2013	1351	1409	2014	1374	1446	2015	1365	1446	2016	1371	1468	2017	1387	1465		
Leto	Št. inšpektorjev v organih drž. uprave	Skupno št. inšpektorjev																																							
2007	1396,5	1400,5																																							
2008	1459	1465																																							
2009	1428	1434																																							
2010	1431	1438																																							
2011	1427	1474																																							
2012	1369	1425																																							
2013	1351	1409																																							
2014	1374	1446																																							
2015	1365	1446																																							
2016	1371	1468																																							
2017	1387	1465																																							
40	Za učinkovit potek upravnih postopkov Varuh priporoča spremembo prvega in tretjega odstavka 251. člena Zakona o splošnem upravnem postopku, in	Zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	<p>MJU je predlog Varuha preučilo, vendar ugotavlja, da mu iz pravno sistemskih in drugih razlogov, ki so navedeni v nadaljevanju, ne more slediti.</p> <p>Pravica do pritožbe zoper prvostopenjski upravni akt temelji na z Ustavo (25. člen) in</p>																																						

	<p>sicer tako, da bodo organi druge stopnje zavezani meritorno odločiti v zadevah, ne pa, da imajo možnost o tem odločati samostojno, kar v praksi pomeni, da v večini primerov le odpravijo odločbo organa prve stopnje in mu zadevo vrnejo v ponovni postopek. (stran 283)</p>		<p>Zakonom o splošnem upravnem postopku (13. člen ZUP) zajamčeni pravici do pravnega sredstva. S tem je v upravnem postopku vzpostavljena dvostopenjskost upravnega odločanja, v katerem je prvostopenjski postopek temeljno namenjen obravnavi zadeve, drugostopenjski postopek pa instančnemu preizkusu zakonitosti. V tem pogledu je pritožbena stopnja odločanja le korektiv, ne pa nadomestilo obravnavni - prvi stopnji.</p> <p>Vsakokratno meritorno odločanje na drugi stopnji, kadar bi bila ugotovljena nezakonitost prvostopenjskega upravnega akta, bi v določenih primerih nedopustno posegalo v dvostopenjskost odločanja. Iz sistemskih razlogov meritorno odločanje v pritožbenem postopku ni sprejemljivo, kadar ni bilo meritorno odločeno na prvi stopnji, pa ne gre za molk organa. Kolikor je bil postopek zaključen na temelju procesnih norm (npr. s sklepom o zavrženju), je odprava nezakonitega sklepa in vrnitev v ponovno odločanje nujna, saj sicer stranka ni deležna vsebinske obravnave zahtevka na prvi stopnji in možnosti preizkusa zakonitosti na drugi stopnji. Enako lahko ugotovimo, če so bila v postopku na prvi stopnji kršena pravila o (stvarni ali krajevni) pristojnosti ali o pristojnosti v zvezi z obravnavo (ne)upravne zadeve, ki imajo za posledico ničnost odločbe. V literaturi se navajajo še primeri, ko bi dopolnitev postopka na II. stopnji pomenila ponovno izvedbo upravnega postopka, ko je odločba</p>		
--	---	--	---	--	--

		<p>izdana brez akcesornega akta, ko je akcesorni akt bistveno pomanjkljiv, ko stranka v ožjem smislu ni bila udeležena v postopku na prvi stopnji (Androjna, Kerševan, Upravno procesno pravo, str. 508, GV Založba, 2006). V teh in podobnih primerih lahko obid načela dvostopenjskega odločanja privede do posega v ustavno zagotovljeno pravico do enakega procesnega varstva (22. člen Ustave). Obravnavani procesni standardi zagotavljajo izvrševanje poštenosti postopka, zato je pri poseganju v njegovo vsebino treba biti previden. Ustavno sodišče Republike Slovenije je normativno urejanje enoinstančnega odločanja že prepoznalo kot poseg v ustavno pravico do pravnega sredstva, ki ga je potrebno presojati na temelju načela sorazmernosti (odločba USRS, št. U-I-309/94 z dne 28. 2. 1996).</p> <p>Na tem izhodišču se je uveljavila obstoječa rešitev 251. člena ZUP, po kateri se v dvostopenjskost odločanja posega izjemoma, kadar prvostopenjski organ ne sledi pravnemu napotilu in ne dopolni ugotovitvenega postopka, kot je bilo (prvič) naloženo v drugostopenjskem upravnem aktu, s katerim je bila kasirana nezakonita upravna odločba in zadeva vrnjena v ponovno odločanje. Izjemo je treba ohraniti in je ne spreminjati v zavezujoče pravno pravilo, ki bi odrejal vsakokratno meritorno odločanje na drugi stopnji. Gre za procesno posebnost, ki v načelo devolutivnosti posega v okviru dopustne sorazmernosti, enako kot v primeru prepovedi devolucije</p>		
--	--	--	--	--

		<p>pristojnosti, če nadzirani organ posamične zadeve ne rešuje v zakonitem roku (18. člen ZUP) in v primeru molka organa (255. člen ZUP).</p> <p>Zapis pravne norme v obliki priporočila bi prezrl posebnosti posamičnih primerov, vplival pa bi tudi na kadrovske in organizacijske vidike delovanja instančnih organov. Ni zanemarljiva tudi nevarnost morebitnega namernega izogibanja sprejemu prvostopenjske odločitve in prelaganja odgovornosti za odločitev na drugo stopnjo. Ko govorimo o posebnostih posamičnih zadev, obravnavamo situacije, ki lahko zahtevajo tudi obsežno ponovitev ugotovitvenega postopka, ki jo učinkoviteje in hitreje izvede prvostopenjski organ. V takšnih primerih je ponovitev prvostopenjskega postopka ugodnejša predvsem za stranko, v upravnih zadevah iz državne pristojnosti imajo namreč vsi drugostopenjski organi sedež v Ljubljani, kar bi znatno vplivalo na stroške postopka (prim. načelo ekonomičnosti postopka po 14. členu ZUP), če bi se dokazi in ustne obravnave izvajali na sedežu drugostopenjskega organa. Že sedaj zakonito izvajanje dokazov na prvi stopnji po napotilu drugostopenjskega organa (prvi odstavek 251. člena ZUP) je v določenih primerih lahko sporno tako z vidika ekonomičnosti, kot tudi dokazne vrednosti izvedenih dokazov, saj po naravi stvari obstaja razlika med kakovostjo izvedenih dokazov, ko organ sam ugotavlja dejansko stanje, da sprejme odločitev, kot če zgolj nudi pravno pomoč drugemu organu.</p>		
--	--	--	--	--

			<p>Izvrševanje veljavnega zakona ne pomeni, da drugostopenjski organ lahko zgolj kasira nezakonite prvostopenjske odločitve in zadeve vrača v ponovno odločanje, nasprotno, takšna možnost je dopuščena izjemoma, če se ugotovi, da bi pomanjkljivosti prvostopenjskega postopka lažje in hitreje odpravil prvostopenjski organ, v ostalih primerih bi drugostopenjski organ moral odločati meritorno (prim. 251. in 252. člen ZUP). Zavedamo se, da je vračanje zadev v ponovno odločanje lahko realna težava, vendar menimo, da sprememba zakona ni ustrezen pristop, zato jo je treba obravnavati od primera do primera, od enega do drugega instančnega organa. To potrjujejo statistični podatki. Iz zaključnega poročila o reševanju upravnih zadev v letu 2016 izhaja (link), da je bilo v upravnih zadevah iz državne in lokalne pristojnosti v 2469 primerih pritožbi ugodeno in je bila zadeva vrnjena v ponovno odločanje na prvo stopnjo, v 4205 primerih je drugostopenjski organ odpravil odločbo in sam odločil v zadevi, v ostalih primerih je bila pritožba zavržena (451), zavrnjena (23149), postopek ustavljen (249) ali odločba odpravljena in vloga zavržena (210). Kolikor se zakon ne izvaja pravilno in zakonito, je na to treba opozarjati, vendar mora biti naslovnik opozorila konkretni drugostopenjski organ. Morebitnih nezakonitosti v praksi drugostopenjskih organov, če ti upravne zadeve nezakonito vračajo v ponovno odločanje, ko bi morali sami odločati v zadevi (npr. odpraviti procesno</p>	
--	--	--	---	--

			<p>kršitev ali pravilno uporabiti materialni predpis) ni mogoče reševati s spremembo zakona, ki bi nesistemske in brezpogojno prepovedal to možnost, ki je sploh ena od osnovnih možnosti vsakega instančnega pravnega odločanja. Na tem mestu se ponuja primerjava z ureditvijo upravnega spora, kjer sodišče v primeru nezakonitih upravnih aktov te praviloma kasira. Iz sodne statistike za leto 2016 izhaja, da je Upravno sodišče Republike Slovenije v 0,56 % vseh rešenih zadev meritorno odločalo (vir: Ministrstvo za pravosodje, Sodna statistika 2017, www.mp.gov.si, 23. 4. 2018).</p> <p>Pri presoji predloga je treba upoštevati še prej omenjene organizacijske in kadrovske vidike, saj drugostopenjski organi, ki so namenjeni preizkusu zakonitosti upravnih aktov, zaradi spremembe zakona verjetno ne bi bili sposobni izvajati pristojnosti, kar bi upravne postopke podaljšalo na račun vodenja pritožbenega postopka. Zato pravna varnost verjetno ne bi bila boljša. Spričo navedenih razlogov priporočila varuha ne moremo sprejeti, v okviru pristojnosti ministrstva (nadzor nad vodenje upravnega postopka, 307. člen ZUP) pa si bomo prizadevali odkrivati primere nezakonite prakse in na njih opozarjati.</p>		
2.10	DELOVNOPRAVNE ZADEVE				
53	Varuh priporočila, naj Vlada RS pripravi spremembe zdajšnje ureditve tako, da starši otrok s posebnimi potrebami ne bodo prizadeti in omejeni z veljavnim,	Realizirano	Navedba Varuha "Vlada RS oziroma MJU zavrača uresničitev navedenega priporočila z navedbo, da bi bilo ustrežnejše, če bi ureditev v Zakonu o ukrepih na področju plač in drugih stroškov dela za leto 2017 ostala nespremenjena (torej brez		MJU je v odzivnem poročilu na letno poročilo Varuha človekovih pravic za leto 2017 vsebinsko že podalo pojasnila v zvezi z ureditvijo dopusta staršev otrok s posebnimi potrebami. Dodatno

	<p>največjim možnim številom dni letnega dopusta. Okoliščine varovanja in nege težje telesno in zmerno, težje ali težko duševno prizadete osebe morajo biti izrecno upoštevane pri priznavanju pravice do letnega dopusta staršev otrok s posebnimi potrebami. (stran 331) – ponovitev priporočila št. 49 (2016)</p>		<p>diskriminacije posamezne skupine), pri čemer bi se pravice staršev s posebnimi potrebami in seveda tudi, povezano, otrok s posebnimi potrebami uredile v predpisih, ki so v pristojnosti MDDSZE. Omenjeno stališče razumemo kot sprenevedanje." ni skladna z dejstvi.</p> <p>MJU in Vlada RS sta v preteklosti Varuhu že večkrat pojasnila, da ne ZUJF ne ZUPPJS16 ne ZUPPJS17 niso z ničemer posegli v posamezne kriterije za dodelitev letnega dopusta, kot so določeni po kolektivnih pogodbah, pač pa je bila sprejeta le omejitev izrabe (vseh) dni letnega dopusta (35 dni po kriterijih iz prvega odstavka in dodatnih 15 dni po kriterijih iz 2. odstavka tega člena), ki je veljala za vse zaposlene v javnem sektorju. Omejena izraba (največ 35 dni) letnega dopusta ni bila vezana na kateri koli kriterij posebej, zato ni možno trditi, da javni uslužbenec ne more izrabiti dni iz točno določenega kriterija, pač pa je bilo omejeno celotno število letnih dni, ki je bilo dodeljeno na podlagi vseh kriterijev, ki jih izpolnjuje javni uslužbenec.</p> <p>MJU ponovno ugotavlja, da se je tudi Varuh strinjal, da bi se z realizacijo predloga Varuha vzpostavila pozitivna diskriminacija določene skupine znotraj enakega kriterija osebnih in socialnih okoliščin, pri čemer po mnenju MJU ni možno brez kršenja načela enakosti (v zakonu in pred zakonom) izvzeti le enega kriterija osebnih okoliščin in ga prenesti v izjemo dodatnih 15 dni, ki so vezani izključno</p>	<p>MJU pojasnjuje, da omejitev v zvezi z izrabo vseh dni letnega dopusta za zaposlene v javnem sektorju, enako kot v letu 2018, tudi v letu 2019 ne velja več in šteje priporočilo kot realizirano.</p>
--	---	--	---	---

			<p>na posebne pogoje dela. Zaradi navedenega je MJU predlagalo drugačno rešitev, s katero bi se ravno tako dosegel cilj, ki ga je Varuh zasledoval s priporočilom, pri čemer bi predlagana rešitev veljala za vse in ne samo za otroke staršev, zaposlenih v javnem sektorju.</p> <p>Prav tako je bilo izpostavljeno tudi dejstvo, da je pravica do letnega dopusta zaradi nege otrok s posebnimi potrebami v ZDDO in posameznih kolektivnih pogodbah določena v trajanju 5 dni, medtem ko je v zakonu o delovnih razmerjih določeno le 3 dni in se ta pravica ni povišala ob sprejemu novega ZDR, pač pa je ostala v enakem trajanju.</p> <p>V zvezi z navedeno problematiko pa MJU posebej opozarja, da citirana omejitev v letu 2018 ne velja več, zato štejemo, da je bilo priporočilo realizirano.</p>		
2.13	SOCIALNE ZADEVE				
67	Vlada RS naj pripravi analizo uresničevanja Resolucije o normativni dejavnosti in pripravi učinkovite ukrepe, ki bodo zagotavljali, da bodo vsi pripravljavci predpisov spoštovali njene zahteve. V ta namen naj prouči potrebo, da se dopolnijo pooblastila njene službe za zakonodajo, tako da normativno neusklajenih predpisov sploh ne bo	Delno realizirano	<p>V zvezi s predmetnim priporočilom Vlada Republike Slovenije poudarja, da na podlagi določil Resolucije o normativni dejavnosti spremljata uresničevanje le-te Državni zbor in Vlada, pri čemer Državni zbor Republike Slovenije obravnava poročilo o uresničevanju Resolucije na podlagi predloga delovnega telesa Državnega zbora in mnenja Vlade na koncu prvega leta in na začetku zadnjega leta mandatne dobe ter sprejme stališča o njenem uresničevanju oziroma potrebne spremembe in dopolnitve.</p> <p>Ne glede na izpostavljeno se Vlada Republike Slovenije zaveda, da mora biti boljša</p>		<p>Strateški svet za zagotovitev boljšega zakonodajnega in poslovnega okolja ter dvig konkurenčnosti je na prvi dopisni seji, ki je potekala med 15. 3. 2018 in 16. 3. 2018, s sklepom ustanovil delovno skupino za pripravo predloga akcijskega načrta za boljšo zakonodajo, ki jo sestavljajo predstavniki Ministrstva za javno upravo, Službe za Vlade RS zakonodajo ter Generalnega sekretariata Vlade RS.</p>

	<p>mogoče objaviti niti ne bo mogoče začeti postopka njihovega sprejetja.</p>		<p>zakonodajna politika temeljna usmeritev vseh ministrstev oziroma pripravljavcev predlogov predpisov in politik, katerih skupni cilj mora biti: dvigovanje zavesti o tem, da so jasnejši, preprostejši in razumljivejši predpisi ključ do zadovoljnejših državljanov in učinkovitejšega gospodarstva.</p> <p>Zato Vlada Republike Slovenije v zvezi s predmetnim priporočilom izpostavlja, da se v okviru MJU aktivno spremlja uresničevanje določil Resolucije o normativni dejavnosti, pri čemer želimo poudariti, da se je stanje na področju boljše zakonodaje v smeri zagotavljanja višjih standardov pri posvetovanju z javnostjo, objavo osnutkov predpisov na e-demokraciji ter sprejemanju večine zakonov po rednem postopku precej izboljšalo.</p> <p>Ob izvedeni analizi v letu 2016 je bilo zaznati pozitiven trend zniževanja sprejemanja zakonov po nujnem oziroma skrajšanem postopku in zviševanje sprejemanja zakonov po rednem postopku (Vir: Podatkovne zbirke Državnega zbora, zajeto 2013, 2014 in 2015 (poročila o delu Državnega zbora; opomba: leto 2014, volitve), kar smo ugotovili pri pripravi poročila o uresničevanju Resolucije o normativni dejavnosti v letu 2016, ki smo jo opravili tudi z namenom izvedbe projekta v sodelovanju z OECD, ki je zajemal pregled regulatornih politik v Republiki Sloveniji.</p> <p>Omenjeni projekt v sodelovanju z OECD je bil v februarju 2018 zaključen z javno predstavitvijo poročila s predlogi priporočil za</p>	<p>Delovna skupina je pripravila predlog Akcijskega načrta za boljšo zakonodajo, ki je trenutno v zaključni fazi usklajevanja pred posredovanjem v obravnavo Vladi RS.</p> <p>Predlog Akcijskega načrta za boljšo zakonodajo temelji na identificiranih vrzelih in pomanjkljivostih v veljavni ureditvi postopka priprave in sprejemanja zakonodaje in predvideva implementacijo ukrepov usmerjenih k izboljšanju stanja na področju normativne dejavnosti.</p> <p>Ukrepi naslavlajo tudi priporočilo iz triindvajsetega rednega Letnega poročila Varuha človekovih pravic za leto 2017, ki se nanaša na analizo uresničevanja Resolucije o normativni dejavnosti ter dopolnitev pooblastil službe za zakonodajo, tako da normativno neusklajenih predpisov sploh ne bo mogoče objaviti niti ne bo mogoče začeti postopka njihovega sprejetja.</p> <p>Kar se tiče spremljanja Resolucije o normativni dejavnosti, predlog</p>
--	--	--	--	---

			<p>optimalnejšo ureditev stanja v zvezi s sprejemanjem predpisov.</p> <p>Na podlagi priporočil in zaznanih kršitev Resolucije o normativni dejavnosti delovna skupina za boljšo zakonodajo pripravlja predlog ukrepov za izboljšanje stanja na področju normativne dejavnosti, ki jih bo potrdil Strateški svet za boljšo zakonodajo s priporočilom, da jih Vlada Republike Slovenije sprejeme v obliki Akcijskega načrta za boljšo zakonodajo.</p> <p>Ob že zapisanem pa izpostavljamonekatere pomembnejše aktivnosti, ki so se v preteklih letih izvedli na področju boljše zakonodaje oziroma boljše priprave predpisov:</p> <ul style="list-style-type: none"> □ Generalni sekretariat Vlade Republike Slovenije je uvedel letno evalviranje zakonov, ki so bili sprejeti po nujnem postopku v smeri doseganja zastavljenih ciljev ter možnostjo sprejemanja korektivnih ukrepov pri zakonih, ki zastavljenih ciljev niso dosegli. □ Ministrstvo za javno upravo je v sodelovanju z Ministrstvom za gospodarski razvoj in tehnologijo pripravilo elektronski modul za izvajanje MSP testa. Aplikacija MSP test je programska rešitev, ki podpira postopek presoje vplivov nastajajočih predpisov na gospodarstvo, predvsem na mikro, mala in srednje velika podjetja (MSP). Aplikacija je kot poseben modul vključena v sistem MOPED (modularno ogrodje za pripravo elektronskih dokumentov), ki z namenom nadomestitve obstoječega Registra predpisov Slovenije (RPS) in elektronske priprave različnih 	<p>Akcijskega načrta za boljšo zakonodajo vsebuje predlog, da služba vlade za zakonodajo pripravi osnovna izhodišča za razpravo glede spremljanja Resolucije o normativni dejavnosti, po končani razpravi pa pristopi k določitvi postopka in meril, v skladu s katerimi bi se presojalo uresničevanje Resolucije o normativni dejavnosti, pripravljala poročila o njenem uresničevanju ter v končnem informacije za vlado in državni zbor.</p> <p>Glede preprečevanja obravnave normativno neusklajenih predpisov je v predlogu Akcijskega načrta predlagana rešitev, na podlagi katere bi informacijski sistem MOPED (modularno ogrodje za pripravo elektronskih dokumentov) v integraciji z informacijskim sistemom IPP (informacijska podpora postopkov priprave predpisov) zagotavljal tehnične omejitve, da gradiva ne bi bilo možno predložiti v vladni postopek, če ne bi imel izpolnjenih vseh predvidenih rubrik.</p> <p>Predvidena je tudi uvedba</p>
--	--	--	--	--

		<p>dokumentov, ki se zahtevajo v zakonodajnem postopku, nastaja pod okriljem Službe Vlade RS za zakonodajo. MSP test pripravljavcu predpisa pomaga pri oblikovanju predlogov predpisov in politik, kar prispeva k uresničevanju ciljev pripravljavcev, ne da bi pri tem neupravičeno omejevali ali kakor koli zmanjševali priložnosti MSP na trgu in omejevali razvoj poslovnega okolja. Glede zajema stroškovnih parametrov je omogočena neposredna povezava na različne vire podatkov, kot je Poslovni register Slovenije, prav tako se pripravljavcem predpisa ni bo treba ukvarjati s samim preračunavanjem, saj aplikacija omogoča avtomatski preračun vnesene vsebine. Kakovostno izvedena presoja učinkov predpisov na gospodarstvo je osnova odločevalcem pri sprejemanju predpisov. S 1. junijem 2016 je bila realizirana uvedba elektronskega modula za pripravo ocene vpliva predpisov na gospodarstvo (MSP test). Od 12. 1. 2017 je MSP test obvezen pri pripravi zakonov, ki se pripravljajo po rednem in skrajšanem postopku z izjemo za nujne postopke.</p> <p>□ Za širšo javnost je od 23. februarja 2018 MSP test dosegljiv na portalu eDemokracija. S tem je zainteresiranim omogočeno, da se v času javne obravnave odzovejo na pripravljeno presojo učinkov predpisa na gospodarstvo in podajo svoje pripombe. Pri tem je izjemno pomembna vloga gospodarskih zbornic, saj je zastopanje interesov gospodarstva njihovo temeljno</p>	<p>nadzora nad izpolnjevanjem zahteve, ki že obstoji, da minister ali direktor vladne službe, ki zahteva obravnavo neusklajenega gradiva, navede resorje, s katerim uskladitve ni bilo mogoče doseči, navede pa tudi neusklajena vprašanja in argumente za svojo odločitev ali razloge za nujnost obravnave gradiva.</p> <p>Predvidena je tudi poostreitev nadzora s pomočjo informacijskega sistema, v katerem bi se kot obvezna priloga zahtevalo mnenje organa, s katerimi uskladitev ni bila dosežena. V sistemu MOPED (v integraciji s sistemom IPP) je predviden tudi razvoj funkcionalnosti, da bo predlagatelj gradiva v modulu »Drugi podatki, povezani z gradivom/Predstavitev medresorskega usklajevanja« poimensko izbral subjekte (šifrant državnih organov), s katerimi se ni uskladil, mnenja teh subjektov pa bodo sestavljala obvezno prilogo gradiva oziroma bo izbor subjekta neločljivo povezan z dodajanjem pripombe (mnenja).</p>
--	--	--	---

		<p>poslanstvo. MSP test bo tako v pomoč pri spremljanju in pripravi stališč gospodarstva glede nove zakonodaje.</p> <p>□ Poleg usposabljanj za javne uslužbence v letih 2016 in 2017 je bilo izvedeno tudi usposabljanje za uporabo MSP testa za predstavnike gospodarskih združenj (Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije, Gospodarska zbornica Slovenije in Trgovinska zbornica Slovenije).</p> <p>□ V letu 2015 je bilo izvedeno obsežno usposabljanje za javne uslužbence v sodelovanju z delodajalskimi in delojemalskimi organizacijami in v izvedbi Centra nevladnih organizacij Slovenije glede sodelovanja javnosti pri pripravi predpisov. Usposobljeno preko 130 javnih uslužbencev. Z usposabljanji se nadaljuje na Upravni akademiji.</p> <p>Vlada Republike Slovenije pojasnjuje, da se prav tako v okviru izvajanja projekta Stop birokraciji nadaljuje s pripravo preostalih modulov ocen učinkov na socialno področje, okoljsko področje, IT rešitve, kakor tudi na evalvacijski modul zakonov s tako imenovanimi ex-ante in ex-post evalvacijami, ki bodo implementirani v sistem MOPED.</p> <p>Ob vsem zapisanem se Vlada Republike Slovenije zaveda, da je za državo eno pomembnejših področij ravno politika priprave boljših predpisov, ki s svojimi načeli postavlja državo v odgovoren položaj, tako do državljanov kot do gospodarstva, zato poudarja, da se zaveda, da področje še ni</p>		
--	--	---	--	--

			optimalno urejeno, saj so zaznane kršitve Resolucije o normativni dejavnosti pri pripravi predpisov, vendar hkrati teži k pospešenemu urejanju vseh vprašanj povezanih z optimalnejšim sodelovanjem strokovne in zainteresirane javnosti pri pripravi predpisov, ki mora biti izhodišče in temeljna usmeritev nadaljnjega zakonodajnega dela.		
--	--	--	---	--	--

1.3.7 Ministrstvo za notranje zadeve (MNZ)

Skupno število priporočil, ki se nanašajo na MNZ: 7

Ocena realizacije priporočil:

1. realizirano: 1 (/)
2. delno realizirano: / (1)
3. stalna naloga: 5 (5)
4. zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja (tudi delne): / (/)
5. nerealizirano (tudi delno): 1 (1)

Št.	priporočilo	ocena realizacije	pojasnila	Ocena realizacije	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
2.4.	PRAVOSODJE				
25	Varuh Ministrstvu za pravosodje in Ministrstvu za notranje zadeve ter drugim pristojnim priporočila, naj poskrbijo za potrebna izobraževanja prekrškovnih organov in sodišč, da se zagotovi dosledno spoštovanje temeljnih jamstev poštnega postopka tudi v prekrškovnih postopkih. (stran 219)	Stalna naloga	Dodatno k odgovoru MP: MNZ in policija bosta tudi v prihodnje s ciljem zmanjšanja ugotovljenih nepravilnosti, namenila posebno pozornost in potreben čas v okviru vsakokratnih izobraževanj in usposabljanj pooblaščenih uradnih oseb prekrškovnih organov tako s V. kot tudi s VI. ravno izobrazbe.		V policiji trikrat na leto kontinuirano potekajo strokovni posveti iz področja prekrškovnih postopkov, kjer se obravnavajo posamezni primeri z ugotovljenimi pomanjkljivosti. Obravnavajo se tudi vsi primeri, kjer so bile ugotovljene napake s strani Varuha človekovih pravic RS in drugih nadzornih mehanizmov (npr. ugotovitve iz pritožbenih postopkov). Usposabljanja potekajo na nivoju Generalne policijske uprave, dodatno pa tudi na posvetih policijskih uprav, kjer so prav tako prisotni predstavniki Generalne policijske uprave. V Inšpektoratu RS za notranje

					zadeve se zagotavlja konstantno usposabljanje inšpektorjev in sicer na področju prekrškovnega ter inšpekcijskega postopka. V ta namen se najmanj enkrat letno izvede usposabljanje s področja Zakona o prekrških, Zakona o inšpekcijskem nadzoru in Zakona o splošnem upravnem postopku, usposabljanje pa je v okviru delavnic dejansko tematsko prilagojeno področju dela, ki ga pokrivajo inšpektorji. Poleg tega se vse inšpektorje sprotno seznanja s sodbami sodišč in drugo aktualno pravno prakso. Pozitivni vidiki tovrstnega strokovnega usposabljanja se kažejo predvsem v tem, da tako prekrškovni kot upravni postopki večinoma prestanejo presojo na sodiščih in drugostopenjskih organih v primeru zahtev za sodno varstvo oz. pritožb.
2.5.	POLICIJSKI POSTOPKI				
29	Policisti morajo ukreniti vse potrebno, da je čas od končanega pridržanja tujca, ki ga je treba namestiti v Center za tujce, čim krajši, poleg tega morajo v tem času zanj ustrezno poskrbeti. (stran 241)	Stalna naloga	MNZ in policija si stalno prizadevata, da je čas od končanega pridržanja tujca, ki ga je treba namestiti v Center za tujce, čim krajši in da se v tem času ustrezno poskrbi za tujca.		MNZ in policija si v vseh primerih permanentno prizadevata, da je čas od končanega pridržanja tujca, ki ga je potrebno namestiti v Center za tujce, čim krajši in da je za vse tujce ustrezno poskrbljeno.
30	Policija mora posameznika	Stalna naloga	V primerih, ko pridržana oseba zahteva		Policisti evidentirajo vse podatke

	v vsakem primeru omejitve prostosti, ki pomeni prisilno zadržanje in s tem odvzem prostosti, poučiti o njegovih pravicah, tako kot to določa Ustava RS, podrobneje pa ZKP. (stran 246)		<p>uveljavljanje pravic, ji policisti to omogočijo. Zaradi odprave morebitnih dvomov je bil v policiji dopolnjen obrazec, v katerem policisti evidentirajo podatke o izvajanju opravil s pridržano osebo, v katerem pridržana oseba s podpisom potrdi tudi podatek, da je bila seznanjena s pravicami.</p> <p>V konkretnem primeru ni šlo za odvzem prostosti (pridržanje) in s tem za poseg v osebno svobodo osebe, ki je določena v 19. členu Ustave RS, temveč za začasno omejitev gibanja (privedbo) in s tem za poseg v svobodo gibanja, ki je določena v 32. členu Ustave RS, kar je bistvena razlika (predvsem z vidika trajanja posega v človekove pravice). Ustava RS kot tudi različni zakoni (ZNPPol, ZKP...) ne določajo, da bi bilo treba ob začasni omejitvi gibanja osebo seznaniti tudi s pravicami, ki pripadajo osebi, ki ji je odvzeta prostost, zato menimo, da so policisti v konkretnem primeru ravnali skladno z Ustavo RS in zakonskimi predpisi.</p>		o izvajanju opravil s pridržano osebo, v katerem pridržana oseba s podpisom potrdi tudi podatek, da je bila seznanjena s pravicami. Navedeno mora podpisati tudi policist, ki je osebi izročil obvestilo o pravicah osebe, ki ji je odvzeta prostost. Navedeno se izvaja brez izjem.
31	Pri opravljanju policijskih nalog naj policisti še posebno obzirno ravnajo z otroki in mladoletniki, ki potrebujejo dodatno pozornost, pomoč in skrb. (stran 247)	Stalna naloga	MNZ in policija si stalno prizadevata, da bi policisti še posebno obzirno ravnali z otroki in mladoletniki, ki potrebujejo dodatno pozornost, pomoč in skrb. V obravnavanem primeru je bilo ugotovljeno, da policist ni ravnal tako, zato je policija o ugotovitvah obvestila Oddelek za preiskovanje in pregon uradnih oseb s posebnimi pooblastili Specializiranega državnega tožilstva pri Vrhovnem državnem tožilstvu RS.		MNZ in policija si prizadevata, da bi policisti še posebej obzirno ravnali z otroki in mladoletniki, ki potrebujejo dodatno pozornost, pomoč in skrb. Področje je predmet permanentnega nadzora nad izvajanjem nalog policije, tudi v okviru morebitnih pritožbenih postopkov zoper delo policistov.
32	Pri ugotavljanju odgovornosti storilcev	Stalna naloga	MNZ in policija si stalno prizadevata, da bi policisti dosledno upoštevali zakonske		MNZ in policija si stalno prizadevata, da bi policisti

	prekrškov in kaznivih dejanj naj policisti upoštevajo relevantne zakonske določbe in izdane usmeritve. (stran 250)		<p>določbe in usmeritev za delo v zvezi z ugotavljanjem odgovornosti storilcev prekrškov in kaznivih dejanj.</p> <p>Policija je v zvezi z izpostavljenimi problematiko (ne)ugotavljanja prištevnosti v postopku o prekršku pred prekrškovnim organom pripravila usmeritve za delo, ki celovito opredeljujejo postopanje pooblaščenih uradnih oseb prekrškovnih organov s V. stopnjo izobrazbe (primarna faza postopka o prekršku) kot tudi z najmanj VI. stopnjo izobrazbe (sekundarna faza postopka o prekršku) pri obravnavanju vseh storilcev prekrškov (in ne zgolj varovancev PSVZ), pri katerih so podane okoliščine, ki vzbujajo dvom v njihovo prištevnost.</p> <p>S ciljem zagotavljanja sprejetja pravnega in zakonitega materialnopravnega zaključka glede odgovornosti storilca prekrška in s tem posledično zagotavljanja večje stopnje pravnega varstva v postopkih o prekrških pred prekrškovnimi organi policije, je z navedenim dokumentom določena personalna pristojnost pooblaščenih uradnih oseb prekrškovnega organa z najmanj VI. stopnjo izobrazbe.</p>		<p>dosledno upoštevali zakonske določbe in usmeritev za delo v zvezi z ugotavljanjem odgovornosti storilcev prekrškov in kaznivih dejanj.</p> <p>Policija permanentno spremlja spoštovanje predpisov in usmeritev na tem delovnem področju.</p>
33	Ministrstvu za notranje zadeve in Detektivski zbornici Slovenije priporočamo, naj pri prenovi predpisov, ki se nanašajo na detektivsko dejavnost, upoštevata naše pripombe. (stran 252)	Nerealizirano	<p>MNZ bo v luči pripomb in ugotovitev Varuha sodelovalo pri prenovi internih aktov Detektivske zbornice RS.</p>		<p>MNZ je s predstavniki Detektivske zbornice na več sestankih obravnavalo stališče Varuha človekovih pravic glede primernosti ureditve pritožb nad delom detektivov. MNZ se je strinja s predlogom varuha, da zbornica kot pristojni organ</p>

					pristopi k spremembi podzakonskih aktov, ki urejajo to področje. K spremembam se bo pristopilo po opravljeni celoviti analizi ureditve detektivske dejavnosti, ki jo Detektivska zbornica pripravlja skupaj s Fakulteto za varnostne vede.
2.6.	DRUGE UPRAVNE ZADEVE				
34	Varuh priporoča, naj ministrstvo čim prej najde rešitev, da izdelava izvedeniških mnenj glede starosti ne bo več težava. (stran 270)	Delno realizirano	<p>17. člen Zakona o mednarodni zaščiti omogoča oceno starosti mladoletnika brez spremstva, če se pri obravnavi prošnje za mednarodno zaščito na podlagi mnenja uradnih oseb oziroma oseb, ki so vključene v delo z mladoletnikom brez spremstva, podvomi v starost mladoletnika brez spremstva. V tem primeru lahko pristojni organ odredi pripravo izvedeniškega mnenja, ki ga pripravi izvedenec medicinske stroke. Stroške izdelave mnenja krije Ministrstvo za notranje zadeve. Če po pridobitvi izvedeniškega mnenja še vedno obstaja dvom, ali je prosilec mladoleten ali polnoleten, se šteje, da je prosilec mladoleten. Odločitev o zavrnitvi prošnje, ki jo je vložil mladoletnik brez spremstva, ki je odklonil pregled, ne sme temeljiti izključno na tej odklonitvi.</p> <p>V preteklosti je ministrstvo izdelavo izvedeniškega mnenja za nekaj primerov (3) že naložilo Pediatrični kliniki v Ljubljani. Pediatrična klinika je te postopke izvedla zgolj na podlagi kliničnega pregleda osebe, pri čemer nas je napotila po nadaljnje</p>	Realizirano	<p>MNZ se je z Inštitutom za sodno medicino v Ljubljani dogovorilo za izdelavo izvedeniških mnenj glede dejanske starosti prosilcev za mednarodno zaščito, pri katerih bo prisoten očitni dvom v njihovo starost. Za izdelavo izvedeniškega mnenja strokovnjaki na inštitutu potrebujejo slike obeh ključnic, obeh zapestij in zobni rentgen. Zaradi želje po čim manjši izpostavitvi rentgenskemu sevanju, bomo slike ključnic in zapestij pridobili s pomočjo magnetne resonance.</p> <p>MNZ je z javnim razpisom izbralo izvajalca magnetne resonance in ortopana z namenom izvajanja ocene starosti mladoletnikov brez spremstva v postopku mednarodne zaščite.</p> <p>Postopki ocene starosti mladoletnikov brez spremstva z izvedeniškim mnenjem se tako</p>

		<p>mnenje bodisi k forenzičnemu stomatologu, bodisi k Inštitutu za sodno medicino.</p> <p>V 2017 nas je Pediatrična klinika obvestila, da teh postopkov zaradi etičnih zadržkov ne bo več izvajala. Kot so pojasnili, je glede na mednarodne strokovne ugotovitve in posledično smernice na podlagi medicinskih ugotovitev pri človeku v obdobju med 10. in 20. letom nemogoče določiti kronološke starosti, zato je strokovni kolegij Kliničnega oddelka za endokrinologijo, diabetes in bolezni presnove na Pediatrični kliniki sklenil, da teh storitev ne bo opravljal. Po njihovem je možnost napake v določitvi kronološke starosti na podlagi medicinskih preiskav namreč tako velika, da bi lahko posamezniku in družbi povzročila krivico ali škodo.</p> <p>MNZ se trenutno glede možnosti izdelave izvedeniških mnenj dogovarja z Inštitutom za sodno medicino pri Medicinski fakulteti, Univerza v Ljubljani.</p>		izvajajo.
--	--	--	--	-----------

1.3.8 Ministrstvo za okolje in prostor (MOP)

Skupno število priporočil, ki se nanašajo na MOP: 10

Ocena realizacije priporočil:

1. realizirano: 1 (1)
2. delno realizirano: 5 (2)
3. stalna naloga: / (/)
4. zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja (tudi delne): 1 (1)
5. nerealizirano (tudi delno): 3 (6)

Št.	priporočilo	ocena realizacije	pojasnila	Ocena realizacije	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
2.2	DISKRIMINACIJA IN NESTRPNOST				
8	Vlada RS naj čim prej poskrbi, da se bodo pripravile ustrezne pravne podlage, ki bodo pripadnikom romske skupnosti, ki živijo v nelegalnih naseljih, omogočale dejansko in učinkovito izvrševanje njihovih človekovih pravic, tj. dostop do pitne vode, sanitarij in elektrike. (str. 113)	Delno realizirano	<p>Vlada RS je dne 11. 5. 2017 s sklepom št. 01201-5/2017/6 ustanovila Medresorsko delovno skupino za reševanje prostorske problematike Romov (Medresorska delovna skupina).</p> <p>Medresorska delovna skupina se je sestala na devetih sestankih, njen cilj je bil oblikovanje predlogov ukrepov za izboljšanje bivalnih razmer v romskih naseljih. V okviru dela Medresorske delovne skupine so bile opravljene naslednje naloge:</p> <ul style="list-style-type: none"> - s pomočjo vprašalnika za občine in ob uporabi podatkov iz javnih evidenc so za potrebe priprave Pregleda stanja prostorske problematike po posameznih romskih naseljih v Sloveniji zbrani podatki o romskih naseljih, v okviru tega tudi nabor romskih naselij v Sloveniji; - v okviru priprave Pregleda in analize dobrih praks urejanja prostorske problematike in bivalnih razmer Romov so zbrane različne prakse urejanja 	Nerealizirano	Usklajevanje zaključnega poročila še poteka in je v zaključni fazi.

			<p>romskih naselij doma in v tujini, zbrani relevantni programi in projekti za Rome znotraj EU, ki so se izvajali in se še izvajajo, ter pripravljen nabor zavezujočih mednarodnih aktov, ki se navezujejo na minimalne standarde stanovanjskih razmer. Na podlagi navedenega so opredeljena ključna področja urejanja romskih naselij;</p> <ul style="list-style-type: none"> - vsa pripravljena gradiva so služila kot vsebinsko izhodišče za oblikovanje organizacijskih, finančnih in zakonodajnih podpornih ukrepov države, ki so v prihodnje lahko v pomoč občinam in romski skupnosti na področju urejanja prostorske problematike romskih naselij in izboljšanja bivalnih razmer Romov. <p>Medresorska delovna skupina je z delom zaključila 31. 5. 2018 in o svojem delu za namen seznanitve Vlade RS pripravila Zaključno poročilo o delovanju Medresorske delovne skupine za reševanje prostorske problematike Romov. Predlog Zaključnega poročila je posredovan v medresorsko uskladitev, rok za pripombe se izteče 30. 7. 2018.</p>		
2.7	OKOLJE IN PROSTOR				
43	Vlada RS naj kupce nepremičnin zaščiti tako, da sprejme ukrepe, ki jim bodo še pred odločitvijo o nakupu omogočili vpogled v povezane (uparjene) evidence zemljiškoknjižnega in dejanskega stanja ter v upravne akte za objekt nameravane gradnje. (stran 298) – ponovitev priporočila	Delno realizirano	<p>MOP pojasnjuje, da je v veljavnem Gradbenem zakonu (Uradni list RS, št. 61/17 in 72/17 – popr.):</p> <ul style="list-style-type: none"> - glede evidentiranja podatkov o nepremičninah v geodetskih evidencah predlagana ureditev: (1) da se objekti evidentirajo v nepremičninskih evidencah po zaključku gradnje in izdaji uporabnega dovoljenja; (2) glede nelegalnih gradenj niso prepovedani vpisi in spremembe vpisov v zemljiškem katastru, katastru stavb in registru nepremičnin. - glede določanje hišnih števil predlagana pravna ureditev : (1) če je predpisana pridobitev 		V pripravi.

	št. 40 (2016)	<p>uporabnega dovoljenja, je to pogoj za določitev hišne številke; (2) glede nelegalnih gradenj je prepovedana določitev hišne številke.</p> <p>K zaščiti kupcev nepremičnin bo pripomogel tudi nastajajoči prostorski informacijski sistem, ki naj bi bil v celoti v uporabi leta 2021. Ta sistem je določen v Zakonu o urejanju prostora Uradni list RS, št. 61/17). Med drugim sistem že vsebuje podatke o izdanih upravnih aktih na določeni nepremičnini (npr. gradbeno oziroma uporabno dovoljenje, že od 1. 6. 2015) in je že javno dostopen. Ta zbirka podatkov o graditvi objektov bo povezana z nepremičninskimi evidencami in zemljiško knjigo. Prostorski informacijski sistem bo glede teh podatkov javen. Zato menimo, da bodo kupci nepremičnin na ta način z vpogledom v to evidenco in ob upoštevanju vpisov prepovedi ob inšpekcijskih ukrepih v zemljiško knjigo ter nezmožnosti pridobiti hišno številko brez uporabnega dovoljenja, zaščiteni pred nakupom nepremičnine, za katero ni bilo izdano ustrezno dovoljenje.</p> <p>Z Gradbenim zakonom je določena tudi obveznost prijave začetka gradnje, ki se tudi zabeleži v prostorskem informacijskem sistemu in na ta način omogoči pristojnim inšpektorjem nadzor nad samim izvajanjem gradnje in s tem učinkovitejše preprečevanje neskladnih gradenj.</p> <p>Skladno z veljavnim Zakonom o urejanju prostora se bodo podatki iz evidence stavbnih zemljišč, ki bi bila del prostorskega informacijskega sistema, vzdrževali na podlagi posamičnih pravnih aktov. Za podatke o pozidanih zemljiščih je na ta način zagotovljena popolnost podatkov o posegih v</p>		
--	---------------	---	--	--

			<p>prostor, za katere je bil izdan pravni akt (zakoniti posegi). Ker bo zbirka podatkov o graditvi prikazovala dejansko stanje v prostoru bo treba zagotoviti tudi redno spremljanje neskladnih in nelegalnih gradenj. Zato se bo izvajalo redne monitoringe prostora, s katerimi se bo preverjala skladnost evidentiranih posegov v evidenci stavbnih zemljišč in objektov v naravi ter identifikacijo objektov v naravi, ki niso evidentirani v evidenci stavbnih zemljišč. Tako določeni objekti se v evidenci stavbnih zemljišč evidentirajo kot neskladja.</p>		
44	<p>Ministrstvo za okolje in prostor naj pripravi predpis, s katerim bo uredilo področje izpustov smradu v okolje. (stran 299) – ponovitev priporočila št. 42 (2016)</p>	<p>Delno realizirano</p>	<p>Z namenom vzpostavitve sistema za obvladovanje obremenjenosti zunanjega zraka z neprijetnim vonjem v Sloveniji je MOP 30. maja 2017 sklenilo pogodbo z zunanjim izvajalcem za izdelavo Strokovnih podlag za vzpostavitev sistema za obvladovanje obremenjenosti zunanjega zraka z neprijetnim vonjem, ki bo opredelila sprejemljivo raven izpostavljenosti neprijetnim vonjavam, ter svetovala pri pripravi predpisov, ki bodo vzpostavili sistem za obvladovanje obremenjenosti zunanjega zraka z neprijetnim vonjem. Rok za dokončanje projektne naloge je 22 mesecev po podpisu pogodbe, to je do 30. 3. 2019.</p> <p>Na podlagi izdelanih strokovnih podlag bo MOP, do konca leta 2019, pripravilo predloge predpisov, ki bodo vzpostavili sistem za obvladovanje obremenjenosti zunanjega zraka z neprijetnim vonjem.</p>	<p>Nerealizirano</p>	<p>V pripravi.</p>
45	<p>Vlada RS naj merila za opredelitev prednostnih nalog za delo inšpekcijskih služb določi v predpisu, ki</p>	<p>Realizirano</p>	<p>V letu 2017 je potekala sprememba prostorske in gradbene zakonodaje, ki je bila 24. 10. 2017 po rednem postopku sprejeta (Gradbeni zakon, Zakon o urejanju prostora 2 in Zakon o arhitekturi in</p>		

<p>bo javno objavljen, saj bosta le tako zagotovljeni preglednost in nepristranskost inšpekcij. (stran 299) – ponovitev priporočila št. 43 (2016)</p>		<p>inženirski dejavnosti).</p> <p>Z Gradbenim zakonom (77. čl. in 2. odstavku 89. čl. GZ) je tako uzakonjena pravna podlaga za določanje prioritet oziroma vrstnega reda obravnave prijav, zadev in izvršb. Merila, po katerih se določa vrstni red obravnave prijav in zadev, so stopnja javnega interesa, faza izvajanja gradnje, vrsta kršitve, lastnosti in namen objekta. Pri izvajanju izvršbe po drugih osebah se upošteva stopnja javnega interesa po merilih: pravno stanje izdanih upravnih aktov, na podlagi katerih se opravlja izvršba; fizične in druge lastnosti objekta; vpliv objekta na ljudi in okolje; lega objekta; objekt v javni rabi ali objekt, v katerem se opravlja dejavnost; možnost legalizacije.</p> <p>Podrobnejša merila pri obravnavi prijav in vodenju inšpekcijskih postopkov so sprejeta kot interni akt Inšpektorata Republike Slovenije za okolje in prostor (v nadaljevanju: IRSOP), v katerih se upoštevajo naslednji parametri:</p> <ul style="list-style-type: none"> – stopnja javnega interesa (ko so ogroženi zdravje in življenje ljudi, javna varnost ali premoženje večje vrednosti (nujni ukrepi v javnem interesu, pri čemer je upravičena tudi ustna odločba – 144. člen in 211. člen Zakona o splošnem upravnem postopku (v nadaljevanju ZUP)): nevarnost (potencialno nevarni javni objekti; ogrožanje javne površine v državni lasti; ogrožanje javne površine v občinski lasti; objekti v zasebni lasti); – faza izvajanja gradnje: objekti v gradnji (nelegalne gradnje, neskladne gradnje, nadzor nad udeleženci gradnje, gradbeni proizvodi); zgrajeni/dokončani objekti ali objekti v uporabi 		
--	--	---	--	--

		<p>(nelegalne gradnje, neskladne gradnje, uporaba objektov); drugo (objekti, za katere je izdano gradbeno dovoljenje, vzdrževalna dela, posegi v prostor, spremembe namembnosti brez gradbenih posegov, spremembe rabe, itd.);</p> <ul style="list-style-type: none"> – vrsta kršitve (nelegalna gradnja, neskladna gradnja, uporaba objektov, nadzor nad udeleženci gradnje, gradbeni proizvodi); – lastnosti: zahtevnost objekta (zahtevni objekt, manj zahtevni objekt, nezahtevni objekt, enostavni objekt); vrsta objekta (gradnje javnih objektov, kot so šole, bolnišnice, vrtci, drugi objekti za javne prireditve; industrijski objekti; gradnje v območju javnih površin in komunalnih vodov; večstanovanjski objekti; poslovni objekti; stanovanjski objekti; nestanovanjski objekti; inženirski objekti); – namen objekta: (gradnje za trg; ponovitveno dejanje; objekti, ki jih prijavlja več ljudi (več prijav različnih oseb, civilne iniciative); začetek gradnje (izkop gradbene jame), kjer je možno gradnjo še ustaviti; na zaščiteneh območjih (nacionalni park, krajinski park, zaščiteno mestno jedro in spomeniško zaščiteni objekti, vodovarstveno območje, vodno zemljišče, priobalni pasovi, gozdno zemljišče, prvo kmetijsko zemljišče); objekti z vplivi na okolje. <p>Podrobnejša merila pri izvedbi izvršb po drugi osebi so sprejeta kot interni akt IRSOP. Gradbeni inšpektorji bodo izvršbe inšpekcijskih odločb izvajali na podlagi vrstnega reda, ki ga določajo sprejete prioritete za razvrščanje izvršilnih postopkov. Te prioritete upoštevajo zlasti stopnjo javnega interesa za izvršitev odločbe z upoštevanjem naslednjih</p>		
--	--	---	--	--

		<p>meril:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pravno stanje (pravnomočnost, izvršljivost) izdanih upravnih aktov, na podlagi katerih se opravlja izvršba; – fizične in druge lastnosti objekta: zahtevnost objekta po Uredbi o razvrščanju objektov glede na zahtevnost gradnje (zahtevni, manj zahtevni, nezahtevni, enostavni objekt) in nevarnost (potencialno nevarni javni objekti; ogrožanje javne površine v državni lasti; ogrožanje javne površine v občinski lasti; objekti v zasebni lasti); – vpliv objekta na ljudi in okolje (objekt, za katerega je s predpisi o varstvu okolja določeno, da je zanj presoja vplivov na okolje obvezna, ter objekt, za katerega s predpisi o varstvu okolja ni obvezna presoja vplivov na okolje, z onesnaževanjem in obremenjevanjem pa vpliva na kakovost bivanja v določenem okolju); – lega objekta: objekt na zaščiteneh območjih – kršitve glede na lego objekta v prostoru (nacionalni/narodni park, regijski park, krajinski park, Natura 2000, naravne vrednote in spomeniki, ekološko pomembna območja in posebna varstvena območja, naravni rezervat, zaščiteno mestno jedro in spomeniško zaščiteni objekti, vodovarstveno območje, vodno zemljišče, zemljišča s podzemnimi vodami, priobalni pasovi, gozdno zemljišče, prvo kmetijsko zemljišče, naravna zdravilna sredstva, varovalni pas posameznih objektov gospodarske javne infrastrukture, zemljišča, na katerih je območje izključne rabe letališča, vzletišča oziroma infrastrukturnega objekta navigacijskih služb 		
--	--	---	--	--

			<p>zračnega prometa, ter zemljišča, nad katerimi so na podlagi predpisov, ki urejajo letalstvo, določeni območje nadzorovane rabe in območje omejene rabe, območja s področja obrambe in varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami ter drugi varovani pasovi ali katera druga zaščitena območja, ki so razvidna iz prostorskih izvedbenih aktov ali drugih predpisov);</p> <ul style="list-style-type: none"> - objekti v javni rabi; - objekti, v katerih se opravlja pridobitna dejavnost; - možnost legalizacije objekta (objekti v zgodnejši fazi gradnje, nevseljeni objekti in objekti, ki zavezancu ne predstavljajo edine nepremičnine za bivanje, objekti za rejo živine, ki niso v uporabi, pri vseh teh pa legalizacija ni možna). <p>MOP dodaja, da je tudi Uprava RS za jedrsko varnost, v skladu s sklepom Sklep Vlade RS, št. 06100-4/2015/15, z dne 2. 4. 2015, v letu 2017 objavila na svoji spletni strani dva dokumenta ter tako zagotovila preglednost in nepristranskost inšpekcij:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Načrt izvajanja nalog inšpekcijskega nadzora Inšpekcije za sevalno in jedrsko varnost za leto 2017 in; - Strateške usmeritve in prioritete Inšpekcije za sevalno in jedrsko varnost za leto 2017. <p>Glede na navedeno MOP meni, da je priporočilo št. 45 realizirano.</p>		
46	Vlada RS naj Inšpektoratu RS za okolje in prostor zagotovi vse pogoje – materialne, kadrovske in finančne – za učinkovito	Nerealizirano	<p>IRSOP je na kadrovsko podhranjenost gradbene inšpekcije večkrat opozoril MOP. Na kadrovsko problematiko IRSOP so opozorili tudi Varuh človekovih pravic, Komisija za preprečevanje korupcije, Računsko sodišče, kakor tudi strokovna</p>		V pripravi.

	<p>vodenje inšpekcijskih postopkov. (stran 299) – ponovitev priporočila št. 44 (2016)</p>	<p>javnost.</p> <p>MOP v letu 2017 pripravilo gradiva za vlado na podlagi katerih naj bi se IRSOP zagotovile dodatne zaposlitve za nemoteno delovanje organa. Na podlagi gradiv je Vlada RS, v okviru sprejetega skupnega kadrovskega načrta sklep št. 10002/33/2017/32 z dne 22. 2. 2018, pod 2. točko, IRSOP dodelila 5 dodatnih zaposlitev, za določen čas dveh let. Argumentirane zahteva po dodatnih zaposlitvah za nedoločen čas je bila s strani Vlade RS zavrnjena. Skupni kadrovski načrt (SKN) organov državne uprave pripravlja MJU, o njem pa odloča Vlada RS.</p> <p>Na dan 29. 5. 2018 ima gradbena inšpekcija zavedenih 8.326 prijavnih zadev, 346 prekrškovnih, 1.266 splošnih zadev ter 10.629 upravnih inšpekcijskih zadev, ki niso rešene. Tako je na dan 29. 5. 2018 v informacijskem sistemu IRSOP zavedenih 20.574 nerešenih zadev, ki jih obravnava 67 gradbenih inšpektorjev, ki delo opravljajo na terenu (od 71 zaposlenih gradbenih inšpektorjev). Navedeno pomeni, da ima gradbena inšpekcija v povprečju na gradbenega inšpektorja zavedenih 124 prijavnih zadev, 5 prekrškovnih zadev, 19 splošnih zadev ter 159 upravnih inšpekcijskih zadev, oziroma 307 vseh zadev, ki niso rešene. Na dan 10. 1. 2018, ko je bil kreiran seznam za prisilno izvršitev objektov 2018, je na seznam uvrščenih 2.715 zadev z uvedenim izvršilnim postopkom, saj je bil že izdan sklep o dovolitvi izvršbe po drugi osebi. Število zadev, v katerih je uveden izvršilni postopek pa se iz leta v leto povečuje z novim pripadom zadev.</p> <p>Obseg nadzora gradbene inšpekcije je neposredno</p>		
--	--	---	--	--

		<p>odvisen od kadrovskih in finančnih zmogljivosti, saj le z ustrezno kadrovske in finančne podpore mogoče zagotavljati učinkovito delo inšpekcije.</p> <p>V obdobju zadnjih 10 in več let so različni predpisi gradbenim inšpektorjem pospešeno določali vse več obveznosti in pristojnosti. Ob tem pa se število gradbenih inšpektorjev ni sorazmerno povečevalo, ampak se je zaradi finančnega stanja proračuna in »obveznega« zniževanja števila zaposlenih glede na povečan obseg dela dejansko zniževalo. Posledica opisane situacije je, da gradbeni inšpektorji obveznosti, ki jim jih nalagajo področni in splošni predpisi, ne morejo opravljati v rokih, ki so s temi predpisi določeni.</p> <p>Celovito prenovljena prostorska in gradbena zakonodaja predvideva širitev pristojnosti in povečan obseg dela gradbene inšpekcije, kar je posledica javnosti predstavljenega in obljubljenega krčenja in racionalizacije obsega projekta za pridobitev gradbenega dovoljenja.</p> <p>Brez dodatnih zaposlitev gradbenih inšpektorjev, zadostnih finančnih sredstev na področju izvajanja izvršb po drugi osebi ter zakonskih določil, ki bi gradbeni inšpekciji omogočale hitre in učinkovite postopke, ni mogoče pričakovati izboljšanja stanja na področju izvršilnih postopkov gradbene inšpekcije, prav tako ne pričakovati pozitivnih učinkov, ki naj bi jih celovita prenova prostorske zakonodaje prinesla.</p> <p>MOP v zvezi z zgoraj zapisanim dodaja, da se zaveda kadrovske problematike IRSOP, zato v želji po čim hitrejši rešitvi nastale situacije pripravlja v sodelovanju z IRSOP analizo kadrovskega, organizacijskega in finančnega delovanja IRSOP.</p>		
--	--	--	--	--

47	Ministrstvo za okolje in prostor naj pripravi sistemsko rešitev pridobivanja pooblastil za izvajanje meritev izpustov v zrak ter zagotovi neodvisen nadzor in financiranje meritev. (stran 299) – ponovitev priporočila št. 45 (2016)	Delno realizirano	MOP je pripravilo osnutek prenovljenega Zakona o varstvu okolja, ki bo tako kot veljavni zakon sistemsko urejal tudi obratovalni monitoring v RS. Kot je bilo navedeno že v preteklih odzivih, se v okviru priprave navedenega predloga spremembe zakonodaje, proučuje tudi možnost sprememb na področju izvajanja obratovalnega monitoringa.	Nerealizirano	V izvajanju – v postopku je priprava noveliranega Zakona o varstvu okolja, ki bo vključevala rešitve povezane s prenosom EU direktiv in odpadkov; za navedeno priporočilo pa še poteka primerjalna analiza rešitev v drugih državah.
2.8.	GOSPODARSKE JAVNE SLUŽBE				
48	Varuh od Vlade RS in Državnega zbora RS pričakuje, da bosta do 25. maja 2018 pripravila in sprejela vse potrebne predpise, ki bodo zaščitili pravico do pitne vode, zapisano v Ustavi RS, zlasti Zakon o varstvu okolja, Zakon o gospodarskih javnih službah in Zakon o lokalni samoupravi. (stran 314)	Nerealizirano	MOP v zvezi s predmetnim priporočilom pojasnjuje, da je Vlada RS s sklepom št. 01201-3/2017/9 z dne 11. 5. 2017, ustanovila Medresorsko delovno skupino za uskladitev zakonodaje z zapisom pravice do pitne vode v Ustavo RS (v nadaljevanju: MDS). MDS se je sestala trikrat, popisala zakonodajo, ki jo bo treba spremeniti zaradi dopolnitev ustave, a pri tem naletela na nekatera ključna vsebinska vprašanja pri interpretaciji 70.a člena Ustave RS, še posebej tretjega odstavka citiranega člena. V zvezi s temi vprašanji se je MDS obrnila na Ustavno komisijo Državnega zbora RS, a kljub vmesnemu pozivu oziroma urgenci ni prejela nobenega odgovora. Spremembe Zakona o varstvu okolja (ZVO-1) oziroma rešitve novega Zakona o varstvu okolja (ZVO-2) in novega Zakona o gospodarskih javnih službah (ZGJS) so namreč v precejšni meri povezane ravno z ustrezno in pravilno interpretacijo 70.a člena Ustave RS, še posebej v delu glede neposrednosti in neprofitnosti oskrbe prebivalstva s pitno vodo. Glede na to, da MDS kljub urgencam od Ustavne komisije		MOP v zvezi s predmetnim priporočilom pojasnjuje, da je glede na nerealizacijo tega sklepa do nastopa mandata te Vlade RS dne 13.9.2019, nova Vlada RS dne 6.12.2018 sprejela sklep o imenovanju nove medresorske delovne skupine za uskladitev zakonodaje z zapisom pravice do pitne vode v Ustavo RS. Obveznost izvedbe te naloge je najkasneje do 31.12.2019.

			Državnega zbora RS ni prejela nobenega odgovora, kakor tudi, da MDS tudi po preučitvi spremljajočih gradiv iz časa nastajanja in sprejemanja ustavnega zakona ni našla ustreznih odgovorov na svoje dileme, MDS objektivno ni mogla zaključiti svojega dela. Po oceni MDS so ključni pogoji pri pripravi učinkovite zakonodaje ravno vsebinska pravilnost, dosledna interpretacija namena ustavodajalca in učinkovito prilaganje normativnega okvira Ustavi RS.		
2.9.	STANOVANJSKE ZADEVE				
49	Ponavljamo priporočilo: Ministrstvo za okolje in prostor naj čim prej pripravi spremembe Stanovanjskega zakona in v njem jasno opredeli obveznost občin, da zagotovijo določeno število bivalnih enot (glede na število prebivalcev) ustreznega bivanjskega standarda in da v določenih časovnih intervalih (npr. enkrat na leto) objavijo razpis za dodelitev neprofitnih stanovanj v najem. (stran 322) – ponovitev priporočila št. 46 (2016)	Zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	V juniju 2017 je bila izvedena javna predstavitev osnutka izhodišč za prenovo stanovanjske zakonodaje. MOP je pristopilo k oblikovanju nove zakonodaje, ki bo predstavljena predvidoma jeseni 2018. MOP je že večkrat pojasnilo razloge, zakaj se ne strinja s priporočilom Varuha RS, da naj se v zakon zapiše obveznost občin, da zagotovijo določeno število bivalnih enot (glede na število prebivalcev) in da v določenih časovnih intervalih objavljajo razpis za dodelitev neprofitnih stanovanj v najem. Stanovanjski zakon jasno določa naloge in pristojnosti občin na stanovanjskem področju. Tako so občine dolžne zagotavljati sredstva za graditev, pridobitev in oddajanje neprofitnih stanovanj kot tudi bivalnih enot, spodbujati različne oblike zagotavljanja stanovanj (tako lastnih kot najemnih), zagotavljati sredstva za subvencioniranje najemnine in za izredno pomoč pri uporabi stanovanja. Glede na potrebe in v okviru finančnih zmožnosti občine zagotavljajo bivalne enote, ki so namenjene za začasno reševanje najtežjih stanovanjskih stisk.		

		<p>Predloga da bi zakonsko določili dolžnost občin, da v določenem časovnem intervalu objavijo razpis za dodelitev neprofitnih najemnih stanovanj MOP ne podpira iz več razlogov:</p> <ul style="list-style-type: none"> - v nekaterih občinah povpraševanja po neprofitnih najemnih stanovanjih ni, zato bi bil obvezen razpis nesmiseln, - obvezna objava razpisa za dodelitev neprofitnih stanovanj v najem v določenem časovnem intervalu bi občinam povzročila nepotrebne stroške. Večina občin na prednostno listo uvrsti večje število prosilcev kot je na razpolago stanovanj. Šele ko občine vsem prosilcem, ki so uspeli na razpisu, zagotovijo stanovanja, pristopijo k novemu razpisu, - če občina razpisa ni imela več kot leto dni in se torej prosilci na razpis sploh niso mogli prijaviti, imajo pravico, da si sami na trgu najamejo primerno stanovanje in uveljavijo pravico do subvencije k tržni najemnini, pri čemer niso več vezani le na teritorij stalnega prebivališča, - najemniki neprofitnih in tržnih stanovanj so pri subvenciji k najemnini v celoti izenačeni, saj najemnikom tržnih stanovanj, ki izpolnjujejo pogoje, pripada tako neprofitni kot tudi tržni del subvencije. Velja omeniti, da je Stanovanjski sklad RS (v nadaljevanju: SSRS) izvedel anketo o ugotavljanju potreb po vrstah stanovanjskega fonda v občinah – javna najemna stanovanja (med katera spadajo tudi kategorija neprofitnih stanovanj), druga najemna stanovanja, bivalne enote in oskrbovana stanovanja. Anketa temelji na prostovoljnem, pisnem odzivu anketirancev iz 212 občin in njihovih javnih skladov (z redno pošto in po elektronski pošti) in je potekala v časovnem obdobju od 21. 11. 		
--	--	--	--	--

			<p>2016 do vključno 31. 3.2 017. Na Anketo je prostovoljno odgovorilo 153 občin oz. njihovih javnih skladov, kar pomeni 72,17 % odzivnost. MOP nadalje pojasnjuje, da je opravil Anketo med občinami glede najemnih stanovanj v občinah, bivalnih enotah in oskrbovanih stanovanjih (anketa je potekala od aprila do oktobra 2017). Na anketo je prostovoljno odgovorilo 154 občin, kar pomeni 75,46 % odzivnost. Iz ugotovitev ankete je razvidno, da je 114 občin podalo podatke o letu zadnjega zaključenega razpisa. MOP pojasnjuje, da je velika večina občin zaključila razpis za dodelitev neprofitnih najemnih stanovanj v primernih časovnih intervalih: v letu 2014 (12 občin), v letu 2015 (14 občin), v letu 2016 (55 občin), v letu 2017 (12 občin).</p>		
50	<p>Ponavljamo priporočilo: Varuh od Ministrstva za okolje in prostor pričakuje temeljito analizo upravljanja v večstanovanjskih stavbah in glede na ugotovitev spremembo zakonodaje, predvsem pa stalen nadzor nad delom upravnikov v večstanovanjskih Stavbah. (stran 323) – ponovitev priporočila št. 47 (2016)</p>	Delno realizirano	<p>Med pristojnosti IRSOP sodi tudi Stanovanjska inšpekcija, ki ima med zastavljenimi cilji na stanovanjskem področju tudi nadzor upravnikov. Učinkovito upravljanje in nadzor upravnikov je tako eden od osnovnih ciljev dela stanovanjske inšpekcije. IRSOP pojasnjuje, da je v letu 2017 bila izvedena usmerjena akcija stanovanjske inšpekcije z namenom preveritve zagotavljanja ustreznih pogojev za učinkovito upravljanje večstanovanjskih stavb. Na IRSOP je bil v ta namen načrtovan in izveden inšpekcijski nadzor nad naključno izbranimi večstanovanjskimi stavbami, razpršenimi po celotnem območju RS. Zaradi zagotovitve zajema čim večjega nabora upravnikov, ki upravljajo večstanovanjske stavbe, kot jih opredeljuje 49. člen SZ-1, je bil vzorec naključnih 81 stavb (načrtovanih 75) izbran na način, da se je posamezni Upravnik pojavil le enkrat.</p>		<p>MOP je osnutek novega Stanovanjskega zakona, v katerem bi na novo uredili tudi področje upravljanja večstanovanjskih stavb, pripravilo že v letu 2018. Osnutek bo potrebno pregledati skupaj z deležniki, na podlagi tega pregleda bodo pripravljene ustrezne dopolnitve. Ko bodo dopolnitve usklajene z deležniki, bo šlo besedilo v medresorsko usklajevanje in vladno obravnavo; predvidoma konec leta 2019.</p>

		<p>IRSOP pojasnjuje, da se ob ustrezno zagotovljenem okolju za upravljanje večstanovanjskih stavb, lahko zasleduje javni interes RS, kot je opredeljen v 124. členu SZ-1. Namreč pomembno je, da se zagotavljanja takšno stanje večstanovanjske stavbe, da je omogočena njena normalna raba ter da je omogočeno zagotavljanje pogojev za učinkovito upravljanje večstanovanjskih stavb.</p> <p>IRSOP dodaja, da je usmerjeni nadzor zajemal področja dela Upravnika (kot pooblaščenca etažnih lastnikov v skladu z 48. členom SZ-1) ob upravljanju večstanovanjskih stavb, v zvezi s sklicem in izvedbo zbora lastnikov v skladu z 36. členom SZ-1, ali je bil sestavljen zapisnik zbora lastnikov skladno z 38. členom SZ-1; ali Upravnik vodi poseben račun v skladu z 42. členom SZ-1; ter ali je Upravnik podal poročilo o upravljanju objekta; 6. točka, 50. člen SZ-1.</p> <p>Od načrtovanih stavb oziroma usmerjenih nadzorov (75 stavb) je bilo v usmerjeno akcijo vključenih 81 stavb oziroma Upravnikov. V dveh (2) primerih stavba ni izpolnjevala merila, da je Upravnik po zakonu obvezen (118. člen SPZ oziroma 48. člen SZ-1). V obeh stavbah je sicer s stavbo upravljala pravna oseba registrirana za upravljanje z nepremičninami, kjer je bila osnova za upravljanje (vzdrževanje) pogodbeno razmerje po Obligacijskem zakoniku in so pri delu uporabljali tudi posamezna določila SZ-1.</p> <p>V zvezi z izvedenimi usmerjenimi nadzori v 68 nadzorih ni bilo ugotovljenih nepravilnosti, v 13 izvedenih usmerjenih nadzorih pa so bile ugotovljene posamezne kršitve SZ-1 ter uvedeni</p>		
--	--	--	--	--

		<p>prekrškovni postopki in sicer:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kršitve tretjega odstavka 36. člena SZ-1 – 8 prekrškovnih postopkov; 2. Kršitve 38. člena SZ-1 – 4 prekrškovnih postopkov; 3. Kršitve 42. člena SZ-1 – 1 prekrškovni postopek; 4. Kršitve 6. točke, 50. člen SZ-1 – 0 prekrškovnih postopkov. <p>IRSOP pojasnjuje, da so se ugotovljene kršitve SZ-1 pretežno nanašajo na izvedbo Zbora etažnih lastnikov ter izdelave zapisnikov izvedenih zborov, medtem, ko je bila ugotovljena kršitev 42. člena SZ-1 (sredstva rezervnega sklada na posebnem računu) v enem inšpekcijskem postopku. V vseh primerih izvedenega usmerjenega nadzora, so Upravniki poročali etažnim lastnikom.</p> <p>Po navedbah IRSOP je tudi v letu 2018 načrtovana koordinirana akcija nadzora nad upravniki. Akcija bo tako koordinirano usmerjena v nadzor nad upravniki, s tem, da bo izveden nadzor nad 25 naključno izbranimi upravniki večstanovanjskih objektov, razpršenih po RS.</p> <p>Nadzor bo usmerjen v obveznosti upravnika, kot jih določa SZ-1:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nadzor 43. člena SZ-1: ali upravniki naložijo sredstva rezervnega sklada v skladu z 2. odstavkom 43. člena SZ-1, način gospodarjenja s sredstvi rezervnega sklada ter - nadzor 66. člena SZ-1- ali upravnik ravna v skladu z določbo 66. člena SZ-1, izstavljanje obračuna stroškov. <p>MOP kljub zgoraj zapisanemu, dodaja, da je bila v januarju 2017 zaključena analiza stanovanjske</p>		
--	--	--	--	--

			<p>zakonodaje in v okviru te tudi analiza upravljanja. Na podlagi analize je bil na Ministrstvo za okolje in prostor pripravljen Osnutek izhodišč za prenovu stanovanjske zakonodaje po posameznih področjih. Gradivo je objavljeno na spletnih straneh MOP. MOP je že pristopil k pripravi nove stanovanjske zakonodaje. Notranja skupina ministrstva na podlagi teh izhodišč in ob upoštevanju predlogov, ki so jih podali zunanji deležniki, pripravlja osnutek novega zakona.</p>		
51	<p>Varuh priporoča, naj Ministrstvo za okolje in prostor kadrovsko okrepi stanovanjsko inšpekcijo, v SZ-1 je treba na novo določiti njene pristojnosti, in sicer predvsem tako, da bo imela stanovanjska inšpekcija določene vzvode za ukrepanje pri upravljanju večstanovanjskih stavb in nad izvajanjem predpisov s področja stanovanjskih razmerij, ne glede na lastništvo večstanovanjskih stavb. (stran 323) – ponovitev priporočila št. 48 (2016)</p>	Nerealizirano	<p>MOP pojasnjuje, da delo na Stanovanjski inšpekciji trenutno opravlja pet stanovanjskih inšpektorjev, ki imajo pooblastilo za vodenje inšpekcijskih postopkov za območje celotne Slovenije. Stanovanjski inšpektorji so leta 2016 prejeli 1.054 prijav. Po uradni dolžnosti je bilo leta 2016 uvedenih 622 postopkov, od tega je bilo 296 inšpekcijskih in 71 prekrškovnih postopkov, 255 drugih splošnih postopkov pa se je nanašalo na delovanje stanovanjske inšpekcije. Stanovanjska inšpekcija je tako imela 31. decembra 2016 odprtih 463 zadev, od katerih je 149 upravnih stanovanjskih, 121 prekrškovnih in 193 drugih splošnih zadev. Leta 2016 so stanovanjski inšpektorji v zvezi s postopki poslali 1.455 dopisov, odgovorov, obvestil in pojasnil strankam, prijaviteljem in drugim. V letu 2016 je Vlada RS sprejela stališče, da ima IRSOP pristojnost ukrepanja tudi v večstanovanjskih stavbah, v katerih etažna lastnina ni vzpostavljena. Takšno stališče je razširilo polje pristojnosti inšpekcijskih služb. V okviru prenove stanovanjske zakonodaje se bo na novo opredelil tudi javni interes na stanovanjskem področju in od</p>		<p>V pripravi. Takoj po spremembah na področju prostorske in gradbene zakonodaje. Pripravlja se tudi ponovni poziv MJU.</p>

		<p>tod tudi sledeči inšpekcijski ukrepi. S predvideno prenovo stanovanjske zakonodaje se bodo pooblastila inšpekciji povečala, zato bo potrebno z novimi zaposlitvami poskrbeti, da se bo lahko zagotovil učinkovit nadzor v okviru pristojnosti stanovanjske inšpekcije. Ob velikem številu prijav ter stanovanj v večstanovanjskih stavbah stanovanjski inšpektorji, ki delujejo na območju celotne države, izredno težko zagotavljajo učinkovit nadzor v javnem interesu, kot je opredeljen v SZ-1. MOP se je s sklepom Vlade RS, št. 10002-22/2017/7, z dne 21. 9. 2017, določilo skupno število dovoljenih zaposlitev za leti 2017 in 2018, to je 1375 dovoljenih zaposlitev. Komisija Vlade RS za administrativne zadeve in imenovanja je s sklepom št. 10002-30/2017/3, z dne 14. 11. 2017, na podlagi pisnega sporazuma med Ministrstvom za javno upravo in MOP, zmanjšala število dovoljenih zaposlitev na MOP za eno (1) zaposlitev, kar pomeni, da ima MOP določenih 1374 dovoljenih zaposlitev.</p> <p>MOP se kljub temu trudi dodatno okrepiti kadrovski načrt inšpekcije. Prav tako se inšpekciji zagotavljajo zadostna materialna sredstva za njeno delovanje in pa finančni viri za vse svoje pogodbene obveznosti. V kolikor se med letom pokaže, da finančna sredstva inšpekciji ne zadoščajo v celoti, ministrstvo z notranjimi prerazporeditvami zagotavlja ustrezna dodatna finančna sredstva.</p> <p>MOP je MJU večkrat pozvalo k dodelitvi dodatnih kvot za potrebe IRSOP. Ministrica MOP je v letu 2017 znotraj odobrenega skupnega kadrovskega načrta IRSOP-u sicer dovolila zaposlitev pet novih</p>		
--	--	--	--	--

			<p>inšpektorjev za okolje in sicer zaradi dodatnih nalog nadzora po ZDimS. MOP opozarja, da je za zagotavljanje ustreznega obsega nadzora zato nedvomno potrebno ponovno opozoriti na kadrovske podhranjenosti stanovanjske inšpekcije. MOP je na Skupni kadrovski načrt (SKN) organov državne uprave za leti 2018/2019 podal ugovor, nato še več pobud za povišanje SKN organov državne uprave za leti 2018/2019, zaradi kadrovske podhranjenosti IRSOP in ostalih organov v sestavi MOP. Vlada RS je s sklepom št. 10002-33/2017/41 z dne 19. 4. 2018 dala dovoljenje le za implementacijo ZMVN-1 in sicer 10 javnih uslužbencev za Geodetsko upravo RS za obdobje od maja 2018 do decembra 2020. Vse ostale zahteve vključno z IRSOP so bile zavrnjene oz. preložene na naslednjo usklajevanje SKN organov državne uprave.</p>		
--	--	--	---	--	--

1.3.10 Ministrstvo za pravosodje (MP)

Skupno število priporočil, ki se nanašajo na MP: 15

Ocena realizacije priporočil:

1. realizirano: (1) 2
2. delno realizirano: 4 (3)
3. stalna naloga: 10 (10)
4. zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja (tudi delne): / (/)
5. nerealizirano (tudi delno): / (/)

Št.	priporočilo	ocena realizacije	Pojasnila	Ocena realizacije	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
2.3	OMEJITEV OSEBNE SVOBODE				
11	Varuh priporoča sprejetje vseh potrebnih ukrepov za dosledno spoštovanje pravil in standardov, na podlagi katerih se je država tako z Ustavo RS kot mednarodnimi konvencijami zavezala, da bo ob odvzemu prostosti spoštovala človekove pravice, zlasti človekovo osebnost in njegovo dostojanstvo. (stran 142)	Stalna naloga	To priporočilo se nanaša na del besedila letnega poročila, v katerem Varuh izpostavlja potrebo po zagotavljanju psihiatrične oskrbe zaprtim osebam, prepoznavanju samomorilne ogroženosti, preprečevanju samomorov ter preprečevanju trgovine s prepovedanimi drogami ali zdravili z namenom preprečevanja smrti zaprtih oseb. Vsa naštetá področja so stalne naloge URSIKS.		URSIKS je tudi v letu 2017 zagotavljala različne aktivnosti, programe in tudi ustrezno psihiatrično oskrbo zaprtih oseb in na ta način sledila, da je v času odvzema prostosti spoštovala človekovo osebnost in dostojanstvo.
12	Varuh priporoča, naj ZPKZ skupaj z UIKS upoštevajo dane pripombe in priporočila, ki jih je ob svojem obisku podal Evropski odbor	Stalna naloga	CPT je po svojem obisku v letu 2017 pripravil 30 priporočil oziroma pobud, ki se nanašajo na naloge in pristojnosti URSIKS. Kot izhaja iz Odzivnega poročila Vlade RS, je URSIKS kot smiselne sprejela vse pobude in		Tudi v prihodnje si bomo na ravni celotnega sistema prizadevali za nadaljnji razvoj programov dejavnosti, da bi lahko čim več zaprtih oseb imelo možnost vključevanja v različne aktivnosti. V primerih namestitvev oseb v strožji režim

	za preprečevanje mučenja, nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja (CPT), ter odpravijo vse ugotovljene pomanjkljivosti. (stran 143)		<p>priporočila CPT. Nekatere od pobud CPT so bile že implementirane v delo zavodov za prestajanje kazni zapora (denimo priporočilo št. 57 glede možnosti prijave k zdravniku preko zaprte kuverte), za uresničevanje nekaterih od priporočil so potrebna kontinuirana prizadevanja URSIKS (na primer priporočilo št. 48 o širitvi naborov aktivnosti za osebe v posebno strožjih režimih), za doseganje nekaterih pa si bo URSIKS v prihodnosti po svojih zmožnostih in delovnih pogojih še naprej prizadevala (denimo priporočilo št. 40 glede zagotavljanja minimalnega standarda površine bivalnega prostora za zaprto osebo).</p>		<p>je potrebno prvenstveno slediti namenu, da se te osebe ločijo od ostalih, zato jih posledično ni mogoče v polnem obsegu vključevati v delo in ostale aktivnosti skupaj z ostalimi, mnogokrat jih je potrebno ločevati tudi med seboj. V skladu s priporočilom pa bomo ponovno preučili možnosti za zagotovitev različnih aktivnosti tudi osebam, ki so nameščene v strožji režim, pri čemer si bodo tako ZPKZ Maribor, kot tudi ostali zavodi, tudi v prihodnje aktivno prizadevali za razširitev programa dejavnosti za omenjene zaprte osebe.</p>
13	Varuh poziva k čimprejšnji uresničitvi priporočil iz posebnega tematskega poročila glede izboljšanja razmer za nameščanje in obravnavo ranljivih zaprtih oseb (starostniki, bolni, invalidi in drugi). (stran 144) – v zvezi s priporočilom št. 14 (2016)	Delno realizirano	<p>V posebnem tematskem poročilu je Varuh predstavil 4 priporočila v zvezi z izvrševanjem kazni zapora za osebe s posebnimi potrebami in njihovim (zdravstvenim in rehabilitacijskim) varstvom. URSIKS se je s tem poročilom že seznanila, se nanj odzvala in se do konkretnih priporočil tudi že opredelila.</p> <p>S priporočilom Varuha, da se sprejme posebno strategijo za obravnavo oseb s posebnimi potrebami, se URSIKS ne strinja. Za izvrševanje morebitne nove strategije URSIKS, kljub dosedanjim prizadevanjem, ne razpolaga s potrebnim kadrom, na katerega naj bi se, po predlogu VČP, strategija</p>		<p>URSIKS ponovno poudarja, da posebne strategije za obravnavo oseb s posebnimi potrebami, zaradi izredne raznolikosti potreb te populacije, ne potrebuje.</p> <p>Glede priporočil Varuha, ki se nanašajo na vzpostavitev prilagojenih prostorov ali oddelkov, da bodo ti primerni za bivanje oseb s posebnimi potrebami poročamo, da, so nekatere od ugotovljenih pomanjkljivosti v zvezi z opremljenostjo prostorov že odpravljene. Pomanjkljivosti, za katerih odpravo so potrebni večji finančni viri, pa bo glede na razpoložljiva sredstva URSIKS odpravljala tudi še v prihodnje, upošteva tudi izgradnjo nove lokacije ZPKZ Ljubljana v Dobrunjah za moške in dograditev ZPKZ lg za ženske.</p>

		<p>nanašala. Poleg tega je zaradi majhnosti slovenskega zaporskega sistema, populacija oseb s posebnimi potrebami, ki prestajajo kazen zapora, majhna in posledično izredno raznolika. Razen splošnih (že znanih in zasledovanih) načel, kot je omogočanje uresničevanja pravice do zdravstvenega varstva in drugih ustavnih pravic, zato s strategijo ne bi bilo mogoče določiti podrobnejših navodil, ki bi bila zavodom za izvrševanje kazni zapora v pomoč pri njihovem delu in obravnavi oseb s posebnimi potrebami.</p> <p>URSIKS se ne strinja s priporočilom Varuha, naj se enotno uredi načine in pogoje za omogočanje pomoči osebam, ki potrebujejo negovalno in oskrbno pomoč. Možnosti zaprtih oseb za koriščenje storitev nege in pomoči so v konkretnih primerih zelo raznolike. Nekatere zaprte osebe namreč tovrstne storitve črpajo iz naslova upravičenosti do storitev s področja socialnega oziroma zdravstvenega varstva. Ukrepi, s katerimi zavodi za prestajanje kazni zapora dopolnjujejo storitve, do katerih je posamezna konkretna zaprta oseba upravičena po splošnih predpisih, so v praksi izredno raznoliki, zato pa oceni URSIKS, sprejetje poenotene prakse ne bi prineslo dodatne koristi za obravnavo te populacije.</p> <p>Preostali dve priporočili Varuha se</p>	
--	--	--	--

			nanašata na vzpostavitev prilagojenih prostorov ali oddelkov, da bodo ti primerni za bivanje oseb s posebnimi potrebami. S tem priporočilom se URSIKS v celoti strinja. Nekatere od ugotovljenih pomanjkljivosti v zvezi z opremljenostjo prostorov je URSIKS že odpravila. Pomanjkljivosti, za katerih odpravo so potrebni večji finančni viri, pa bo glede na razpoložljiva sredstva URSIKS odpravljala tudi še v prihodnje.		
14	Zaradi zagotavljanja varnega prestajanja pripora in zapora ter spoštovanja človekove osebnosti in njegovega dostojanstva mora osebje ZPKZ skrbeti, da se izredni dogodki dosledno evidentirajo, da se pristojne ustrezno obvešča o teh dogodkih ter da so zapisniki in drugi dokumenti ustrezno izpolnjeni ali zapisani. (stran 148)	Stalna naloga	Skrb za dosledno evidentiranje dogodkov zavodom nalaga 104. člen Pravilnika o izvrševanju kazni zapora. Ker je naloga Generalnega urada URSIKS, da izvaja nadzor, spremlja in usmerja delo zavodov za prestajanje kazni zapora, je skrb za ukrepe, s katerimi se zagotavlja ustrezno evidentiranje izrednih dogodkov, ena od stalnih nalog URSIKS. Priporočilo VČP št. 14 se posredno nanaša na eno od konkretnih pobud, ki jih je VČP obravnaval in ugotovil pomanjkljivo evidentiranje izrednega dogodka. V zvezi s tem je URSIKS napovedala, da bo na dolžnost evidentiranja izrednih dogodkov posebej opozorila člane aktiva vodij oddelkov za varnost, kar je bilo dne 5. 5. 2017 tudi realizirano. Predhodno je bil primer evidentiranja izrednih dogodkov obravnavan tudi na kolegiju generalnega direktorja URSIKS (12. 4. 2017).		URSIKS še naprej dosledno skrbi za dosledno evidentiranje dogodkov, ki jih nalaga 104. člen Pravilnika o izvrševanju kazni zapora. Dodatno pozornost namenjamo tudi analizi posameznih izrednih dogodkov.

15	<p>Ob skrbi za ustrezno število zaposlenih oseb v ZPKZ Varuh priporoča sprejetje potrebnih ukrepov za boljšo organizacijo dela, s katerimi bi se zmanjšalo število spremstev zaprtih oseb. (stran 155)</p>	Realizirano	<p>Pretežen del spremstev zaprtih oseb predstavljajo spremstva na obravnave na sodiščih in v zdravstvene ustanove. Na število obravnav na sodiščih in zdravstvene potrebe zaprtih, ki zahtevajo spremstvo zaprte osebe iz zavoda za prestajanje kazni zapora, URSIKS ne more vplivati, zato je zmožnost URSIKS, da bi znatno spreminjala število spremstev, omejena. Si pa URSIKS lahko prizadeva, da na število potrebnih spremstev vpliva s podeljevanjem namenskih izhodov obsojencem in obsojenkam, v primerih, ko glede na varnostne okoliščine njihovo spremljanje ni potrebno, česar se zavodi za prestajanje kazni zapora že poslužujejo. Poleg tega MP na Vrhovno sodišče RS naslovilo seznam predlogov v zvezi s sodelovanjem s sodišči in tožilstvi, katerega je pripravila URSIKS in s katerim bi lahko vplivali na zmanjševanje spremstev zaprtih oseb. S strani Vrhovnega sodišča RS je MP v mesecu juliju 2018 prejelo odgovor iz katerega izhaja, da so nekateri predlogi dobrodošli in za njihovo izvajanje ni ovir. Glede na navedeno pričakujemo, da se bodo navedeni predlogi pričeli izvajati v kratkem in bodo tako vplivali na organizacijo dela in s tem povezano zmanjševanje števila spremstev zaprtih oseb.</p>	Delno realizirano	<p>Zaradi dviga števila pripornikov in pomanjkanja pravosodnih policistov, se je URSIKS ponovno soočala z težavami povezanimi z zagotavljanjem spremstev zaprtih oseb na sodišča in v zdravstvene ustanove. URSIKS si bo tudi v prihodnje prizadevala za nove zaposlitve pravosodnih policistov.</p>
2.4	PRAVOSODJE				

22	<p>Varuh Ministrstvo za pravosodje oziroma projektno skupino, ki pripravlja in usklajuje pripravo akcijskih načrtov in poročil za izvrševanje sodb ESČP, spodbuja, da nadaljuje svoje delo, saj je prav (ob individualnih ukrepih) priprava sistemskih ukrepov pomembna za preprečevanje kršitev, ki jih ugotovi ESČP, v prihodnje oziroma zmanjšanje števila obsodb naše države zaradi kršitev Evropske konvencije o človekovih pravicah. (stran 186)</p>	Stalna naloga	<p>Kot poudarja MP v Poročilu o delu Medresorske delovne skupine za koordinacijo izvrševanja sodb Evropskega sodišča za človekove pravice, je ena izmed njegovih prioritet učinkovitejše in hitrejše izvrševanje sodb Evropskega sodišča za človekove pravice (v nadaljevanju: ESČP). Sistemski pristop se je izkazal za primernega, kar dokazuje izrazito zmanjšanje števila neizvršenih sodb ESČP od ustanovitve MDS ESČP in PS ESČP v letu 2016, med njimi tudi skupina zadev Lukenda (sojenje v razumnem roku).</p> <p>V letu 2017 je bilo tako pripravljenih 9 akcijskih poročil oziroma načrtov in do konca junija 2018 še 21.</p> <p>V letu 2017 je Odbor ministrskih namestnikov Sveta Evrope na podlagi akcijskih poročil sprejel 7 končnih resolucij in sicer v zadevah Mladina d. d. (kršitev svobode izražanja), Zavodnik (dolgotrajno sojenje v stečajnem postopku ter neustrezen način vročanja), Korošec (kršitev načela enakosti orožij ter pristranskost izvedenca), Aždajić (neprierno vročanje ter zamudna sodba), Eberhard in M. (neizvršitev pravice očeta do stikov z otrokom), K (kršitev pravice očeta do stikov z otrokom ter dolgotrajnost civilnega in kazenskega postopka) in Tence (pomankljiv dostop do sodišča).</p>		<p>MP se Varuhu zahvaljuje za spodbudo pri uresničevanju sodbe ESČP in nadaljuje s svojim delom.</p> <p>Tako je bilo letu 2018 skupno pripravljenih 14 akcijskih poročil in sprejetih 16 končnih resolucij. Od tega se 10 akcijskih poročil na podlagi katerih so bile v letu 2018 sprejete tudi končne resolucije, nanaša na 33 sodb (Skupina Flisar 6 sodb, Mandič in Jovič 16 od 17 sodb, W 4 sodbe).</p> <p>Za 3 pripravljena akcijska poročila iz 2018 je bila končna resolucija sprejeta v letu 2019, za eno dopolnitev akcijskega poročila (skupina SI, 2 sodbi) pa še ni končne resolucije. V letu 2018 je bilo sprejetih še 6 končnih resolucij na podlagi 6 akcijskih poročil iz leta 2017. Sprejeta je bila tudi končna resolucija v zadevi Ališič, kjer je akcijsko poročilo pripravila posebna delovna skupina pod vodstvom MF.</p> <p>V zadevi Malbašič je bila sklenjena prijateljska poravnava ter sprejeta zaključna resolucija. Zadeva Trunk je bila črtana, saj je sodišče sprejelo poravnavo na podlagi enostranske izjave RS (Trunk se s predlagano poravnavo ni strinjal).</p> <p>V letu 2018 je bil pripravljen akcijski načrt v zadevi Krajnc. Zaključek zadeve je odvisen od spremembe zakonodaje v pristojnosti MDDSZEM, ki še ni pripravljena.</p> <p>11 neizvršenih dokončnih sodb se nanaša na zadeve: Vizgirda, Benedik in Krajnc (2018), Koprivnikar in Cerovšek (sprejeta</p>
----	---	---------------	---	--	---

		<p>V letu 2018 je bilo do konca junija sprejetih 25 končnih resolucij. Poleg končne resolucije v pilotni zadevi Ališič (stare devizne vloge pri Ljubljanski banki) so bile sprejete tudi končne resolucije v 16 t. i. klon zadevah vodilne zadeve Mandič in Jovič (kršitev prepovedi nečloveškega in ponižujočega ravnanja po 3. členu Konvencije zaradi prezasedenosti in neustreznih razmer v ZPKZ Ljubljana ter kršitev pravice do učinkovitega pravnega sredstva po 13. členu Konvencije zaradi neučinkovitost pravnih sredstev). Končne resolucije so bile po preučitvi pripravljenih akcijskih poročil sprejete tudi v zadevah Peruš (pristranskost sodišča oz. sojenje istega sodnika na obeh stopnjah v delovnem sporu), L.M (pridrzanje na zaprtem oddelku Psihiatričnih klinik Ljubljana in Idrija ter obravnava pacientov na odprtih oddelkih psihiatričnih klinik), Perak (kršitev postopka zaradi nevročne zahteve za varstvo zakonitosti), B.K.M. Lojistik, (nedovoljen odvzem tovornjaka podjetju v zadevi prometa s prepovedanimi drogami).</p> <p>Ministrstvo je v letu 2017 z namenom boljše obveščenosti javnosti z izvedenimi ukrepi vzpostavilo tudi spletno stran, kjer so dosegljive podrobnejše informacije glede izvrševanja sodb ESČP: http://www.mp.gov.si/si/delovna_podrocj</p>	<p>končna resolucija v 2019) iz leta 2017, Skupina SI (2 sodbi) (2012) (poslano dopolnjeno akcijsko poročilo, resolucije še ni), skupina Matko iz 2007 (in Butolen iz 2012), X (2012) ter Mandič (vodilna zadeva je ostala odprta, 16 klonov pa zaprtih).</p> <p>Projektna skupina pripravlja tudi sestanke Medresorske delovne skupine za koordinacijo sodb ESČP (MDS), ki jo vodi državna sekretarka na Ministrstvu za pravosodje. MDS se je sestala 26. 10. 2016 in 13. 10. 2017. V letu 2018 je prišlo do menjave vlade in spremembe članstva, sestanka pa ni bilo. Pripravljeno je bilo poročilo o delu, ki je bilo na vladi sprejeto 5.4.2018.</p> <p>Vodja projektne skupine se udeležuje tudi sestankov Odbora ministrskih namestnikov Sveta Evrope - človekove pravice (OMN - DH), ki potekajo štirikrat letno v Strasbourgu. V letu 2018 se je udeležil dveh sestankov (marca in junija).</p> <p>9.11.2018 je potekala izredna seja Odbora za pravosodje v zvezi z zadevo PRO PLUS in sporočilom za javnost Vrhovnega sodišča RS. Odbor za pravosodje je predlagal Vladi RS, da preuči veljavno zakonsko ureditev načinov izvrševanja odločb ESČP ter predlaga morebitne spremembe ali dopolnitve ustreznih zakonov. MP v prvi polovici leta 2019 načrtuje izvedbo strokovne razprave glede obnove postopkov v civilnih in upravnih zadevah na podlagi sodbe ESČP.</p>
--	--	---	--

			<p>a/aktivnosti_na_podrocju_clovekovih_pravic_in_izvrsevanja_sodb_evropskega_sodisca_za_clovekove_pravice/izvrsevanje_sodb_evropskega_sodisca_za_clovekove_pravice/.</p> <p>Ministrstvo za pravosodje si bo v sodelovanju z ostalimi resorji, pristojnimi v posameznih zadevah ugotovljenih kršitev Evropske konvencije o človekovih pravicah, ki jih ugotovi ESČP, še naprej prizadevalo za koordinirano pripravo potrebnih individualnih in sistemskih ukrepov za izvršitev sodbe ESČP ter o tem poročalo Svetu Evrope.</p>		<p>V letu 2018 so se pričele priprave na Posvet ob 60. obletnici ESČP, ki bo v soorganizaciji s Pravno fakulteto v Ljubljani in ob udeležbi visokih gostov iz ESČP, Sveta Evrope, Ustavnega in Vrhovnega sodišča, državnega odvetništva in MP, potekal 16.4.2019.</p>
23	<p>Ob skrbi, ki jo Vrhovno sodišče RS namenja enotni sodni praksi, vsa sodišča spodbujamo, naj namenijo potrebno pozornost izboljšanju svojega poslovanja in kakovosti sojenja, Ministrstvo za pravosodje pa naj še naprej skrbi za krepitev delovanja pravosodja za učinkovito in kakovostno izvajanje sodne oblasti. (stran 197)</p>	<p>Stalna naloga</p>	<p>Kot izpostavlja Vrhovno sodišče v Letnem poročilu o učinkovitosti in uspešnosti sodišč za leto 2017 je redno objavljane sodne prakse pomemben dejavnik njenega usklajevanja in zagotavljanja javnosti, pravne varnosti in enakosti. Vnos anonimiziranih odločb v enotno bazo sodne prakse in javna objava na internetnih straneh slovenskega sodstva, ki so dostopne strokovni in laični javnosti, so osnovni dejavniki njenega usklajevanja. Na ta način se ustvarja baza znanja, ki prispeva k izboljšanju kakovosti dela sodišča in ustrezni informiranosti strokovne in laične javnosti. V okviru tega prizadevanja Vrhovno sodišče vsa sodišča spodbuja k vnašanju anonimiziranih odločb v javno dostopno</p>		<p>Na področju kakovosti sodstva, ki jo v ožjem pomenu razumemo kot kakovost sodnih odločb in kakovostnega vodenja postopkov, se slovensko sodstvo tudi v letu 2018 usmerja na področje kakovosti sojenja in vodenja postopkov, pisanja kakovostnih odločb, dostopa do sodišča ter kariernega razvoja sodnikov in sodnega osebja. Ob otvoritvi sodnega leta 2018 je Vrhovno sodišče med prioritetskimi področji izpostavilo tudi projekt izboljšanje kakovosti sodstva, kjer so zastavljeni cilji, da se ob upoštevanju načela postopkovne pravičnosti zagotovi kompetentno vodene sodne postopke in še kakovostnejše sodne odločbe, ki bodo obrazložene v jeziku, ki je razumljiv tudi za nepravnike. Na intranetnih straneh slovenskega sodstva je objavljena povezava IKS – Izboljšanje</p>

		<p>enotno bazo sodne prakse. Prioritetna področja povezana s kakovostjo tudi v letu 2018 deloma sledijo usmeritvam, ki so se oblikovale od leta 2015 dalje in se v posameznem letu omejujejo na obvladljivo število, pri čemer je končni cilj celovita dolgoročna obravnava področja kakovosti dela sodnikov in sodišč. Prioritete in aktivnosti za leto 2018 pomenijo predvsem nadgradnjo že izvedenega, nekatere dejavnosti prehajajo v stalne naloge (na primer mentorstvo novim sodnikom).</p> <p>Na področju kakovosti sodstva, ki jo v ožjem pomenu razumemo kot kakovost sodnih odločb, se slovensko sodstvo tudi v letu 2018 usmerja na področje kakovosti sojenja in vodenja postopkov, pisanja kakovostnih odločb, dostopa do sodišča ter kariernega razvoja sodnikov in sodnega osebja. Ob otvoritvi sodnega leta 2018 je Vrhovno sodišče med prioritetskimi področji izpostavilo tudi projekt izboljšanje kakovosti sodstva, kjer so zastavljeni cilji, da se ob upoštevanju načela postopkovne pravičnosti zagotovi še kakovostnejše sodne odločbe, ki bodo obrazložene v jeziku, ki je razumljiv tudi za nepravnike.</p> <p>Na intranetnih straneh slovenskega sodstva je objavljena povezava IKS – Izboljšanje kakovosti sodstva z izdelki in orodji, ki so v pomoč pri delu tako novim kot tudi izkušenim sodnikom.</p>	<p>kakovosti sodstva z izdelki in orodji, ki so v pomoč pri delu tako novim kot tudi izkušenim sodnikom. Ker so pomemben gradnik kakovostnega sojenja kot celote (od vložitve prvega akta do njegove izvršitve) tudi sodne osebe, je Vrhovno sodišče razvilo orodja za usposabljanje novo zaposlenih sodnih oseb, ki praviloma nimajo nobenih znanj o sodnem sistemu, da se jih v roku največ šest mesecev usposobi za samostojno in kompetentno delo ter pomoč sodnikom pri sojenju. Orodja so objavljena na intranetnih straneh slovenskega sodstva, nekatera se izvajajo ob sodelovanju Centra za izobraževanje v pravosodju.</p> <p>V letu 2018 je SNOPS vsem okrajnim sodiščem, na katerih se je opravljal redni nadzor organizacije poslovanja in izvedeni ukrepi sodne uprave za zagotavljanje pravočasnosti postopkovnih dejanj in varstvo pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja v kazenskih zadevah, v katerih je kazenski pregon absolutno zastaral v letih 2016 in 2017, posredoval osnutke poročil o nadzoru. Za nekatera sodišča so bila v letu 2018 izdana tudi že končna poročila.</p> <p>V letu 2018 so bila izdana vsa končna poročila za 12 okrajnih sodišč, na katerih se je opravljal redni administrativni in taksni pregled. Izdano je bilo tudi končno poročilo v zvezi z izrednim nadzorom nad izvajanjem sodne uprave na Okrožnem</p>
--	--	---	---

			MP k izboljšanju kakovosti sodstva prispeva tudi z izvajanjem nadzorov SNOPS (podrobneje v tabeli pregled uresničevanja priporočil za leto 2016).		sodišču v Celju. 14. 12. 2018 je ministrica za pravosodje sprejela načrt rednih nadzorov za leto 2019, ki se bodo izvajali na vseh 11 okrožnih sodiščih (organizacija poslovanja in izvedeni ukrepi sodne uprave za zagotavljanje pravočasnosti postopkovnih dejanj v določenih IV P zadevah ter taksni pregled), na 4 okrajnih sodiščih (organizacija poslovanja na izvršilnem oddelku in izvedeni ukrepi sodne uprave za zagotavljanje pravočasnosti postopkovnih dejanj v določenih izvršilnih zadevah) ter na 7 okrajnih in 1 okrožnem sodišču (administrativni in taksni pregled).
24	Varuh sodiščem priporoča, naj se odzivajo na resne očitke na račun zakonitosti svojega dela oziroma poskrbijo za ustrezno raven komuniciranja z javnostmi, po potrebi tudi z utemeljevanjem svojih odločitev. (stran 197)	Stalna naloga	Odnosi sodstva z javnostmi so v strokovni razpravi prepoznani kot pomemben vidik delovanja sodstva (npr. Evropska mreža sodnih svetov – ENCJ, Justice, Society and the Media, Report 2011-2012). Pomena teh odnosov se zaveda tudi slovensko sodstvo, zato postopno krepí svoje zmožnosti učinkovitejšega komuniciranja z javnostmi. Leta 2009 je bila pri Vrhovnem sodišču ustanovljena Služba za odnose z javnostmi (v nadaljnjem besedilu: SOJ), sodniki in vodstvo sodišč pa se o pomenu in tehnikah odnosov z javnostmi izobražujejo tudi pri Centru za izobraževanje v pravosodju. SOJ je strokovna služba Vrhovnega sodišča, ki s svojim delom podpira vsa sodišča v državi in jim nudi osnovno		V zadnjem času je SOJ posebno pozornost namenila udeležanju s strani različnih javnosti večkrat izražene potrebe po proaktivnem komuniciranju sodnih odločitev. Pojasnjevanju krovnega dela sodišč, to je sojenja širši javnosti je namenjena med drugim tudi vzpostavitev rubrike aktualno na spletni strani Vrhovnega sodišča RS. Sodne odločitve širšega družbenega pomena, pa tudi v javnosti predvidoma odmevnejši primeri se v omenjeni rubriki redno predstavljajo.

		<p>komunikacijsko infrastrukturo, sama komunikacija posameznih sodišč v zvezi z njihovimi zadevami oziroma pristojnostmi pa je v pristojnosti njihovih predsednikov oziroma z njihove strani pooblaščenih oseb (8. člen Sodnega reda). SOJ pri tem izvaja zakonsko predpisane obveznosti Vrhovnega sodišča predvsem na podlagi določb Zakona o sodiščih, Zakona o medijih, Zakona o dostopu do informacij javnega značaja, Zakona o varstvu tajnih podatkov in Sodnega reda, določb postopkovne zakonodaje, ki se nanašajo na pregledovanje in prepisovanje spisov ter javnost postopkov (ZKP, ZPP). Skladno z določbami Sodnega reda (46. člen) izvaja obveznosti sodišča oziroma sodstva glede komunikacij z javnostmi, nudi strokovno pomoč sodiščem, izvaja nadzor nad javno podobo in pojavnostjo sodstva, skrbi za spletne strani in informativne publikacije ter oblikuje in vzdržuje odnose z različnimi javnostmi. Gre za obveznosti, ki se dnevno izvajajo na vseh 66 sodiščih v državi, med njih pa spada širok obseg vsebinsko zahtevnih in količinsko obsežnih aktivnosti, od priprave odgovorov na posamezna novinarska vprašanja in poizvedbe državljanov, preko vsebinske obravnave prošenj za snemanje narokov sodnih obravnav, do skrbi za tudi delovanje in vsebino spletnih strani vseh</p>		
--	--	---	--	--

			<p>sodišč in specializiranih podstrani (npr. sodnapraks.si). Predsednik Vrhovnega sodišča je v 2017 konkretne osebe iz SOJ dodatno zadolžil za sodelovanje s posameznimi sodišči, katerim nudijo strokovno podporo pri njihovi komunikaciji z javnostmi. Le dve sodišči v državi imata dodatno zaposleni osebi, specializirani za odnose z javnostmi, ostalim pa splošne kadrovske in finančne omejitve večje specializacije zaenkrat ne omogočajo. Iz Letnega poročila o učinkovitosti in uspešnosti sodišč za leto 2017 izhaja, da je zadovoljstvo različnih javnosti z delovanjem sodišč v fokusu dela slovenskega sodstva. Raziskava pri splošni javnosti, strokovni javnosti (odvetnikih, državnih odvetnikih in državnih tožilcih), uporabnikih sodišč ter tudi pri samih zaposlenih na sodiščih je bila prvič izvedena konec leta 2013, ponavlja se v dveletnih intervalih. Brošura o izvedenih raziskavah in podrobni rezultati so objavljeni na spletnih straneh sodstva. V letu 2017 je bila že tretjič izvedena obširna raziskava, ki je pokazala nadaljnje postopno izboljševanje zadovoljstva uporabnikov in splošne javnosti z delovanjem sodstva (podrobnejši rezultati so objavljeni v Letnem poročilu o učinkovitosti in uspešnosti sodišč za leto 2017, podpoglavje 7.6. Zadovoljstvo</p>	
--	--	--	---	--

			<p>javnosti s poslovanjem sodišč). Kljub temu, da se objektivno merljivi kazalniki delovanja slovenskega sodstva konstantno izboljšujejo in da se uvrstitev Slovenije v zadnjih letih v primerjavi z ostalimi evropskimi državami praktično na vseh področjih popravlja, javnost tega premika ne zazna. Nasprotno, raziskave so celo pokazale, da javnost meni, da se med letoma 2013 in 2015 časi reševanja zadev niso skrajšali in število nerešenih zadev ni zmanjšalo. V letu 2017 je sicer zaznati minimalni pozitivni premik tudi pri teh vprašanjih, a glede na objektivne podatke o številu nerešenih zadev in časih trajanja postopkov so tudi ti pozitivni premiki nesorazmerno skromni. Domnevamo lahko, da gre za podoben razkorak med percepcijo in dejanskim stanjem, kot ga opažamo tudi pri javnomnenjskih raziskavah na drugih področjih (npr. razkorak med percepcijo korupcije in dejansko izkušnjo). Po več izvedbah kvantitativnih raziskav je Vrhovno sodišče v letu 2017 aktivno pristopilo k izboljševanju občutka postopkovne pravičnosti med udeleženci postopkov (Podpoglavje Letnega poročila o učinkovitosti in uspešnosti sodišč za leto 2017 8.4. Postopkovna pravičnost). V okviru projekta je bila tako izvedena vrsta kvalitativnih raziskav (delavnice s 13 različnimi skupinami strokovnih</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>javnosti, opazovanja na pilotskih sodiščih, poglobljeni intervjuji z uporabniki, spremljanje in analiza spletnih objav), katerih namen je celovito analizirati komunikacijo sodstva z različnimi deležniki, v odprtih pogovorih poglobljeno raziskati težave in ovire, s katerimi se srečujejo, ter pripraviti konkretne ukrepe za izboljšanje zadovoljstva z delovanjem sodišč (od informativnih brošur in spletnih gradiv do izdelave sistema označevanja znotraj sodnih zgradb).</p>		
25	<p>Varuh Ministrstvu za pravosodje in Ministrstvu za notranje zadeve ter drugim pristojnim priporoča, naj poskrbijo za potrebna izobraževanja prekrškovnih organov in sodišč, da se zagotovi dosledno spoštovanje temeljnih jamstev poštnega postopka tudi v prekrškovnih postopkih. (stran 219)</p>	<p>Stalna naloga</p>	<p>Dodatno k odgovoru MNZ: Center za izobraževanje v pravosodju letno med drugim organizira Prekrškovnopravno šolo, zato je mogoče šteti, da se predmetno priporočilo izvaja kot stalna naloga. V programu Prekrškovnopravne šole 2017 so bile obravnavane tudi teme, ki po oceni Ministrstva za pravosodje krepijo spoštovanje temeljnih jamstev poštnega postopka: ustavnopravna jamstva v postopku o prekršku, prekluzija v prekrškovnem postopku, EPVD (prenehanje veljavnosti vozniškega dovoljenja) zadeve s poudarki iz sodne prakse, načelo <i>ne bis in idem</i> v prekrškovnem postopku, ustna obravnava v praksi, gluhi, naglušni in gluhoslepi v prekrškovnih postopkih,... Dodatno je MP zagotovilo predavatelja na izobraževanju v zvezi z izvajanjem</p>		<p>Tudi v letu 2018 je bila v mesecu novembru s strani Centra za izobraževanje v pravosodju izpeljana Prekrškovnopravna šola za sodnike, pri čemer so bile v programu šole obravnavane naslednje teme, ki po naši oceni (pozitivno) vplivajo tudi na spoštovanje temeljnih jamstev poštnega postopka v prekrškovnih zadevah:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Načelo materialne resnice; - Probacija v zadevah prekrškov; - Ugotavljanje kriterijev za opravljanje družbeno koristnega dela v sodni praksi; - Razmerje med kaznivimi dejanji in prekrški; - Problemi v zvezi z izvršitvijo odvzema, spremembami in prenehanjem veljavnosti vozniškega dovoljenja; - Pravna dopustnost dokazov iz neprekrškovnih postopkov;

			določb 7.a poglavja ZP-1 (Posebne določbe za prekrške, storjene z motornimi vozili, registriranimi v drugih državah članicah Evropske unije), ki ga za svoje uporabnike organizira ponudnik informacijskih rešitev na področju prekrškovnih zadev. Predavanja se je udeležilo cca. 100 oseb z občinskih redarstev.		<ul style="list-style-type: none"> - Prekrški na področju varstva osebnih podatkov po Splošni uredbi Evropske Unije o varstvu osebnih podatkov (GDPR); - Vloga izvedenca s področja medicine dela in športa v prekrškovnih zadevah; - Izzivi pri delu z romsko skupnostjo ter njene posebnosti.
26	Varuh tožilstvu priporoča, naj skrbi za hitro in učinkovito izvajanje kazenskega pregona storilcev kaznivih dejanj in v primeru morebitnega zavrženja ovadb poskrbi za dosledno seznanjanje oškodovancev z odločitvami, ki bodo utemeljene z jasnimi in obrazloženimi razlogi, in pravnim poukom. (stran 228)	Stalna naloga	<p>Priporočilo s takšno vsebino ni novost in se pojavlja tudi v poročilih Varuha za pretekla leta. Pravočasnost, učinkovitost in zakonitost pri opravljanju državnotožilske službe je tudi stalnica prizadevanj državnega tožilstva. Tako je v Politiki pregona državnega tožilstva Republike Slovenije že med načelnimi izhodišči zapisano, da mora tožilsko delo potekati brez nepotrebne odlašanja in to v času, ki je predvidljiv in optimalen glede na pomen zadeve, Ob tem pa morajo rezultati venomer dosegati standarde kakovosti, ki so vnaprej določeni. Uporabljeni morajo biti materialni in človeški viri, ki so sorazmerni z zahtevnostjo naloge.</p> <p>Na podlagi zbranih podatkov iz skupnega letnega poročila o delu državnih tožilstev za leto 2017 niso razvidni podatki, po katerih bi odločitve v zvezi z zavrženji ovadb pomembno odstopale od sprejetih meril. Vrhovno državno tožilstvo Republike Slovenije podpira pobudo za čimprejšnjo odločitev</p>		<p>V zvezi z navedenim priporočilom izpostavljamo, da je pravočasnost, učinkovitost in zakonitost pri opravljanju državnotožilske službe stalnica prizadevanj državnega tožilstva. Že v odgovoru na navedeno priporočilo, so bila pojasnjena prizadevanja Vrhovnega državnega tožilstva k vzpostavitvi takšne tožilske prakse, po kateri bodo vlagatelji, ne glede na vsebino in razumljivost njihovega pisanja, vedno prejeli ustrezen odgovor, kadar iz vsebine pisanja izhaja, da bi povratna informacija državnega tožilstva lahko bila za vlagatelja uporabna ali koristna pri morebitnem uveljavljanju njegovih pravic in pravno zavarovanih interesov. Vsekakor pa dolžno postopanje državnega tožilca v primeru morebitnega zavrženja ovadb določajo neposredno predpisi, in sicer 60. člen Zakona o kazenskem postopku, prav tako pa tudi 82. člen Državnotožilskega reda.</p>

		<p>državnih tožilcev tudi v zvezi z odločitvami o kazenskih ovadbah v skladu z 82. členom Državnotožilskega reda. Na prekoračitev meril opozarja predvsem v sklopu nadzorstvenih pregledov, državni tožilci, skladno s politiko pregona, posebno pozornost namenjajo prednostnim zadevam, kamor sodijo tudi starejše nerešene zadeve.</p> <p>V zvezi s poročilom varuha, da bi bilo namreč prav, da bi državni organ vlagatelju pojasnil svojo odločitev in razloge zanjo o vsaki prejeti vlogi vsaj s prvim (enim) odgovorom, Vrhovno državno tožilstvo pojasnjuje, da je treba ločiti sporočilo ovaditelju (oškodovancu) o tožilski odločitvi glede vložene kazenske ovadbe od odzivanja državnega tožilstva, kot državnega organa. Pri tožilskem poslovanju s kazensko ovadbo zakon in Državnotožilski red določa postopek, ki ga državni tožilec spoštuje in mora spoštovati. Od tožilskega poslovanja s kazensko ovadbo in tozadevnega obveščanja upravičenih oseb, pa je treba povsem ločeno obravnavati odzivanje državnega tožilstva (kot državnega organa) na različna in številna pisanja različnih vlagateljev, ki (lahko) neposredno niti niso povezana s posameznim odprtim postopkom ali zadevo, ki jo obravnava državno</p>		
--	--	--	--	--

		<p>tožilstvo. Vrhovno državno tožilstvo RS ob tem znova opozarja na tožilsko prakso, da ne glede na vsebino in razumljivost pisanja, vlagatelj vedno prejme ustrezen odgovor, kadar iz vsebine njegovega pisanja izhaja, da bi povratna informacija državnega tožilstva lahko bila za vlagatelja uporabna ali koristna pri morebitnem uveljavljanju njegovih pravic in pravno zavarovanih interesov. Samo takrat, kadar vsebina pisanja očitno ne utemeljuje odziva ali nadaljnega ukrepanja pristojnega državnega tožilca, ali pa je pisanje brez vsebine in nerazumljivo, lahko državni tožilec zaključi zadevo brez pošiljanja odgovora vlagatelju.</p> <p>V zvezi s priporočilom, da mora tožilstvo v primeru morebitnega zavrženja ovadb poskrbeti za dosledno seznanjanje oškodovancev z odločitvami, ki bodo utemeljene z jasnimi in obrazloženimi razlogi in pravnim poukom, je mogoče ugotoviti, da gre za priporočilo, ki ga od državnega tožilca kot dolžnostno ravnanje terjajo že sami predpisi, in sicer 60. člen Zakona o kazenskem postopku, prav tako pa tudi 82. člen Državnotožilskega reda. ZDT-1 pa posebej predpisuje (80. člen), da se državnemu tožilcu, ki je z naklepom ali iz malomarnosti kršil državnotožilske dolžnosti, lahko izreče disciplinska sankcija.</p>		
--	--	--	--	--

			<p>Glede na navedeno je mogoče ugotoviti, da je Varuhovo priporočilo v področnih predpisih ustrezno normirano, hkrati pa so normirani tudi ustrezni nadzorni vzvodi v okviru državnotožilske uprave, ki morebitne kršitve preprečujejo ali določajo sankcije zanje. Gre za celovito materijo temeljnega organizacijsko-statusnega predpisa (ZDT-1), ki skupaj z Državnotožilskim redom in ob upoštevanju 60. člena ZKP, predstavlja povsem zadovoljiv okvir, ki ob predpostavki doslednega izvajanja omogoča tudi dosledno izvajanje priporočila.</p>		
27	<p>Varuh priporoča, da naj se Odvetniška zbornica Slovenije še naprej učinkovito odziva na nepravilnosti v lastnih vrstah z učinkovitim delom svojih disciplinskih organov ter zagotovi hitro in objektivno odločanje o vloženih prijavih zoper odvetnike. (stran 229)</p>	<p>Stalna naloga</p>	<p>Skladno z drugim odstavkom 60. člena Zakona o odvetništvu (ZOdv) je naloga Odvetniške zbornice Slovenije (OZS) in njenih disciplinskih organov, da zagotovijo učinkovito, nepristransko in pregledno uveljavljanje odgovornosti njenih članov za disciplinske kršitve. K hitri izvedbi disciplinskih postopkov disciplinske organe zavezujejo tudi nekatere določbe VIII.A poglavja ZOdv, ki predpisujejo roke za izvedbo posameznih dejanj v okviru disciplinskega postopka (64., 64.a, 64.b in 64.c člen ZOdv).</p> <p>OZS na svojih spletnih straneh skladno s tretjim odstavkom 60. člena ZOdv za posamezno leto javno objavlja in najmanj vsake tri mesece posodablja z novimi podatki poimensko sestavo</p>		<p>V letu 2018 je bilo po podatkih OZS 20 prejetih pobud/zahtev zoper odvetnike oziroma odvetniške kandidate ali odvetniške pripravnike, 20 vodenih disciplinskih postopkov, 25 postopkov zaradi kršitve Kodeksa odvetniške poklicne etike, izrečenih 10 disciplinskih ukrepov, 8 sprejetih mnenj in izveden pa ni bil noben zastaralni postopek.</p>

		<p>disciplinskih organov in organov, pristojnih za presojo kršitev Kodeksa odvetniške poklicne etike; število prejetih pobud oziroma zahtev, število postopkov, število izrečenih ukrepov oziroma sprejetih mnenj, število zastaranih postopkov ter vrsto izrečenih ukrepov; izrečene pravnomočne disciplinske ukrepe skupaj z obrazložitvijo za obdobje dveh let po izrečenem ukrepu brez objave osebnih in drugih varovanih podatkov; mnenja organov, pristojnih za odločanje o kršitvah Kodeksa odvetniške poklicne etike, brez objave osebnih in drugih varovanih podatkov.</p> <p>V letu 2017 je bilo po podatkih OZS 22 prejetih pobud/zahtev zoper odvetnike oziroma odvetniške kandidate ali odvetniške pripravnike, 37 vodenih disciplinskih postopkov, 25 postopkov zaradi kršitve Kodeksa odvetniške poklicne etike, izrečenih 11 disciplinskih ukrepov, 14 sprejetih mnenj in en zastaralni postopek.</p> <p>Vlada (podobno kot Varuh) nima možnosti vlaganja pravnih sredstev zoper odločitve disciplinskih organov OZS ali celo možnosti spreminjanja njihovih odločitev. V disciplinskih postopkih pri OZS sicer sodelujejo predstavniki Ministrstva za pravosodje</p>		
--	--	---	--	--

			(pet predstavnikov v disciplinski komisiji prve stopnje in pet predstavnikov v disciplinski komisiji druge stopnje), ki se disciplinskih obravnav redno udeležujejo in strokovno sodelujejo v različnih senatih s člani disciplinske komisije, ki jih imenuje OZS.		
28	Varuh Ministrstvu za pravosodje in Ministrstvu za finance priporoča, naj problematiko davčne ureditve brezplačne pravne pomoči, ki jo zagotavljajo odvetniki, rešita celostno in tako z dohodninskega vidika kot z vidika davka na dodano vrednost. (stran 231)	Delno realizirano	<p>Dodatno k odgovoru MF:</p> <p>Varuh izpostavlja, da brezplačna pomoč odvetnikov z izjemo pomoči na dan brezplačne odvetniške pomoči (19. decembra), še vedno ni celostno davčno urejena.</p> <p>Uvodoma želimo zgolj v izogib nejasnostim ponovno opozoriti, da pri tej obliki pravne pomoči, ki jo zagotavljajo odvetniki brezplačno, ne gre za brezplačno pravno pomoč po Zakonu o brezplačni pravni pomoči, ampak za »<i>pro bono</i>« pravno pomoč, ki ni vezana na kriterije po ZBPP. Glede izpostavljene tematike pa naslednje. Prav na pobudo varuha človekovih pravic, ki je v dopisu št. 6.8 – 13/2016 – 2 – SE z dne 19. 1. 2017 izpostavil potrebo po odpravi davčnih ovir, ki so še prisotne, da bi odvetniki lahko (še) v večji meri zagotavljali brezplačno pravno pomoč poleg okvirov odvetniške pravne pomoči »<i>pro bono</i>«, ki poteka tradicionalno 19. decembra, smo se 20. 4. 2017 skupaj z Ministrstvom za finance in Odvetniško zbornico Slovenije sestali z namenom, da izmenjamo mnenja in</p>		<p>Dodatno k odgovoru MF:</p> <p>Pravica do brezplačne pravne pomoči po svojem temelju sodi med pravice iz javnih sredstev, zato so pogoji za dodelitev brezplačne pravne pomoči poenoteni z drugimi socialnimi transferji. Pri klasični <i>pro bono</i> pravni pomoči gre za pravno pomoč v najširšem pomenu besede, ki jo lahko nudijo odvetniki, nevladne organizacije ali pravne klinike na fakultetah. Najpogosteje gre za pravno pomoč, ki ne temelji na kriterijih za ugotavljanje materialnega položaja prosilca, prav tako pa nima neposredne povezave s sodiščem in sodnimi postopki, zato tudi ne sodi v ozek okvir pravne pomoči po Zakonu o brezplačni pravni pomoči ZBPP), je pa zelo pomembna z vidika splošnega varovanja pravic socialno ogroženih in drugih ranljivih družbenih skupin. Nudenje <i>pro bono</i> pravne pomoči odvetnikov torej po Kodeksu odvetniške etike na državnem nivoju ni sistemsko urejeno, na normativni ravni tudi ni določenih enotnih kriterijev za tovrstno pravno pomoč, niti ni določen organ, ki bi te kriterije presojal (za razliko od brezplačne pravne pomoči), zato odvetniških storitev v</p>

			<p>stališča ter skušamo najti ustrezne rešitve glede na izpostavljeno problematiko. Na podlagi dogovorjenih sklepov tega sestanka je Ministrstvo za finance skupaj s Finančno upravo preverilo, ali je glede izvajanja »<i>pro bono</i>« pravne pomoči dejansko primerno in ustrezno izhajati iz 15. člena Zakona o davku na dodano vrednost (ZDDV-1), hkrati pa je ponovno preučilo navedeno problematiko z vidika davčne obravnave po Zakonu o dohodnini (ZDoh) v luči »<i>pro bono</i>« pomoči, kot socialnega korektiva. O tem je podalo MF podrobna pojasnila, ki so zajeta tudi v odzivu MF na to priporočilo, na katerega se v izogib ponavljanju v celoti sklicujemo. Z medsebojno komunikacijo med pristojnimi organi nam je uspelo preseči vrzeli nerazumevanja tega področja, in ugotoviti, da je »<i>pro bono</i>« pravna pomoč, ki jo zagotavljajo odvetniki, z dohodninskega in davčnega vidika v RS pravzaprav že ves čas celostno urejena. Samo dejstvo, da se morda nekateri organi ali institucije ne strinjajo z obstoječo ureditvijo, pa ne pomeni, da je področje nezadostno urejeno. V kolikor bi si posamezni akterji želeli drugačne ureditve, pa lahko pristojnemu organu vedno podajo pobudo za spremembo zakonodaje.</p>		<p>tem kontekstu ni mogoče enačiti s pravno pomočjo po ZBPP. Pri <i>pro bono</i> pravni pomoči gre namreč zlasti za instrument socialnega vzpodbujanja odvetnikov s strani zbornic, ločeno od morebitne socialne funkcije države. Tudi z davčnega in dohodninskega vidika je <i>pro bono</i> pomoč odvetnikov v Republiki Sloveniji po mnenju Ministrstva za finance že celostno in ustrezno urejena.</p> <p>MP meni, da natančnejše urejanje odvetniške <i>pro bono</i> pravne pomoči na zakonski ravni s strani države ni primerno, saj na zakonski ravni že obstaja inštitut BPP, ki je namenjen prav zagotavljanju pravice do sodnega varstva socialo šibkim posameznikom. Odvetniška <i>pro bono</i> pravna pomoč pa je stvar OZS kot stanovske organizacije in njihov inštrument socialnega vzpodbujanja odvetnikov. Na ta način predstavlja dodaten inštrument socialnega korektiva v rokah OZS oziroma odvetnikov k zakonsko urejenemu sistemu BPP. Lahko pa seveda OZS sama v svojih stanovskih aktih podrobneje uredi tista odprta vprašanja, ki jih glede <i>pro bono</i> pravne pomoči izpostavlja MF, da bi lahko z vidika davčne obravnave primerno oprostitev dohodnine razširili tudi na <i>pro bono</i> pravno pomoč odvetnikov.</p>
2.6	DRUGE UPRAVNE ZADEVE				
35	Vlada RS naj sprejme ukrepe	Stalna	Dodatno k odgovoru MJU:		Dodatno k odgovoru MJU:

	<p>za dokončanje denacionalizacije. (stran 272)</p>	<p>naloga</p>	<p>MP v denacionalizacijskih postopkih nima kakšnih posebnih pristojnosti, ima pa v skladu s sklepi Vlade Republike Slovenije z dne 24. 10. 2002 in 23. 1. 2003 pristojnost četrtnega spremljanja realizacije načrtovanega zaključka procesa denacionalizacije.</p> <p>Tudi v letu 2017 je MP izvedlo 4 četrtna spremljanja realizacije zaključka procesa denacionalizacije. Po podatkih MP je bilo na dan 31. 12. 2017 pri vseh upravnih organih na prvi stopnji odločanja (upravne enote, MK, MKGP, MOP in MF) skupno vloženi 39.713 denacionalizacijskih zahtevkov, od tega je bilo pravnomočno zaključenih 39.573 zadev, kar je predstavljalo 99,64 % realizacijo glede na vse vložene zadeve. Nerešenih je bilo 140 zadev, od tega na prvi stopnji 85, v pritožbi na drugi stopnji ter na upravnem in vrhovnem sodišču pa skupaj 55 nerešenih zadev.</p> <p>Glede na ugotovitve MP, da se postopki zaključujejo prepočasi, je v septembru 2017 minister za pravosodje mag. Klemenčič na kolege ministre (MK, MJU in MOP) naslovil dopis, v katerem jih je prosil, da v okviru svojih pristojnosti preverijo, ali bi z dodatnimi upravljavskimi ukrepi lahko pospešili reševanje denacionalizacijskih zadev pred upravnimi enotami (MJU) oziroma pred ministrstvi (MK in MOP), kot npr. z določitvijo prioritete reševanja zadev,</p>	<p>Tudi v letu 2018 je Ministrstvo za pravosodje izvedlo 4 četrtna spremljanja realizacije zaključka procesa denacionalizacije. Po podatkih ministrstva je bilo na dan 31. 12. 2018 pri vseh upravnih organih na prvi stopnji odločanja (upravne enote, MK, MKGP, MOP in MF) skupno vloženi 39.713 denacionalizacijskih zahtevkov, od tega je bilo pravnomočno zaključenih 39.568 zadev, kar je predstavljalo 99,63 % realizacijo glede na vse vložene zadeve. Nerešenih je bilo 145 zadev, od tega na prvi stopnji 99, v pritožbi na drugi stopnji ter na upravnem in vrhovnem sodišču pa skupaj 46 nerešenih zadev. Število pravnomočno zaključenih zadev se je zmanjšalo zaradi spremenjene sodne prakse v zvezi z upoštevanjem Finančne in izravnalne pogodbe (odločba Ustavnega sodišča št. Up-282/15-30 z dne 5. 10. 2017), v izvajanju katere je bilo skupno 31 pravnomočno zaključenih postopkov vrnjeno v ponovni postopek in odločanje.</p> <p>V zvezi s postopki denacionalizacije je potrebno opozoriti tudi na breme odškodnin po določbi 2. odstavka 72. člena ZDen, v skladu s katero denacionalizacijskim upravičencem pripada odškodnina zaradi nezmožnosti uporabe/upravljanja v naravi vrnjenih nepremičnin. Zavezanec za plačilo odškodnine je tisti, ki je zavezanec za</p>
--	--	---------------	---	--

			<p>internih rokov za dokončanje postopkov, zagotovitev zadostnega števila ustrezno usposobljenega kadra za reševanje zadev oziroma finančnimi spodbudami, vendar omenjeni dopis nekaterih oprijemljivih rezultatov ni prinesel. Celo nasprotno, v začetku leta 2018 je bilo kot posledica odločbe Ustavnega sodišča (Up-282/15-30 z dne 5. 10. 2017), z izrednimi pravnimi sredstvi razveljavljeno kar 17 pravnomočno zaključenih odločb, kar pomeni, da se je skupno število rešenih zadev zmanjšalo za 17.</p> <p>MP upošteva povedano podpira obstoječe ukrepe za dokončanje postopkov denacionalizacije ter je pri tem pripravljeno tvorno sodelovati.</p>		<p>vrnitev nepremičnin v naravi, torej v določenih primerih tudi država ali njeni pravni subjekti. S tekom let se povečuje višina obresti, ki se računajo glede na višino odškodnine in pripadajo upravičencem od dneva vložitve zahteve za vrnitev podržavljenega premoženja dalje.</p> <p>Ministrstvo za pravosodje glede na navedeno strinja z Varuhom, da bi bilo potrebno, da Vlada RS sprejme ukrepe za dokončanje postopkov denacionalizacije ter je pri iskanju rešitev za zaključek vseh postopkov pripravljeno tvorno sodelovati.</p>
2.15	PRAVICE OTROK				
74	Ministrstvo za pravosodje naj prouči možnosti, da se nespoštovanje otrokovega mnenja (v smislu pomanjkanja utemeljitve, zakaj mu sodišče ni sledilo), pridobljenega v postopku zagovorništva, šteje za kršitev postopka, ki jo mora instančni organ nadzirati po uradni dolžnosti. (stran 385)	Realizirano	<p>Postopki v zakonskih sporih in sporih med starši in otroki so (zaenkrat) urejeni v Zakonu o pravdnem postopku (ZPP). Ta pravice otrok, da sodelujejo v postopku oziroma da na ustrezen način izrazijo svoje mnenje v navedenih postopkih, določa v 409. in 410. členu. Če sodišče prve stopnje navedenih določb ne spoštuje, je podana bistvena kršitev določb pravnega postopka.</p> <p>V primeru, kot ga izpostavlja Varuh (otrok je svoje mnenje v postopku izrazil, sodišče prve stopnje pa izraženega mnenja otroka ni spoštovalo in je odločilo drugače ter pri tem pomanjkljivo</p>		

		<p>utemeljilo, zakaj mu ni sledilo) gre že po veljavni ureditvi za bistveno kršitev določb pravnega postopka, na katero sodišče druge stopnje pazi po uradni dolžnosti. Nespoštovanje otrokovega mnenja v smislu pomanjkanja utemeljitve, zakaj mu sodišče ni sledilo, se namreč odraža na način, da je podana bistvena kršitev določb pravnega postopka iz 14. točke drugega odstavka 339. člena, skladno s katero je bistvena kršitev določb pravnega postopka vselej podana tudi, če ima sodba pomanjkljivosti, zaradi katerih se ne more preizkusiti, zlasti pa, če je izrek sodbe nerazumljiv, če nasprotuje samemu sebi ali razlogom sodbe ali če sodba sploh nima razlogov ali v njej niso navedeni razlogi o odločilnih dejstvih ali so ti razlogi nejasni ali med seboj v nasprotju. Na to bistveno kršitev določb pravnega postopka pa sodišče druge stopnje glede na določbo 350. člena ZPP pri preizkusu sodbe sodišča prve stopnje pazi po uradni dolžnosti.</p> <p>Navedeno potrjuje tudi sodna praksa. Tako npr. v sklepu Višjega sodišča v Celju Cp 16/2008: »Sodišče je dolžno odločati o varstvu in vzgoji otrok v skladu z določbo čl. 105 Zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih (v nadaljevanju ZZZDR), po kateri so edino merilo pri odločanju koristi otrok. Preden</p>		
--	--	---	--	--

			<p>sodišče o tem odloči, je dolžno priskrbeti mnenje CSD, sodišče pa upošteva tudi otrokovo mnenje, če ga je otrok izrazil sam ali po osebi, ki ji zaupa in jo je tudi sam izbral in če je sposoben razumeti namen in posledice tega. Pri tem je sodišče dolžno upoštevati 410. čl. Zakona o pravnem postopku (v nadaljevanju ZPP) ter pridobiti tudi mnenje otroka. Ko sodišče s sodbo odloča o tako pomembnih zadeva, kot je v tem primeru, je dolžno svojo odločitev obrazložiti v skladu s pravili argumentacije. Pritožbeno sodišče ne more preizkusiti pravilnosti odločitve sodišča prve stopnje (pa če tudi je sodišče prepričano o pravilnosti odločitve), če sodišče ne pove razlogov za svojo odločitev. Razlogi pa morajo biti jasni, popolni in argumentirani, zlasti v tem primeru pa ne zadoščajo zgolj splošne ugotovitve.« in sodba Višjega sodišča v Ljubljani IV Cp 2188/2015, v obrazložitvi katere je med drugim zapisano: »Potrebno je upoštevati, da ima 15-letni otrok svojo voljo, ki je starša in sodne oblasti ne morejo prezreti. Odrasli moramo otrokom prisluhniti in njihove želje in potrebe vzeti resno. Kadar jih pozovemo, naj izrazijo svoje mnenje, in ocenimo, da so dovolj zreli in sposobni razumeti njegov pomen in posledice, moramo to mnenje tudi upoštevati, sicer pa pojasniti otroku,</p>		
--	--	--	--	--	--

		<p>zakaj ga nismo upoštevali».</p> <p>Pomanjkljiva utemeljitev, zakaj sodišče ni sledilo otrokovemu mnenju (pri čemer je vseeno, ali je otrok izrazil svoje mnenje v neformalnem razgovoru s sodnikom, pred strokovnim delavcem centra za socialno delo ali morebiti ob sodelovanju ali prek zagovornika) tako že glede na obstoječo sodno prakso lahko predstavlja razveljavitveni razlog iz navedene 14. točke drugega odstavka 339. člena ZPP, na katero pazi sodišče po uradni dolžnosti.</p> <p>Ob ustrezni argumentaciji prvostopenjskega sodišča, zakaj ni sledilo mnenju otroka, pa razveljavitveni razlog iz 14. točke drugega odstavka 339. člena ZPP ni podan, tudi če je v zvezi s tem morebiti podan izrecen pritožbeni očitke (glej npr. sklep Višjega sodišča v Ljubljani Sklep IV Cp 1333/2017: »Mladoletni A. je tako sodnemu izvedencu klinične psihologije kot tudi svoji zagovornici izrazil željo, da se obseg stikov z očetom zmanjša, vendar pa sodišče prve stopnje pravilno svoje odločitve ni oprlo na njegovo izraženo željo in je pri tem pravilno izhajalo iz prepričljivega izvedeniškega mnenja, da je A. želja posledica vpliva materinih izjav in njenih sugestij. Če je izražena volja otroka v nasprotju z njegovimi koristmi, zlasti še, če je posledica sugestij roditelja, se takšna</p>		
--	--	--	--	--

		<p>volja otroka ne upošteva.«).</p> <p>Glede na navedeno menimo, da ni potrebna izrecna zakonska določba, po kateri se nespoštovanje otrokovega mnenja (v smislu pomanjkljive utemeljitve, zakaj mu sodišče ni sledilo), pridobljenega v postopku zagovorništva, šteje za bistveno kršitev postopka, na katero mora pritožbeno sodišče paziti po uradni dolžnosti.</p> <p>V zvezi z ureditvijo sodnih postopkov, ki jo je zaradi skorajšnjega začetka uporabe Družinskega zakonika pripravilo Ministrstvo za pravosodje, še dodajamo, da je predlagana ureditev, po kateri se bo v vseh zadevah iz sodne pristojnosti, kjer se urejajo razmerja glede otrok, odločalo po pravih nepravdnega postopka. V Predlogu Zakona o nepravdnem postopku, ki je bil konec junija posredovan v javno razpravo in širše strokovno usklajevanje, je sodelovanje zagovornika otroka tudi izrecno predvideno (glej 95. in 96. člen predloga zakona, ki je dostopen na spletni strani MP¹).</p> <p>Z vidika vloge otrok v kazenskih postopkih velja izpostaviti specifično naravo kazenskih postopkov, ki ni povsem primerljiva s pravnimi postopki, posledično so tudi vprašanja, ki se pojavljajo v kazenskih postopkih v zvezi</p>		
--	--	---	--	--

¹ http://www.mp.gov.si/si/zakonodaja_in_dokumenti/predpisi_v_pripravi/

		<p>v vlogo otrok, praviloma drugačna kot v pravnih postopkih. Otrok bo v kazenskem postopku največkrat udeleženec in ne stranka, torej bo imel vlogo priče oziroma oškodovanca. Glede na navedeno je potrebno zlasti zagotoviti varovanje njegove telesne in duševne integritete ter preprečiti t.i. sekundarno viktimizacijo. Veljavni ZKP že vsebuje rešitve, na podlagi katerih je v okviru procesnega vodstva mogoče zagotoviti, da je otrok-oškodovanec primerno zaščiten in da ni po nepotrebem (pre)večkrat zaslišan (npr. 65., 240., 240.a, 331. in 341. člen ZKP). Z implementacijo t.i. Direktive o žrtvah se bo raven tega varstva še dodatno zvišala.</p> <p>Glede (ne)upoštevanja otrokovega mnenja pa ocenjujemo, da je navedeno vprašanje primerno urejeno v že veljavni ureditvi (na smiselno enak način kot je zgoraj opisano z vidika ZPP). Tako gre za absolutno kršitev kazenskega postopka, »če je izrek sodbe nerazumljiv, če nasprotuje sam sebi ali razlogom sodbe; ali če sodba sploh nima razlogov ali če v njej niso navedeni razlogi o odločilnih dejstvih ali so ti razlogi popolnoma nejasni ali v precejšnji meri s seboj v nasprotju; ali če je o odločilnih dejstvih precejšnje nasprotje med tem, kar se navaja v razlogih sodbe o vsebini listin ali</p>		
--	--	---	--	--

			<p>zapisnikov o izpovedbah v postopku, in med samimi temi listinami oziroma zapisniki (11. točka prvega odstavka 371. člena ZKP).«</p> <p>MP meni, da tudi izjava otroka pri izvajanju zagovorništva spada med izjave volje otroka, ki jih je v skladu z doslej opisanim dolžno sodišče upoštevati pri presoji, zaradi česar ocenjujemo, da je to priporočilo varuha realizirano.</p>		
75	<p>Vlada naj čim prej pripravi predlog zakona, ki bo uredil status, upravljanje in delovanje hiše za otroke ter opredelil načine usklajenega sodelovanja raznih služb in organov pri obravnavi otroka, žrtve kaznivega dejanja. (stran 386)</p>	Delno realizirano	<p>Na MP deluje medresorska skupina za izvedbo projekta Hiša za otroke (katere člani so tudi predstavniki Varuha človekovih pravic). V sodelovanju z Evropsko Komisijo, Svetom Evrope in zunanjimi strokovnjaki je v usklajevanju dogovor o sodelovanju resorjev, ki so vključeni v obravnavo otrok, žrtv kaznivih dejanj. V okviru medresorske delovne skupine pogovori o ustrezni pravno formalni obliki organizacije Hiše za otroke še potekajo. Oktobra 2018 je predviden podpis dogovora o sodelovanju resorjev, v katerem bodo opredeljeni tudi načini sodelovanja organov pri obravnavi otroka, žrtve kaznivega dejanja.</p>		<p>Od Sklepa Vlade, s katerim je le ta junija 2017 podprla projekt Hiša za otroke v celoti, do sedaj, si je medresorska delovna skupina v veliki meri prizadevala, da naredi prvi korak, da identificira najboljše prakse, da pripravi, s pomočjo tehnične pomoči Evropske komisije ter strokovnjakov Sveta Evrope, nacionalne smernice, da postavi začetni okvir delovanja Hiše za otroke in da oriše potek celostne obravnave otroka ter identificira vse storitve, ki so nujne za pričetek delovanja Hiše za otroke. V okviru Nacionalnih smernic, ki so bile pripravljene v veliki pomoči nacionalnih strokovnjakov različnih področij, ki imajo izkušnje iz prakse, tujih strokovnjakov z izkušnjami, predvsem pa tudi gospe Olivije Haldorsson, Sveta Evrope in njihovih zaposlenih, se je delovna skupina opredelila do nalog, odgovornosti, samega poteka dogodkov, potrebne izobrazbe zaposlenih ter tudi pravnih podlag, ki v tem trenutku načeloma omogočajo izvajanje teh storitev v obliki, ki</p>

					<p>je zelo velik približek storitev, ki so skladne z Evropskimi standardi kvalitete za Barnahus. V okviru priprav Nacionalnih smernic je bil pripravljen tudi Obrazložiten memorandum, ki zajema obrazložitve odločitev ter predloge za spremembe zakonodaje, ki jo mora Republika Slovenija udejanjiti, če želimo zadostiti Evropskim standardom za Barnahus. Ob teh dveh dokumentih se je pripravil tudi akcijski načrt za vzpostavitev Hiše za otroke v Sloveniji. Aktivnosti akcijskega načrta sovpadajo s termini, ki jih lahko sledimo v kolikor prejmemo potrditev sofinanciranja projekta iz Norveških finančnih mehanizmov. Ministrstvo za pravosodje pa je pripravilo tudi dokument identifikacije investicije projekta (DIIP), ki predstavlja različne možnosti za nadaljevanje projekta.</p>
--	--	--	--	--	--

1.3.11 Ministrstvo za zdravje (MZ)

Skupno število priporočil, ki se nanašajo na MZ: 10

Ocena realizacije priporočil:

1. realizirano: / (/)
2. delno realizirano: 7 (7)
3. stalna naloga: 2 (2)
4. zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja (tudi delne): / (/)
5. nerealizirano (tudi delno): 1 (1)

Št.	priporočilo	ocena realizacije	pojasnila	Ocena realizacije	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
2.3	OMEJITEV OSEBNE SVOBODE				
16	Varuh Ministrstvu za zdravje znova priporoča, naj si kar najbolj prizadeva, da bi bil seznam zdravstvenih zavodov, ki izpolnjujejo pogoje za izvajanje varnostnih ukrepov, čim prej izdelan in ustrežno objavljen. (stran 157) – v zvezi s priporočilom št. 19 iz Letnega poročila VČP za leto 2016	Delno realizirano	MZ je posredovalo Odredbo o seznamu zdravstvenih zavodov, v katerih se izvršuje varnostni ukrep obveznega psihiatričnega zdravljenja in varstva v zdravstvenem zavodu in obveznega psihiatričnega zdravljenja na prostosti v soglasje MP. Ker izpolnjuje pogoje samo en zdravstveni zavod, MP soglasja ni podalo. MZ bo ponovno pozvalo zdravstvene zavode, naj izrazijo svoj interes za izvajanje varnostnega ukrepa obveznega psihiatričnega zdravljenja na prostosti.		MZ bo pozvalo Univerzitetno psihiatrično kliniko Ljubljana in Psihiatrično bolnišnico Vojnik, ki sta izrazili interes za izvajanje varnostnega ukrepa obveznega psihiatričnega zdravljenja na prostosti, naj posredujeta svojo vlogo v skladu s Pravilnikom o izvrševanju varnostnih ukrepov obveznega psihiatričnega zdravljenja in varstva v zdravstvenem zavodu in obveznega psihiatričnega zdravljenja na prostosti (Uradni list RS, št. 35/16).
17	Varuh poziva vse	Delno	Dodatno k odgovoru MDDSZ:		Ocenjujemo, da je delovna skupina pod novim

	<p>pristojne k čimprejšnji izvedbi priporočil, ki jih je Državni zbor RS izdal ob obravnavi Varuhovega Posebnega poročila o kršitvah človekovih pravic oseb z duševno motnjo pri njihovem neprostovoljnem nastanjanju in obravnavi v varovanih oddelkih socialnovarstvenih zavodov. (stran 161) -</p> <p>v zvezi s pripor. št. 21 iz Letnega por. VČP za leto 2016 in Posebnim por. VČP o kršitvah človekovih pravic oseb z duševno motnjo pri njihovem neprostovoljnem nastanjanju in obravnavi v varovanih oddelkih socialnovarstvenih zavodov</p>	realizirano	<p>V zvezi s posebnim poročilom Varuha glede težav z nameščanjem oseb v varovane oddelke socialnovarstvenih zavodov je Vlada Republike Slovenije v sklepu, št. 07002-2/2017/27 z dne 21. 3. 2018, naložila Delovni skupini za vzpostavitev specializirane enote za obravnavo oseb z najtežjimi oblikami motenj v duševnem zdravju, da v roku 6 mesecev pripravi kadrovske in prostorske standarde in normative za novo specializirano obravnavo oseb z najtežjimi oblikami motenj v duševnem zdravju.</p> <p>Z istim sklepom je naložila MDDSZ, da zagotovi odprtje dodatnega varovanega oddelka v enem od posebnih ali kombiniranih socialnovarstvenih zavodov.</p>		<p>vodstvom MDDSZ postala bolj učinkovita ter nadaljuje z delom.</p>
18	<p>Varuh priporoča, naj Ministrstvo za zdravje čim prej pripravi potrebne spremembe in dopolnitve Zakona o duševnem zdravju, ki bodo zagotovile visoko raven spoštovanja temeljnih</p>	Delno realizirano	<p>MZ že pripravlja spremembo Zakona o duševnem zdravju in predvidoma bo do konca leta 2018 predlog posredovan v javno obravnavo.</p>		<p>MZ pripravlja spremembe in dopolnitve Zakona o duševnem zdravju.</p> <p>Zaradi predčasnega prenehanja mandata prejšnje Vlade Republike Slovenije do nadaljevanja postopka sprejema predloga zakona ni prišlo.</p>

	pravic oseb med zdravljenjem na oddelku pod posebnim nadzorom psihiatrične bolnišnice ali obravnavo na varovanem oddelku socialnovarstvenega zavoda. (stran 162)				
2.11	POKOJNINSKO IN INVALIDSKO ZAVAROVANJE				
56	Ministrstvo za zdravje naj v sodelovanju z Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti brez odlašanja določi vrste in stopnje telesnih okvar, ki so podlaga za uveljavitev pravic iz invalidskega zavarovanja. (stran 344)	Delno realizirano	Dodatno k odgovoru MDDSZ: Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2) MZ ter MDDSZ nalaga, da določita vrste in stopnje telesnih okvar. Gre za pripravo posodobitev, dopolnitev ali spremembo, ki se nanašajo na vrste in stopnje telesnih okvar, ne pa za poseganje v določila uveljavljanja pravic na osnovi vrst telesnih okvar. Naloga bo opravljena do 30.10. 2018.		Delovna skupina imenovana s strani MZ je dobila mandat, da sedaj veljavni Samoupravni sporazum o seznamu telesnih okvar (Uradni list SFRJ, št. 38/83 in 66/89) dopolni, posodobi oziroma spremeni. Osnutek Pravilnika o stopnjah in vrstah telesnih okvar je pripravljen. MZ se je dne 11. 12. 2018 obrnilo na pristojne Razširjene strokovne kolegije s prošnjo, da podajo mnenje, pripombe ali pa strinjanje na osnutek Pravilnika o vrstah in stopnjah telesnih okvar. Razširjeni strokovni kolegiji bodo odgovore posredovali do 15. februarja 2019. Po prejemu slednjih bo osnutek Pravilnika posredovan v javno obravnavo.
58	Vlada RS naj pristojnim ministrstvom in drugim državnim organom naloži, naj začnejo pripravljati	Nerealizirano	Dodatno k odgovoru MDDSZ: V zvezi z navedenim je bila v preteklosti že imenovana delovna skupina s predstavniki MZ, MDDSZ, Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije in Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, ki		V pripravi je imenovanje delovne skupine, sestavljene iz predstavnikov MZ, MDDSZ, ZZZS, ZPIZ, ki bo imela nalogo, da preuči sedanji sistem ocenjevanja začasne in trajne delazmožnosti ter ureditve poklicne rehabilitacije iz vidika zakonodaje in financ, oblikuje predloge za izboljšanje sedanje ureditve na zakonodajnem,

	strokovne podlage, ki bodo omogočile pripravo poenotene normativne ureditve medicinskega izvedenstva v postopkih uveljavljanja pravic iz socialnega zavarovanja (str. 346)		naj bi pripravila spremembe na navedenem področju. Delovna skupina je pripravila elaborat Nova organizacija za medicinsko izvedenstvo.		organizacijskem in informacijskem področju. Delova skupina bo pripravila finančno ovrednotene rešitve, vključno z oblikovanim stališčem glede vzpostavitve enotnega izvedenskega organa.
2.12	ZDRAVSTVENO VARSTVO				
60	Ministrstvo za zdravje naj po uveljavitvi vseh načrtovanih zakonov, ki bodo uveljavili zdravstveno reformo in urejali pravice pacientov, izvede širšo akcijo obveščanja vseh prebivalcev o novih zakonskih rešitvah, posebej o njihovih pravicah in postopkih uveljavljanja teh pravic. (stran 351) – isto priporočilo se ponovi še pod št. 62 na str. 355	Stalna naloga	Po uveljavitvi novele Zakona o pacientovih pravicah in Pravilnika o naročanju in upravljanju čakalnih seznamov ter najdaljših dopustnih čakalnih dobah je bilo organiziranih nekaj novinarskih konferenc, novosti so objavljene na spletni strani, kjer so objavljeni tudi kontaktni podatki vseh zastopnikov pacientovih pravic ter odgovori na pogosta vprašanja v zvezi z novo ureditvijo pacientovih pravic, v načrtu pa je tudi priprava e-brošure v zvezi s pacientovimi pravicami in varstvom pravic pacientov. Ko bo v celoti pripravljena ter sprejeta vsa sistemska pomembna zdravstvena zakonodaja, bo MZ izvedlo tudi ustrezno obveščanje javnosti.		MZ bo o vseh novih spremembah zakonodaje s področja pacientovih pravic objavilo pojasnila na spletni strani ter izvajal druge oblike obveščanja, glede na vsebino sprememb. Na spletni strani MZ že danes objavljamo pojasnila glede novo sprejetih zakonov (ZZdrS-F, ZZDej-K).
61	Ministrstvo za zdravje naj brez odlašanja pripravi merila za določitev mreže	Stalna naloga	Že iz Resolucije o nacionalnem planu zdravstvenega varstva 2008-2013 izhajajo nekatera splošna merila za upravljanje mreže javne zdravstvene		Projekt še poteka, in sicer je namen projekta izdelava obsežnega nabora orodij in vzpostavitev mehanizmov upravljanja mreže javne zdravstvene službe z vidika pravične dostopnosti,

	<p>izvajalcev zdravstvene dejavnosti, na podlagi katerih bo Vlada RS še leta 2018 določila mrežo in s tem zagotovila enakopravne možnosti javnim in zasebnim izvajalcem zdravstvene dejavnosti, uporabnikom pa enakopravno dostopnost do izvajalcev. (stran 353)</p>		<p>službe. Konkretnih nosilcev in rokov za določitev mreže ter drugih jasnih planskih opredelitev glede razvoja potrebnih zmogljivosti (ob kadrih še prostori, oprema idr.) za izvajanje zdravstvene dejavnosti na primarni, sekundarni in terciarni ravni, ki bi sledile zdravstvenim potrebam prebivalstva in finančno-ekonomskim možnostim pa ni vsebovala. Zato v državi tudi v preteklem razvojnem obdobju nismo prišli do dogovorjene mreže javne zdravstvene službe.</p> <p>Da bi izpolnili zapisano aktivnost, ki izhaja iz Resolucije o nacionalnem planu zdravstvenega varstva "Skupaj za družbo zdravja" 2016-2025, tj. razvoj mreže javne zdravstvene službe z vidika dostopnosti in spreminjajočih se potreb prebivalstva, se je oktobra 2017 s podporo Službe Evropske komisije za podporo strukturnim reformam (SRSS) na pobudo MZ v sodelovanju z NIJZ, kot nosilcem aktivnosti na slovenski strani (v tesnem sodelovanju z MZ) začel izvajati dvoletni projekt: Načrtovanje in upravljanje mreže javne zdravstvene službe.</p> <p>V trenutni fazi projekta konkretni rezultati še niso na voljo, pričakujemo pa, da bo vmesni izdelek vseboval neko projekcijo kadrov izhajajoč iz ponudbe, brez korekcij za</p>	<p>spreminjajočih se potreb prebivalstva, kakovostne in varne zdravstvene oskrbe ter racionalne rabe virov.</p> <p>S tem namenom želimo v okviru projekta določiti kriterije za prostorsko in časovno razporeditev virov v zdravstvu glede na ocenjene potrebe prebivalstva po zdravju in razpoložljivost ter zmogljivost izvajalcev v zdravstvu.</p> <p>Ob tem pripominjamo, da določitev javne zdravstvene mreže ne pomeni vključevanja zasebnih izvajalcev brez koncesije. Njihovo vključevanje v javno zdravstveno mrežo je namreč mogoče le pod pogoji, ki jih določa Zakon o zdravstveni dejavnosti.</p>
--	---	--	---	--

			povpraševanje in osnutek poročila o rabi storitev. Poudarjamo, da ti vmesni dokumenti ne bodo namenjeni javnosti ali konkretni uporabi.		
63	Ministrstvo za zdravje naj prouči veljavne protokole ginekoloških pregledov žrtev spolnega nasilja in ugotovi, ali jim zagotavljajo možnost izbire ginekologa, ki bo žrtvam vzbujala zaupanje in jim ne bo povzročala dodatne stiske ali neprijetnosti. (stran 356)	Delno realizirano	<p>Kadar je obravnava suma spolne zlorabe potrebna v nočnem času ali v času vikenda ali dela prostih dni, so žrtve obravnavne v okviru ginekološko porodniške dežurne službe. V tej službi delajo zdravniki, specialisti ginekologije in porodništva, tako ženskega kot moškega spola, in sicer v skladu z razporedom dežurne službe. Možnosti izbire zdravnika v času dežurstva iz tega razloga žal ni mogoča.</p> <p>MZ verjame, da bi bil način, kot ga predlaga Varuh, prijaznejši do žrtev, vendar bi to zahtevalo uvedbo paralelne 24-urne službe zdravnikov, specialistov s področja ginekologije in porodništva, ki bi dežurali samo za ta namen. Uvedba take službe je povezana z velikimi dodatnimi stroški, prav tako pa zahteva dodatne kadrovske zmogljivosti, ki jih v kratkoročnem in srednjeročnem smislu ni mogoče zagotoviti.</p> <p>MZ verjame, da so zdravniki, specialisti ginekologije in porodništva, ki opravljajo ginekološko porodniško dežurno službo, pri opravljanju svoje službe strokovni ter, da v primerih obravnave žrtev spolnega napada,</p>		<p>Kot je bilo že pojasnjeno, MZ ne more zagotoviti sredstev, da bi se uvedlo paralelno 24-urno službo zdravnikov specialistov s področja ginekologije in porodništva, ki bi dežurali samo za ta namen, da bi uresničili način, kot ga predlaga Varuh, ki bi bil prijaznejši do žrtev. Težava pa ni samo v sredstvih, temveč tudi v kadru, ki bi ga verjetno ne bilo dovolj za pokrivanje tovrstne službe.</p> <p>MZ tudi pojasnjuje, da take službe ne moremo financirati iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja, ker ne gre za pravice, ki bi izhajale iz obveznega zdravstvenega zavarovanja.</p>

			poleg strokovnosti izkažejo tudi potrebno mero empatije.		
64	Ministrstvo za zdravje naj v sodelovanju z Zdravstvenim svetom in Nacionalnim inštitutom za javno zdravje pregleda in prouči vse programe izobraževanja in usposabljanja zdravstvenih delavcev, ali vsebujejo zadosten obseg zahtevanih znanj o preprečevanju in obravnavi bolnišničnih okužb. (stran 357)	Delno realizirano	V kolikor zdravstveni delavci ne dobijo dovolj znanja na dodiplomskem izobraževanju, imajo vsi zdravstveni delavci (zdravniki, medicinske sestre..) možnost, da se dodatno izobražujejo na področju bolnišničnih okužb na podiplomskem izobraževanju, ki ga vsako leto organizira Medicinska fakulteta Ljubljana. Prav tako na MZ delujeta Komisija za smotrno rabo protimikrobnih zdravil Slovenije in Nacionalna komisija za obvladovanje in preprečevanje bolnišničnih okužb (NAKOBO), ki pripravljata Nacionalno strategijo smotrne rabe protimikrobnih zdravil in obvladovanje odpornosti mikrobov proti protimikrobnim zdravilom v humani in veterinarski medicini. Strategija bo vsebovala tudi poglavje preprečevanje okužb tako v humani kot tudi veterinarski medicini. Na podlagi pripravljene Strategije, se bo pripravil akcijski načrt, katerega ena od nalog bo tudi izobraževanje zadostnega števila ustrezno izobraženih strokovnjakov za bolnišnične okužbe.		Nacionalna strategija "eno zdravje" za obvladovanje odpornosti mikrobov (2019-2024), ki vključuje tudi predvidene aktivnosti je v javni razpravi.
66	Ministrstvo za zdravje naj čim prej pripravi strokovne podlage za pripravo sprememb in dopolnitev Zakona o	Delno realizirano	MZ že pripravlja spremembo Zakona o duševnem zdravju in predvidoma bo do konca leta 2018 predlog posredovan v javno obravnavo. (Op.: Odgovorili že pri 18 zgoraj).		MZ pripravlja spremembe in dopolnitve Zakona o duševnem zdravju. Zaradi predčasnega prenehanja mandata prejšnje Vlade Republike Slovenije do nadaljevanja postopka sprejema predloga zakona ni prišlo.

	duševnem zdravju. (stran 359)				
--	--	--	--	--	--

1.3.12 Urad Vlade RS za narodnosti (UVN)

Skupno število priporočil, ki se nanašajo na UVN: 1

Ocena realizacije priporočil:

1. realizirano: / (/)
2. delno realizirano: 1 (1)
3. stalna naloga: / (/)
4. zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja (tudi delne): / (/)
5. nerealizirano (tudi delno): / (/)

Št.	priporočilo	ocena realizacije	pojasnila	Ocena realizacije	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
2.2	DISKRIMINACIJA IN NESTRPNOST				
8	Vlada RS naj čim prej poskrbi, da se bodo pripravile ustrezne pravne podlage, ki bodo pripadnikom romske skupnosti, ki živijo v nelegalnih naseljih, omogočale dejansko in učinkovito izvrševanje njihovih človekovih pravic, tj. dostop do pitne vode, sanitarij in elektrike. (stran 113)	Delno realizirano	Dodatno k odzivu MOP: Vlada Republike Slovenije je maja 2017 ustanovila Medresorsko delovno skupino za pripravo sprememb in dopolnitev Zakona o romski skupnosti v Republiki Sloveniji. Urad Vlade Republike Slovenije za narodnosti je v novembru 2017 na podlagi razprav, opravljenih na sestankih medresorske delovne skupine, ter na podlagi opravljenih dodatnih delovnih sestankov, katerih tema je bila priprava določb v zvezi z urejanjem bivanjskih razmer romske skupnosti, pripravil predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o romski skupnosti v Republiki Sloveniji. Predlog zakona je bil v mesecu novembru in decembru 2017 v javni razpravi, dvakrat ga je obravnaval Svet romske skupnosti Republike Slovenije ter v		Dodatno k odzivu MOP: Urad Vlade RS za narodnosti ni pristojen za zagotovitev dostopa do pitne vode, sanitarij in elektrike kot elementa uveljavljanja človekovih pravic in človekovega dostojanstva, kadar tega ne zagotavljajo lokalne skupnosti, saj to ne sodi v delovno področje urada, zaradi česar urad tudi ni pristojen za pripravo takšnih pravnih podlag, saj vsebinsko ne sodijo v njegovo delovno področje. Glede uresničevanja tega priporočila se mora opredeliti drugo pristojno ministrstvo oziroma ministrstva.

		<p>januarju 2018 tudi Komisija Vlade RS za zaščito romske skupnosti; oba sta predlog zakon podprla.</p> <p>Predlog zakona je med drugim določal, da pogoje za izboljšanje bivalnih razmer pripadnikov romske skupnosti zagotavljajo samoupravne lokalne skupnosti, na območju katerih so naselja oziroma deli naselij ali posamična poselitev, kjer večinsko prebivajo pripadniki romske skupnosti (v nadaljnjem besedilu: naselja), in Republika Slovenija. Pri tem bi morale samoupravne lokalne skupnosti zagotavljati izboljševanje bivalnih razmer pripadnikov romske skupnosti z izvajanjem celotnega obsega njihovih nalog in pristojnosti, kot jih določajo predpisi, ki urejajo urejanje prostora, predpisi, ki urejajo stanovanja, in predpisi, ki urejajo gospodarske javne službe varstva okolja. Republika Slovenija pa naj bi zagotavljala sredstva za sofinanciranje projektov, namenjenih izboljšanju bivalnih razmer. Predlog zakona je določal redne naloge za urejanje ustreznih bivalnih razmer v romskih naseljih in s tem povezane pristojnosti in financiranje.</p> <p>Pomembna novost predloga zakona je bila, da je naslavljal tudi ravnanje, ko pride do opustitve teh nalog ali do situacij, ki zahtevajo interventno ukrepanje. Določal je, da kadar neustrezne bivalne razmere v romskem naselju privedejo do škodljivih posledic za življenje ali zdravje ljudi, za naravno oziroma življenjsko okolje ali</p>		
--	--	--	--	--

			<p>premoženje v romskem naselju, vlada v sodelovanju z občinami sprejme interventni program, v katerem določi potrebne ukrepe, njihove nosilce ter roke, sredstva in vire za izvedbo. S temi določbami naj bi bila prepoznana možnost, da v romskem naselju lahko nastanejo razmere, ki zahtevajo takojšnje ukrepanje in ki jih ni možno nasloviti skozi redno izvajanje nalog. S tem bi se vzpostavilo tudi prepotrebno sodelovanje med vlado in občinami, ko se interventno urejajo bivalne razmere.</p> <p>Žal predlog novele zakona zaradi razpusta Državnega zbora ni bil obravnavan.</p>		
--	--	--	--	--	--

2 Odzivno poročilo Vlade Republike Slovenije na Štiriindvajseto redno Letno poročilo Varuha človekovih pravic za leto 2018

2.1 Kazalo

2	Odzivno poročilo Vlade Republike Slovenije na Štiriindvajseto redno Letno poročilo Varuha človekovih pravic za leto 2018.....	2-1
2.1	Kazalo.....	2-1
2.2	Uvod.....	2-3
2.3	Pregled uresničevanja priporočil VČP iz Letnega poročila VČP za leto 2018 po organih.....	2-7
2.3.1	Vlada RS.....	2-7
2.3.2	Ministrstvo za delo družino, socialne zadeve in enake možnosti (MDDSZ).....	2-8
2.3.4	Ministrstvo za finance (MF).....	2-21
2.3.6	Ministrstvo za infrastrukturo (MZI).....	2-24
2.3.7	Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (MIZŠ).....	2-26
2.3.8	Ministrstvo za javno upravo (MJU).....	2-34
2.3.9	Ministrstvo za notranje zadeve (MNZ).....	2-42
2.3.10	Ministrstvo za okolje in prostor (MOP).....	2-48
2.3.11	Ministrstvo za pravosodje (MP).....	2-53
2.3.12	Ministrstvo za zdravje (MZ).....	2-66
2.3.13	Ministrstvo za kulturo (MK).....	2-71
2.3.14	Ministrstvo za obrambo (MORS).....	2-74
2.3.15	Ministrstvo za zunanje zadeve (MZZ).....	2-76
2.3.16	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP).....	2-78
2.3.17	Urad Vlade za narodnosti (UVN).....	2-79
2.4	Odziv Vlade Republike Slovenije na druge ugotovitve Varuha iz Štiriindvajsetega rednega Letnega poročila Varuha človekovih pravic za leto 2018.....	82
2.4.1	K POGlavJU 1. UVOD VARUHINJE IN PREDSTAVITEV DELA V LETU 2018.....	82
2.4.2	K PODPOGLAVJU 2. 1. ENAKOST PRED ZAKONOM IN PREPOVED DISKRIMINACIJE.....	83
2.4.3	K PODPOGLAVJU 2.2 VARSTVO DOSTOJANSTVA, OSEBNOSTNIH PRAVIC TER VARNOSTI IN ZASEBNOSTI.....	86
2.4.4	K PODPOGLAVJU 2.4 SVOBODA IZRAŽANJA.....	87
2.4.5	K PODPOGLAVJU 2.5 ZBIRANJE IN ZDRUŽEVANJE TER SODELOVANJE PRI UPRAVLJANJU JAVNIH ZADEV.....	87

2.4.6	K PODPOGLAVJU 2.6 NACIONALNE IN ETNIČNE SKUPNOSTI	88
2.4.7	K PODPOGLAVJU 2.7 TUJCI.....	101
2.4.8	K PODPOGLAVJU 2.8 OMEJITEV OSEBNE SVOBODE	107
2.4.9	K PODPOGLAVJU 2.9 POKOJNINSKO IN INVALIDSKO ZAVAROVANJE	109
2.4.10	K PODPOGLAVJU 2.10 ZDRAVSTVENO VARSTVO	110
2.4.11	K PODPOGLAVJU 2.11 SOCIALNA VARNOST.....	114
2.4.12	K PODPOGLAVJU 2.12 DELOVNOPRAVNE ZADEVE.....	114
2.4.13	K PODPOGLAVJU 2.14. DRUGE UPRAVNE ZADEVE.....	116
2.4.14	K PODPOGLAVJU 2.15 PRAVOSODJE	121
2.4.15	K PODPOGLAVJU 2.16 POLICIJSKI POSTOPKI.....	122
2.4.16	K PODPOGLAVJU 2.17 OKOLJE IN PROSTOR.....	125
2.4.17	K PODPOGLAVJU 2.18 REGULIRANE DEJAVNOSTI.....	2-133
2.4.18	K PODPOGLAVJU 2.19 DRUŽBENE DEJAVNOSTI	2-135
2.4.19	K PODPOGLAVJU 2.20 STANOVANJSKE ZADEVE	2-137
2.4.20	K PODPOGLAVJU 2.21 PRAVICE OTROK	2-140

2.2 Uvod

Letno poročilo Varuha človekovih pravic (v nadaljevanju: Varuha) za leto 2018 vsebuje kar 88 priporočil, od katerih se jih sicer neposredno na Vlado nanaša 82, eno priporočilo je Varuh naslovil na vse, ki sodelujejo v javnih razpravah, zlasti na politike, pet priporočil pa na Državni zbor oziroma na poslance Državnega zbora. Vlada se je vsebinsko odzvala na vsa priporočila, ki se nanašajo neposredno nanjo (82), prav tako pa je v okviru svojih pristojnosti pripravila tudi odziv na priporočilo, ki je naslovljeno na vse sodelujoče v javnih razpravah, skupno torej na 83 priporočil. Pregled priporočil tudi pokaže, da se številna, natančneje 21, nanašajo na stalne naloge Vlade, nekatera pomenijo ponovitev priporočil iz njegovih predhodnih letnih poročil v primerih, ko je Varuh ocenil, da Vlada doslej ni storila dovolj za njihovo uresničitvev.

To odzivno poročilo pomeni odziv Vlade, zaradi preglednosti pa je pri posameznih pojasnilih naveden organ oziroma organi, ki so pripravili pojasnila in so pristojni za zadevno področje.

Najprej je predstavljen odziv ministrstev in vladnih organov na vsa priporočila Varuha, ki so posebej navedena tudi v 3. poglavju varuhovega poročila (str. 421-427). Uresničevanju priporočil Varuha daje tako Vlada kot posamezna ministrstva in drugi vladni organi posebno pozornost – stališča ministrstev in drugih vladnih organov ter njihova samoocena glede stanja realizacije priporočil so prikazana v začetnem delu odzivnega poročila v obliki tabel. Pri tem ne gre prezreti, da se številna priporočila nanašajo neposredno na pravosodne in druge organe (sodišča, tožilstvo, notariat, eno celo na odvetniško zbornico), ki pa tokrat zaradi kratkih časovnih okvirov niso bili pozvani k posredovanju svojih opredelitev, ni pa v pristojnosti Vlade, da sama zavzame celovito stališče oziroma pripravi vsebinsko celovit odziv na ta priporočila. V uvodu k vsakemu poglavju je posebej navedeno število priporočil, na katera je odzive pripravilo ministrstvo oziroma urad kot nosilni resor in posebej število priporočil, h katerim je pripravilo zgolj dodatna pojasnila. Ocena realizacije je podana samo v primeru, ko gre za nosilni resor.

Tabelarnemu pregledu sledijo odzivi ministrstev in drugih vladnih organov po posameznih poglavjih štiriindvajsetega Letnega poročila VČP za leto 2018.

Tudi v preteklem letu so predstavniki Vlade na številnih srečanjih z Varuhom in njegovimi sodelavci, vsebinsko obravnavali problematiko, na katero Varuh opozarja v svojem letnem poročilu, kar skupaj z odzivnim poročilom Vlade odraža zavedanje Vlade o pomenu spoštovanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter vladavine prava v Republiki Sloveniji in njena prizadevanja za iskanje ustreznih rešitev in odpravljanje ovir za polno uresničevanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter zagotavljanje dostojanstva posameznika. Tudi v primerih, ko se Vlada ne strinja z ugotovitvami in zaključki Varuha, so pripravljena pojasnila in argumenti za takšno stališče Vlade, saj je lahko legitimna le odločitev, podprta z močjo argumenta.

V nadaljevanju so navedena pojasnila pristojnih organov glede danih priporočil na naslednji način:

- če je priporočilo realizirano (v celoti ali delno): navedba ukrepa, aktivnosti, s katerim je bilo priporočilo realizirano v celoti ali delno;
- če je realizacija zavrnjena zaradi nestrinjanja: navedba razlogov zanjo;
- če je priporočilo nerealizirano (delna ali celotna): navedba načrtovanih ukrepov in aktivnosti za realizacijo skupaj s predvideno časovnico ali navedba drugih razlogov, ki onemogočajo realizacijo, pa ne gre za zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja (npr. organizacijski, kadrovski, finančni in podobno).

Dodana je tudi ocena realizacije 83 priporočil po enotni legendi. Prikazano je tako skupno stanje realizacije priporočil kot po ministrstvih.

Skupno stanje realizacije priporočil:

1. realizirano: 10
2. delno realizirano: 19
3. stalna naloga: 21
4. zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja (tudi delne): 9 in
5. nerealizirano (tudi delno): 24

V nadaljevanju je pripravljen pregled ocen realizacije posameznih priporočil, kot so jih podali nosilni resorji:

Priporočila po resorjih	Delno realizirano	Nerealizirano	Realizirano	Stalna naloga	Zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	Skupna vsota
MDDSZ	5	4	2	1	3	15
7	1					
16		1				
28	1					
29				1		
35			1			
36					1	
43		1				
44		1				
45	1					
46	1					
47			1			
48		1				
52					1	
53	1					
61					1	
MF	1	2			1	4
1		1				

56	1					
57		1				
58					1	
MIZŠ	3	1				4
30	1					
31	1					
87	1					
88		1				
MJU	1			2	1	4
51	1					
54				1		
59				1		
60					1	
MK		1			1	2
14		1				
86					1	
MNZ	1	1	1	6	1	10
20			1			
32				1		
33	1					
34		1				
69					1	
72				1		
73				1		
74				1		
75				1		
76				1		
MOP	2	6			1	9
77		1				
78	1					
79		1				
80		1				
81		1				
82		1				
83					1	
84	1					
85		1				
MORS				1		1
50				1		
MP	3	2	5	8		18
5				1		
6			1			
13				1		
21	1					
22			1			

23			1			
24			1			
25		1				
49	1					
62				1		
63				1		
64				1		
65		1				
66			1			
67				1		
68				1		
70				1		
71	1					
MZ	2	4	1	1	1	9
9		1				
26		1				
27	1					
37	1					
38					1	
39				1		
40			1			
41		1				
42		1				
MZI	1			1		2
3	1					
55				1		
MZZ				1		1
11				1		
UVN		3				3
17		1				
18		1				
19		1				
Vlada RS			1			1
8			1			
Skupna vsota	19	24	10	21	9	83

2.3 Pregled uresničevanja priporočil VČP iz Letnega poročila VČP za leto 2018 po organih

Metodološko pojasnilo: ocene realizacije so podane le pri odzivu nosilnega resorja.

2.3.1 Vlada RS

Skupno število priporočil, ki se nanašajo neposredno na Vlado RS: 1

Ocena realizacije priporočil:

1. realizirano: 1
2. delno realizirano: /
3. stalna naloga: /
4. zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja (tudi delne): /
5. nerealizirano (tudi delno): /

Št.	priporočilo	ocena realizacije	pojasnila
2.1	ENAKOST PRED ZAKONOM IN PREPOVED DISKRIMINACIJE		
8.	Varuh predsedniku Vlade RS priporoča, naj odloči, ali gre glede priprave predloga zakona, ki bo ustrezno urejal spremembo spola oziroma pravno priznanje spola, za projekt Vlade RS, za vodenje izvajanja katerega bi šlo skladno s 63. členom ZDU-1 pooblastiti katerega izmed ministrov. (str. 76)	Realizirano	Ustanovila se bo medresorska delovna skupina, v kateri bodo sodelovali predstavniki MDDSZ, MZ ter MNZ. Ta bo proučila vse vidike pravne ureditve spremembe spola v Republiki Sloveniji. Na podlagi ugotovitev navedene delovne skupine MDDSZ pripravilo zakonsko podlago.

2.3.2 Ministrstvo za delo družino, socialne zadeve in enake možnosti (MDDSZ)

Skupno število priporočil, ki se nanašajo na MDDSZ: 15 (nosilni resor - od tega 1 skupaj z MNZ) in 2 (dodatna pojasnila)

Ocena realizacije priporočil:

1. realizirano: 2
2. delno realizirano: 5
3. stalna naloga: 1
4. zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja (tudi delne): 3
5. nerealizirano (tudi delno): 4

Št.	priporočilo	ocena realizacije	pojasnila
2.1	ENAKOST PRED ZAKONOM IN PREPOVED DISKRIMINACIJE		
7.	Varuh priporoča Ministrstvu za notranje zadeve in Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, da pri skupnem vprašanju normativne ureditve spremembe spola oz. pravnega priznanja spola čim prej začneta sodelovati ter se ob morebitnih spornih vprašanjih, skladno z drugim odstavkom 61. člena Zakon o državni upravi (ZDU-1) obrneta na Vlado RS, da odloči o sporu in da usmeritev za rešitev; oziroma da skladno z drugim odstavkom 58. člena ZDU-1 od Vlade Republike Slovenije zahteva, da o tem vprašanju zavzame stališče. (str. 76)	Delno realizirano	PO PREDHODNI USKLADITVI Z MNZ: MNZ in MDDSZ v zvezi z omenjeno tematiko že sodelujeta. Na usklajevalnem sestanku, dne 1.2.2019 sta minister in ministrica obravnavala vprašanje pravnega priznanja spola in podprla ustanovitev Medresorske delovne skupine, ki bi preučila vse vidike pravne ureditve spremembe spola v Republiki Sloveniji in pripravila predloge možnih rešitev za razrešitev omenjenega vprašanja. Medresorsko delovno skupino bi vodilo Ministrstvo za zdravje, ki je trenutno pristojno za postopke določitve in spremembe spola, v njej pa bi sodelovali predstavniki in predstavnice vseh zadevnih ministrstev.
2.5	ZBIRANJE IN ZDRUŽEVANJE TER SODELOVANJE PRI UPRAVLJANJU		

	JAVNIH ZADEV		
16.	Varuh priporoča Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, da čim prej poskrbi za ustrezen predlog zakonodajnih sprememb, po katerih bo določen organ za vodenje in odločanje v prekrškovnem postopku v primeru storitve prekrška iz prve alineje prvega odstavka 34. člena ZInvO (delovanje ali poslovanje v nasprotju s 6. členom tega zakona, ki določa, da je delovanje in poslovanje invalidske organizacije javno). (str. 119)	Nerealizirano	MDDSZ bo ob prvi spremembi Zakona o invalidskih organizacijah določilo organ za vodenje in odločanje v prekrškovnem postopku iz 34. člena zakona.
2.8	OMEJITVE OSEBNE SVOBODE		
25.	Varuh MP priporoča, naj v sodelovanju z MDDSZ sprejme vse potrebne ukrepe za zagotovitev institucionalne namestitve obsojenca, če jo ta potrebuje. (str. 186)		DODATNO K ODZIVU MP: Dogovor, sklenjen 22.3.2017, še velja – čeprav se zavedamo, da predlog na nek način pomeni preskakovanje čakalnih vrst, gre za kratkoročni ukrep, saj URSIKS predvideva z novogradnjo zapora v Sostrem tudi vzpostavitev negovalnega oddelka tako, da urgentnega nameščanja obsojencev, ki potrebujejo celovito oskrbo in nego, ne bo več. Skupnost socialnih zavodov RS je 4.3.2019 sporočila, da se je glede na dogovor aktivno vključila v iskanje ustrezne namestitve za obsojenca.
28.	Varuh znova poziva k sprejetju ukrepov, ki bodo zagotovili ustrežnejše neprostovoljno nastanjanje in obravnavo oseb z duševnimi motnjami v socialnovarstvenih zavodih po Zakonu o duševnem zdravju ob zagotovljenih prostorskih zmogljivostih in osebju, ki bo tem osebam lahko zagotavljalo ustrezne socialnovarstvene storitve. (str. 195)	Delno realizirano	V zvezi s posodabljanjem informacij o zasedenosti varovanih oddelkov MDDSZ zadnjih šest mesecev mesečno na svojih spletnih straneh objavlja stanje zasedenosti varovanih oddelkov, pri čemer pa se zaveda, da brez prenovljenega oziroma enotnega informacijskega sistema informacija nikoli ne bo dovolj zanesljiva. Cilj je predstaviti aktualno stanje tako, da pregled stanja vključuje tako informacijo o trenutni zasedenosti kot tudi informacijo o številu sprejemnih postopkov. Trenutno je zaradi stalne prezasedenosti težko pridobiti pregled o številu sprejemnih postopkov - saj vsi zavodi vedno prejmejo vse poizvedbe sodišč o možnosti namestitve, ki jih vedno tudi vse zavrnejo zaradi prezasedenosti. Koliko imajo potem dejanskih sprejemov na tedenski, mesečni ravni, se žal ne da spremljati, podatek pa bistveno vpliva na realnost posnetka stanja. MDDSZ sicer pripravlja prenovno spletnih strani in hkrati načrtuje izdelavo preglednejše preglednice o številu in vrsti varovanih oddelkov. Hkrati s tem načrtuje tudi aktivnosti, ki

			bi pripomogle k znižanju podanih vlog s strani centrov za socialno delo ter pospeševanju povezovanja strokovnih služb varovanih oddelkov in koordinatorjev obravnave v skupnosti. Posebno pozornost bo namenilo tudi seznanjanju sodišč s primeri dobre prakse nadomeščanja (institucionalne) varovane obravnave z nadzorovano obravnavo v skupnosti.
29.	Varuh priporoča, naj socialnovarstveni zavodi poskrbijo za varnost svojih stanovalcev, še zlasti tistih, ki potrebujejo še posebno zaščito in varstvo, v primeru omejevanja svobode gibanja pa dosledno upoštevajo ZDZdr. (str. 201)	Stalna naloga	<p>Z namenom, da izboljšamo oskrbo oseb z demenco v domovih in poskrbimo za ustrezno varnost uporabnikov, smo v začetku leta 2018 domovom posredovali dopolnitev Usmeritev za delo z osebami z demenco v institucionalnem varstvu starejših. Pri pripravi vsebine smo upoštevali tudi najpogostejša opozorila in priporočila Varuha ob obiskih domov. Dopolnitve jasno pojasnijo oba koncepta obravnave oseb z demenco (z osebnim spremljanjem in v varovanih oddelkih, po ZDZdr). Ob upoštevanju veljavnega ZDZdr (še vedno se zavzemamo za čim hitrejšo spremembo s predlaganimi dopolnitvami), smo dali domovom tudi jasne usmeritve v zvezi namestitvami v varovane oddelke in v zvezi z uporabo PVU. V zvezi z predstavitvijo vsebine dopolnitev Usmeritev je bilo izvedenih več strokovnih srečanj ter regijska srečanja z vodstvi domov. Vsa omenjena srečanja koristimo za seznanitev domov z morebitnimi novimi nepravilnostmi in nejasnostmi, na katere opozori Varuh v svojih poročilih, s katerimi se redno seznanjamo.</p> <p>V zvezi s pospešitvijo postopka verifikacije varovanih oddelkov (za domove, ki so že posredovali vloge in nove), smo imenovali novo komisijo ter uvrstili nalogo med prioritete.</p> <p>Z namenom predstavitve zagovornikov za duševno zdravje in spodbujanja vodstev, da informirajo uporabnike z vlogo zagovornikov, smo domovom poslali dopis in link na dokumente v zvezi z zagovorniki ter jih pozvali, da zastopnike povabijo v dom.</p>
2.9	POKOJNINSKO IN INVALIDSKO ZAVAROVANJE		
35.	Vlada naj ob že načrtovanih dopolnitvah zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju še enkrat prouči primernost ureditve, ki posameznikom po pridobitvi pravice do starostne pokojnine omejuje njeno uveljavljanje na račun svobodne gospodarske pobude. (str. 212)	Realizirano	Vlada v zvezi s podanim priporočilom uvodoma pojasnjuje, da se s prihodnjimi spremembami zakonodaje, ki ureja področje pokojninskega in invalidskega zavarovanja, predvideva tudi nova ureditev kombinacije aktivnega statusa s statusom zavarovanca. Kljub temu pa želi izpostaviti, da je <u>trenutna ureditev po mnenju Vlade ustavno skladna in urejena ustrezno, tako ob upoštevanju svobodne gospodarske pobude, v katero veljavna ureditev po mnenju Vlade ne posega</u> , kot tudi z vidika varovanja načela enakosti, saj enako ureja možnosti kombiniranja statusov za posameznike, ki so v enakem oziroma primerljivem položaju ter ustrezno različno za tiste posameznike, katerih dejanski položaji se med seboj razlikujejo.

			<p>Veljavna zakonodaja sicer omogoča več možnosti kombiniranja aktivnega statusa s statusom upokojenca (možnost prejemanja 20% predčasne ali starostne pokojnine, delna pokojnina, ponovna vključitev v zavarovanje za delovni oziroma zavarovalni čas krajši od polnega ter sorazmerno prejetje pokojnine), pri čemer se posamezniki sami odločajo o tem, katera rešitev je zanje najugodnejša. Drži pa trditev, da praviloma ni mogoče prejetje celotne pokojnine ob hkratnem ohranjanju samostojne dejavnosti v obsegu polnega zavarovalnega časa, hkratnem statusu družbenika ter opravljanju poslovodne funkcije za polni zavarovalni čas oziroma delovnega razmerja za polni delovni čas. Ne glede na zapisano pa posamezniki, ki se odločijo za nadaljnje opravljanje dejavnosti ter prejetje pokojnine v sorazmernem delu, ohranjajo samostojno dejavnost in torej v svobodno gospodarsko pobudo iz tega naslova ni poseženo.</p> <p>V zvezi z ureditvijo pojasnjujemo, da ne držijo trditve, da zgolj nekateri samostojni podjetniki lahko ob prejetju polne pokojnine ohranjajo tudi dejavnost v polnem obsegu, saj je ureditev sedaj enaka za vse samostojne podjetnike ter vse druge zavarovalne podlage, v okviru katerih posamezniki trajno opravljajo neko delo oziroma dejavnost. Ureditev, na podlagi katere so zgolj nekateri samostojni podjetniki lahko ohranjali samostojno dejavnost je veljala skladno s predhodno veljavno zakonodajo ter v času prehodnega obdobja od uveljavitve ZPIZ-2 do ZPIZ-2B, sedaj pa je ureditev za vse samostojne podjetnike poenotena, kar je bil ne nazadnje tudi cilj zadnje spremembe ureditve tega področja.</p> <p>Pojasnjujemo pa še, da je ureditev, po kateri kombiniranje aktivnega statusa s statusom upokojenca v polnem obsegu ni dopustna, posledica dejstva, da je pokojnina pravica iz zavarovalnega sistema, do katere je posameznik lahko upravičen, če pri njem nastopi zavarovalni primer. V primeru starostne pokojnine zavarovalni primer predstavlja nezmožnost pridobivanja dohodkov zaradi nastopa starosti. V kolikor si lahko tako zavarovanci v celoti ali pa v delu sami s svojim delom ali pa z opravljanjem dejavnosti dohodek še nadalje zagotavljajo, ni nastopil zavarovalni primer.</p> <p>Hkrati pojasnjujemo še, da je ureditev predmet ustavno sodne presoje, pri čemer Ustavno sodišče Republike Slovenije svoje odločitve še ni izdalo, čeprav o njej v dveh zadevah odloča absolutno prednostno.</p>
36.	<p>Vlada naj ob že načrtovanih dopolnitvah zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju še enkrat prouči primernost ureditve, ki od 31. 12. 2012 ureja različne</p>	<p>Zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja</p>	<p>V zvezi s priporočilom po oblikovanju zakonodaje, ki bo omogočila vračilo prispevkov vplačanih za dokup študijskih let in vojaščine pojasnjujemo, da je bila nova ureditev vštetevanja dokupljene dobe v skladu z ZPIZ-2 ter načina upokojevanja ob upoštevanju le-te že predmet ustavno sodne presoje, pri čemer Ustavno sodišče RS neustavnosti</p>

<p>pravice iz prostovoljnega zavarovanja in prostovoljnega dokupa delovne dobe. Če Vlada RS vztraja pri tej zakonski ureditvi iz leta 2017, naj vsem prizadetim zavarovancem omogoči, da se sami odločijo o morebitni povrnitvi vplačanih sredstev, saj se je osnovni namen vplačila izjalovil zaradi ravnanja države. (str. 216)</p>		<p>ureditve ni ugotovilo. Ob tem pojasnjujemo, da je bila presojana tako ustavnost ureditve v povezavi z dokupom študija in služenja vojaškega roka po ZPIZ-1 kot tudi v povezavi z dokupom za enak namen po ZPIZ/92. V odločbi je bilo med drugim ugotovljeno, da ZPIZ-2 ni prinesel novosti v zvezi z načinom upoštevanja dokupljene dobe v pokojninsko dobo za posameznike, ki so dobo dokupili, ter da z uveljavitvijo ZPIZ-2 ni prišlo do poslabšanja položaja omenjene kategorije zavarovancev. Pred dopolnitvijo polne starosti so se namreč ti posamezniki lahko že po ZPIZ-1 upokojili zgolj z odbitki znižano starostno pokojnino, pri čemer so malusi enako kot po veljavni zakonodaji lahko znašali največ 18% in so bili trajni.</p> <p>So se pa z uveljavitvijo ZPIZ-2 v letu 2013 spremenili in zaostri upokojitveni pogoji za naprej, kar je skladno z namenom reforme – torej podaljševanjem aktivnosti in dejanskega dviga starosti ob upokojitvi, pri čemer je treba poudariti, da je prišlo do sprememb pogojev za vse zavarovance in ne zgolj se zavarovance, ki so določeno obdobje dokupili.</p> <p>Ustavno sodišče je v svoji odločbi poudarilo, da so pričakovanja zavarovancev, da se njihov položaj ne glede na morebitne spremembe zakonov v več kot desetletju ne bo v ničemer spremenil, nerealna in neutemeljena. Ravno tako je Ustavno sodišče izpostavilo, da dejstvo, da so ti posamezniki dobo dokupili tudi precej časa pred morebitno izpolnitvijo pogojev za pridobitev starostne pokojnine, vključuje tudi riziko, da se bodo ti pogoji v času spreminjali in da zato mogoče ne bodo tako ugodni kot v času, ko so se odločili za dokup. To pa še ne pomeni, da je s tem njihova tako pridobljena pokojninska doba razvrednotena oziroma da je s tem poseženo v njihovo pravico do zasebne lastnine.</p> <p>Ker je temeljno pravilo pokojninskega in invalidskega zavarovanja v tem, da se pravice iz zavarovanja uveljavljajo po predpisih, ki veljajo v času nastanka zavarovalnega primera, menimo, da posamezniki z dokupom pokojninske dobe niso pridobili pravice, temveč zavarovalno oziroma pokojninsko dobo, ki je eden od pogojev za pridobitev pravice do starostne pokojnine, poleg tega pa tudi ne vidimo razlogov, da bi ta obdobja upoštevali oziroma obravnavali drugače kot druga obdobja, ki delijo isto usodo, še posebno, ker bi to pomenilo ugodnejšo obravnavo glede na prejšnjo ureditev. Pojasnjujemo še, da posamezniki, ki so dokupili leta, niso bili vključeni v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje in niso prevzemali rednega tveganja, temveč so določeno število let dokupili in s tem ali izpolnili pogoje za upokojitev ali pa pridobili višjo pokojnino, kot bi jo brez dokupa zavarovalne dobe oziroma se jim tudi po veljavni zakonodaji ta doba šteje v pokojninsko dobo, zaradi katere bodo prej izpolnili pogoje za upokojitev (predčasna upokojitev) oziroma se bodo kasneje upokojili z višjo pokojnino. Nekateri izmed njih pa</p>
--	--	--

			<p>so morebiti tudi že uveljavili kakšno pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, in sicer ob upoštevanju tudi dokupljene dobe (invalidska pokojnina, pravice iz invalidskega zavarovanja, 20% predčasne pokojnine, itd.).</p> <p>Ne glede na zapisano pa na koncu poudarjamo, da se dokupljena doba tudi po novem zakonu upošteva v pokojninsko dobo in posamezniki na tej podlagi iz sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja pridobijo pravice.</p>
37.	<p>Varuh priporoča Državnemu zboru RS, naj ob obravnavi vsakega predloga zakona od predlagatelja zahteva tudi vpogled v osnutek predvidenih izvršilnih predpisov, in Ministrstvo za zdravje naj v soglasju z Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti brez odlašanja določi vrste in stopnje telesnih okvar, ki so podlaga za uveljavitev pravic iz invalidskega zavarovanja. (str. 217)</p>		<p>DODATNO K ODZIVU MZ: MDDSZ aktivno sodeluje v delovni skupini Ministrstva za zdravje, ki je zadolženo za pripravo podzakonskega akta, ki bo določil vrste in stopnje telesnih okvar.</p>
2.11	SOCIALNA VARNOST		
43.	<p>Varuh predlaga spremembo zakonodaje, da se odškodnine za škodo, ki jo je posamezniku s kršitvijo njegovih pravic in temeljnih svoboščin povzročila država, ne bodo vštete v dohodek posameznika pri uveljavljanju pravic iz javnih sredstev. (str. 237)</p>	nerealizirano	<p>Pripravlja se sprememba zakonodaje, v kateri se odškodnine za škodo, ki jo je posamezniku s kršitvijo njegovih pravic in temeljnih svoboščin povzročila država, ne bi vštete v dohodek posameznika pri uveljavljanju pravic iz javnih sredstev.</p> <p>V skladu z veljavnim Zakonom o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev se upoštevajo vsi dohodki in prejemki vlagatelja in vseh oseb, ki se po tem zakonu upoštevajo pri ugotavljanju materialnega položaja. Le tako se lahko ugotovi materialni položaj celotne družine. Določitev dohodkov temelji na načelu, da je treba upoštevati vse dohodke in prejemke, razen tistih, ki so namenjeni kritju posebnih potreb (ne upošteva se npr. dodatek za pomoč in postrežbo). Odškodnina za škodo, ki jo je posamezniku s kršitvijo njegovih pravic in temeljnih svoboščin povzročila država, ne predstavlja dohodka, ki bi bil namenjen kritju posebnih potreb posameznika, zato se ta šteje kot dohodek. Vsaka izjema od zgoraj navedenega pravila (pa tudi namen le-te) pa mora biti v zakonu izrecno opredeljena.</p>
44.	<p>Ministrstvo, pristojno za socialno varstvo, naj v sodelovanju s Socialno zbornico Slovenije in Skupnostjo socialnih zavodov Slovenije prouči</p>	nerealizirano	<p>MDDSZ se zaveda, da so standardi in normativi socialno varstvenih storitev potrebni prenove. Za pripravo standardov in normativov s področja zdravstva in socialnega varstva bodo imenovane delovne skupine, katerih člani bodo tako predstavniki ministrstva, predstavniki pristojnih zbornic in združenj, predstavniki uporabnikov ter</p>

	ustreznost kadrovskih normativov v domovih za starejše in jih bolj prilagodi potrebam stanovalcev. (str. 242)		predstavniki reprezentativnih sindikatov.
45.	Varuh priporoča Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (MDDSZ) ter Ministrstvu za zdravje (MZ), da sprejmeta ustrezne rešitve za boljše preprečevanje in obvladovanje bolnišničnih okužb v domovih za starejše. (str. 243)	Delno realizirano	<p>Domovi za starejše imajo v okviru Programa preprečevanja in obvladovanja bolnišničnih okužb navodilo oziroma načrt preprečevanja legionel, v letu 2018 pa je Nacionalni inštitut za javno zdravje pripravil nova navodila:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Preprečevanje razmnoževanja legionel v hišnem vodovodnem omrežju in</u> • <u>Priporočila za izdelavo načrta preprečevanja legionel.</u> <p>Skupnost socialnih zavodov je domove obvestila, da je potrebno obstoječa navodila čim prej uskladiti z navedenimi priporočili.</p> <p>V zvezi z ostalimi bolnišničnimi okužbami pa smo se z MZ že dogovorili za sestanek v začetku aprila, da poiščemo ustrezne rešitve.</p>
2.12	DELOVNOPRAVNE ZADEVE		
46.	Vlada RS naj zagotovi, da bodo postopki pri vseh nadzornih institucijah potekali v razumnih rokih. Predlagamo primerno kadrovske okrepitve IRSD, kjer je to mogoče, tudi s prerazporeditvami. (str. 250)	Delno realizirano	<p>Na podlagi sklepa Vlade RS je ministrica za delo v letu 2018 Inšpektoratu RS za delo (IRSD) odobrila 5 dodatnih zaposlitev. Tako se je število dovoljenih zaposlenih povečalo s 106 na 111. Zaposlitve so bile odobrene zgolj za leto 2018, pri čemer smo lahko zaposlitve izvedli le, če smo imeli za to na voljo dovolj sredstev, dodatnih sredstev ni bilo odobrenih. Po zagotovilih MJU, da bodo pri pripravi kadrovskega načrta za leto 2019 upoštevane kvote iz leta 2018, smo zaposlili 5 inšpektorjev za nedoločen čas (zaposlovanje inšpektorjev za določen čas namreč ni mogoče).</p> <p>Glede na navedeno potrebuje IRSD v letu 2019 odobritev 5 dodatnih zaposlitev, da ohranimo kvoto, kot smo jo imeli v letu 2018. Šele odobritev večjega števila zaposlitev od navedenega pa bi pomenila dejansko povečanje števila inšpektorjev. Zaenkrat še ni potrjeno s strani Vlade RS oz. resornega ministrstva, v kakšni meri bo napovedana kadrovska okrepitev IRSD v letu 2019 realizirana.</p> <p>Z dodatnimi zaposlenimi, ki so nam bile odobreni leta 2018, smo okrepili nadzor delovnih razmerij. Okrepiti pa bi morali še število inšpektorjev za nadzor varnosti in zdravja pri delu, saj se je njihovo število v zadnjih letih na račun delovnih inšpektorjev močno znižalo. Razmisliti bomo morali tudi o okrepitvi socialne inšpekcije, v kateri so zdaj zaposleni le 4 inšpektorice in direktor, ki poleg vodenja inšpekcije opravlja tudi nadzore in zagotavlja vso drugo strokovno podporo na različnih nivojih.</p>

			<p>Zakon o izvrševanju proračunov za leti 2018 in 2019 je dal možnost, da Vlada v soglasju z MF in MJU Inšpektoratu za delo Republike Slovenije v izjemnih primerih odloči, da se dovoljeno število zaposlenih v skupnem kadrovskem načrtu državnih organov v letih 2018 in 2019 poveča za največ dodatnih deset zaposlitev.</p> <p>Pri zviševanju števila inšpektorjev je treba upoštevati tudi, da višje število inšpektorjev pomeni tudi potrebo po večjem številu podpornega kadra (dokumentalistke, informatiki,..).</p> <p>Če želimo z vidika zaposlovanja razmišljati dolgoročno, menimo, da bi bilo smiselno del novih zaposlitev zagotoviti tudi za strokovne pomočnike, ki jih je uvedel Zakon o inšpekciji dela že v letu 2014. V skladu z zakonom naj bi strokovni pomočnik opravljaj posamezna procesna dejanja v inšpekcijskem postopku pred izdajo odločbe, v skladu z usmeritvami in pod nadzorom inšpektorja, ki vodi postopek. Institut za zdaj ni zaživel, saj na ta račun IRSD ni dobil dodatnih zaposlitev, kar pomeni, da bi zdaj vsaka zaposlitev strokovnega pomočnika šla na račun zaposlitve inšpektorja. Strokovni pomočniki bi v praksi inšpektorjem pomagali pri administrativnih nalogah in ko bi imeli 5 let delovnih izkušenj, bi jih lahko zaposlili kot inšpektorje, ki bi že imeli izkušnje in bi lahko takoj samostojno opravljali delo. Z zaposlovanjem strokovnih pomočnikov bi lažje pridobili inšpektorski kader tudi zato, ker na tehniškem področju inšpektorje preko razpisov težko dobimo (razlog je nizka plača). Dolgoročno bi želeli bi imeti na vsaki območni enoti sistemizirano mesto vsaj za enega strokovnega pomočnika.</p>
47.	<p>Vlada RS naj spremlja in izvaja ukrepe, ki bodo zagotovili pregleden, učinkovit in hiter sistem nadzora nad izplačevanjem plač, tako neto zneskov kot vseh odtegljajev, povezanih s plačami. (str. 250)</p>	Realizirano	<p>Menimo, da je pomemben napredek na sistemski ravni na področju sistema nadzora nad izplačevanjem plač prinesla novela Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju ZPIZ-2E, s katero je bila določena nova pristojnost Finančne uprave RS za izrekanje glob delodajalcu in njegovi odgovorni osebi, če v davčnem nadzoru ugotovi, da delodajalec ni predložil davčnega obračuna, ker ni izplačal plače. Na takšen način se zagotavlja pravna in socialna varnost delavcu ter hkrati preprečujejo morebitna izigravanja ter siva ekonomija.</p> <p>Namen ureditve, ki jo je prinesla novela ZPIZ-2E je v zagotovitvi upoštevanja celotnega obdobja zavarovanja v pokojninsko dobo delavcem, ki na obračunavanje prispevkov za socialno varnost nimajo vpliva, ob hkratnem obveščanju zavarovancev o posledicah neobračunanih prispevkov (neprižnavanje plač pri določanju pokojninske osnove in neprižnavanje pokojninske dobe) in o pravnih možnostih, ki jih ima za zaščito svojih pravic, skupaj s pozivom zavarovancu, da se izreče o prejemu plače (vključno z njeno višino). Delodajalca pa se seznaniti, da mora izplačati plačo, če tega še ni storil in</p>

			<p>posredovati obračun davčnega odtegljaja, sicer stori prekršek, za katerega je predpisana kazen globe.</p> <p>Zavedamo se, da je delavec v razmerju do delodajalca šibkejša stranka, zato ves čas stremimo k ureditvi, ki bi bila zanj kar najugodnejša in čim bolj enostavna. V tej luči ter z namenom zaščite pravic delavcev, ki jim delodajalci ne plačujejo ali pa ne obračunavajo prispevkov, Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju vsebuje kar nekaj določb, ki izjemoma za delavce ter v nasprotju z zavarovalnim načelom določajo, da se jim, kljub temu da prispevki za pokojninsko in invalidsko zavarovanje niso plačani, obdobje za katero so prispevki vsaj obračunani upošteva v pokojninsko dobo in torej vsaj pri ugotavljanju upravičenosti do pravic iz pokojninskega zavarovanja zaradi dejstva neplačila prispevkov načeloma niso prikrajšani. Gre za ugodnost, ki je dana zgolj zavarovancem, ki so v odvisnem delovnem razmerju in na tej podlagi tudi vključeni v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, in sicer zato, ker lahko na plačevanje, glede na sistem pobiranja davkov in prispevkov, vplivajo zgolj omejeno.</p> <p>V zvezi s plačilom prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje je sicer potrebno nadaljnje ukrepanje ter aktivno ravnanje državnih organov za še učinkovitejši nadzor nad pobiranjem prispevkov za socialno varnost ter s tem za dodatno izboljšanje finančne discipline delodajalcev na tem področju, in sicer s sistematičnim in doslednim izvajanjem nadzora nad plačilom in obračunavanjem prispevkov za socialno varnost ter izdajanjem obvestil, ki jih z vidika nepredlaganja obračuna davčnega odtegljaja predvideva ZPIZ-2E.</p>
48.	Varuh znova priporoča spremembo Zakona o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov, da bo invalidu pripadal denarni prejemek v sorazmernem deležu glede na število opravljenih ur, torej tudi, če je opravljenih ur več ali manj kot 100. Poleg tega naj se omenjenim osebam, ki se v okviru zaposlitvene rehabilitacije usposablajo na delovnem mestu oziroma v izbranem poklicu, povrnejo stroški za malico. (str. 250)	Nerealizirano	MDDSZ bo ob prvi spremembi Zakona o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov upoštevalo priporočilo Varuha človekovih pravic.
2.13	BREZPOSELNOST		
52.	MDDSZ naj spremeni 63. člen ZUTD	Zavrnitev	MDDSZ je v preteklih letih pojasnilo svoje stališče v zvezi s priporočilom za spremembo

	<p>tako, delavec ne bo izgubil pravice do nadomestila za primer brezposelnosti, kadar zaradi delodajalčeve redne odpovedi v nasprotju z določbami zakona o delovnih razmerjih, ki določajo posebno varstvo delavca pred odpovedjo, za zavarovanje svojih pravic ni zahteval arbitražne odločitve ali sodnega varstva. (str. 261)</p>	<p>realizacije zaradi nestrinjanja</p>	<p>63. člena Zakona o urejanju trga dela (Uradni list RS, št. 80/10, 40/12 – ZUJF, 21/13, 63/13, 100/13, 32/14 – ZPDZC-1, 47/15 – ZZSDT in 55/17; v nadaljevanju: ZUTD) v delu, ki se v zvezi z možnostjo uveljavitve denarnega nadomestila za primer brezposelnosti nanaša na obveznost delavcev invalidov, da v primeru nezakonitega prenehanja delovnega razmerja zoper delodajalca uveljavljajo sodno varstvo (v odzivu Vlade RS na Letno poročilo Varuha človekovih pravic za leto 2016 - priporočilo št. 67 in leto 2017 - priporočilo št. 72), in sicer z obširno obrazložitvijo ureditve položaja delavcev invalidov v veljavni zakonodaji (ZUTD v povezavi z ZDR-1. ZPZ-2, ZZRZI). Letošnje priporočilo razumemo kot poziv na spremembo celotne 7. alineje drugega odstavka 63. člena ZUTD, torej, da bi se navedena obveznost kot pogoj za uveljavitev pravice do denarnega nadomestila črtala za vse delavce, ki na podlagi določb 114. do 116. člena ZDR-1 uživajo posebno pravno varstvo pred odpovedjo (t.j. starejši delavci, starši ter invalidi in odsotni z dela zaradi bolezni).</p> <p>Ne glede na to, da se priporočilo št. 52 nanaša na vse varovane kategorije delavcev in da posledično argument neenakopravne obravnave različnih varovanih kategorij delavcev odpade, je treba pojasniti, da ZUTD v 63. členu določa primere, ko je za prenehanje delovnega razmerja podana volja ali krivda delavca, zaradi česar se v takšnih primerih pravica do denarnega nadomestila odkloni. Na opisan način se zasleduje cilj tega zakona, določen v tretjem odstavku 3. člena ZUTD, ki je v zagotavljanju varnosti zavarovancev v primerih nastanka brezposelnosti brez njihove krivde ali proti njihovi volji z zagotovitvijo denarnih nadomestil po načelih vzajemnosti in solidarnosti. Namen 7. alineje te zakonske določbe je v preprečevanju neaktivnosti delavcev pri uveljavljanju njihovih delovno pravnih pravic, saj je v teh primerih za prenehanje delovnega razmerja kljub enostranskemu protipravnemu ravnanju delodajalca prav tako prisotna volja delavca. Priznavanje pravice do denarnega nadomestila iz naslova brezposelnosti bi bilo torej v primerih iz drugega odstavka 63. člena ZUTD v nasprotju s cilji tega zakona.</p>
<p>53.</p>	<p>Varuh spodbuja MDDSZ in ZRSZ, naj obstoječe evidence o izvajanju ukrepov APZ dopolnita s podatki, kako so posamezni ukrepi APZ razporejeni med brezposelnimi osebami, o številu ukrepov, v katere je bila največkrat</p>	<p>Delno realizirano</p>	<p>Zavod na podlagi sklenjenih pogodb vodi statistične podatke o številu vključitev v posamezne programe APZ (po spolu, starosti, ravni izobrazbe, trajanju brezposelnosti, invalidnosti, regiji/območni službi, prejemnikih denarnega nadomestila ter prejemnikih denarne socialne pomoči). Na podlagi teh podatkov lahko zagotavlja vse podatke o vključenih osebah, tudi za potrebe evalvacij posameznih programov APZ, ki jih izvajajo zunanji izvajalci. Vodenje posebne evidence oseb, ki v programe aktivne politike</p>

	vkjučena posamezna brezposelna oseba, o številu brezposelnih oseb, ki sploh niso bile vključene v noben ukrep, ob upoštevanju regij, časa brezposelnosti in vključenosti posameznika v evidenco brezposelnosti. (str. 261)		zaposlovanja niso bile vključene, pa ni potrebno, saj lahko zavod na podlagi dodatnih analiz in kombinacije podatkov iz evidence brezposelnih oseb in oseb, vključenih v programe APZ, zagotavlja vse podatke.
2.14	DRUGE UPRAVNE ZADEVE		
61.	Varuh priporoča, naj Vlada RS prouči naravo izvedenskih mnenj Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije ter pripravi zakonske spremembe tako, da postanejo dopolnilna izvedenska mnenja zavezujoča ter da bo zoper njih omogočeno samostojno pravno sredstvo. (str. 276)	Zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	<p>V zvezi s predlagano proučitvijo izvedenskih mnenj Vlada RS pojasnjuje, da ni mogoče enačiti izvedenskih mnenj, ki so podlaga za odločitev o pravici iz invalidskega zavarovanja ter dopolnilnih izvedenskih mnenj. S slednjimi se ne odloča o pravici, obveznosti ali pravni koristi stranke v upravnem postopku, zato tudi odločbe v tem primeru ni potrebno izdati. Poudarjamo tudi, da delodajalec in delavec na izdano dopolnilno izvedensko mnenje (ne glede na to ali je pozitivno ali negativno) nista vezana in torej ni potrebno, da bi se sklenila pogodba o zaposlitvi ravno za mesto, ki je bilo presoјano z vidika ustreznosti omejitev delavca, temveč lahko delavec in delodajalec skleneta pogodbo o zaposlitvi tudi za drugo delovno mesto, ki ustreza omejitvam delavca. Presoja ustreznosti delovnega mesta za konkretnega delavca se namreč opravi predvsem in tudi v okviru preventivnih zdravstvenim pregledov, na katere so delodajalci dolžni napotiti delavce, kjer izvajalci medicine dela podajo svoja stališča glede zmožnosti delavca za delo na konkretnem delovnem mestu. Primarno je torej odločitev ali delovno mesto ustreza omejitvam delavca v pristojnosti delavca, delodajalca ter njegovega izvajalca dela, dodatna možnost za preučitev ustreznosti pa je podana v okviru izdaje dopolnilnega izvedenskega mnenja, ki nudi dodatno podporo delodajalcu ter delavcu pri odločitvi za sklenitev pogodbe o zaposlitvi na določenem delovnem mestu.</p> <p>Pridobitev dopolnilnega izvedenskega mnenja ni obvezna pri sklenitvi delovnega razmerja, temveč gre zgolj za možnost, ki je dana tako delavcu kot delodajalcu, ugotovitev dopolnilnega izvedenskega mnenja pa tudi niso zavezujoče, kar pomeni, da se v njegovem okviru ne odloča o pravicah, obveznostih in pravnih koristih strank. Menimo, da je torej trenutna ureditev dopolnilnih izvedenskih mnenj ustrezna. Poudarjamo, da je potrebno ločiti med priznavanjem pravice iz invalidskega zavarovanja ter delovnopravnih vidikom te problematike. Izpostavljamo, da v vsakem primeru odpoved pogodbe o zaposlitvi, brez odpovednega razloga ni zakonita, kar je seveda možno uveljavljati v delovnem sporu, pri čemer ugotavljamo, da na odločitev o</p>

		<p>zakonitosti odpovedi ne vpliva dopolnilno izvedensko mnenje Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, temveč izkazan odpovedni razlog. Dopolnilno izvedensko mnenje se lahko upošteva v okviru ustreznosti nove pogodbe o zaposlitvi, ne pa v okviru ugotavljanja odpovednega razloga.</p> <p>Pri varstvu delovnih invalidov je treba upoštevati več vidikov – eden je že izdana odločba o invalidnosti ter priznane pravice iz tega naslova, druga pa odpoved pogodbe o zaposlitvi iz poslovnih razlogov ter varstvo delovnih invalidov v teh primerih. Zakonodaja namreč uzakonja dva med seboj povezana principa, in sicer princip uveljavljanja in princip zagotavljanja pravic iz invalidskega zavarovanja. Po zakonodaji se pravice iz invalidskega zavarovanja uveljavljajo pri ZPIZ na enak način kot vse druge pravice iz obveznega zavarovanja. Če gre za zavarovance, delovne invalide, ki imajo sklenjeno delovno razmerje v RS, <u>je zagotavljanje pravic, ki ohranjajo ali omogočajo nadaljevanje zaposlitve delovnim invalidom</u>, dolžnost delodajalca. Pri drugih dveh kategorijah zavarovancev pa se te pravice zagotavljajo v okviru dveh zavodov, in sicer ZPIZ in Zavoda RS za zaposlovanje. Obveznosti delodajalcev so v tem, da morajo realizirati pravice zavarovancev, ki so jim priznane z odločbo ZPIZ o priznanju pravic iz invalidskega zavarovanja. V kolikor pa se dejansko stanje pri delodajalcih po uveljavitvi pravic iz invalidskega zavarovanja spremeni, pa je treba upoštevati to v okviru delovno pravnega varstva delovnih invalidov, ki jim pogodbe o zaposlitvi iz poslovnega razloga delodajalec ne more odpovedati brez ponudbe nove pogodbe o zaposlitvi ali pa mnenja Komisije za ugotovitev podlage za odpoved pogodbe o zaposlitvi, da obstaja utemeljen razlog za odpoved pogodbe o zaposlitvi (relativno varstvo delovnih invalidov pred odpovedjo pogodbe o zaposlitvi).</p> <p>V primeru neobstoja delovnega mesta namreč ne gre več za priznavanje pravic iz invalidskega zavarovanja, temveč za delovnopravna vprašanja ter vprašanje odpovedi pogodbe o zaposlitvi delovnemu invalidu, ki mu je v primeru odpovedi iz poslovnega razloga zagotovljeno posebno varstvo in mu je delodajalec dolžan zagotoviti drugo delovno mesto, ki ustreza njegovi preostali delovni zmožnosti, saj je odpoved pogodbe o zaposlitvi v primeru delovnih invalidov skrajni ukrep.</p> <p>Pojasnjujemo še, da z dopolnilnimi izvedenskimi mnenji ni možno določiti novih omejitev oziroma sprememb v stanju invalidnosti. Ravno tako ta mnenja niso obvezna predpostavka sklenitve nove pogodbe o zaposlitvi ter se v njihovem okviru ne odloča</p>
--	--	---

			o pravicah, obveznosti in pravnih koristih iz invalidskega zavarovanja, zato v tem primeru ni potrebno izdajati odločb v upravnem postopku.
--	--	--	---

2.3.4 Ministrstvo za finance (MF)

Skupno število priporočil, ki se nanašajo na MF: 4 (nosilni resor) in 1 (dodatna pojasnila)

Ocena realizacije priporočil:

1. realizirano: /
2. delno realizirano: 1
3. stalna naloga: /
4. zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja (tudi delne): 1
5. nerealizirano (tudi delno): 2

Št.	priporočilo	ocena realizacije	pojasnila
2.1	ENAKOST PRED ZAKONOM IN PREPOVED DISKRIMINACIJE		
1.	Varuh priporoča Vladi Republike Slovenije, da čim prej pripravi predlog zakona, ki bo omogočal ustavnoskladno uveljavitev pravice do sodnega varstva za vse morebitne že vložene in prihodnje odškodninske tožbe v zvezi z izbrisi kvalificiranih obveznosti na podlagi Zakona o bančništvu (ZBan-1s), saj je Ustavno sodišče Republike Slovenije z odločbo (številka U-I-295/13-260) ugotovilo protiustavnost zakona. (str. 66)	Nerealizirano	<p>MF se zaveda nujnosti sprejema zakona, ki bo uresničil odločbo ustavnega sodišča U-I-295/13. Glede na to, da je bil predhodni zakonodajni postopek v tej zvezi predčasno zaključen zaradi prenehanja prejšnje mandatne dobe Državnega zbora, je MF takoj po začetku mandata nove vlade pristopilo k vsem aktivnostim za pripravo besedila zakonskega predloga za uzakonitev postopka sodnega varstva imetnikov kvalificiranih obveznosti, ki bo v celoti upoštevalo odločbo U-I-295/13.</p> <p>MF tako pospešeno pripravlja besedilo predloga zakona kot tudi izvaja vse potrebne aktivnosti v zvezi s tem (usklajevanja s strokovno javnostjo in zainteresiranimi deležniki ter dodelava zakonskih rešitev).</p> <p>Osnutek zakona, ki bo omogočal učinkovito ustavnoskladno sodno varstvo pravic nekdanjih imetnikov v skladu z odločbo U-I-295/13, je bil predložen v javno obravnavo 1. 2. 2019. Po zaključku javne obravnave (5. 3. 2019) ter proučitvi novoprispelih pripomb in mnenj zainteresirane in strokovne javnosti se bo MF zavzemalo, da Vlada RS določi besedilo predloga zakona ter ga pošlje v obravnavo in sprejetje Državnemu zboru v aprilu 2019.</p>
2.14	DRUGE UPRAVNE ZADEVE		
56.	Varuh spodbuja MF, naj pri odločanju o pritožbah spoštuje zakonske roke.	Delno realizirano	MF uvodoma pojasnjuje, da se število nerešenih pritožb zmanjšuje in da vlagamo napore v njihovo nadaljnje zmanjševanje in upoštevanje roka za

	(str. 268)		<p>odločanje o pritožbah. V letu 2018 se je rast novih pritožb sicer umirila, vendar so se poleg novih pritožb reševale tudi še pritožbe iz preteklih obdobj. V letih 2016 in 2017 je bila zabeležena precejšnja porast pritožb na področju dohodnine, nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča in izvršbe. V primerjavi s preteklim letom je bilo v letu 2016 na področju dohodnine za 69 % več pritožb, na področju nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča za 40 % in na področju izvršbe za 17 %. Porast je bila predvsem posledica vključevanja dohodkov prejetih iz tujine v odmero dohodnine in popolnjevanje evidenc o nepremičninah.</p> <p>MF se zaveda pomena hitrega reševanja pritožb in se je na povečan pripad pritožb odzvalo z različnimi dodatnimi ukrepi, s čimer zagotavljamo upad nerešenih pritožb. V primerjavi z letom 2016 se je v letu 2017 število nerešenih pritožb znižalo za 7%, v letu 2018 pa za nadaljnjih 15%. Cilj MF je reševanje pritožb v zakonskem instruktivnem roku 2 mesecev. Temu cilju se je MF sicer pred navedenim povečanjem pritožb že močno približalo, ko je znašal povprečni čas odločanja o pritožbi zoper odmero dohodnine 5 mesecev, zoper odmero nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča 3 mesece in na področju izvršbe 3 mesece.</p> <p>V letu 2018 so se izvajali različni organizacijski in drugi ukrepi, ki so bili namenjeni predvsem reševanju najštevilčnejših pritožb, z namenom pospešiti odločanje o pritožbah. Sprejet je bil načrt ukrepov za pospešitev odločanja o pritožbah z velikim poudarkom na IT podpori pri obravnavi pritožb in aktivnostim za odpravljanje razlogov za vlaganje pritožb. V letu 2019 bo posebna pozornost namenjena kadrovski popolnitvi izpraznjenih delovnih mest, zaposlitvam za določen čas zaradi povečanega obsega dela pri odpravi zaostankov in uvajanju novih sodelavcev v specifično področje dela kot kratkoročnim ukrepom za odpravo zaostankov. Dolgoročne aktivnosti bodo usmerjene k nadgradnji poslovnih procesov in prenovi IT podpore postopkom odločanja.</p>
57.	Varuh priporoča, naj Vlada RS pripravi ureditev pravice do posebne davčne olajšave za preživljanje družinskih	Nerealizirano	<p>Varuh ponavlja priporočilo iz leta 2016.</p> <p>Zaradi sprememb družinske zakonodaje v zvezi z dolžnostjo preživljanja bo na</p>

	članov davčnega zavezanca (staršev in posvojiteljev) na način, da bo zavezanec lahko to olajšavo uveljavljal vedno, kadar bo družinske člane dejansko preživljal, neodvisno od tega, ali živijo z njim v skupnem gospodinjstvu ali institucionalnem varstvu, in zanje plačeval stroške. (str. 269)		MF preučena tudi primernost veljavne ureditve olajšave za preživljanje vzdrževanih družinskih članov.
58.	Varuh predlaga Vladi RS, naj prouči sedanjo ureditev obdavčitve družinskih pokojnin in pripravi spremembe Zakona o dohodnini (ZDoh-2) tako, da se seznam dohodkov iz naslova obveznega pokojninskega, invalidskega in zdravstvenega zavarovanja, od katerih se dohodnina ne plača, dopolni z navedbo družinske pokojnine, katerih prejemnik je otrok, star do 18 let oziroma 26 let, če se redno šola. (str. 269)	Zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	Varuh ponavlja priporočilo iz leta 2016. MF se je takrat v svojem odzivu do priporočila že podrobno opredelilo, prav tako tudi z dopisom št. 421-359/2016 z dne 10. 8. 2016. MF meni, da je obdavčitev družinske pokojnine primerno urejena, zato pri svojih razlogih za neupoštevanje priporočila vztraja.
2.15	PRAVOSODJE		
71.	Priporočamo, da OZS razmisli o možnosti, da sama pripravi osnutek potrebnih sprememb in dopolnitev zakonskega okvira (vključno s potrebnimi spremembami in dopolnitvami davčne zakonodaje) za večjo dostopnost odvetniške pro bono pomoči, in jih pošlje v obravnavo MP in MF, ta pa naj jih obravnavata z naklonjenostjo. (str. 335)		DODATNO K ODZIVU MP: Morebitni predlog Odvetniške zbornice Slovenije bomo preučili, pri tem pa v obzir vzeli tudi varuhovo priporočilo.

2.3.6 Ministrstvo za infrastrukturo (MZI)

Skupno število priporočil, ki se nanašajo na MZI: 2

Ocena realizacije priporočil:

1. realizirano: /
2. delno realizirano: /
3. stalna naloga: 1
4. zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja (tudi delne): /
5. nerealizirano (tudi delno): 1

Št.	priporočilo	ocena realizacije	pojasnila
2.1.	ENAKOST PRED ZAKONOM IN PREPOVED DISKRIMINACIJE		
3.	Varuh priporoča Ministrstvu za infrastrukturo čim prejšnjo pripravo predloga zakona, ki bo sistemsko uredil pravice študentov invalidov glede prevoza med krajem bivališča in krajem izobraževanja, Vladi Republike Slovenije pa, da nato čim prej določi besedilo že omenjenega predloga zakona ter ga pošlje v obravnavo in sprejetje Državnemu zboru. (str. 67)	Delno realizirano	Ne glede na to, da ustrezna zakonodaja še ni bila sprejeta se s skupnimi ukrepi ministrstev pristojnih za socialo, izobraževanje in promet zagotavljajo prevozi študentov invalidov. Financira se delovanje organizacij študentov invalidov, ki zagotavljajo prevoze in omogočajo, da študenti invalidi lahko dnevno potujejo do izobraževalnih ustanov in nazaj. V novembru 2018 je bila usklajena rešitev, da bo celotno področje prevozov študentov invalidov v Zakonu o prevozih v cestnem prometu uredilo ministrstvo, pristojno za promet. Dogovorjene so bile strokovne podlage, da upravičenci do brezplačnega prevoza za težje in težko gibalno ovirane študente, ne bodo imeli dodatnih administrativnih ovir. Predlog spremembe Zakona o prevozih v cestnem prometu je pripravljen in bo predvidoma sprejet v letu 2019.
2.14.	DRUGE UPRAVNE ZADEVE		
55.	Vlada RS naj pripravi, sprejme in zagotovi izvedbo konkretnih ukrepov za ureditev lastništva vseh kategoriziranih cest, ki potekajo po zasebnih zemljiščih. (str. 266)	Stalna naloga	V operativnem izvajanju je evidentiranje dejanske rabe zemljišč javne cestne in javne železniške infrastrukture na podlagi Zakona o evidentiranju dejanske rabe zemljišč javne cestne in javne železniške infrastrukture (ZEDRZ), objavljenem v Uradnem listu RS št.13/18. Matična evidenca dejanske rabe zemljišč javne cestne in javne železniške infrastrukture je vzpostavljena pri Direkciji Republike Slovenije za infrastrukturo, vpis podatkov v matično evidenco pa se izvaja na podlagi elaboratov, ki jih upravljavcu matične evidence posredujejo upravljavci javne cestne in javne železniške infrastrukture (DARS, DRSI, občine, SŽ Infrastruktura). Po 1. juniju 2019

		<p>bodo podatki, vpisani v matično evidenco, posredovani po pravilih Zakona o evidentiranju nepremičnin na Geodetsko upravo Republike Slovenije, ki bo zagotovila vpis posredovanih podatkov o dejanski rabi zemljišč javne cestne in javne železniške infrastrukture v Zemljiški kataster. Geodetska uprava Republike Slovenije bo zagotovila javni prikaz teh podatkov in obvestila lastnike tistih zemljiških parcel, pri katerih bodo podatki o dejanski rabi zemljišč javne cestne in javne železniške infrastrukture v zemljiškem katastru na novo vpisani ali spremenjeni. Evidentirane podatke o dejanski rabi zemljišč javne cestne infrastrukture bodo lahko uporabili tako upravljavci javne cestne infrastrukture kot tudi lastniki zemljiških parcel, po katerih javna cestna infrastruktura poteka, za urejanje stvarnopравnih razmerij po veljavnih postopkih. Upravljavci stvarnega premoženja države in občin (med to premoženje sodijo tudi kategorizirane ceste) so skladno z Zakonom o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti (Uradni list RS, št. 11/18 in 79/18) dolžni poskrbeti za pravno urejenost premoženja (tudi nepremičnin) v njihovem upravljanju.</p>
--	--	--

2.3.7 Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (MIZŠ)

Skupno število priporočil, ki se nanašajo na MIZŠ: 4

Ocena realizacije priporočil:

1. realizirano: /
2. delno realizirano: 3
3. stalna naloga: /
4. zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja (tudi delne): /
5. nerealizirano (tudi delno): 1

Št.	priporočilo	ocena realizacije	pojasnila
2.8	OMEJITVE OSEBNE SVOBODE		
30.	Varuh priporoča, naj MIZŠ nadaljuje pripravo zakona o vzgojnih zavodih in v okviru te upošteva tehtne pripombe in predloge stroke. (str. 202)	Delno realizirano	Priprava zakona je v zaključni fazi priprave na MIZŠ. Rok je 30. 6. 2019, kot ima mandat tudi vladna delovna skupina.
31.	Varuh predlaga, naj MIZŠ nameni večjo pozornost zagotavljanju in vzdrževanju ustreznih bivalnih razmer za izvajanje vzgojno-izobraževalnega programa za otroke in mladostnike v vzgojnih zavodih in mladinskih domovih, tudi na normativni ravni. (str. 203)	Delno realizirano	<p>Poleg predloga Varuha ČP je MIZŠ prejelo tudi dopis Varuha ČP, v katerem je po obisku štirih zavodov, ki izvajajo vzgojne in izobraževalne programe za otroke in mladostnike s posebnimi potrebami, opozoril na težave. Trije od njih so v pristojnosti MIZŠ, CUDV Draga ni v pristojnosti Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport.</p> <p>V poročilu varuh ugotavlja, da v nekaterih zavodih primanjkuje prostora, da imajo ponekod staro opremo ter da povsod ni dovolj svetlobe. MIZŠ je bilo pozvano, da področje gradnje in opreme zavodov opredeli v posebnih standardih in normativih za gradnjo in opremo navedenih zavodov ter da zagotovi višja sredstva za vzdrževanje in investicije.</p> <p>MIZŠ zagotavlja kar največ sredstev v skladu s proračunskimi možnostmi. Teh sredstev seveda nikoli ni dovolj, v zadnjih letih predvsem za večje investicije. Znotraj obstoječega stanja zagotavlja, kar največ lahko. Za gradnjo prostorov za vzgojo in izobraževanje za otroke s posebnimi potrebami normativi za gradnjo sicer obstajajo, vendar se uporabljajo pri novogradnjah. Ne veljajo pa za t. i. vzgojne zavode, ki ste jih obiskali in v katerih so oblike skupin različne. Z novo zakonodajo, ki se pripravlja, jih bomo glede na potrebe otrok še bolj</p>

			<p>diferencirali. V objektih zavodov, ki so bili grajeni nazadnje, so prostorski pogoji za vzgojne skupine ustrezni, starejše objekte pa je praviloma potrebno celostno prenoviti (statična sanacija, energetska sanacija,..), za kar pa je potrebno zagotoviti obsežnejša finančna sredstva. Še drugače je v stanovanjskih skupinah, kjer pa se stremi k normalizaciji in približku življenja v matični družini. Tam se pogojem, če se le da, približujemo s prilagajanjem števila otrok v skupini. Pogoji morajo biti skladni s stanovanjsko zakonodajo. Glede na to, da se na tem področju pripravljajo nova zakonodaja in prenavljajo smernice za delo z otroki, bomo po vpeljavi nove ureditve razmislili tudi o morebitni potrebi urejanja pravne regulative za prostorske pogoje za posamezne vrste skupin.</p> <p>Glede investicijskega vzdrževanja poročamo, da MIZŠ vsako leto z javnim pozivom pozove zavode k posredovanju vlog za investicijsko vzdrževalna dela objektov in opreme. Če zavodi sami nimajo presežkov, ki jih morajo v skladu z ustanovitvenimi akti tudi zagotavljati izključno za te namene, sredstva za vzdrževanje za nujna dela MIZŠ praviloma tudi odobri. Nekaj sredstev lahko zavodi pridobijo tudi za t. i. interventna dela, v primerih ko je gre za nujno sanacijo tekočih težav. Posebna sredstva so namenjena nakupom informacijsko – komunikacijske tehnologije. Vse skupaj seveda poteka v skladu s proračunskimi možnostmi MIZŠ.</p> <p>Populacija otrok s čustvenimi in vedenjskimi motnjami je tako raznolika, da se mnogo opreme uničuje precej hitro. MIZŠ zavode in stanje v njih redno spremlja, tudi z obiski na terenu ter ravnateljem svetuje in pomaga pri iskanju možnosti za zagotavljanje ustreznih razmer v posameznih zavodih. Za vse zavode, ki so v pristojnosti MIZŠ in za katere je Varuh ČP identificiral težave, so že načrtovani obiski. Ravnatelji običajno tudi naročajo oceno tveganj in kjer ugotovijo, tudi ukrepajo.</p>
2.21	PRAVICE OTROK		
86.	Varuh Ministrstvu za kulturo in Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport priporoča, naj skupaj oblikujeta smernice za uvrščanje literarnih del v otroško in mladinsko literaturo, ki bodo zagotovile, da bo branje otrokom omogočilo primeren razvoj in oblikovanje odnosa do sebe in drugih, brez spodbujanja h kateri		USKLAJENO Z MK: Na pobudo Varuha, da MIZŠ skupaj z MK pripravi »smernice za uvrščanje literarnih del v otroško in mladinsko literaturo, ki bi zagotovile otrokom branje, ki bi omogočilo primeren razvoj in oblikovanje odnosa do sebe in drugih, brez spodbujanja h kateri koli obliki psihičnega ali fizičnega nasilja«, se je MIZŠ odzvalo s predlogom, da se v strokovne skupine (komisije ali odbore), ki so odgovorne za izbor kakovostnih kulturnih vsebin primernih za otroke in mlade oz. se priporočajo vzgojno-izobraževalnim institucijam, poleg strokovnjakov s področja kulture vključi tudi strokovnjake s področja razvojne psihologije ter pedagoge praktike (vzgojitelje, učitelje glede na starost oz. stopnjo vzgojno-

<p>koli obliki psihičnega ali fizičnega nasilja. (str. 395)</p>		<p>izobraževalnega sistema) vsaj pri problemskih vsebinah. Tako dopolnitev strokovne skupine predlagamo ne le za področje književnosti, temveč tudi na drugih področjih kulture. Tak predlog podpira tudi MK, s katerim tudi sicer MIZŠ na področju kulturno-umetnostne vzgoje, ki pokriva vsa področja umetnosti in predstavlja presek med področjem vzgoje in izobraževanje ter kulturo, zelo dobro sodeluje.</p> <p>Kot primer dobre prakse navajamo ureditev na področju uprizoritvenih umetnosti, kjer se je pred kratkim vzpostavila nacionalna spletna platforma Zlata paličica (http://www.zlatapalicica.si/; nosilec Slovenski gledališki inštitut), kjer je v rubriki Predstave podan pregled priporočenih gledaliških predstav za otroke in mladino, ki jih ustvarjajo profesionalne ustanove in ustvarjalci na področju dramskega, lutkovnega, glasbenega in plesnega gledališča po vsej Sloveniji. Predstave na platformi izbere in oceni strokovna komisija, ki je sestavljena iz teatrologa, razvojnega psihologa in pedagoga iz vzgojno-izobraževalnega zavoda. Na ta način pregledane predstave so strokovnim delavcem v vzgoji in izobraževanju pa tudi staršem v pomoč pri izboru starostno primernih kakovostnih predstav za otroke in mladino.</p> <p>Ker pa gre pri knjižničarstvu za področje dela javne službe, ki zagotovo lahko vpliva na razvoj mladega človeka in njegovo obliko odnosa do sebe in drugih, se zavedamo, da so za izvajanje tega dela poslanstva potrebni kompetentni sodelavci. V preteklosti so se mladinski knjižničarji usposabljali na Pedagoški akademiji in so poleg poznavanja strokovnih predmetov (npr. delo z mladim bralcem) in književnosti, usvojili tudi potrebna znanja splošne, razvojne in otroške psihologije, pa tudi metodike in didaktike in druga, za razumevanje mladega bralca potrebna znanja. Kasneje so delo mladinskih knjižničarjev prevzeli bibliotekarji, diplomanti zelo različnih študijskih smeri, ki so, da bi zagotovili večjo objektivnost svojega delovanja, vseskozi sodelovali s strokovnjaki drugih področij, pomembnih za razvoj mlade osebnosti oziroma mladega bralca. V Zakonu o knjižničarstvu (Uradni list RS, št. 87/01, 96/02 – ZUJIK in 92/15) je opredeljena stopnja in smer izobrazbe za strokovne knjižničarske delavce, ni pa mogoče v zakonu podrobneje opredeliti zahtev za opravljanje posameznih vsebinskih področij. Strokovni knjižničarski delavci, ki skrbijo za mlade bralce ter izbor gradiva zanje in njegovo priporočanje, pri svojem delu v skladu s strokovno etiko in svojim poslanstvom upoštevajo uveljavljene smernice in strokovna priporočila ter se za delo z mladimi bralci stalno strokovno usposabljajo.</p>
--	--	---

			<p>Ob navedenem dodajamo, da gre pri tem vprašanju za izrazito strokovno vprašanje, do katerega se morajo opredeliti tako strokovnjaki s področja književnosti, še posebej strokovnjaki za otrokom oziroma mladini namenjene književnosti, ter hkrati bržkone tudi strokovnjaki s področja vzgoje in izobraževanja itd. Če bi se v te vrste odločanja vmešavalo MIZŠ ali celo minister osebno, bi takšno poseganje lahko kaj kmalu začelo delovati kot oblika cenzure in bi bilo zato gotovo deležno upravičenih očitkov o političnih ali celo ideoloških merilih odločanja. S tega vidika sodimo, da bi bil sleherni poseg ministra oziroma MIZŠ v tem zelo občutljivem vprašanju v osnovi nedopusten, zato odločitev o tem, ali je knjiga primerna za mlade bralce ali ne, prepuščamo stroki in pozivamo strokovnjake, da sporno vprašanje razčistijo na način čim bolj strpnega dialoga. Tudi sicer je stroka smernice za uvrščanje literarnih del v otroško in mladinsko literaturo že oblikovala in jih v skladu s potrebami družbenih sprememb ter tehnološkega razvoja tudi dopolnjuje in spreminja.</p>
87.	Varuh priporoča, da Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (MIZŠ) celoviteje uredi pravice študentov s posebnimi potrebami in posebnim statusom (na primer status športnika). (str. 404)	Delno realizirano	<p>Imenovana je bila Delovna skupina za pripravo dokumentov v zvezi z delom s študenti s posebnimi potrebami in posebnim statusom (člani so iz MIZŠ, MDDSZ, UL, UP, UM, ŠOS in društvo invalidov). Med naloge delovne skupine sodijo analiza stanja študentov s posebnimi potrebami in posebnim statusom v visokem šolstvu, priprava besedila Pravilnika o študentih s posebnimi potrebami in posebnim statusom, sodelovanje z deležniki pri pripravi predloga Pravilnika o študentih s posebnimi potrebami in posebnim statusom, priprava ocene finančnih posledic izvajanja Pravilnika o študentih s posebnimi potrebami in posebnim statusom, priprava predloga besedila Nacionalne strategije socialne dimenzije visokega šolstva v Sloveniji in priprava predlogov ukrepov za področje socialne razsežnosti za Nacionalni program visokega šolstva 2021-2030.</p> <p>Prvi sestanek delovni skupine je predviden v zadnjem tednu marca 2019.</p>
88.	Varuh priporoča, da se za celotno področje izobraževanja sprejmejo zakonske rešitve, ki bodo ustrezno urejale pregled šolskih torb in preizkus prisotnosti drog ali alkohola. (str. 406)	Nerealizirano	<p>Ustava določa, da se človekove pravice in temeljne svoboščine uresničujejo neposredno na podlagi Ustave in da je z zakonom mogoče predpisati način uresničevanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin, kadar tako določa Ustava, ali če je to nujno zaradi same narave posamezne pravice ali svoboščine. Človekove pravice in temeljne svoboščine pa so omejene samo s pravicami drugih in v primerih, ki jih določa ta Ustava. Eden od ciljev vzgoje in izobraževanja v RS je tudi spoštovanje otrokovih in človekovih pravic in temeljnih svoboščin (2. člen ZOFVI).</p> <p>Dejstvo je, da šolska zakonodaja neposredno ne predpisuje načina uresničevanja oziroma omejevanja pravic in temeljnih svoboščin v smislu izvajanja varnostnih oziroma osebnih pregledov otrok ali njihovih predmetov oziroma bivalnih prostorov (izjema je 23. člen</p>

		<p>Pravilnika o bivanju v dijaških domovih (Uradni list RS, št. 97/06), ki določa, da lahko strokovni delavci oziroma druge pooblaščen osebe pri neposrednem izvajanju svojih pristojnosti oziroma nalog v skladu z vzgojnim programom oziroma drugimi dejavnosti doma vstopajo v sobo dijaka ob upoštevanju dijakove zasebnosti).</p> <p>Dejstvo je tudi, da so učitelji in vzgojitelji dolžni varovati življenje in zdravje otrok ter mladostnikov v času izvajanja vzgojno-izobraževalnega programa oziroma v času namestitve v zavodu. Žal pa je dejstvo tudi, da so strokovni delavci v vzgojno-izobraževalnih zavodih (pri tem izpostavljamo npr. vzgojne zavode) soočeni z vedno bolj problematičnimi otroki in mladostniki (tudi v smislu psihiatričnih težav) in vedno težjimi oblikami nasilja, ki od njih, tudi zaradi dolžnosti varovanja pravic drugih otrok, zahtevajo takojšnje in učinkovito ukrepanje. Če so pravice otroka ali mladostnika - posredno (npr. vnos prepovedanih substanc) ali neposredno (nasilje) – ogrožene s strani drugega otroka ali mladostnika, mora imeti strokovni delavec, ki je odgovoren za spoštovanje človekovih (otrokovih) pravic in temeljnih svoboščin vseh otrok in mladostnikov v razredu (ali vzgojni skupini), pravico in tudi dolžnost, da takšne posege v pravice drugih takoj in učinkovito prepreči oziroma omeji. Menimo, da lahko učitelj oziroma vzgojitelj, v skladu z veljavno zakonodajo, če ugotovi ali sumi, da učenec prinaša v šolo drogo, orožje ali druge stvari, s katerimi bi lahko poškodoval sebe ali druge in teh stvari noče prostovoljno izročiti, pregleda vsaj otrokove osebne predmete (npr. šolska torba, nahrbtnik, garderobna omarica...), če je tako določeno v pravilih šolskega reda oziroma vzgojnem načrtu šole. Pri tem izhajamo tudi iz Biltene Varuha človekovih pravic, (št. 13, november 2009), ki je bil izdan ob 20. obletnici Konvencije o otrokovih pravicah in v katerem je na strani 13, v članku z naslovom »Pravica do zasebnosti v šoli« Varuh človekovih pravic zapisal, da bi bil pregled omar dijakov v dijaškem domu kot skrajni ukrep dopusten, če bi bil kot tak izrecno določen v pravilih za bivanje v dijaškem domu, skupaj s postopkom pregleda. Kot je še navedeno v istem stališču, naj bi enako veljalo v primeru pregledovanja šolskih torbic; ta ukrep naj bi se izvajal izjemoma, ob utemeljenem sumu, da gre pri posamezniku za storjeno nedovoljeno dejanje, ki ogroža učence. In še: »Ukrep in njegova izvedba morata biti zapisana v pravilniku o šolskem redu posamezne šole. Še posebej je treba biti pozoren na postopek izvedbe pregleda šolske torbice (nikakor ne pred drugimi učenci).«</p> <p>Citirani zapis je MIZŠ do sedaj razumelo kot stališče Varuha, da je pregled šolske torbe dopusten pod pogoji in v postopku, kot je to določeno v pravilih o šolskem redu posamezne</p>
--	--	--

		<p>šole.</p> <p>Zakon o osnovni šoli (Uradni list RS, št. 81/06 – uradno prečiščeno besedilo, 102/07, 107/10, 87/11, 40/12 – ZUJF, 63/13 in 46/16 – ZOFVI-K, v nadaljnjem besedilu: ZOsn) določa dva osnovna dokumenta, ki opredeljujeta in konkretizirata vzgojno delovanje šole, in sicer vzgojni načrt šole (60.d člen ZOsn) in pravila šolskega reda (60. e člen ZOsn). Z vzgojnim načrtom šola določi načine doseganja in uresničevanja ciljev in vrednot iz 2. člena ZOsn, ob upoštevanju potreb in interesov učencev ter posebnosti širšega okolja. Vzgojni načrt vsebuje vzgojne dejavnosti in oblike vzajemnega sodelovanja šole s starši ter njihovo vključevanje v uresničevanje vzgojnega načrta. Pri pripravi vzgojnega načrta sodelujejo strokovni delavci šole ter učenci in starši. Vzgojni načrt sprejme svet šole na predlog ravnatelja po postopku, kot je določen za letni delovni načrt. Na podlagi vzgojnega načrta šola v pravilih šolskega reda natančneje opredeli dolžnosti in odgovornosti učencev, načine zagotavljanja varnosti, pravila obnašanja in ravnanja, določi vzgojne ukrepe za posamezne kršitve pravil, organiziranost učencev, opravičevanje odsotnosti ter sodelovanje pri zagotavljanju zdravstvenega varstva učencev. Pri pripravi pravil šolskega reda sodelujejo strokovni delavci šole ter učenci in starši.</p> <p>Pravila šolskega reda sprejme svet šole na predlog ravnatelja, ki si predhodno pridobi mnenje učiteljskega zbora in sveta staršev. ZOsn torej daje zakonsko podlago zato, da šola v vzgojnem načrtu oziroma v pravilih šolskega reda določi ukrepe in postopke, potrebne tudi za zagotavljanje varnosti na šoli in kot enega od takšnih ukrepov lahko npr. določi pregled šolske torbe. Takšno stališče je do sedaj očitno imel tudi Varuh, glede na to, da je v zgoraj citiranem biltenu zapisal, da mora biti ukrep (npr. pregled šolske torbe) in postopek zanj določen v šolskem redu posamezne šole.</p> <p>Po mnenju Varuha je za pregled osebnih predmetov učenca (torej tudi šolske torbice) potrebna zakonska podlaga, da torej akt šole, sprejet na podlagi in v skladu u ZOsn, ne predstavlja zadostne pravne podlage za pregled osebnih predmetov učencev. Z namenom ureditve tega področja je MIZŠ na Varuha naslovilo zaprosilo po mnenju s konkretnimi vprašanji (september 2017) in predlog po skupnem sestanku za razrešitev omenjene tematike. Odgovor Varuha RS je MIZŠ prejelo konec februarja 2018, v katerem je Varuh predlagal ministrstvu proučitev možnosti za dopolnitev zakonov (s področja osnovnega in srednjega šolstva). Področje je potrebno urediti sistemsko in enovito po vertikali izobraževalnega sistema, zato so morebitni posegi v področno zakonodajo predvideni v</p>
--	--	--

		<p>času, ko se bo spreminjal Zakon o osnovni šoli.</p> <p>Glede prisotnosti dijakov med šolskimi obveznostmi pod vplivom alkohola ali prepovedanih drog je ureditev v okviru šolske zakonodaje naslednja:</p> <p>V skladu z določbo 56. člena Zakona o poklicnem in strokovnem izobraževanju (ZPSI-1) podrobnejša pravila o odgovornosti dijakov, vzgojnem ukrepanju in šolskem redu predpiše minister. Šola pa lahko določi pravila v zvezi z vzgojnim ukrepanjem in šolskim redom z internim aktom v skladu z ZPSI-1 in omenjenim podzakonskim predpisom ministra, Pravilnikom o šolskem redu v srednjih šolah. V skladu z omenjenim pravilnikom je v času šolskih obveznosti, torej tudi med poukom, prepovedano kajenje, uživanje alkohola ali prepovedanih drog ter prepovedana prisotnost pod vplivom alkohola ali prepovedanih drog. Navedene prepovedi so v skladu s 56a. členom ZPSI-1 opredeljene kot najtežje kršitve šolskega reda za katere se lahko izreče najstrožji vzgojni ukrep, in sicer izključitev iz šole. Izključitev iz šole traja do konca šolskega leta, če pa je bil dijaku ukrep izrečen mesec dni ali manj pred iztekom pouka v skladu s šolskim koledarjem, lahko izključitev traja še največ do konca naslednjega šolskega leta. Izključitev iz šole se lahko izreče tudi pogojno, tako da se ta ne izvrši, če dijak v pogojnem obdobju, ki lahko traja največ eno leto, ne stori iste kršitve. Če dijak v pogojnem obdobju stori isto kršitev, se pogojna izključitev lahko prekliče. Za uvedbo in vodenje postopka vzgojnega ukrepanja, v katerem se lahko izreče vzgojni ukrep izključitve iz šole, je pristojen ravnatelj šole.</p> <p>Šolski predpisi, kot je navedeno, bolj eksplicitno ne določajo pristojnosti odgovornih oseb šole oziroma strokovnih delavcev šole in načinov za ugotavljanje prisotnosti alkohola ali drugih prepovedanih drog pri dijakih. Tudi ni določeno, da bi slednje bilo v pristojnosti šolske svetovalne službe.</p> <p>Pri ugotavljanju in dokazovanju alkoholiziranosti oziroma prisotnosti prepovedanih drog je v primeru utemeljenega suma vedno potrebno paziti, da se ne poseže v osebno integriteto in dostojanstvo dijaka. Sam postopek na šolah ni dorečen, pa tudi praksa ni znana. Če upoštevamo analogijo z delovno-pravno zakonodajo, potem je glede na sodno prakso, ugotavljanje in dokazovanje alkoholiziranosti oziroma prisotnost prepovedanih drog pri dijaku lahko dopustno edino in izjemoma pod naslednjimi pogoji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - izvedba alkotesta po osebi, ki je strokovno usposobljena (opravljen strokovni izpit) in pooblaščen za to (pisno pooblastilo), s soglasjem oziroma privolitvijo dijaka in njegovih staršev, če je postopek predviden v splošnih aktih šole, pri tem je seveda ves čas postopka preizkusa potrebno paziti, da niso kršene temeljne človekove pravice in svoboščine dijaka; - odvzem telesnih tekočin samo izključno s privolitvijo dijaka in njegovih staršev in - z izpovedjo prič oziroma dijaka samega.
--	--	---

			Šole so v tovrstnih primerih dolžne obvestiti pristojne organe za odkrivanje kaznivih dejanj (Policija), kamor področje prepovedanih drog in izvedba testiranja vsebnosti prepovedanih drog in opojnih substanc tudi spada.
--	--	--	---

2.3.8 Ministrstvo za javno upravo (MJU)

Skupno število priporočil, ki se nanašajo na MJU: 4 (nosilni resor) in 1 (dodatna pojasnila)

Ocena realizacije priporočil:

1. realizirano: /
2. delno realizirano: 1
3. stalna naloga: 2
4. zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja (tudi delne): 1
5. nerealizirano (tudi delno): /

Št.	priporočilo	ocena realizacije	pojasnila
2.12	DELOVNOPRAVNE ZADEVE		
51.	Varuh od ministra za javno upravo pričakuje prednostno obravnavo sprememb Zakona o sistemu plač v javnem sektorju. (str. 255)	Delno realizirano	<p>V zvezi s priporočilom Varuha človekovih pravic št. 51 MJU odgovarja, da je Vrhovno sodišče RS s sodbo opravilna številka VIII Ips 256/2016 z dne 20.12.2016 ugodilo reviziji in zavrnilo tožbeni zahtevek tožeče stranke (delodajalca) na povračilo preveč izplačane plače. Navedena odločitev Vrhovnega sodišča RS je spremenila dosedanje prakso nižjih sodišč, ki so nezakonite določbe pogodbe o zaposlitvi štela za nične, posledica ničnosti pa je bila, da je moral zaposleni preveč izplačano plačo vrniti.</p> <p>MJU je v zvezi z navedeno sodbo pripravilo in objavilo pojasnilo - Razlaga veljavnega 3. a člena ZSPJS v povezavi z odločitvijo Vrhovnega sodišča RS, opravilna številka VIII Ips 256/2016 (št. 0100-219/2017/1 z dne 4.4.2017): Razlaga veljavnega 3. a člena ZSPJS v povezavi z odločitvijo Vrhovnega sodišča RS, opravilna številka VIII Ips 256/2016 (6.4.2017)</p> <p>V okviru pogajanj s sindikati javnega sektorja, kjer je bilo predstavljeno tudi navedeno pojasnilo, je bilo na seji pogajalske komisije dne 6.3.2017 tudi dogovorjeno, da se skliče delovna skupina sestavljena iz predstavnikov vladne in sindikalne strani za reševanje problematike 3.a člena Zakona o sistemu plač v javnem sektorju (v nadaljevanju: ZSPJS). Sindikalna stran je namreč predlagala, da se zaradi enake obravnave vseh javnih uslužbencev sprejme zakon, ki bi določil, da se reši tudi problem javnih uslužbencev, ki so že vrnili sicer nezakonito prejeta plača deloma ali v celoti na podlagi sklenjenih dogovorov, poravnani ali pravnomočnih sodnih odločb.</p> <p>Delovna skupina se je prvič sestala dne 25.4.2017 ter pripravila predlog besedila sprememb in dopolnitev 3.a člena ZSPJS, kot je bilo pojasnjeno v odgovorih z dne</p>

		<p>22.1.2018, 23.3.2018, 2.7.2018 in 21.9.2018 pa je delovna skupina obravnavala tudi druge predloge sprememb in dopolnitev ZSPJS in ne samo 3.a člena ZSPJS. Sam predlog besedila sprememb in dopolnitev 3.a člena ZSPJS, še ni bil potrjen na seji pogajalske komisije ali medresorsko usklajevan, saj so se s septembrom 2017 nadaljevala pogajanja o odpravi anomalij nad 26. plačnim razredom ter o spremembah uvrstitev v plačne razrede delovnih mest in nazivov, ki so po vsebini, zahtevnosti ali kateri drugi okoliščini primerljiva z delovnimi mesti zdravnikov in usklajevanja z reprezentativnimi sindikati javnega sektorja na področju stroškov dela v javnem sektorju. Pogajanja za odpravo anomalij so temeljila na IV. točki dne 21.12.2016 sklenjenega Dogovora o ukrepih na področju stroškov dela in drugih ukrepih v javnem sektorju (Uradni list RS, št. 88/16, v nadaljevanju: Dogovor) in so bila prioriteta pogajalskega procesa v letu 2017. V zvezi z navedenim Dogovorom je potrebno izpostaviti tudi vprašanje sprejema ZSPJS in Zakona o javnih uslužbencih zaradi potrebnega soglasja sindikatov, saj v vsebini I. točke Dogovora vlada in sindikati soglašajo, da bo tako v letu 2017 kot v letu 2018, o temeljnih vprašanjih s področja uslužbenske zakonodaje in sistema plač v javnem sektorju potrebno soglasje sindikatov in vlade. Navedeno je pomenilo zavezo vlade, da v zakonodajni postopek brez soglasja s sindikati ne bo vložen predlog sprememb in dopolnitev ZJU in ZSPJS, ki bi pomenil poseg v temeljna vprašanja plačnega in uslužbenskega sistema javnega sektorja. Pri tem je treba opozoriti, da sindikati za temeljna vprašanja plačnega sistema štejejo praktično vse spremembe, ki so predvidene v ZSPJS (npr. postopek in pogoji za napredovanje v plačne razrede, opredelitev različnih oblik delovne uspešnosti, kriteriji in pogoji za njihovo izplačevanje ter za oblikovanje mase za nagrajevanje iz tega naslova, določitev plačnega razreda ob zaposlitvi, premestitvi, ob sklenitvi pogodbe o zaposlitvi za drugo delovno mesto ter med trajanjem delovnega razmerja, določitev osnovne plače in opredelitev drugih posameznih elementov plače javnih uslužbencev itd.). Na ministrstvu so sicer še naprej potekala dopolnjevanja in nadgrajevanja gradiva v iskanju boljših normativnih rešitev za realizacijo navedenih ciljev s predlogom novele ZSPJS.</p> <p>Kot je znano pa so v decembru 2017 in januarju 2018 nekateri sindikati javnega sektorja napovedali stavke, zato so si v skladu s 4. členom Zakona o stavki (Uradni list SFRJ, št. 23/91) tako Vlada RS kot stavkajoči sindikati od dneva napovedanih stavk prizadevali za razrešitev stavkovnih zahtev, ki so se v bistvenem nanašale na povišanje uvrstitev delovnih mest in nazivov ter odpravo varčevalnih ukrepov, stavkovni sporazumi s stavkajoči sindikati javnega sektorja pa so bili sklenjeni v decembru 2018 in januarju 2019. Usklajevanje besedila sprememb in dopolnitev ZSPJS tako v času pogajanj za razrešitev stavkovnih zahtev, ni potekalo, saj so imeli sindikati javnega sektorja druge in drugačne</p>
--	--	--

		<p>stavkovne zahteve, ki so bile predmet pogajanj.</p> <p>Glede na navedeno, do usklajenega besedila vseh obravnavanih sprememb in dopolnitev ZSPJS iz navedenih razlogov do tega trenutka še ni prišlo, upoštevati pa je treba, da so Vlada RS in sindikati javnega sektorja dne 3. decembra 2018 sklenili Dogovor o plačah in drugih stroških dela v javnem sektorju (Uradni list RS, št. 80/18), ki v II. točki določa, da bo tudi v letu 2019 o temeljnih vprašanjih s področja uslužbenske zakonodaje (ZJU) in sistema plač v javnem sektorju (ZSPJS) potrebno soglasje reprezentativnih sindikatov javnega sektorja in vlade. V zvezi s tem se je Vlada Republike Slovenije zavezala doseči najvišjo možno stopnjo usklajenosti z reprezentativnimi sindikati javnega sektorja in predlog zakonodaje poslati v zakonodajni postopek s priloženo izjavo o stopnji usklajenosti.</p> <p>Poleg tega je treba upoštevati, da Vlada RS sledi priporočilom, ki jih je Državni zbor sprejel že leta 1998 na 19. izredni seji dne 27.1.1998 v dodatnem sklepu, ki priporoča Vladi RS, da v bodoče pri vseh zakonih, katerih vsebina je povezana z vprašanji, ki se urejajo s kolektivnimi pogodbami ali drugimi oblikami sporazumevanja med socialnimi partnerji, v obrazložitvi zakona izrecno navede, ali je glede teh vprašanj dosežen sporazum s socialnimi partnerji. V kolikor pa ni dosežen, naj navede, kako in koliko časa je potekalo usklajevanje, nadalje katera so odprta in neusklajena vprašanja in kateri sporazumno dogovorjeni akti bi bili z morebitnim sprejemom zakona enostransko kršeni.</p> <p>Vlada je torej zavezana k socialnemu dialogu in usklajevanju zakona s socialnimi partnerji ter predložitvi izjave o stopnji usklajenosti predloga zakona. Dosedanja praksa pa kaže, da predlog ZSPJS, ki ureja sistem plač v javnem sektorju in zadeva vse javne uslužbenke, ki so zaposleni v javnem sektorju v Republiki Sloveniji, ki ni usklajen s socialnimi partnerji, v zakonodajnem postopku ni sprejet.</p> <p>Dodajamo še, da je na podlagi odziva Varuha človekovih pravic z dne 28.9.2018, MJU v dopisu z dne 2.10.2018 predlagalo sestanek, na katerem bi lahko Varuhu človekovih pravic podrobneje odgovorili na njegova vprašanja, na katere je v dopisih menil, da ni prejel odgovorov. Varuh človekovih pravic je MJU obvestil, da ne vidi podanih razlogov za udeležbo na sestanku in sporočil, da bo omenjeno problematiko uvrstil na dnevni red letnega srečanja z vodstvom MJU.</p> <p>Glede na navedeno, se ministrstvu ne more očitati odlašanj s pripravo predloga sprememb 3.a člena ZSPJS, saj je bil že v letu 2017 v okviru delovne skupine pripravljen predlog besedila novega člena, ki pa zaradi okoliščin pogajanj in začetka stavk nekaterih</p>
--	--	--

			<p>sindikatom javnega sektorja, ni mogel biti skupaj s preostalimi spremembami in dopolnitvami ZSPJS posredovan v nadaljnje medresorsko usklajevanje in obravnavo. Kot že navedeno in tudi pojasnjeno Varuhu za človekove pravice v dopisu z dne 23.3.2018 se spremembe in dopolnitve ZSPJS vedno pripravljajo v sodelovanju s socialnimi partnerji, zato uskladitev besedila predloga in čas njegovega sprejema ni odvisna le od vladne strani.</p> <p>Spremembe plačne zakonodaje javnega sektorja so v skladu z Dogovorom o plačah in drugih stroških dela v javnem sektorju (Uradni list RS, št. 80/18) torej ponovno dogovorjene za obravnavo in usklajevanje z reprezentativnimi sindikati javnega sektorja med temi spremembami bo zagotovo tudi sprememba ureditve vračila preveč izplačanih plač.</p>
2.14	DRUGE UPRAVNE ZADEVE		
54.	Varuh spodbuja Vlado RS, naj zagotovi, da bodo pristojni organi čim prej končali postopke denacionalizacije. (str. 266)	Stalna naloga	<p>MJU na podlagi 34. a člena Zakona o državni upravi (Uradni list RS, št. 113/05-uradno prečiščeno besedilo, 89/07-odločba US RS, 48/09, 21/12, 47/13, 12/14, 90/14 in 51/16) koordinira delovanje upravnih enot (v nadaljevanju: UE) na kadrovskem, finančnem ter organizacijskem področju. V tem okviru spremlja tudi stanje denacionalizacijskih postopkov na UE.</p> <p>Od skupno 38.470 zahtevkov, ki so jih UE v reševanje prejele na podlagi Zakona o denacionalizaciji (v nadaljevanju: ZDEN), jih je bilo na dan 31.12.2018 pravnomočno rešenih 38.363. Na dan 31.12.2018 je bilo nepravnomočnih zadev po ZDEN 107, dejansko nerešenih zadev (zadev, ki so v reševanju na UE) pa je bilo 73 .</p> <p>V obdobju od 1. 1. do 31. 12. 2018 se je število vseh nepravnomočnih zadev po ZDEN povečalo za 12, od 95 na 107. Število dejansko nerešenih zadev po ZDEN se je na UE v tem obdobju povečalo za 16, od 57 na 73.</p> <p>Vzroki za povečano število zadev na UE je predvsem spremenjena sodna praksa.</p> <p>Gre za odločbo Ustavnega sodišča RS št. Up - 282/15-30 z dne 5.10.2017 (Uradni list RS, št. 59/17) glede drugega odstavka 10. člena ZDEN vezano na Finančno in izravnalno pogodbo med Zvezno republiko Nemčijo in Republiko Avstrijo iz leta 1961. Posledično je bilo 31 pravnomočnih zadev reaktiviranih v obdobju od konca leta 2017 do oktobra 2018 po v povprečju 1.238 dneh pravnomočnosti.</p>

			<p>UE so obvestile MJU, da je 5 zadev, ki so bile reaktivirane na način iz prejšnjega odstavka, do dne 31. 12. 2018 ponovno postale pravnomočnih. Število reaktiviranih zadev v zvezi s prej navedeno odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije, je znašalo na dan 31. 12. 2018 torej 26.</p> <p>Po Zakonu o ponovni vzpostavitvi agrarnih skupnosti ter vrnitvi njihovega premoženja in pravic (v nadaljevanju: ZPVAS) pa je bilo na dan 31. 12. 2018 na UE še 8 nepravnomočnih zadev, dejansko nerešenih zadev je bilo 7.</p> <p>V obdobju od 1.1. do 31. 12. 2018 se je število nepravnomočnih zadev po ZPVAS zmanjšalo za 1, od 9 na 8. Število dejansko nerešenih zadev se je v tem obdobju zmanjšalo za 1, od 8 na 7.</p> <p>Vlada Republike Slovenije je s sklepi z dne 9. 1. 2014, v okviru pospešitve postopkov po ZDEN in ZPVAS, pozvala takratno Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, takratno Ministrstvo za kmetijstvo in okolje ter Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo k meritornemu odločanju, seveda v skladu z Zakonom o splošnem upravnem postopku (v okviru odločanja o pritožbah, podanih na odločitve UE).</p> <p>Po podatkih, ki jih je MJU pridobilo neposredno od posameznih ministrstev, je razvidno, da so v letu 2018 Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljevanju: MKGP), Ministrstvo za okolje in prostor (v nadaljevanju: MOP) ter Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo (v nadaljevanju: MGRT) v zvezi z odločitvami UE izdala skupno 67 konkretnih upravnih aktov, od tega MKGP 32, MOP 28 in MGRT 7. Meritorno so ministrstva odločila v 27-ih zadevah, od tega MKGP v 3-eh, MOP v 23-ih ter MGRT v 1 zadevi. Skupno so ministrstva v letu 2018 v ponovno odločanje na UE vrnila 13 zadev, od tega MKGP 5, MOP 5, MGRT pa 3 zadeve.</p> <p>Tudi v letu 2018 je med določenimi UE, ki še rešujejo postopke po ZDEN in po ZPVAS, potekala pomoč oziroma medsebojno sodelovanje pri reševanju zadev na način, da UE, ki razpolaga z ustrezno usposobljenim kadrom iz področja denacionalizacije, od druge UE prevzame v reševanje postopke po ZDEN in ZPVAS. UE prevzame upravno zadevo v obravnavno oziroma reševanje na podlagi sklenjenega sporazuma z drugo UE, v katerem se med drugim določi uradna oseba, ki bo reševala zadevo ter rok v katerem naj bi bila izdana prvostopenjska odločba. V samem sporazumu se prav tako uredijo preostale</p>
--	--	--	---

			<p>medsebojne dolžnosti oziroma obveznosti ter pravice. Na dan 31. 12. 2018 je bilo v aktivnem reševanju na prvi stopnji, torej na UE, ki nudijo pomoč, 10 zadev, od tega 9 po ZDEN ter 1 po ZPVAS.</p> <p>MJU spodbuja tovrstno sodelovanje, saj prinaša rezultate in nedvomno prispeva k hitrejšemu reševanju še odprtih denacionalizacijskih zadev, ki so sicer že bile predmet pritožbene in sodne presoje.</p> <p>Poudarjamo, da so v UE so ostale v reševanju najtežje oziroma najboljsežnejše denacionalizacijske zadeve, tako po vrednosti podržavljenega premoženja kot tudi teži pravnih dilem.</p>
59.	Vlada RS naj vsem inšpekcijskim službam zagotovi ustrezne pogoje za delo, tako materialna kot finančna sredstva, ki bodo omogočala tudi kadrovsko okrepitev in učinkovito delo inšpekcijskih služb. (str. 274)	Stalna naloga	<p>V zvezi z opozorili Varuha glede kadrovskega primanjkljaja inšpektorjev in priporočila, da naj Vlada RS vsem inšpekcijskim službam zagotovi ustrezne kadrovske pogoje za delo pojasnujemo, da se Vlada RS že več let zaveda problematike zagotovitve popolnitve potrebnih delovnih mest inšpektorjev, zato je tudi v preteklih letih, ko je veljalo pravilo zmanjševanja števila zaposlenih v organih državne uprave, sprejemalo posebne sklepe, da naj v okviru kvote dovoljenih zaposlitev za ministrstva in organe v sestavi posebno pozornost namenijo ustrezni kadrovski popolnitvi delovnih mest inšpektorjev in se je število inšpektorjev v zadnjih letih ponovno začelo povečevati.</p> <p>Za zagotovitev večjega števila inšpektorjev je Vlada RS tudi pri kadrovskem načrtovanju za leto 2019 v okviru sprememb in dopolnitev Zakona o izvrševanju proračunov za leti 2018 in 2019 zagotovila možnost povečanja inšpektorskih delovnih mest . Tako je izrecno določeno povečanje števila zaposlenih na Inšpektoratu za delo za 10 delovnih mest, tudi v okviru splošne možnosti povečanja števila zaposlenih v organih državne uprave za 0,1 % v letu 2019 se bodo prioriteto zagotavljale kvote za popolnitev inšpektorskih delovnih mest.</p>
60.	MJU naj razmisli o spremembah ureditve obveznega usposabljanja javnih uslužbencev tako, da bi bilo usposabljanje iz vsebin upravnega postopka v nekem časovnem obdobju znova obvezno za tiste javne uslužbenke, ki vodijo	Zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	<p>MJU uvodoma pojasnjuje, da zadevno priporočilo VČP obravnava v smislu dodatnih obveznih usposabljanj iz splošnega upravnega postopka, ker je dano v okviru priporočila št. 40 (2017), ki se je nanašalo na spremembo Zakona o splošnem upravnem postopku (ZUP). Priporočilo bi v ožjem smislu namreč lahko razumeli kot pobudo za obvezna usposabljanja na področju posebnih upravnih postopkov.</p> <p>Po ZUP je za vodenje upravnega postopka in odločanje v upravnih zadevah med drugim</p>

	<p>upravne postopke in odločajo v njih. (str. 274)</p>	<p>treba opraviti strokovni izpit iz upravnega postopka (v nadaljevanju strokovni izpit), kolikor ne gre za odločanje na položaju predstojnika organa. Za pristop k opravljanju strokovnega izpita predhodno usposabljanje ni obvezno.</p> <p>Priporočilo usmerja k premisleku, da bi opravljenemu strokovnemu izpitu periodično sledilo obvezno dodatno usposabljanje. MJU je do priporočila zadržano, zaradi razlogov navedenih v nadaljevanju.</p> <p>Priporočilo na načelni ravni predpostavlja, da uradne osebe, ki vodijo upravne postopke in odločajo v upravnih zadevah, s potekom določenega časa po opravljenem strokovnem izpitu, ne poznajo oziroma ne poznajo v zadostni meri več temeljnih vsebin upravnega postopka in potrebujejo dodatno strokovno usposabljanje. Priporočilo ne navede konkretnih razlogov, nanje lahko posredno sklepamo iz primerov, ki jih VČP izpostavi v letnem poročilu. Ob strinjanju, da je kršitev procesnega prava, ki zagotavlja spoštovanje človekovega dostojanstva v razmerju do oblastnega organa, treba obravnavati resno, mora razmislek o morebitnih normativnih spremembah obveznih ravnanj upoštevati obseg in posledice kršitev različnih procesnih norm in celovito presojo učinkov, ki bi lahko s spremembo lahko nastale. Na načelni ravni nesporno velja, da (dodatno in kvalitetno) usposabljanje lahko vpliva na dvig kakovosti upravnega procesa, vendar pa to more biti edino vodilo pri odločanju o spremembah normativnih pravil o pogojih za vodenje upravnih postopkov.</p> <p>Z opravo strokovnega izpita, ki je praviloma <i>condito sine qua non</i> vodenja upravnega postopka, uradne osebe izkažejo potrebno znanje, ki je nujno za zakonito vodenje postopka. Upravičeno je pričakovanje, da bodo osebe pri praktičnem delu pridobile minimalno znanje ohranile in nadgradile s specializacijo pri praktičnem vodenju postopkov v konkretnih upravnih zadevah. Takšno pričakovanje je zanesljivo udeleženo pri večini uradnih oseb. Tem obvezno dodatno standardizirano (obvezno usposabljanje mora temeljiti na določenih standardih) usposabljanje o temeljnih vsebinah upravnega postopka, ki so jih izkazali z opravo strokovnega izpita, ne bo povečalo kompetenc oziroma dvignilo nivoja znanja. Za manjši del uradnih oseb, ki morebiti kljub opravljenemu strokovnemu izpitu, pri svojem delu pogosto storijo napake, obvezno dodatno strokovno usposabljanje verjetno ne bi prineslo želenih sprememb.</p>
--	---	---

			<p>Dolžnost in odgovornost predstojnika organa je skrb za zakonitost dela, kar vključuje tako procesnopravni kot materialnopravni vidik upravnega odločanja. V tem okviru mora predstojnik individualno ugotavljati potrebo po dodatnem usposabljanju uradnih oseb oziroma posledicah ponavljajočih se nezakonitih ravnanj, ki jih je pripisati manku strokovnega znanja. Za dvig strokovne usposobljenosti in zmanjšanja možnosti procesnih napak mora predstojnik sam skrbeti za usposabljanje podrejenih uradnih oseb in s tem potencialno preprečevanje vsakršnih protipravnih ravnanj. Predstojnik mora biti sposoben oceniti, kdaj in katere uradne osebe potrebujejo dodatno usposabljanje ter za katera specifična znanja. Glede na naravo postopov znotraj organa, se potrebe največkrat razlikujejo, tudi zato standardizirana obvezna usposabljanje ne bi mogla biti uspešna. Ob tem predstojnik od uradnih oseb lahko in mora pričakovati, da imajo osnovna procesna znanja, ki jih izkazujejo s potrdilom o uspešno opravljenem strokovnem izpitu, dolžnost uradnih oseb je njihovo vzdrževanje in nadgrajevanje. MJU v okviru programov usposabljanja in praktičnih delavnic na Upravni akademiji nudi javnim uslužbencem različna usposabljanja na temo vodenja in odločanja v upravnih postopkih.</p>
2. 18	REGULIRANE DEJAVNOSTI		
81	Varuh priporočila Vladi RS in Državnemu zboru RS, naj čim prej pripravita in sprejmeta potrebne predpise, ki bodo zaščitili pravico do pitne vode, zapisano v Ustavi RS, zlasti Zakon o varstvu okolja, Zakon o gospodarskih javnih službah in Zakon o lokalni samoupravi. (str. 372)		<p>DODATNO K ODZIVU MOP:</p> <p>Spremembe področne zakonodaje v pristojnosti Ministrstva za javno upravo (Zakon o lokalni samoupravi) so vezane na delo Medresorske delovne skupine za uskladitev zakonodaje z zapisom pravice do pitne vode v Ustavo Republike Slovenije, ki jo je vlada ustanovila decembra 2018. Ministrstvo za okolje in prostor, ki je nosilec dela je že aktivno pristopilo k pripravi sprememb področne zakonodaje v zvezi z implementacijo ustavne spremembe.</p>

2.3.9 Ministrstvo za notranje zadeve (MNZ)

Skupno število priporočil, ki se nanašajo na MNZ: 10 (nosilni resor) +1 (dodatna pojasnila)

Ocena realizacije priporočil:

1. realizirano: 1
2. delno realizirano: 1
3. stalna naloga: 6
4. zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja (tudi delne): 1
5. nerealizirano (tudi delno): 1

Št.	priporočilo	ocena realizacije	pojasnila
2.1	ENAKOST PRED ZAKONOM IN PREPOVED DISKRIMINACIJE		
7.	Varuh priporočila MNZ in MDDSZ, da pri skupnem vprašanju normativne ureditve spremembe spola oz. pravnega priznanja spola čim prej začneta sodelovati ter se ob morebitnih spornih vprašanjih, skladno z drugim odstavkom 61. člena Zakona o državni upravi (ZDU-1) obrneta na Vlado RS, da odloči o sporu in da usmeritev za rešitev; oziroma da skladno z drugim odstavkom 58. člena ZDU-1 od Vlade Republike Slovenije zahteva, da o tem vprašanju zavzame stališče. (str. 76)		Dodatno k odgovoru MDDSZ: Pravilnik o izvrševanju zakona o matičnem registru (Uradni list RS, št. 40/05, 69/09 in 77/16; v nadaljevanju: Pravilnik) določa, da se sprememba spola v matični register vpiše na podlagi odločbe pristojnega organa o spremembi vpisanega podatka. Podlaga za izdajo odločbe je potrdilo pristojne zdravstvene ustanove ali zdravnika, iz katerega je razvidno, da je oseba spremenila spol. Kolikor bi iz 37. člena Pravilnika črtali določbo, ki se nanaša na podlago za izdajo odločbe o spremembi vpisanega podatka v matičnem registru (t. j. zdravniško potrdilo), bi ostalo odprto vprašanje podlage za izdajo odločbe o spremembi vpisanega podatka (spola), torej vprašanje, na podlagi česa bi upravna enota oz. pristojni matičar registriral spremembo statusa posameznika oz. izvršil vpis te spremembe. Vpis spremembe spola v matični register (če ne gre za izključno medicinski postopek spremembe spola) je, glede na navedeno, lahko le posledica izpeljave ločenega, pravno definirane postopka pravnega priznavanja spola, ki pa zadeva vsa področja družbenega življenja, zato ga je potrebno reševati v okviru zakonske materije tako na sistemski ravni kot horizontalno. Glede na navedeno je podan predlog ustanovitve medresorske delovne skupine, ki bi obravnavala navedeno problematiko in pripravila celovit predlog povsem novega Zakona o pravnem priznanju spola.

2.7	TUJCI		
20.	Varuh priporoča Vladi Republike Slovenije, da sprejme potrebne ukrepe, da bi osebam, ki v Republiki Sloveniji prebivajo že več let in so si s tem tu ustvarile krog življenjskih interesov, socialne in kulturne vezi ter morebitno družinsko okolje, zagotovili učinkovit postopek za urejanje dovoljenja za prebivanje in s tem spoštovanje ustavno varovane pravice do osebnega dostojanstva ter drugih temeljnih človekovih pravic in svoboščin v skladu z EKČP. (str. 159)	realizirano	MNZ meni, da je bila z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o tujcih (ZTuj-2E) ustrezno urejena možnost legalizacije statusa dlje časa nezakonito prebivajočih tujcev, ki sledi tudi standardom in merilom Evropske konvencije o človekovih pravicah.
2.8	OMEJITVE OSEBNE SVOBODE		
32.	MNZ priporočamo, naj sprejme ukrepe za doslednejše dokumentiranje vseh okoliščin policijskih postopkov s tujci (vključno z njihovimi izjavami), zagotovi, da izvajanje sporazumov o vračanju ne bo spodbujalo k sprejemanju spornih odločitev glede vrnitve, in sprejme ukrepe za ustrezno obveščanje tujcev o postopkih mednarodne zaščite in njihovem položaju v okviru postopka vračanja. (str. 205)	stalna naloga	MNZ in Policija sta Varuhu, na podlagi njegovih opozoril glede domnevnih nepravilnosti v policijskih postopkih s tujci, sproti posredovala pojasnila, v katerih je podrobno opisano stanje na področju nedovoljenih migracij in lastne ugotovitve ministrstva, ki temeljijo na celoviti oceni vseh pomembnih okoliščin, preverljivih dejstvih in statističnih pokazateljih. Hkrati je bilo pojasnjeno, da ministrstvo samo domnevnih nepravilnosti ne zaznava in da policisti postopke s tujci izvajajo skladno z nacionalnim in evropskim pravnim redom, ki ureja obravnavano področje. V okviru sistemskih nadzorov nad delom policistov namreč ni bilo zaznanih nepravilnosti in morebitnih spornih posegov policistov v človekove pravice posameznikov. Ministrstvo bo tudi v bodoče zagotavljalo dosledno evidentiranje vseh okoliščin policijskih postopkov s tujci, ustrezno izvajanje sporazumov o vračanju in ustrezno informiranost tujcev o postopkih mednarodne zaščite.
33.	Priporočamo, naj MNZ, kadar se prosilcu odvzame prostost, ravna hitro in brez odlašanja, hkrati pa naj glede določitve objektivnih meril, na	delno realizirano	Zakon o mednarodni zaščiti (Uradni list RS, št. 16/17 – uradno prečiščeno besedilo) že omogoča individualno obravnavo prosilcev za mednarodno zaščito. Kot objektivna merila, na katerih temeljijo razlogi za sum pobega prosilca, se smiselno uporabljajo merila, določena v Zakonu o tujcih (Uradni list RS, št. 1/18 – uradno prečiščeno besedilo in 9/18 –

	katerih temeljijo razlogi za sum pobega prosilca za mednarodno zaščito, znova razmisli o dodatnih spremembah in dopolnitvah ZMZ-1 oziroma dodatnih milejših ukrepih, ki bi omogočali bolj individualizirano obravnavo prosilcev za mednarodno zaščito in s tem učinkovitejše postopke, zlasti manjše posege v pravico do osebne svobode. (str. 207)		<p>popr.). Ministrstvo za notranje zadeve poudarja, da so odločitve o omejitvi gibanja predmet upravnega akta in sodne presoje.</p> <p>Ministrstvo ocenjuje, da je milejši ukrep obveznega zadrževanja na območju azilnega doma edini izmed alternativ pridržanju, kot jih navaja Direktiva 2013/33/EU, ki bi bil v praksi izvedljiv, saj se je izvajal že s prej veljavnim Zakonom o mednarodni zaščiti.</p> <p>Ministrstvo bo priporočilo Varuha ponovno preučilo ob pripravi sprememb zakonske materije.</p>
34.	MNZ spodbujamo, da v dialogu z Upravnim sodiščem RS sprejme vse potrebne ukrepe, vključno z zakonskimi spremembami (če je to potrebno), da se omogoči opravljanje zakonsko določenega sodnega nadzora nad izvajanjem vseh ukrepov omejitve gibanja. (str. 209)	nerealizirano	<p>Zakon o mednarodni zaščiti ne določa pravne podlage za posredovanje seznama vseh prosilcev, ki jim je omejeno gibanje Upravnemu sodišču. Določbo zakona ni mogoče razumeti tako široko.</p> <p>Ministrstvo za notranje zadeve bo priporočilo Varuha ponovno preučilo ob pripravi sprememb zakonske materije.</p>
2.15	PRAVOSODJE		
69.	Varuh priporoča, naj MNZ poskrbi, da bo listina Opis dejanja, ki jo mora prekrškovni organ v skladu s petim odstavkom 57. člena ZP-1 predložiti sodišču skupaj z zahtevo za sodno varstvo, opremljena z datumom njene sestave. (str. 328)	zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	<p>Opis dejanskega stanja z navedbo dokazov, ko je plačilni nalog izdan na podlagi osebne zaznave ali ugotovitve s tehničnimi sredstvi in vročen na kraju (čl. 57/1 ZP-1), kot je bilo v obravnavanem primeru, predstavlja podlago za presojo zlasti tistih očitkov, ki se nanašajo na uporabo materialnega prava (ZP-1 ali predpisa, ki določa prekršek) oziroma neposredno na nepopolno ali zmotno ugotovljeno dejansko stanje, ki jih je v t.i. »ugovornem postopku« dolžan presoditi prekrškovni organ oziroma sodišče po vloženi zahtevi za sodno varstvo zoper plačilni nalog. Vendar to ne pomeni, da se z navedenim opisom naknadno formalno dopolnjuje plačilni nalog, temveč gre za posebno obliko procesnega gradiva, predvidenega zaradi narave odločanja v tem tipu hitrega postopka.</p> <p>Drugačna pa je procesna situacija, ko se plačilni nalog, izdan na podlagi osebne zaznave ali ugotovitve s tehničnim sredstvom, kršitelju vroči po določbah ZUP (čl. 57/4 ZP-1), saj je obvezna sestavina takšnega plačilnega naloga tudi opis dejanskega stanja prekrška, če ni ta naveden že v samem plačilnem nalogu in z navedbo dokazov, saj je sicer v nasprotnem</p>

			<p>primeru podana kršitev določb postopka po drugi alineji 62. člena ZP-1.</p> <p>Ker ZP-1 v različnih poglavjih sistematično ureja pravno naravo in položaj opisa dejanskega stanja prekrška z navedbo dokazov (procesno gradivo / obvezna sestavina plačilnega naloga), ocenjujemo, da je sklicevanje na določbe 74. člena Zakona o splošnem upravnem postopku (v nadaljevanju: ZUP) in razveljavljeno Uredbo o upravnem poslovanju, torej da je opis dejanskega stanja z navedbo dokazov po vsebini uradni zaznamek, ki se najpogosteje uporablja za zabeležke organa, pomembne za njegovo delo, v nasprotju (vsaj) z določili 58. člena ZP-1.</p> <p>Določbe ZUP se v hitrem postopku smiselno uporabljajo zgolj glede tistih institutov, ki jih ZP-1 izrecno ne ureja, opis dejanskega stanja pa ne predstavlja takšne procesne situacije. Namreč, določbe uradnega zaznamka se v hitrem postopku uporabljajo posredno, preko smiselne uporabe določb ZUP o zapisniku, le glede četrtega odstavka 51. člena ZP-1 in tretjega odstavka 55. člena ZP-1.</p> <p>V obravnavanem primeru (in vseh drugih) dileme, v kateri fazi postopka o prekršku nastane opis dejanskega stanja ni, saj ZP-1 izrecno določa, da se opis dejanskega stanja pripravi šele, ko kršitelj zoper plačilni nalog, izdan na podlagi osebne zaznave ali ugotovitve s tehničnim sredstvom, vloži ugovor oziroma zahtevo za sodno varstvo, razen v primeru vročanja plačilnega naloga po ZUP, kjer je opis dejanskega stanja z navedbo dokazov obvezna sestavina plačilnega naloga, če opis ni naveden že v plačilnem nalogu in da za vzpostavitev polne kontradiktornosti ni relevanten datum nastanka opisa dejanskega stanja, ampak odločilna dejstva.</p> <p>Polna kontradiktornost je v postopku pred pristojnim sodiščem zagotovljena z določbo 114. člena ZP-1, v postopku pred prekrškovnim organom pa z določbo 82. člena ZUP v zvezi s prvim odstavkom 58. člena ZP-1.</p>
2.16	POLICIJSKI POSTOPKI		
72.	Priporočamo, naj MNZ tudi v prihodnje namenja pozornost neodvisni, nepristranski in strokovni obravnavi pritožb zoper policiste, krepitvi zavedanja vloge državlanskega nadzora nad postopki policistov in izboljšanju kakovosti	stalna naloga	<p>MNZ permanentno stremi k neodvisni, nepristranski in strokovni obravnavi pritožb, ki jih posamezniki vložijo zoper delo policistov. Prioritete delovanja ministrstva so zato na tem delovnem področju usmerjene zlasti v zagotavljanje ustrezne transparentnosti pritožbenih postopkov, v dosledno in popolno ugotavljanje dejanskega stanja pritožbenih očitkov posameznikov (posebej v primerih očitkov o hudih posegih policistov v človekove pravice posameznika, ko naloge poročevalca opravljajo pooblaščenca ministra za reševanje pritožb – torej uslužbenci ministrstva in ne policije) in v dvig kvalitete izvajanja pomiritvenih</p>

	izvajanja policijskih nalog. (str. 343)		<p>postopkov na policijskih enotah (izvajanje monitoringov pomiritvenih postopkov in usposabljanja izvajalcev pomiritvenih postopkov s področja mediacijskih veščin).</p> <p>Večji poudarek se namenja tudi celovitemu pristopu k obravnavanju pritožb, ki temelji na proaktivnem delovanju pooblaščenec ministra za reševanje pritožb z namenom zagotavljanja korektnega odnosa do strank v pritožbenem postopku, predvsem pa v smeri sistemskih izboljšav delovanja policije (predlaganje izvedbe potrebnih ukrepov, ki temelji na ugotovitvah iz pritožbenih primerov in spremljanje njihove realizacije).</p>
73.	Varuh priporoča, naj policisti v vsakem primeru omejitve prostosti oziroma prisilnega zadržanja osebe upoštevajo vse predpise in usmeritve s tega področja, vključno s skrbnim evidentiranjem svojih postopkov in zagotovitvijo pravic, ki ji ima pridržana oseba. (str. 348)	stalna naloga	<p>Policisti v vseh primerih odvzemov prostosti ali zadržanja upoštevajo vse predpise in usmeritve s tega področja, vključno s skrbnim evidentiranjem svojih postopkov in zagotovitvijo vseh pravic pridržane osebe. Zagotovitev pravic dokumentirajo v dokument Izvajanje opravil med pridržanjem – zadržanjem – UZ. V letu 2018 je policija upoštevala predlog Varuha in spremenila naveden obrazec. Novost je v tem, da se policist, ki je osebi izročil izvod Obvestila o pravicah osebe, ki ji je odvzeta prostost, v rubriko podpiše, prav tako pa oseba, ki ji je bila odvzeta prostost, prejem navedenega izvoda pravic potrdi s svojim podpisom.</p>
74.	Varuh priporoča, naj policisti za izvajanje pooblastila ugotavljanja identitete vselej opravijo skrbno presojo pogojev, ki jih določajo zakon in drugi predpisi za izvajanje policijskih pooblastil. (str. 349)	stalna naloga	<p>Policija vselej opravi presojo pogojev za izvajanje pooblastila ugotavljanje identitete, ki jih določa zakon. Policisti se po končanem šolanju za izvajanje navedenega pooblastila (kakor tudi ostalih) redno usposabljujejo pri praktičnem postopku, kjer obravnavajo tako zakonske vidike izvajanja navedenega pooblastila, kot analize posameznih primerov iz prakse. V računalniški aplikaciji Infopol, ki je prek intraneta policije dostopna vsem policistom, je bilo v letu 2017 in 2018 prikazanih in opisanih že 32 policijskih pooblastil oz. policijskih postopkov. Infopol je lastna rešitev policije, ki je uporabna za opise in razlage katerihkoli postopkov oz. procesov. Uredniški odbor Infopola ob sodelovanju s strokovnimi službami prioriteto pripravlja tiste primere, ki so z vidika posegov v človekove pravice zahtevnejši, s ciljem zagotovitve višje zakonitosti in strokovnosti izvedbe policijskih postopkov. Postopek ugotavljanja identitete je že objavljen v aplikaciji Infopol in je dostopen vsem policistom.</p>
75.	Varuh priporoča, naj policisti pred privedbo otroka ali mladoletnika v policijske prostore skrbno preverijo, ali za to sploh obstaja zakonska podlaga. (str. 352)	stalna naloga	<p>Policija vselej opravi presojo pogojev za izvajanje pooblastila privedbe, ki jih določa zakon. Policisti se po končanem šolanju za izvajanje navedenega pooblastila (kakor tudi ostalih) redno usposabljujejo pri praktičnem postopku, kjer obravnavajo tako zakonske vidike izvajanja navedenega pooblastila, kot posamezne primere iz prakse. V računalniški aplikaciji Infopol, ki je prek intraneta policije dostopna vsem policistom, je bilo v letu 2017 in 2018 prikazanih in opisanih že 32 policijskih pooblastil oz. policijskih postopkov. Postopek privedbe je v aplikaciji Infopol že objavljen in dostopen vsem policistom.</p>

76.	Varuh priporoča, naj policisti pri svojem delu dosledno upoštevajo Usmeritve za delo pri zagotavljanju policijske asistencije in ZDZdr. (str. 352)	stalna naloga	Policija je sledila stališču Varuha človekovih pravic, ki jih je zavzel v primeru privedbe osebe na podlagi odredbe sodišča, ki jo je to izdalo na podlagi Zakona o duševnem zdravju (ZDZdr). Policija se je udeležila usklajevalnega sestanka s predstavniki Ministrstva za zdravje, prav tako pa je pritrdila stališčem Varuha, ki jih je ta izrazil Ministrstvu za pravosodje. Na podlagi navedenega postopka je policija ugotovila, da je treba obstoječe usmeritve za delo policije pri zagotavljanju policijske asistencije ustrezno dopolniti v skladu s stališčem Varuha - da sme asistencije in privedbe po določbah ZDZdr izvajati le zdravstveno osebje, in ne policija.
-----	---	---------------	---

2.3.10 Ministrstvo za okolje in prostor (MOP)

Skupno število priporočil, ki se nanašajo na MOP: 9

Ocena realizacije priporočil:

1. realizirano: /
2. delno realizirano: 2
3. stalna naloga: /
4. zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja (tudi delne): 1
5. nerealizirano (tudi delno): 6

Št.	priporočilo	ocena realizacije	pojasnila
2.17	OKOLJE IN PROSTOR		
77.	Ministrstvo za okolje in prostor naj pripravi predpis, s katerim bo uredilo področje izpustov smradu v okolje. (str. 358)	Nerealizirano	<p>Z namenom vzpostavitve sistema za obvladovanje obremenjenosti zunanega zraka z neprijetnim vonjem v Sloveniji je MOP 30. maja 2017 sklenilo pogodbo z zunanjim izvajalcem za izdelavo Strokovnih podlag za vzpostavitev sistema za obvladovanje obremenjenosti zunanega zraka z neprijetnim vonjem, ki bo opredelila sprejemljivo raven izpostavljenosti neprijetnim vonjavam, ter svetovala pri pripravi predpisov, ki bodo vzpostavili sistem za obvladovanje obremenjenosti zunanega zraka z neprijetnim vonjem. Rok za dokončanje projektne naloge je 22 mesecev po podpisu pogodbe, to je do 30. 3. 2019.</p> <p>Na podlagi izdelanih strokovnih podlag bo MOP do konca leta 2019 pripravilo predloge predpisov, ki bodo vzpostavili sistem za obvladovanje obremenjenosti zunanega zraka z neprijetnim vonjem.</p>
78.	Vlada RS naj Inšpektoratu RS za okolje in prostor zagotovi vse pogoje – materialne, kadrovske in finančne – za učinkovito vodenje inšpekcijskih postopkov. (str. 358)	Delno realizirano	<p>MOP je v letu 2017 pripravilo gradiva za vlado na podlagi katerih naj bi se IRSOP zagotovile dodatne zaposlitve za nemoteno delovanje organa. Na podlagi gradiv je Vlada RS, v okviru sprejetega skupnega kadrovskega načrta s sklepom št. 10002/33/2017/32 z dne 22. 2. 2018, pod 2. točko IRSOP dodelila 5 dodatnih zaposlitev za določen čas dveh let. Argumentirana zahteva po dodatnih zaposlitvah za nedoločen čas je bila s strani Vlade RS zavrnjena. Na podlagi sklepa Vlade RS št. 10002-12/2018/3 z dne 11.12.2018 ima MOP skupaj z organi v sestavi 1375 kvot, ki pa so vse zasedene. MOP pripravlja ponovni poziv MJU za povečanje Skupnega kadrovskega načrta v katerem bo navedeno priporočilo ponovno vključilo v predlog ureditve. Skupni kadrovski načrt (SKN) organov državne uprave</p>

			pripravlja namreč MJU, o njem pa odloča Vlada RS.
79.	Ministrstvo za okolje in prostor naj pripravi sistemsko rešitev pridobivanja pooblastil za izvajanje meritev izpustov v zrak ter zagotovi neodvisen nadzor in financiranje meritev. (str. 358)	Nerealizirano	MOP pripravlja spremembe in dopolnitve Zakona o varstvu okolja glede na obseg v dveh delih in sicer pristopa v tem letu k prenosu EU direktiv s področja okolja ter s področja povezanega z odpadki. Za področje iz tega priporočila se pripravlja primerjalno pravni pregled ureditev drugih držav. Na podlagi analize in razprave o optimalni rešitvi bo navedeno področje urejeno z novelo zakona. Predvideni rok izvedbe je leto 2020.
80.	Varuh priporoča, da se pri umeščanju vetrnih elektrarn v prostor do sprejetja ustreznih predpisov upošteva previdnostno načelo iz ZVO-1. (str. 366)	Nerealizirano	Sprejetje ustreznih predpisov za realizacijo tega priporočila je povezano z sprejetjem nove prostorske zakonodaje in njenih izvršilnih predpisov. Ker se v tem obdobju pripravljajo tudi spremembe ti. prostorskega trojčka se bo priporočilo realiziralo v skladu z uveljavitvijo teh predpisov. Se pa navedeno previdnostno načelo upošteva v vsem tem obdobju.
2.18	REGULIRANE DEJAVNOSTI		
81.	Varuh priporoča Vladi RS in Državnemu zboru RS, naj čim prej pripravita in sprejmeta potrebne predpise, ki bodo zaščitili pravico do pitne vode, zapisano v Ustavi RS, zlasti Zakon o varstvu okolja, Zakon o gospodarskih javnih službah in Zakon o lokalni samoupravi. (str. 372)	Nerealizirano	MOP v zvezi s predmetnim priporočilom pojasnjuje, da je glede na ne realizacijo tega sklepa do nastopa mandata te Vlade RS dne 13.9.2019, nova Vlada RS dne 6.12.2018 sprejela sklep o imenovanju nove medresorske delovne skupine za uskladitev zakonodaje z zapisom pravice do pitne vode v Ustavo RS. Obveznost izvedbe te naloge je najkasneje do 31.12.2019.
82.	Varuh vse pristojne organe, predvsem inšpekcije, poziva k sodelovanju ter strokovnemu in odgovornemu nadzoru izvajalcev dimnikarskih storitev. (str. 376)	Nerealizirano	MOP v sodelovanju z drugimi Inšpekcijami nalogo izvaja glede na kadrovske možnosti in se usklajuje tudi v okviru Inšpekcijskega sveta.
2.20	STANOVANJSKE ZADEVE		
83.	Ministrstvo za okolje in prostor naj čim prej pripravi spremembe Stanovanjskega zakona in v njem jasno opredeli obveznost občin, da zagotovijo določeno število bivalnih	Zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	Predloga, da bi zakonsko določili dolžnost občin, da v določenem časovnem intervalu objavijo razpis za dodelitev neprofitnih najemnih stanovanj MOP ne podpira iz naslednjih razlogov: - v nekaterih občinah povpraševanja po neprofitnih najemnih stanovanjih ni, zato bi bil obvezen razpis nesmiseln,

	<p>enot (glede na število prebivalcev) ustreznega bivanjskega standarda in da v določenih časovnih intervalih (npr. enkrat na leto) objavijo razpis za dodelitev neprofitnih stanovanj v najem. (str. 386)</p>		<ul style="list-style-type: none"> - obvezna objava razpisa za dodelitev neprofitnih stanovanj v najem v določenem časovnem intervalu bi občinam povzročila nepotrebne stroške. Večina občin na prednostno listo uvrsti večje število prosilcev kot je na razpolago stanovanj. Šele ko občine vsem prosilcem, ki so uspeli na razpisu, zagotovijo stanovanja, pristopijo k novemu razpisu, - če občina razpisa ni imela več kot leto dni in se torej prosilci na razpis sploh niso mogli prijaviti, imajo pravico, da si sami na trgu najamejo primerno stanovanje in uveljavijo pravico do subvencije k tržni najemnini, pri čemer niso več vezani le na teritorij stalnega prebivališča, - najemniki neprofitnih in tržnih stanovanj so pri subvenciji k najemnini v celoti izenačeni, saj najemnikom tržnih stanovanj, ki izpolnjujejo pogoje, pripada tako neprofitni kot tudi tržni del subvencije.
<p>84.</p>	<p>Varuh od Ministrstva za okolje in prostor terja temeljito analizo upravljanja v večstanovanjskih stavbah in glede na ugotovitev spremembo zakonodaje, predvsem pa stalen nadzor nad delom upravnikov v večstanovanjskih stavbah. (str. 387)</p>	<p>Delno realizirano</p>	<p>Med pristojnosti IRSOP sodi tudi Stanovanjska inšpekcija, ki ima med zastavljenimi cilji na stanovanjskem področju tudi nadzor upravnikov. Učinkovito upravljanje in nadzor upravnikov je tako eden od osnovnih ciljev dela stanovanjske inšpekcije. IRSOP pojasnjuje, da je v letu 2017 bila izvedena usmerjena akcija stanovanjske inšpekcije z namenom preveritve zagotavljanja ustreznih pogojev za učinkovito upravljanje večstanovanjskih stavb. Na IRSOP je bil v ta namen načrtovan in izveden inšpekcijski nadzor nad naključno izbranimi večstanovanjskimi stavbami, razpršenimi po celotnem območju RS. Zaradi zagotovitve zajema čim večjega nabora upravnikov, ki upravljajo večstanovanjske stavbe, kot jih opredeljuje 49. člen SZ-1, je bil vzorec naključnih 81 stavb (načrtovanih 75) izbran na način, da se je posamezni Upravnik pojavil le enkrat.</p> <p>IRSOP pojasnjuje, da se ob ustrezno zagotovljenem okolju za upravljanje večstanovanjskih stavb, lahko zasleduje javni interes RS, kot je opredeljen v 124. členu SZ-1. Namreč pomembno je, da se zagotavljanja takšno stanje večstanovanjske stavbe, da je omogočena njena normalna raba ter da je omogočeno zagotavljanje pogojev za učinkovito upravljanje večstanovanjskih stavb.</p> <p>Usmerjeni nadzor je zajemal področja dela Upravnika (kot pooblaščenca etažnih lastnikov v skladu z 48. členom SZ-1) ob upravljanju večstanovanjskih stavb, v zvezi s sklicem in izvedbo zbora lastnikov v skladu z 36. členom SZ-1, ali je bil sestavljen zapisnik zbora lastnikov skladno z 38. členom SZ-1; ali Upravnik vodi poseben račun v skladu z 42. členom SZ-1; ter ali je Upravnik podal poročilo o upravljanju objekta; 6. točka, 50. člen SZ-1.</p> <p>Od načrtovanih stavb oziroma usmerjenih nadzorov (75 stavb) je bilo v usmerjeno akcijo</p>

			<p> vključenih 81 stavb oziroma Upravnikov. V dveh (2) primerih stavba ni izpolnjevala merila, da je Upravnik po zakonu obvezen (118. člen SPZ oziroma 48. člen SZ-1). V obeh stavbah je sicer s stavbo upravljala pravna oseba registrirana za upravljanje z nepremičninami, kjer je bila osnova za upravljanje (vzdrževanje) pogodbeno razmerje po Obligacijskem zakoniku in so pri delu uporabljali tudi posamezna določila SZ-1.</p> <p> V zvezi z izvedenimi usmerjenimi nadzori v 68 nadzorih ni bilo ugotovljenih nepravilnosti, v 13 izvedenih usmerjenih nadzorih pa so bile ugotovljene posamezne kršitve SZ-1 ter uvedeni prekrškovni postopki in sicer:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kršitve tretjega odstavka 36. člena SZ-1 – 8 prekrškovnih postopkov; 2. Kršitve 38. člena SZ-1 – 4 prekrškovnih postopkov; 3. Kršitve 42. člena SZ-1 – 1 prekrškovni postopek; 4. Kršitve 6. točke, 50. člen SZ-1 – 0 prekrškovnih postopkov. <p> IRSOP pojasnjuje, da so se ugotovljene kršitve SZ-1 pretežno nanašajo na izvedbo Zbora etažnih lastnikov ter izdelave zapisnikov izvedenih zborov, medtem, ko je bila ugotovljena kršitev 42. člena SZ-1 (sredstva rezervnega sklada na posebnem računu) v enem inšpekcijskem postopku. V vseh primerih izvedenega usmerjenega nadzora, so Upravniki poročali etažnim lastnikom.</p> <p> Po navedbah IRSOP je tudi v letu 2018 načrtovana koordinirana akcija nadzora nad upravniki. Akcija bo tako koordinirano usmerjena v nadzor nad upravniki, s tem, da bo izveden nadzor nad 25 naključno izbranimi upravniki večstanovanjskih objektov, razpršenih po RS.</p> <p> Nadzor bo usmerjen v obveznosti upravnika, kot jih določa SZ-1:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nadzor 43. člena SZ-1: ali upravniki naložijo sredstva rezervnega sklada v skladu z 2. odstavkom 43. člena SZ-1, način gospodarjenja s sredstvi rezervnega sklada ter - nadzor 66. člena SZ-1– ali upravnik ravna v skladu z določbo 66. člena SZ-1, izstavljanje obračuna stroškov.
85.	<p>Varuh priporoča, naj Ministrstvo za okolje in prostor kadrovske okrepi stanovanjsko inšpekcijo, v Stanovanjskem zakonu je treba na</p>	Nerealizirano	<p>MOP je v letu 2017 pripravilo gradiva za vlado na podlagi katerih naj bi se IRSOP, v okvir katerega stanovanjska inšpekcija sodi, zagotovile dodatne zaposlitve za nemoteno delovanje organa. Na podlagi gradiv je Vlada RS, v okviru sprejetega skupnega kadrovskega načrta sklep št. 10002/33/2017/32 z dne 22. 2. 2018, pod 2. točko, IRSOP</p>

	<p>novo določiti njene pristojnosti, in sicer tako, da bo imela vzvode za ukrepanje pri upravljanju večstanovanjskih stavb in nad izvajanjem predpisov s področja stanovanjskih razmerij, ne glede na lastništvo večstanovanjskih stavb. (str. 389)</p>	<p>dodelila 5 dodatnih zaposlitev, za določen čas dveh let. Argumentirane zahteva po dodatnih zaposlitvah za nedoločen čas je bila s strani Vlade RS zavrnjena. Na podlagi sklepa Vlade RS št. 10002-12/2018/3 z dne 11.12.2018 ima MOP skupaj z organi v sestavi 1375 kvot, ki pa so vse zasedene. MOP pripravlja ponovni poziv MJU za povečanje Skupnega kadrovskega načrta v katerem bo navedeno priporočilo ponovno vključilo v predlog ureditve. Skupni kadrovski načrt (SKN) organov državne uprave pripravlja namreč MJU, o njem pa odloča Vlada RS.</p> <p>MJU pristopa k noveliranju stanovanjske zakonodaje v letošnjem letu na podlagi že v preteklih letih izdelanih osnutkov, analiz ter izhodišč. Glede na predvideni sprejem sprememb in dopolnitev ti. prostorskega »trojčka« bo novelirana stanovanjska zakonodaja v postopku takoj za navedenimi spremembami in dopolnitvami.</p>
--	--	---

2.3.11 Ministrstvo za pravosodje (MP)

Skupno število priporočil, ki se nanašajo na MP: 18 (nosilni resor) in 2 (dodatna pojasnila)

Ocena realizacije priporočil:

1. realizirano: 5
2. delno realizirano: 3
3. stalna naloga: 8
4. zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja (tudi delne): /
5. nerealizirano (tudi delno): 2

Št.	priporočilo	ocena realizacije	pojasnila
2.1	ENAKOST PRED ZAKONOM IN PREPOVED DISKRIMINACIJE		
5.	Varuh priporoča Ministrstvu za pravosodje, da se drži napovedi, ki jih je dalo v odziv na konkretna tri priporočila Varuha v zvezi z njegovo analizo stanja fizične dostopnosti sodišč za invalide, in da si tudi sicer prizadeva, da bi fizična dostopnost sodišč za invalide čim prej postala vsaj zadovoljiva. (str. 69)	Stalna naloga	<p>V letu 2017 je bila - na podlagi odgovorov pravosodnih organov na vprašalnik o potrebnosti izvedbe dostopov za funkcionalno ovirane osebe - izdelana projektna naloga za ureditev neoviranega dostopa, vstopa in uporabe objektov pravosodnih organov funkcionalno oviranim osebam na 34 lokacijah, ki predstavlja podlago za postopno naročanje projektne dokumentacije za ureditev dostopov za invalide in nato tudi za samo izvedbo dostopov.</p> <p>Že v tem letu smo pridobili projektno dokumentacijo za ureditev dostopov za invalide v objekta Okrožnih sodišč v Kopru in Novi Gorici. Tako je bil v letu 2018 rešen dostop v Okrožno sodišče v Kopru, in sicer z dvizžno ploščadjo, s katero je invalidom omogočen dostop do razpravnih dvoran v 1. nadstropju objekta. Dokončana je bila tudi projektna dokumentacija in pridobljeno gradbeno dovoljenje za izvedbo dvigala na Okrožnem sodišču v Novi Gorici, ki bo omogočal dostop invalidom v vsa nadstropja objekta, v letu 2018 so se izvajala tudi gradbeno obrtniška in inštalacijska dela. Naročena je bila tudi izdelava projektne dokumentacije za izvedbo dvigal na Okrožnih sodiščih v Celju in Kranju.</p> <p>V času poročanja je tako gradnja dvigala v Novi Gorici že dokončana. V letu 2019 pa načrtujemo pričetek izvedbe dvigala na Okrožnih sodiščih v Celju in v Kranju, izvedbo</p>

			<p>preureditve sanitarij za invalide na Delovnem in socialnem sodišču v Ljubljani, izdelavo projektne dokumentacije za izvedbo dvigal na Okrožnem sodišču v Slovenj Gradcu, v sodni stavbi v Novem mestu in na Jesenicah, ki bodo omogočale dostop invalidom v objekte ter projektno dokumentacijo za preureditev sanitarij za potrebe invalidov v Novem mestu, Jesenicah in Kranju. Pričeli bomo tudi z aktivnostmi pregleda stanja sanitarij za gibalno ovirane in ureditve parkirišč za invalide ter pregleda v celoti dostopnih in uporabnih objektov za invalide v posameznem okrožju.</p> <p>Ministrstvo za pravosodje bo tudi v bodoče nadaljevalo z aktivnostmi zagotovitve fizičnega dostopnosti sodišč za invalide, seveda v okviru finančnih in organizacijskih, predvsem kadrovskih, zmožnosti.</p>
6.	Varuh priporoča slovenskim sodiščem, da dosledno obveščajo vabljeni o pravici do enakopravnega sodelovanja v postopku ter da k obvestilu vabljenim o pravici do enakopravnega sodelovanja v postopku dodajo tudi pojasnilo o dejanski dostopnosti sodišča (dostopnost posameznih prostorov, sanitarij, možnost parkiranja). (str. 69)	Realizirano	<p>MP v okviru svojih pristojnosti pojasnjuje, da je v okviru nadzora nad izvajanjem določb Sodnega reda v letu 2018 opravilo pregled na 12 okrajnih sodiščih in med drugim preverjalo tudi izpolnjevanje obveznosti iz tretjega odstavka 223. člena Sodnega reda. Ugotovljeno je bilo, da se v pregledanih spisih (njihovo število je bilo omejeno) bodisi nahajajo vabila, ki vsebujejo določbo iz tretjega odstavka 223. člena Sodnega reda, bodisi je bilo pojasnjeno, da vabila, ki imajo tipsko vsebino/obliko, vsebujejo to določbo (o tem so se uslužbenci ministrstva lahko prepričali z vpogledom v ta tipska vabila). Glede na to, da ministrstvo tudi v letu 2019 načrtuje izvedbo administrativnih pregledov oziroma izvajanje določb Sodnega reda, bo tudi v prihodnje pozorno na izvajanje te določbe. Ob tem dodajamo, da MP odstopanj od izvajanja navedene določbe Sodnega reda niti ne pričakuje, saj gre za obrazce, ki so praviloma tipski in informatizirani.</p>
2.4	SVOBODA IZRAŽANJA		
13.	Varuh priporoča, naj se vsi, ki sodelujejo v javnih razpravah, še posebej politiki, v svojih izjavah in besedilih izogibajo spodbujanju sovraštva ali nestrpnosti na podlagi katerekoli osebne okoliščine, ob morebitnih takšnih primerih pa naj se nanje nemudoma odzovejo in jih obsodijo. (str. 104)	Stalna naloga	<p>Uvodoma se strinjamo z varuhovo oceno o zavržnosti in nedopustnosti spodbujanja sovraštva, nasilja ali nestrpnosti, ki izvira iz kakršnih koli osebnih okoliščin oziroma »drugačnosti«. Glede na svojo izpostavljenost je še posebej pomembno, da se takih praks izogibajo politiki.</p> <p>Potrebno je skupno prizadevanje za večjo občutljivost in odzivnost celotne družbe na tovrstne oblike komuniciranja z ukrepi tako na področju izobraževanja, ozaveščanja in razvoja kulture javnega komuniciranja, kot tudi na področju zagotavljanja ustreznih odzivov na posamezne primere. V zvezi s priporočilom, »naj se vsi, ki sodelujejo v javnih razpravah, še posebej politiki, v svojih izjavah in besedilih izogibajo spodbujanju sovraštva ali nestrpnosti na podlagi katerekoli osebne okoliščine, ob morebitnih takšnih primerih pa</p>

			<p>naj se nanje nemudoma odzovejo in jih obsodijo«, Ministrstvo za pravosodje v skladu s svojimi pristojnostmi pojasnjuje, da gre pri opisanih dejanjih lahko v določenih primerih za prekrške oziroma v skladu z načelom ultima ratio tudi za kazniva dejanja.</p> <p>Kazenski zakonik namreč v 131. členu določa kaznivo dejanje kršitve enakopravnosti, ki ga stori tisti, ki zaradi razlike v narodnosti, rasi, ..., ali kakšni drugi okoliščini drugega prikrajša za katero od človekovih pravic ali temeljnih svoboščin ali mu jo omeji, ali pa prav zaradi takega razlikovanja kakšno pravico da ali omogoči. Če tako dejanje stori uradna oseba z zlorabo uradnega položaja ali uradnih pravic, je podana hujša oblika kaznivega dejanja s strožjo predpisano kaznijo.</p> <p>Prav tako je kot kaznivo dejanje določeno tudi javno spodbujanje sovraštva, nasilja ali nestrpnosti (297. člen Kazenskega zakonika). V skladu s prvim odstavkom 297. člena Kazenskega zakonika je javno spodbujanje sovraštva, nasilja ali nestrpnosti na podlagi tam opredeljenih osebnih okoliščin kaznivo, če je storjeno na način, ki lahko ogrozi ali moti javni red in mir, ali pa z uporabo grožnje, zmerjanja ali žalitev. Navedeno najprej pomeni, da ob uporabi grožnje, zmerjanja ali žalitev možnost ogrožitve javnega reda in miru ni pomembna. Nadalje pa besedna zveza »lahko ogrozi javni red in mir« kaže na to, da gre za položaj, ki sodi v vmesni prostor med kaznivimi dejanji abstraktnega ogrožanja (kjer konkretna ogrožitev ni potrebna, saj je zakonodajalec ocenil, da je že ravnanje samo tako nevarno, da je kaznivo) in kaznivimi dejanji konkretnega ogrožanja (kjer posledica ni nastala le zaradi srečnega naključja).</p>
2.8	OMEJITVE OSEBNE SVOBODE		
21.	Varuh priporoča, naj UIKS še naprej skrbi za izboljšanje razmer za nameščanje in obravnavo ranljivih zaprtih oseb, kot so starostniki, bolni, invalidi in drugi, da se bo zagotovilo njihovo dostojno prestajanje odvzema prostosti. (str. 173)	Delno realizirano	<p>Glede priporočil Varuha, ki se nanašajo na vzpostavitev prilagojenih prostorov ali oddelkov, da bodo ti primerni za bivanje oseb s posebnimi potrebami poročamo, da so nekatere od ugotovljenih pomanjkljivosti v zvezi z opremljenostjo prostorov že odpravljene. Vsi zavodi za prestajanje kazni zapora so bili v letu 2018 opremljeni z novimi bolniškimi posteljami s trapezi, sproti uresničujemo tudi ostalo ustrezno opremljenost v bolniških sobah. Pomanjkljivosti, za katerih odpravo so potrebni večji finančni viri, pa bo glede na razpoložljiva sredstva URSIKS odpravljati tudi v prihodnje, upošteva tudi izgradnjo nove lokacije ZPKZ Ljubljana v Dobrunjah za moške in dograditev ZPKZ Ig za ženske.</p> <p>- V ZPKZ Celje so v letu 2018 obnovili skupinske kopalnice, kjer so tudi prostori za</p>

			<p>gibalno ovirane osebe in osebe s posebnimi potrebami.</p> <ul style="list-style-type: none"> - V ZPKZ Maribor načrtujejo prenovu prostorov za obiske zaprtih, ki bodo primerno opremljeni tudi za dostop gibalno oviranim osebam, predvideno je tudi dvigalo za dostop oseb od bolniške sobe do sprehajališča. - V oddelku Murska Sobota je načrtovana ureditev kopalnice in izgradnja klančin. - V ZPKZ Dob so nabavili novejšo bolniške postelje in ustrezno uredili naklon klančin za dostop gibalno oviranim osebam. - V ZPKZ Ig so en bivalni prostor spremenili v kopalnico, primerno za gibalno ovirane osebe in namestili stopniško dvigalo.
22.	Varuh zavodom za prestajanje kazni zapora priporoča posebno pozornost pri obravnavanju prošelj zaprtih oseb za udeležbo na pogrebu bližnjih (str. 177)	Realizirano	<p>V zavodih za prestajanje zaporne kazni se trudijo in praviloma zagotovijo udeležbo zaprtih oseb na pogrebu ožjega svojca. Leta 2018 je žal prišlo do primera, da se obsojenki, zaradi kadrovske težave, ni omogočilo prisotnosti na pogrebu babice.</p> <p>Na 41. kolegiju generalnega direktorja URSKIS, ki je potekal 14. 3. 2018, je bil sprejet sklep, da se obravnava tovrstnih spremstev, ob pomanjkanju kadra na posamezni lokaciji, rešuje znotraj celotnega sistema, torej ob pomoči kakšnega od drugih zavodov in sodelovanju Generalnega urada, tako da v bodoče do tovrstnih situacij nebi prihajalo.</p> <p>Problematika spremstev se bo reševala tudi z načrtovanimi novimi zaposlitvami v letu 2019.</p>
23.	Varuh UIKS priporoča, naj zagotovi profesionalno in dostojanstveno izvajanje osebnih pregledov, ko je to (ob upoštevanju načela sorazmernosti) glede na okoliščine posameznega primera res potrebno. (str. 183)	Realizirano	<p>S sprejetjem novele ZIKS-1G leta 2018, so v 236.f členu tega zakona določeni primeri, v katerih lahko pravosodni policisti opravijo osebni pregled obsojenca. Leta 2018 je bilo za zaposlene v zavodih za prestajanje zaporne kazni izvedenih več izobraževanj glede vsebine in pomena rešitev iz novele ZIKS-1G, ki so vsebovala tudi prenovljen institut osebnega pregleda obsojencev.</p> <p>Decembra 2018 je stopil v veljavo nov Pravilnik o izvrševanju pooblastil in nalog pravosodnih policistov, v katerem je posebna pozornost namenjena prav področju izvajanja osebnih pregledov obsojencev, z namenom zagotavljanja osebnega dostojanstva obsojencev.</p> <p>Poudarjamo, da se v praksi osebni pregledi obsojencev ne izvajajo samodejno, temveč v skladu s konkretnimi okoliščinami in zlasti ob upoštevanju načel varstva človekovih pravic, sorazmernosti, strokovnosti in drugih načel uporabe pooblastil, kot jih določa 40. člen</p>

			<p>Pravilnika o izvrševanju pooblastil in nalog pravosodnih policistov.</p> <p>Ob osebnih pregledih se obsojencem zagotavlja pravica do osebnega dostojanstva, ko to določa 63. člen Pravilnika o izvrševanju pooblastil in nalog pravosodnih policistov.</p>
24.	Varuh UIKS priporoča, naj v vsakem primeru poskrbi za kritično presojo uporabe prisilnih sredstev z ugotavljanjem morebitnih neskladnosti obeh udeleženih strani in ponujenih dokazov. (str. 184)	Realizirano	<p>V celoti se strinjamo s stališčem Varuha, da je zaradi kritične presoje uporabe prisilnih sredstev še posej pomembno zaprti osebi, zoper katero so bila uporabljena prisilna sredstva, omogočiti, da poda svoje videnje dogodka, prav tako kot je pomembno evidentiranje dogodkov, ukrepov in opravljenih razgovorov, na kar bomo v bodoče še posebej pozorni in bomo v primeru ugotovljenega neustreznega postopanja tudi ukrepali.</p> <p>Pravilnik o izvrševanju nalog in pooblastil pravosodnih policistov tako v 97. členu določa, da mora poročilo zavoda generalnemu direktorju o uporabi vseh prisilnih sredstev vsebovati tudi podatek o tem, kdo je z obsojencem, proti kateremu so bila uporabljena prisilna sredstva, opravil razgovor. Navedeno pomeni, da ima obsojenec možnost podati svoje videnje dogodka. Prav tako ima obsojenec v kolikor ocenjuje, da je bila uporaba prisilnih sredstev neutemeljena, možnost vložitve pritožbe v skladu s 85. členom ZIKS-1.</p>
25.	Varuh MP priporoča, naj v sodelovanju z MDDSZ sprejme vse potrebne ukrepe za zagotovitev institucionalne namestitve obsojenca, če jo ta potrebuje. (str. 186)	Nerealizirano	<p>URSIKS in MDDSZ sta na sestanku dne 23. 3. 2017 dogovorila postopek in sodelovanje Skupnosti socialnih zavodov Slovenije pri nameščanju obsojencev v času prekinitve kazni zapora in po odpustu v domove za starejše občane in posebne socialno varstvene zavode, vendar se dogovor v praksi ni izvajal, predvsem zaradi nesodelovanja SSZS. Na pobudo VČP je bil z namenom reševanja navedene problematike, dne 7. 3. 2019 ponovno sklican sestanek s predstavniki URSIKS, SSZS in MDDSZEM, kjer je SSZS predstavilo svoja stališča glede nameščanja obsojencev v DSO in opozorilo na dolge čakalne vrste ter ocenila, da se obsojenci ne smejo obravnavati prednostno, zato si delijo usodo vseh drugih čakajočih na sprejem. Ker sistemska rešitev na sestanku ni bila dogovorjena, se je MDDSZEM obvezalo, da bo proučilo najustreznejšo rešitev nameščanja obsojencev v domove za starejše in nas obvestilo. Ker smo na SSZS v skladu z dogovorom iz leta 2017, ponovno posredovali vlogo obsojenca za namestitev v DSO, kateremu namestitev v URSIKS iščemo že leto dni in kateri po oceni zdravnika iz zdravstvenih razlogov ni več zmožen prestajati kazen zapora, je bilo na sestanku dogovorjeno, da se vloga obsojenca posreduje v DSO Črnomelj, ki bo obsojenca v zavodu obiskal, ocenil vrsto potrebne nege in proučil eventualno namestitev.</p>
26.	Varuh priporoča, naj MZ v sodelovanju z MP sprejme vse		<p>DODATNO K ODZIVU MZ: Ocenjujemo, da se priporočilo Varuha nanaša zlasti na zagotovitev ustreznih kadrovskih in</p>

	potrebne ukrepe za odpravo težav, s katerimi se Enota za forenzično psihiatrijo spoprijema pri izvajanju svoje dejavnosti. (str. 190)		prostorskih pogojev na EPF za izvajanje programa obravnave oseb, odvisnih od psihoaktivnih snovi. Navedeno sodi v pristojnost MZ. Hkrati se zavedamo, da je tovrstna obravnava povezana tudi z zagotovitvijo ustrezne namestitve obravnavanih oseb v ZPKZ, saj gre za model obravnave, ki jo zaprta oseba začne na Enoti in se mora pod določenimi pogoji nadaljevati v zaporu (oddelek brez drog) . Projekt vzpostavitve takega oddelka je že pripravljen v sodelovanju z vodjo Enote in s predstojnikom Centra za zdravljenje odvisnih od prepovedanih drog , vendar žal še ni realiziran. Si bomo pa v prihodnje skupaj z UKC Maribor še naprej prizadevali za izvajanje programa obravnave oseb, odvisnih od psihoaktivnih snovi.
2.12	DELOVNOPRAVNE ZADEVE		
49.	Ministrstvo za pravosodje in Vlada RS naj takoj pristopita k reševanju problematike pravosodnih policistov. Sprejmeta naj ukrepe, ki bodo zagotovili dosledno varstvo pravic pravosodnih policistov, zaščitili njihovo dostojanstvo in omogočili učinkovito delovanje slovenskih zavodov za prestajanje kazni zapora. (str. 254)	Delno realizirano	Ministrstvo za pravosodje, URSIKS, je v mesecu februarju objavilo razpis za zasedbo 54 prostih delovnih mest pravosodni policist - kandidat. Izbrani kandidati bodo po uspešno opravljenem usposabljanju zaposleni na lokacijah, kjer so potrebe največje. Obetamo si, da bodo nove zaposlitve zmanjšale obremenjenost pravosodnih policistov in omogočile učinkovitejše delovanje slovenskih zavodov za prestajanje kazni zapora. Nadurno delo se opravlja v skladu z določili 144. člena ZDR-1. Pri pripravi razporeda dela pravosodnih policistov se upoštevajo vse zakonske omejitve glede števila opravljenih ur ter se vsem pravosodnim policistom zagotavljajo zakonsko določeni počitki. Prav tako smo aktivirali upokojene pravosodne policiste in sicer jih trenutno 8 opravlja delo na lokacijah v zavodih Maribor, Radeče, Ljubljana in Dob.
2.14.	DRUGE UPRAVNE ZADEVE		
54.	Varuh spodbuja Vlado RS, naj zagotovi, da bodo pristojni organi čim prej končali postopke denacionalizacije. (str. 266)		DODATNO K ODZIVU MJU: Glej odziv k priporočilu št. 35 iz PVČP 2017
2.15	PRAVOSODJE		
62.	Varuh priporoča, da Vrhovno sodišče RS ob skrbi za enotno sodno prakso vsa sodišča še naprej spodbuja k izboljšanju poslovanja in kakovosti sojenja, Ministrstvu za pravosodje pa priporoča, da še naprej skrbi za krepitev delovanja pravosodja za	Stalna naloga	Na področju kakovosti sodstva, ki jo v ožjem pomenu razumemo kot kakovost sodnih odločb in kakovostnega vodenja postopkov, se je slovensko sodstvo tudi v letu 2018 usmerjalo na področje kakovosti sojenja in vodenja postopkov, pisanja kakovostnih odločb, dostopa do sodišča ter kariernega razvoja sodnikov in sodnega osebja. Ob otvoritvi sodnega leta 2018 je Vrhovno sodišče med prioritetskimi področji izpostavilo tudi projekt izboljšanje kakovosti sodstva, kjer so zastavljeni cilji, da se ob upoštevanju načela postopkovne pravičnosti zagotovi kompetentno vodene sodne postopke in še

<p>učinkovito in kakovostno izvajanje sodne oblasti. (str. 288)</p>	<p>kakovostnejše sodne odločbe, ki bodo obrazložene v jeziku, ki je razumljiv tudi za nepravnike. Na intranetnih straneh slovenskega sodstva je objavljena povezava IKS – Izboljšanje kakovosti sodstva z izdelki in orodji, ki so v pomoč pri delu tako novim kot tudi izkušenim sodnikom.</p> <p>Projekt Postopkovne pravičnosti ima v okviru širšega projekta Izboljšanje kakovosti sodstva (IKS) zagotovljeno strukturo delovanja in v letu 2019 postopkovna pravičnost prehaja v redno poslovanje sodišč. Pripravljeni izdelki (brošure) bodo najprej uporabljeni na obeh pilotnih sodiščih, v drugi polovici leta 2019 pa na nivoju vseh prvostopnih sodišč v državi. Udeležence v pravosodju se želi senzibilizirati za vprašanja postopkovne pravičnosti in obenem sodstvo približati ljudem. Vsebine o postopkovni pravičnosti so že vključene v izobraževalne vsebine sodnikov in sodnega osebja, projekt z izdelki je bil in še bo predstavljen na različnih izobraževalnih dogodkih. V letu 2019 se bo v sodelovanju s sodnimi okrožji skrbelo za to, da se spoznanja in izdelki projekta prenesejo med vse zaposlene v sodstvu in da postopkovna pravičnost zaživi na vsakem posameznem sodišču.</p> <p>Ker so pomemben gradnik kakovostnega sojenja kot celote (od vložitve prvega akta do njegove izvršitve) tudi sodne osebe, je Vrhovno sodišče razvilo orodja za usposabljanje novo zaposlenih sodnih oseb, ki praviloma nimajo nobenih znanj o sodnem sistemu, da se jih v roku največ šest mesecev usposobi za samostojno in kompetentno delo ter pomoč sodnikom pri sojenju. Orodja so objavljena na intranetnih straneh slovenskega sodstva, nekatera se izvajajo ob sodelovanju Centra za izobraževanje v pravosodju. Skupaj z moduli usposabljanja za sodne osebe pri Centru za izobraževanje v pravosodju, izpitom iz Sodnega reda, delavnicami za kakovostno uporabo elektronskih vpisnikov in zbirk podatkov ter letnimi šolami po posameznih področjih dela, ki sicer pomenijo nadgradnjo osnovnega znanja, predstavljena orodja omogočajo novo zaposlenim sodnim osebam celovit pristop učenja in jim v zadanem roku pet mesecev omogočajo samostojno in kakovostno delo ne glede na pravno področje ter profil in njihovo predznanje.</p> <p>Služba za nadzor organizacije poslovanja sodišča, ki deluje v okviru ministrstva, bo v letu 2019 nadaljevala z izvajanjem nadzorov sodne uprave v skladu s 65.a členom Zakona o sodiščih. Upošteevajoč načrt rednih nadzorov za leto 2019, ki ga je 14. 12. 2018 sprejela ministrica za pravosodje, se bodo nadzori izvajali na vseh 11 okrožnih sodiščih, vsebina le-teh pa bo organizacija poslovanja in izvedeni ukrepi sodne uprave za zagotavljanje</p>
--	---

			<p>pravočasnosti postopkovnih dejanj v družinskih zadevah, na 4 okrajnih sodiščih (Celje, Koper, Ljubljana in Maribor) pa organizacija poslovanja in izvedeni ukrepi sodne uprave za zagotavljanje pravočasnosti postopkovnih dejanj v izvršilnih zadevah. V letu 2019 se bodo na vseh okrožnih sodiščih izvajali tudi taksni pregledi v družinskih zadevah ter administrativni in taksni pregledi na 7 okrajnih in 1 okrožnem sodišču (na drugih pravnih področjih).</p>
63.	<p>Varuh priporoča, naj slovensko sodstvo s preišljenimi ukrepi še naprej skrbi za primerno obveščanje javnosti in potrebno odzivanje na medijsko izpostavljene očitke glede svojega dela. (str. 290)</p>	<p>Stalna naloga</p>	<p>Slovensko sodstvo se zaveda, da je temelj sodne oblasti sodnik in njegova odločitev, da pa je za dvig zaupanja javnosti in izboljšanje ugleda sodstva potrebno še veliko več - celovit pristop k upravljanju kakovosti. Vzpostavitev ustrezne projektne strukture, vključno s finančnimi in kadrovskimi viri, je omogočila, da se aktivnosti za izboljšanje kakovosti sodstva, med njimi projekt IKS, ki je namenjen izboljšanju kakovosti (dela) sodnikov in sodnega osebja, razvoj koncepta postopkovne pravičnosti, pa tudi usklajevanje in poenotenje sodne prakse, nadaljujejo kot del rednega poslovanja.</p> <p>Izhajajoč iz kvantitativnih raziskav in izkušenj ter z namenom izboljšanja poslovanja in dviga zaupanja je Vrhovno sodišče pripravilo projekt Postopkovna pravičnost s celovito analizo, kako sodstvo obravnava stranke in javnost. Projekt je financiran iz evropskih sredstev v okviru operacije Učinkovito pravosodje (Slovensko sodstvo 2020 – Sodimo skupaj). V okviru projekta so bile pripravljene so rešitve za izboljšanje podobe sodstva v javnosti, nekateri izdelki projekta pa so namenjeni neposredno javnosti. Državljeni imajo na voljo relativno malo brezplačno dostopnih, kredibilnih in razumljivih pravnih informacij, zato so bila v okviru projekta pripravljena gradiva, ki želijo ponuditi razumljive razlage o delovanju sodstva, poteku najpogostejših sodnih postopkov in o vlogah na sodišču. Pri pripravi vsebin so sodelovali sodniki in sodno osebje, te pa so bile nato v sodelovanju z avtorji predelane v uporabniku prijaznejši jezik. Na podlagi sodne statistike o številu zadev, pogovorov z uporabniki, s sodnim osebjem, sodniki in strokovnjaki ter pregleda spletnega iskanja je bilo pripravljenih 16 različnih brošur o najpogostejših sodnih postopkih in različnih položajih udeležencev v sodnih postopkih. Vse imajo podobno strukturo; so zračne, brez odvečnih informacij, s preprostimi ilustracijami in shemami, v preprostem in razumljivem jeziku. Poleg specifičnih brošur o različnih postopkih je bila pripravljena še ena daljša, o sodnem sistemu na splošno. Pripravljeni sta bili animaciji o pričanju na sodišču in o sodnem sistemu. Z animacijo, ki na preprost način prikaže potek pričanja, sodstvo sporoča, na kaj naj vabljen priča pazi, kako jo bodo obravnavali, kaj naj pričakuje, ipd. Z drugo animacijo je</p>

			<p>predstavljeno delo sodišča, sodni sistem, vloge na sodišču in drugi osnovni podatki o delovanju sodstva. Poleg tega je bil pripravljen zemljevid sodnih stavb v Ljubljani z osnovnimi kontaktnimi informacijami, uradnimi urami in napotki glede komunikacije s sodiščem.</p> <p>Najpomembnejši in najuporabnejši izdelek celotnega projekta pa je nova spletna stran https://nasodiscu.si, ki je postala javno dostopna na evropski dan sodstva in slovenski dan suverenosti – 25. oktobra 2018. Spletna stran je vsebinsko veliko bogatejša kot brošure – predstavljeni so tipični sodni postopki s posameznimi fazami, vloge na sodišču, koristne informacije pred obiskom sodišča, izvedba postopka, itd. Bistveno je, da spletna stran predstavlja preverjene in potrjene vsebine, pripravljene s strani pravnih strokovnjakov, ki so lahko v pomoč vsem sodiščem. Namen je vzpostaviti celovit komunikacijski ekosistem, ko bodo vsa sodna pisanja, elektronska sporočila in druga pisna komunikacija ter osebe po telefonu ali ob obisku sodišča usmerjali na spletno stran nasodiscu.si, tako da bo uporabnik povsod po državi dobil enako informacijo.</p> <p>Projekt Postopkovne pravičnosti ima v okviru širšega projekta Izboljšanje kakovosti sodstva (IKS) zagotovljeno strukturo delovanja in v letu 2019 postopkovna pravičnost prehaja v redno poslovanje sodišč.</p>
64.	<p>Varuh priporočja, naj sodišča še naprej namenijo potrebno pozornost zmanjševanju števila nerešenih zadev in skrajšanju časa njihovega reševanja, posebej v pomembnejših zadevah, seveda ob zagotovljenih ustreznih prostorskih in kadrovskih pogojih. (str. 290)</p>	Stalna naloga	<p>Kot izhaja iz dokumenta, ki ga ob Otvoritvi sodnega leta, pripravi Vrhovno sodišče RS, je bilo področje izboljšanje kakovosti slovenskemu sodstvu izrecno priznано tudi s strani mednarodne strokovne skupnosti, ko ocenjuje uspešnost slovenskega sodnega sistema ali ko prepoznava posamezne uspešne tudi mednarodno zanimive projekte. Evropska komisarka za pravosodje Věra Jourová je na predstavitvi Pregleda stanja v pravosodju za leto 2018 (t.i. Justice Scoreboard) v zvezi s pozitivnimi trendi in primeri Slovenijo edino izrecno poimensko omenila kot državo, ki je v zadnjih letih bistveno zmanjšala število nerešenih zadev.</p> <p>Za leto 2018 je značilno nižje število prejetih zadev, ki se odraža tudi v manjšem številu rešenih zadev. Sodišča še vedno zmanjšujejo število nerešenih zadev. Tudi v letu 2018 je sodstvo obvladovalo pripad, skrajšal pa se je tudi povprečno trajanje postopkov. V letu 2018 je opazen tudi trend zmanjševanja števila starejših nerešenih zadev. Število nerešenih pomembnejših zadev, starejših od 10 let, se v zadnjem letu ni bistveno spremenilo, število nerešenih ostalih zadev pa se je zmanjšalo za 33 odstotkov.</p>

			<p>Ministrstvo za pravosodje vsako leto v okviru finančnih in organizacijskih zmožnosti zagotavlja tudi prostorske pogoje za delo pravosodnih organov, kar predstavlja obveznost plačevanja najemnin za sodišča, državna odvetništva in tožilstva, nakupe poslovnih prostorov, investicije in investicijsko vzdrževanje zgradb oz. poslovnih prostorov pravosodnih organov.</p> <p>V letu 2018 je bilo tako za zagotavljanje prostorskih pogojev sodišč porabljenih 9,41 mio EUR, od tega 3,9 mio EUR za stroške najemnin, 3,17 mio EUR za nakup prostorov, 0,95 mio EUR za pridobitev dokumentacije in plačane storitve vezane na pridobitev evropskih kohezijskih sredstev za energetske prenov stavb pravosodnih organov ter plačan vložek javnega partnerja v izvedbo ukrepov za izboljšanje energetske učinkovitosti 3 sodišč in 1,39 mio EUR za investicijsko vzdrževanje zgradb, v katerih poslujejo sodišča. Tudi v letu 2019 se za zagotavljanje prostorskih pogojev sodišč planirana sredstva za izvedbo aktivnosti v skupni vrednosti 8 mio EUR, od tega 3,9 mio EUR za stroške najemnin, 0,58 mio EUR za pridobitev dokumentacije in plačane storitve vezane na pridobitev evropskih kohezijskih sredstev za energetske prenov stavbe ter plačan vložek javnega partnerja v izvedbo ukrepov za izboljšanje energetske učinkovitosti sodne in upravne stavbe Šmarje pri Jelšah ter preostalo za nakup poslovnih prostorov ter investicijsko vzdrževanje stavb</p>
65.	Varuh priporoča, da se za zagotavljanje pravne varnosti Pravilnik o centralnem registru oporok čim prej uskladi z Zakonom o notariatu v tistem delu, v katerem pravilnik pogojuje pravico oporočiteljev do vpisa v CRO s predhodnim plačilom. (str. 305)	Nerealizirano	<p>V sklopu aktivnosti povezanih z odpravo nepravilnosti glede odkritih in nerazglašanih oporok na nekaterih slovenskih okrajnih sodiščih je ministrstvo pozvalo Notarsko zbornico Slovenije (NZS) naj razmisli o potrebi po ustrezni dopolnitvi in spremembi Pravilnika o centralnem registru oporok tako v delu, ki pogojuje vpis podatkov o oporoki v CRO s predhodnim plačilom nadomestila, kot tudi v delu, ki ureja višino nadomestila. Na podlagi ocene in pojasnil NZS, dosedanja pristojbina zagotavlja nemoteno in varno funkcioniranje CRO, zato sprememba pravilnika zaradi same višine pristojbine ni potrebna. Glede vprašanja dokazila plačila nadomestila pred vpisom oporoke v CRO je ministrstvo proučilo ureditev, ki jo poznajo procesni predpisi (105.a člen Zakona o pravdnem postopku, 29.b člen Zakona o izvršbi in zavarovanju ter 125.a člen Zakona o zemljiški knjigi) in po kateri se za izdajo odločbe ali oprave dejanja zahteva plačilo sodne takse, ki je procesna predpostavka za dovoljenost posameznega opravila. Ob ugotovitvi, da Zakon o notariatu takšne predpostavke ne predpisuje, se pa šteje za ustavno dopustno ureditev, ki uresničuje načelo ekonomičnosti postopka in zagotavlja procesno disciplino, se bo po oceni ministrstva moralo to vprašanje primarno rešiti na zakonski ravni.</p>

66.	Priporočamo, da Ministrstvo za pravosodje znova prouči ustreznost normativne ureditve povrnitve pravic in osebnega dostojanstva osebam, ki so bile nepravilno obravnavane v kazenskem postopku. (str. 308)	Realizirano	<p>MP je priporočilo varuha proučilo. Kot je že pojasnilo v odgovoru varuhu z dne 15. 1. 2018, Zakon o kazenskem postopku veže postopek za povrnitev škode, rehabilitacijo in uveljavitev drugih pravic na nepravilno obsodbo ali neutemeljeni odvzem prostosti in ne zagotavlja prej navedenih pravic osebi, ki je bila »zgolj« pravnomočno oproščena. Pravico do povračila škode, ki jo je povzročil državni organ, ureja tudi 26. člen Ustave, kot bolj splošna podlaga v primerjavi s 30. členom Ustave in pravili, ki jih v zvezi z odškodninsko odgovornostjo države določa Obligacijski zakonik. Iz sodne prakse je razvidno, da je takšna pravna podlaga dopustna tudi za morebitno škodo, ki je nastala v kazenskem postopku, oblikovala pa so se tudi že določena stališča v zvezi s protipravnostjo delovanja pravosodnih organov oziroma policije v kazenskem postopku.</p> <p>MP se zaveda, da je ureditev kazenskega postopka povezana z zelo občutljivimi vprašanji posegov v človekove pravice in temeljne svoboščine domnevnega storilca kaznivega dejanja na eni strani in varstva interesov družbe v njenem legitimnem boju zoper kriminaliteto. V kazenskem postopku mora biti domnevnemu storilcu zagotovljeno varstvo pred vsakršnim protipravnim ravnanjem represivnih državnih organov, hkrati pa je treba tem organom zagotavljati učinkovito delovanje. Poudariti je treba, da se lahko kazenski postopek začne in teče zoper posameznika le, če je podan utemeljen sum, da je določena oseba storila določeno kaznivo dejanje. Gre torej za razmeroma visok dokazni standard. Povsem možno je torej, da je kazenski postopek v konkretnem primeru voden zakonito in korektno, ob njegovem zaključku pa izpolnjene predpostavke za izdajo oprostilne sodbe.</p> <p>Glede na navedeno MP vztraja pri oceni, da v primerih, ko niso izpolnjene zakonske predpostavke za povrnitev škode oziroma rehabilitacijo, kot jih na podlagi XXXII. poglavja predpisuje ZKP, zadošča možnost uveljavljanja odškodnine na podlagi splošnih določb o povrnitvi škode (tako na ustavni kot na zakonski ravni).</p> <p>Z rešitvijo, na podlagi katere bi pravnomočno oproščenim osebam pripadla odškodnina že na podlagi določb ZKP o povrnitvi škode, bi med drugim namreč znatno otežili oziroma onemogočili opravljanje ene temeljnih funkcij vsake države, torej zagotavljanje varnosti in reda oziroma pregona kaznivih dejanj.</p>
67.	Varuh priporoča, naj tako redna sodišča, kadar odločajo o dodelitvi brezplačne pravne pomoči za osebni stečaj, kot stečajna sodišča in	Stalna naloga	Strinjamo se za Varuhom, da bi si državni organi in organi sodnih postopkov morali skupaj prizadevati za čim večjo ozaveščenost javnosti o vrstah sodnih postopkov, ciljih, karakteristikah in pravnih posledicah posameznega tipa postopka za posameznika ter o vlogi, v kateri je posameznik v sodnem postopku udeležen in njegovih osrednjih pravicah.

	stečajni upravitelji v postopku osebnega stečaja bolj obveščajo o posledicah, ki jih ima začetek postopka osebnega stečaja za posameznika in kaj lahko pričakuje od postopka ter kako lahko pridobi informacije o poteku postopka. (str. 323)		V okviru sodstva je bil v letu 2018 vzpostavljen portal »nasodiscu.si«, ki predstavlja kvalitetno in pregledno osrednjo informacijsko točko, na kateri lahko udeleženci sodnih postopkov in ostala zainteresirana javnost pridobi relevantne informacije in podatke o posameznih tipih sodnih postopkov. Informacije spletnega portala so na pregleden in celovit način podane tudi na zloženkah, ki so bile sočasno pripravljene, in so v elektronski obliki objavljene na portalu. Prav informacije o postopku osebnega stečaja resnično omogočajo, da se posamezniki, ki do tedaj postopka niso poznali, in morebitni potencialni udeleženci postopka na enem mestu in kvalitetno poučijo o njem in tako celovito seznanijo o vseh pomembnih vidikih tega postopka.
68.	Varuh priporoča, naj prekrškovni organi in sodišča dosledno spoštujejo vsa jamstva poštenega postopka, nepristranskega odločanja in sojenja tudi v prekrškovnih postopkih. (str. 326)	Stalna naloga	<p>Ministrstvo za pravosodje je že v preteklih letih izvajalo redna izobraževanja z namenom izboljšati stanje varstva človekovih pravic v prekrškovnih postopkih. Z izvajanjem te svoje naloge je nadaljevalo tudi v letu 2018. Tako je Center za izobraževanje v pravosodju v mesecu novembru 2018 izvedel Prekrškovnoppravno šolo za sodnike, pri čemer so bile v programu šole obravnavane naslednje teme, ki po naši oceni pomembno prispevajo k zagotavljanju spoštovanja temeljnih jamstev poštenega postopka v prekrškovnih zadevah:</p> <ul style="list-style-type: none"> * načelo materialne resnice; * probacija v zadevah prekrškov; * ugotavljanje kriterijev za opravljanje družbeno koristnega dela v sodni praksi; * razmerje med kaznivimi dejanji in prekrški; * problemi v zvezi z izvršitvijo odvzema, spremembami in prenehanjem veljavnosti vozniškega dovoljenja; * pravna dopustnost dokazov iz neprekrškovnih postopkov; * prekrški na področju varstva osebnih podatkov po Splošni uredbi Evropske Unije o varstvu osebnih podatkov (GDPR); * vloga izvedenca s področja medicine dela in športa v prekrškovnih zadevah; * izzivi pri delu z romsko skupnostjo ter njene posebnosti. <p>Prekrškovnoppravna šola je namenjena sodnikom in strokovnim sodelavcem na prekrškovnem področju, pri čemer v sklopu šole potekajo tudi delavnice, kjer udeleženci šole obravnavajo vprašanja in dileme s katerimi se srečujejo v praksi pri svojem delu. V sklopu delavnic poteka tako izmenjava stališč glede odprtih vprašanj kot tudi izmenjava dobrih praks, udeleženci pa po zaključku šole prejmejo gradivo z odgovori na posredovana vprašanja.</p>
70.	Varuh tožilstvu priporoča, naj še naprej skrbi za hitro in učinkovito	Stalna naloga	V zvezi z navedenim priporočilom ministrstvo pozdravlja stalno priporočilo varuha namenjenega preprečevanju omejevanja uveljavljanja pravic in pravno zavarovanih

	<p>izvajanje kazenskega pregona storilcev kaznivih dejanj in v primeru morebitnega zavrženja ovadb poskrbi za dosledno seznanjanje oškodovancev z odločitvami, ki bodo utemeljene z jasnimi in obrazloženimi razlogi, in pravnim poukom (str. 331)</p>		<p>interesov vlagateljev oziroma oškodovancev. V zvezi z navedenim priporočilom Vrhovno državno tožilstvo izpostavlja, da državni tožilci v pretežni meri skrbijo za dosledno seznanjanje oškodovancev z odločitvami, ki so utemeljene z jasnimi in obrazloženimi razlogi in pravnim poukom.</p> <p>Državni tožilci obravnavajo ovadbe v skladu s Splošnim navodilom generalnega državnega tožilca RS št. TU 66/12-3-4 z dne 26. 10. 2012 o obravnavanju anonimnih, psevdonimnih in šikanoznih ovadb in ovadb zoper neznane storilce vselej, kadar je podana vsaj minimalna možnost, da lahko pride do kazenskega ali predkazenskega postopka. Neutemeljene navedbe oseb, ki nasprotujejo odločitvam pravosodnih organov in vložijo ovadbo vselej, kadar niso zadovoljne z odločitvami, čeprav so lahko te tudi pravnomočne ter ovadb, ki nimajo prav nobenega podatka, da so podani razlogi za sum, da je bilo storjeno kaznivo dejanje pa ni mogoče šteti za ovadbe. Državno tožilstvo skupaj s policijo polagajo kvaliteti kazenskih ovadb posebno pozornost, zato se ta vprašanja obravnavajo na periodičnih sestankih. Z namenom, da se prizadevanja varuha za dosledno seznanjanje oškodovancev z odločitvami, ki so utemeljene z jasnimi in obrazloženimi razlogi in pravnim poukom dosledno izvajajo, bo Vrhovno državno tožilstvo vsa državna tožilstva pozvalo naj tem prizadevanjem posvetijo pozornost in jih upoštevajo pri delu.</p>
71.	<p>Priporočamo, da OZS razmisli o možnosti, da sama pripravi osnutek potrebnih sprememb in dopolnitev zakonskega okvira (vključno s potrebnimi spremembami in dopolnitvami davčne zakonodaje) za večjo dostopnost odvetniške pro bono pomoči, in jih pošlje v obravnavo MP in MF, ta pa naj jih obravnavata z naklonjenostjo. (str. 335)</p>	Delno realizirano	<p>OZS že pripravlja predlog spremembe ZOdv, saj so nam na skupnih sestankih (MP in OZS) pobudo za spremembe zakona tudi napovedali, zaenkrat pa gre pri klasični pro bono pravni pomoči za pravno pomoč v najširšem pomenu besede, ki jo lahko nudijo odvetniki, nevladne organizacije ali pravne klinike na fakultetah. Najpogosteje gre za pravno pomoč, ki ne temelji na kriterijih za ugotavljanje materialnega položaja prosilca, prav tako pa nima neposredne povezave s sodiščem in sodnimi postopki, zato tudi ne sodi v ozek okvir pravne pomoči po Zakonu o brezplačni pravni pomoči ZBPP), je pa zelo pomembna z vidika splošnega varovanja pravic socialno ogroženih in drugih ranljivih družbenih skupin. Nudenje pro bono pravne pomoči odvetnikov torej po Kodeksu odvetniške etike na državnem nivoju ni sistemsko urejeno, na normativni ravni tudi ni določenih enotnih kriterijev za tovrstno pravno pomoč, niti ni določen organ, ki bi te kriterije presojal (za razliko od brezplačne pravne pomoči), zato odvetniških storitev v tem kontekstu ni mogoče enačiti s pravno pomočjo po ZBPP. Pri pro bono pravni pomoči gre namreč zlasti za instrument socialnega vzpodbujanja odvetnikov s strani zbornic, ločeno od morebitne socialne funkcije države.</p>

2.3.12 Ministrstvo za zdravje (MZ)

Skupno število priporočil, ki se nanašajo na MZ: 9 (nosilni resor) in 2 (dodatni odziv)

Ocena realizacije priporočil:

1. realizirano: 1
2. delno realizirano: 2
3. stalna naloga: 1
4. zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja (tudi delne): 1
5. nerealizirano (tudi delno): 4

Št.	priporočilo	ocena realizacije	pojasnila
2.1	ENAKOST PRED ZAKONOM IN PREPOVED DISKRIMINACIJE		
9.	Varuh priporoča Ministrstvu za zdravje, da odloči, ali za trajno prepoved darovanja krvi moškimi, ki so imeli spolne odnose z moškimi, obstajajo ustrezne pravne podlage. (str. 79)	Nerealizirano	Strokovni svet za preskrbo s krvjo, ki je strokovni posvetovalni organ ministra, pristojnega za zdravje, se bo seznanil z vprašanjem v zvezi s primernostjo trajne odklonitve istospolnega krvodajalca, proučil ureditve tega področja v drugih državah članicah EU ter pripravil stališče glede ureditve področja.
2.8	OMEJITVE OSEBNE SVOBODE		
26.	Varuh priporoča, naj MZ v sodelovanju z MP sprejme vse potrebne ukrepe za odpravo težav, s katerimi se Enota za forenzično psihiatrijo spoprijema pri izvajanju svoje dejavnosti. (str. 190)	Nerealizirano	Ministrstvo bo preučilo možnosti za večjo kadrovsko zasedenost v Enoti za forenzično psihiatrijo. Pri tem pa bo potrebno poleg strokovnega in finančnega vidika upoštevati tudi razmere, ko v Sloveniji določenih strokovnjakov ni dovolj na voljo.
27.	Varuh znova priporoča, naj se sprejmejo vsi potrebni ukrepi, da se seznam zdravstvenih zavodov, ki izpolnjujejo pogoje za izvajanje zadevnih varnostnih ukrepov obveznega zdravljenja, čim prej	Delno realizirano	Ministrstvo je ponovilo poziv zdravstvenim zavodom, ki želijo izraziti svoj interes za izvajanje varnostnega ukrepa obveznega psihiatričnega zdravljenja na prostosti. Odzvala se je in dopolnila svojo vlogo le Psihiatrična bolnišnica Vojnik. Ministrstvo bo zato ponovno pozvalo izvajalce psihiatričnega zdravljenja, da izrazijo svoj interes za izvajanje tega ukrepa.

	izdela in objavi. (str. 190)		
28.	Varuh znova poziva k sprejetju ukrepov, ki bodo zagotovili ustrežnejše neprostoovoljno nastanjanje in obravnavo oseb z duševnimi motnjami v socialnovarstvenih zavodih po Zakonu o duševnem zdravju ob zagotovljenih prostorskih zmogljivostih in osebju, ki bo tem osebam lahko zagotavljalo ustrezne socialnovarstvene storitve. (str. 195)		DODATNO K ODZIVU MDDSZ: Ministrstvo sodeluje v medresorski delovni skupini: Delovna skupina za vzpostavitev specializirane enote za obravnavo oseb z najtežjimi oblikami motenj v duševnem zdravju, ki jo vodi Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.
2.9	POKOJNINSKO IN INVALIDSKO ZAVAROVANJE		
37.	Varuh priporoča Državnemu zboru RS, naj ob obravnavi vsakega predloga zakona od predlagatelja zahteva tudi vpogled v osnutek predvidenih izvršilnih predpisov, in Ministrstvo za zdravje naj v soglasju z Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti brez odlašanja določi vrste in stopnje telesnih okvar, ki so podlaga za uveljavitev pravic iz invalidskega zavarovanja. (str. 217)	Delno realizirano	Delovna skupina za pripravo predloga Pravilnika o vrstah in stopnjah telesnih okvar je pravilnik pripravila 30. 10. 2018. Predlog pravilnika je delovna skupina na sestanku 22. 11. 2018 proučila in bila enotnega mnenja, da se pripravljeno gradivo pošlje v pregled Razširjenim strokovnim kolegijem, ki so najvišji strokovni organ na posameznem področju zdravstveni strok. Predlog pravilnika so proučili: RSK internističnih strok, RSK kirurških strok, RSK za nevrologijo, RSK za ginekologijo in porodništvo, RSK za ortopedijo, RSK za otorinolaringologijo, RSK za psihiatrijo, RSK za oftalmologijo, RSK za onkologijo, RSK za maksilofacialno in oralno kirurgijo, RSK za urologijo, RSK za transplantacijo in RSK za fizikalno in rehabilitacijsko medicino. Njihova mnenja in predloge bo delovna skupina ponovno obravnavala. Predlog pravilnika bo MZ po tem posredovalo v javno obravnavo, kasneje pa v sprejem. Podrobnejša pojasnila MZ so pod točko »2.4 .1.8 K podpoglavju 2. 9 Pokojninsko in invalidsko zavarovanje« tega poročila.
2.10	ZDRAVSTVENO VARSTVO		
38.	Vlada naj pripravi dopolnitve zakona o pacientovih pravicah, ki bodo upoštevale, da je večina teh pravic urejena tudi s predpisi s področja zdravstvenega zavarovanja. (str.	Zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	Na podlagi prvega odstavka 49. člena Zakona o pacientovih pravicah (v nadaljnjem besedilu: ZPacP) zastopniki pacientovih pravic pacientom svetujejo pacientom, jim pomagaj ali jih zastopajo pri uresničevanju pravic po tem zakonu (seznam pacientovih pravic je definiran v 5. členu ZPacP). Dajejo tudi osnovne informacije, strokovno pomoč in konkretne usmeritve pri uveljavljanju pravic s področja zdravstvenega varstva, zdravstvenega zavarovanja in

	221)		<p>izvajanja zdravstvene dejavnosti, nimajo pa pristojnosti v primeru, ko ne gre za kršitve pravic po ZPacP. V teh primerih lahko pacienta zgolj napotijo na pristojno pravno ali fizično osebo ali pristojen državni organ.</p> <p>Funkcija zastopnika pacientovih pravic je nepoklicna. Za celotno področje Slovenije je imenovanih 13 zastopnikov, ki delo opravljajo v okviru uradnih ur v obsegu najmanj 12 ur tedensko. Delo zastopnika pacientovih pravic je sicer za pacienta brezplačno, sredstva za delovanje pa zagotavlja ministrstvo, pri čemer je informiranje o pravicah iz zdravstvenega zavarovanja v pristojnosti Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, tj. nosilca obveznega zdravstvenega zavarovanja.</p> <p>Pristojnosti v veljavni zakonodaji so torej jasno določene in razdeljene, zato v tem trenutku MZ ne načrtuje sprememb Zakona o pacientovih pravicah v smeri širitev obsega nalog zastopnikov. Že danes pa lahko, kot smo omenili zgoraj zastopniki dajejo osnovne informacije tudi iz področja zdravstvenega zavarovanja.</p>
39.	Ministrstvo za zdravje naj pripravi celovito analizo vzrokov čakalnih dob in organizacije zdravstva kot sistema ter predloge odprave administrativnih ovir in poenostavitve postopkov, ki bodo spoštovali tudi pacientov čas. (str. 222)	Stalna naloga	<p>MZ je poleg ukrepov dodatnega financiranja storitev za namen skrajševanja čakalnih dob, že v letu 2016 pripravilo delno analizo vzrokov za čakalne dobe. Gre za vzroke, ki nastajajo v procesu napotovanja znotraj samega zdravstvenega sistema med različnimi ravni zdravstvene dejavnosti (obravnavo pacienta pri osebni zdravniku, obravnavo pacienta pri specialistu in bolnišnična obravnava pacienta).</p> <p>Podrobnejša pojasnila MZ so pod točko »2.4.1.9 K podpoglavju 2.10 Zdravstveno varstvo« (podnaslov: 2.10.2 Uresničevanje Varuhovih priporočil)</p>
40.	Vlada RS naj v svojem odzivnem poročilu prouči tudi, kako so bila uresničena podobna ali enaka priporočila iz preteklih let, ki so že bila ocenjena kot delno uresničena. (str. 222)	Realizirano	<p>V zvezi s priporočili, ki so bila v letu 2017 ocenjena kot delno realizirana lahko pojasnimo: Priporočilo št. 16 - <i>Varuh Ministrstvu za zdravje znova priporoča, naj si kar najbolj prizadeva, da bi bil seznam zdravstvenih zavodov, ki izpolnjujejo pogoje za izvajanje varnostnih ukrepov, čim prej izdelan in ustrezno objavljen</i></p> <p>Pojasnilo MZ: MZ je podrobnejše pojasnilo podalo pri Priporočilu št. 27 k letošnjemu poročilu Varuha. MZ je pri oblikovanju nabora zdravstvenih zavodov tukaj vezano na vloge samih zdravstvenih zavodov.</p> <p>Priporočilo št. 18 in 66 – št. 18 <i>Varuh priporoča, naj Ministrstvo za zdravje čim prej pripravi potrebne spremembe in dopolnitve Zakona o duševnem zdravju, ki bodo zagotovile visoko raven spoštovanja temeljnih pravic oseb med zdravljenjem na oddelku pod posebnim</i></p>

			<p><i>nadzorom psihiatrične bolnišnice ali obravnavo na varovanem oddelku socialnovarstvenega zavoda.</i></p> <p><i>Št. 66 Ministrstvo za zdravje naj čim prej pripravi strokovne podlage za pripravo sprememb in dopolnitev Zakona o duševnem zdravju.</i></p> <p>Pojasnilo MZ: MZ pripravlja predlog sprememb in dopolnitev Zakona o duševnem zdravju. Zaradi predčasnega prenehanja mandata prejšnje Vlade Republike Slovenije do nadaljevanja postopka sprejema predloga zakona ni prišlo.</p> <p><i>Priporočilo št. 56 - Ministrstvo za zdravje naj v sodelovanju z Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti brez odlašanja določi vrste in stopnje telesnih okvar, ki so podlaga za uveljavitev pravic iz invalidskega zavarovanja.</i></p> <p>Pojasnilo MZ: MZ je podrobnejše pojasnilo podalo pri Priporočilu št. 37 k letošnjemu poročilu Varuha.</p> <p><i>Priporočilo št. 63 - Ministrstvo za zdravje naj prouči veljavne protokole ginekoloških pregledov žrtev spolnega nasilja in ugotovi, ali jim zagotavljajo možnost izbire ginekologa, ki bo žrtvam vzbujala zaupanje in jim ne bo povzročala dodatne stiske ali neprijetnosti.</i></p> <p>Pojasnilo MZ: MZ je v svojem odgovoru na priporočilo Varuha že leta 2017 pojasnilo, da ne more zagotoviti sredstev, da bi se uvedlo paralelno 24-urno službo zdravnikov specialistov s področja ginekologije in porodništva, ki bi dežurali samo za ta namen, da bi uresničili način, kot ga predlaga Varuh, ki bi bil prijaznejši do žrtev. Težava pa ni samo v sredstvih, temveč tudi v kadru, ki bi ga verjetno ne bilo dovolj za pokrivanje tovrstne službe. Nadalje MZ tudi pojasnjuje, da take službe ne moremo financirati iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja, ker ne gre za pravice, ki bi izhajale iz obveznega zdravstvenega zavarovanja.</p> <p><i>Priporočilo št. 64 - Ministrstvo za zdravje naj v sodelovanju z Zdravstvenim svetom in Nacionalnim inštitutom za javno zdravje pregleda in prouči vse programe izobraževanja in usposabljanja zdravstvenih delavcev, ali vsebujejo zadosten obseg zahtevanih znanj o preprečevanju in obravnavi bolnišničnih okužb.</i></p> <p>Pojasnilo MZ: MZ je pripravilo predlog Nacionalne strategije "eno zdravje" za obvladovanje odpornosti mikrobov (2019-2024).</p>
41.	Varuh priporočja, naj se po opravljeni analizi Zakon o nalezljivih	Nerealizirano	MZ se zaveda pomembnosti cepljenja, ki je dokazano najučinkovitejši ukrep za obvladovanje nalezljivih bolezni. V okviru svojih aktivnosti MZ sodeluje s stroko na področju izobraževanja,

	boleznih ustrezno dopolni, da bo še naprej zagotavljal ustrezno varstvo vseh pred nalezljivimi boleznimi ter upošteval znanstvena in strokovna spoznanja glede tveganj in stranskih učinkov cepljenja. (str. 226)		ozaveščanja javnosti in pri pripravi novega predloga Zakona o nalezljivih boleznih, ki je uvrščen v Normativni program dela Vlade za leto 2019.
42.	Odločanje v zakonskih rokih zagotavlja uresničevanje ustavne določbe, da je Republika Slovenija pravna država Vladi RS predlagamo, naj v postopku priprave sprememb zakonodaje preuči tudi možnost, da bi pritožba zoper odločbo imenovanega zdravnika zadržala njeno izvršitev. (str. 230)	Nerealizirano	V sklopu priprave novega Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju bo MZ jasneje določilo tako pravice, ki posamezniku pripadajo iz naslova obveznega zdravstvenega zavarovanja, kot tudi jasneje zapisalo postopke odločanja o pravicah iz obveznega zdravstvenega zavarovanja. V okviru končne priprave predloga zakona, bo MZ preučilo tudi predlog Varuha.
2.11	SOCIALNA VARNOST		
45.	Varuh priporoča Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (MDDSZ) ter Ministrstvu za zdravje (MZ), da sprejmeta ustrezne rešitve za boljše preprečevanje in obvladovanje bolnišničnih okužb v domovih za starejše. (str. 243)		DODATNO K ODZIVU MDDSZ: Razvoj in izvajanje smernic za dolgotrajno oskrbo v Sloveniji bo primer dobre prakse pri usklajevanju pristopov za določitev nacionalnih standardov. Pobuda je bila obravnavana na seji nacionalne komisije NAKOBO, k organizaciji operativnega sestanka se bo pristopilo, ko se preučijo prispele pripombe na pripravljen predlog Nacionalne strategije "eno zdravje" za obvladovanje odpornosti mikrobov (2019-2024), in se na podlagi navedenega pripravi predlog akcijskega načrta, s čimer se bo zagotovila učinkovitejša razprava v okviru medresorskega sestanka. Sklicatelj sestanka bo MZ. Podrobnejša pojasnila je ministrstvo navedlo v spremnem dopisu te priloge. MZ so pod točko »2.4.1.10 K podpoglavju 2.11 Socialna varnost« (podnaslov: 2.11.4 Institucionalno varstvo)

2.3.13 Ministrstvo za kulturo (MK)

Skupno število priporočil, ki se nanašajo na MK: 2

Ocena realizacije priporočil:

1. realizirano: /
2. delno realizirano: /
3. stalna naloga: /
4. zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja (tudi delne): /
5. nerealizirano (tudi delno): 2

Št.	priporočilo	ocena realizacije	pojasnila
2.4	SVOBODA IZRAŽANJA		
14.	Varuh predlaga Ministrstvu za kulturo, da v okviru svojih pristojnosti naredi vse, da bi se glede uresničevanja norme o prepovedi širjenja sovraštva v medijih (8. člen ZMed), določilo tudi: 1. način varovanja javnega interesa (inšpekcijski, prekrškovni nadzor), 2. ukrepe za odpravo nepravilnosti (npr. takojšna odstranitev nezakonite vsebine) ter 3. sankcije za medije, ki dopuščajo objavo sovražnega govora. (str. 107)	nerealizirano	Ministrstvo za kulturo je konec leta 2018 pripravilo delovni osnutek Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o medijih, ki je med drugim vseboval ustrezen dopolnitev določbe o prepovedi spodbujanja k neenakopravnosti in nestrpnosti v medijih (8. člen ZMed) v skladu z zadevnim priporočilom Varuha. Z aktivnostmi, povezanimi s pripravo in sprejetjem zadevne novele, se bo nadaljevalo v letu 2019.
2.21	PRAVICE OTROK		
86.	Varuh Ministrstvu za kulturo in Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport priporoča, naj skupaj oblikujeta smernice za uvrščanje literarnih del v otroško in	Zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	Na pobudo Varuha, da MIZŠ skupaj z MK pripravi »smernice za uvrščanje literarnih del v otroško in mladinsko literaturo, ki bi zagotovile otrokom branje, ki bi omogočilo primeren razvoj in oblikovanje odnosa do sebe in drugih, brez spodbujanja h kateri koli obliki psihičnega ali fizičnega nasilja«, se je MIZŠ odzvalo s predlogom, da se v strokovne skupine (komisije ali odbore), ki so odgovorne za izbor kakovostnih kulturnih vsebin primernih za

<p>mladinsko literaturo, ki bodo zagotovile, da bo branje otrokom omogočilo primeren razvoj in oblikovanje odnosa do sebe in drugih, brez spodbujanja h kateri koli obliki psihičnega ali fizičnega nasilja. (str. 395)</p>		<p>otroke in mlade oz. se priporočajo vzgojno-izobraževalnim institucijam, poleg strokovnjakov s področja kulture vključi tudi strokovnjake s področja razvojne psihologije ter pedagoge praktike (vzgojitelje, učitelje glede na starost oz. stopnjo vzgojno-izobraževalnega sistema) vsaj pri problemskih vsebinah. Tako dopolnitev strokovne skupine predlagamo ne le za področje književnosti, temveč tudi na drugih področjih kulture. Tak predlog podpira tudi MK, s katerim tudi sicer MIZŠ na področju kulturno-umetnostne vzgoje, ki pokriva vsa področja umetnosti in predstavlja presek med področjem vzgoje in izobraževanje ter kulturo, zelo dobro sodeluje.</p> <p>Kot primer dobre prakse navajamo ureditev na področju uprizoritvenih umetnosti, kjer se je pred kratkim vzpostavila nacionalna spletna platforma Zlata paličica (http://www.zlatapalicica.si/; nosilec Slovenski gledališki inštitut), kjer je v rubriki Predstave podan pregled priporočenih gledaliških predstav za otroke in mladino, ki jih ustvarjajo profesionalne ustanove in ustvarjalci na področju dramskega, lutkovnega, glasbenega in plesnega gledališča po vsej Sloveniji. Predstave na platformi izbere in oceni strokovna komisija, ki je sestavljena iz teatrologa, razvojnega psihologa in pedagoga iz vzgojno-izobraževalnega zavoda. Na ta način pregledane predstave so strokovnim delavcem v vzgoji in izobraževanju pa tudi staršem v pomoč pri izboru starostno primernih kakovostnih predstav za otroke in mladino.</p> <p>Ker pa gre pri knjižničarstvu za področje dela javne službe, ki zagotovo lahko vpliva na razvoj mladega človeka in njegovo obliko odnosa do sebe in drugih, se zavedamo, da so za izvajanje tega dela poslanstva potrebni kompetentni sodelavci. V preteklosti so se mladinski knjižničarji usposabljali na Pedagoški akademiji in so poleg poznavanja strokovnih predmetov (npr. delo z mladim bralcem) in književnosti, usvojili tudi potrebna znanja splošne, razvojne in otroške psihologije, pa tudi metodike in didaktike in druga, za razumevanje mladega bralca potrebna znanja. Kasneje so delo mladinskih knjižničarjev prevzeli bibliotekarji, diplomanti zelo različnih študijskih smeri, ki so, da bi zagotovili večjo objektivnost svojega delovanja, vseskozi sodelovali s strokovnjaki drugih področij, pomembnih za razvoj mlade osebnosti oziroma mladega bralca. V Zakonu o knjižničarstvu (Uradni list RS, št. 87/01, 96/02 – ZUJIK in 92/15) je opredeljena stopnja in smer izobrazbe za strokovne knjižničarske delavce, ni pa mogoče v zakonu podrobneje opredeliti zahtev za opravljanje posameznih vsebinskih področij. Strokovni knjižničarski delavci, ki skrbijo za mlade bralce ter izbor gradiva zanje in njegovo priporočanje, pri svojem delu v skladu s strokovno etiko in svojim poslanstvom upoštevajo uveljavljene smernice in strokovna priporočila ter se za delo z mladimi bralci stalno strokovno usposabljajo.</p>
--	--	--

		<p>Ob navedenem dodajamo, da gre pri tem vprašanju za izrazito strokovno vprašanje, do katerega se morajo opredeliti tako strokovnjaki s področja književnosti, še posebej strokovnjaki za otrokom oziroma mladini namenjene književnosti, ter hkrati bržkone tudi strokovnjaki s področja vzgoje in izobraževanja itd. Če bi se v te vrste odločanja vmešavalo ministrstvo ali celo minister osebno, bi takšno poseganje lahko kaj kmalu začelo delovati kot oblika cenzure in bi bilo zato gotovo deležno upravičenih očitkov o političnih ali celo ideoloških merilih odločanja. S tega vidika sodimo, da bi bil sleherni poseg ministra oziroma ministrstva v tem zelo občutljivem vprašanju v osnovi nedopusten, zato odločitev o tem, ali je knjiga primerna za mlade bralce ali ne, prepuščamo stroki in pozivamo strokovnjake, da sporno vprašanje razčistijo na način čim bolj strpnega dialoga. Tudi sicer je stroka smernice za uvrščanje literarnih del v otroško in mladinsko literaturo že oblikovala in jih v skladu s potrebami družbenih sprememb ter tehnološkega razvoja tudi dopolnjuje in spreminja.</p>
--	--	---

2.3.14 Ministrstvo za obrambo (MORS)

Skupno število priporočil, ki se nanašajo na MORS: 1

Ocena realizacije priporočil:

1. realizirano: /
2. delno realizirano: /
3. stalna naloga: 1
4. zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja (tudi delne): /
5. nerealizirano (tudi delno): /

Št.	priporočilo	ocena realizacije	pojasnila
2.12	DELOVNOPRAVNE ZADEVE		
50.	Vlada RS naj za zagotavljanje nacionalne obrambne varnosti in stabilnega delovnega okolja preskrbi zadostne finančne, kadrovske in druge vire za delo v Slovenski vojski. (str. 254)	Stalna naloga	<p>Koalicijska pogodba, ki so jo sklenile stranke aktualne vlade, že v svojih temeljnih izhodiščih navaja zavedanje koalicije, »da je varnost naša skupna dobrina, in želja nas vseh je zagotoviti, da bodo ljudje v naši državi varni« ter da je »varnost eden izmed temeljnih pogojev za delovanje in razvoj družbe«. Krepitev zmogljivosti Slovenske vojske in njena modernizacija sta del prizadevanj za povečanje varnosti države, pri čemer je treba upoštevati, da Republika Slovenija svojo varnost zagotavlja tako z lastnimi silami kot tudi v okviru kolektivne obrambe.</p> <p>Vlada Republike Slovenije, glede na spremenjeno varnostno okolje, pripravlja spremembe temeljnih razvojno usmerjevalnih dokumentov na področju nacionalne varnosti: Javna obravnava nove Resolucije o strategiji nacionalne varnosti je bila že izvedena. Razen tega pa Ministrstvo za obrambo pripravlja Belo knjigo o obrambi, ki bo celovito, objektivno in verodostojno predstavila vizijo razvoja ter podala konkretne ključne razvojne cilje obrambnega sistema v naslednjem dolgoročnem obdobju. Bela knjiga o obrambi bo prav tako zapolnila razvojne in konceptualne vrzeli, ki so posledica poslabšanja razmer v varnostnem okolju, novih tehnoloških trendov in demografskih gibanj v Republiki Sloveniji ter širše. Poleg ključnih dosežkov in prispevka obrambnega sistema Republike Slovenije k nacionalni, regionalni ter globalni varnosti, obrambi in stabilnosti, bo Bela knjiga o obrambi opredelila tudi potrebne obrambne vire, vključno z viri na kadrovske področju, ter vizijo prihodnjega razvoja obrambnega sistema Republike Slovenije in njenih obrambnih zmogljivosti.</p> <p>Poleg tega vlada sprejema tudi konkretne ukrepe za izboljšanje stanja v obrambnem sistemu.</p>

		<p>Varnost v najširšem pomenu besede je ena od prioriternih področij tudi rebalans proračuna za leto 2019. S tem se Republika Slovenije odziva na spremenjene varnostne razmere, ki zahtevajo ustrežnejše obrambne zmogljivosti države za soočanje s prihodnjimi viri ogrožanja in tveganji nacionalne in mednarodne varnosti. S predlogom rebalansa proračuna Republike Slovenije za leto 2019 se bo finančni načrt ministrstva zvišal za 40 mio evrov. Večji del dodatnih sredstev v višini 33.341.550 evrov je namenjenih Slovenski vojski za plače in njeno modernizacijo.</p> <p>Glede kadrovske problematike v Slovenski vojski pa je oblikovana posebna delovna skupina, ki pripravlja predlog kratkoročnih in dolgoročnih ukrepov za reševanje navedene problematike.</p> <p>Menimo, da se z zgoraj navedenimi aktivnostmi sledi tudi priporočilu Varuha človekovih pravic.</p>
--	--	---

2.3.15 Ministrstvo za zunanje zadeve (MZZ)

Skupno število priporočil, ki se nanašajo na MZZ: 1

Ocena realizacije priporočil:

1. realizirano: /
2. delno realizirano: /
3. stalna naloga: 1
4. zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja (tudi delne): /
5. nerealizirano (tudi delno):/

Št.	priporočilo	ocena realizacije	pojasnila
2.2	VARSTVO DOSTOJANSTVA, OSEBNOSTNIH PRAVIC TER VARNOSTI IN ZASEBNOSTI		
11.	Varuh priporoča Vladi Republike Slovenije, da (ponovno preuči to vprašanje in nato) odloči, ali gre uradno zahtevati, da Zvezna republika Nemčija povrne vojno škodo, povzročeno med drugo svetovno vojno, ali ne. (str. 97)	stalna naloga	<p>Navkljub odličnim političnim in gospodarskim odnosom Slovenije z Nemčijo se tega vprašanja v dvostranskih odnosih v zadnjem desetletju ne odpira. Stališče Slovenije sicer ostaja, da nekdanja Jugoslavija z Nemčijo ni nikoli dokončno rešila vprašanja vojnih odškodnin in to vprašanje za Slovenijo ostaja odprto. Ocenjujemo, da je to tudi problematika širše mednarodnopolitične narave. Pri tem je pomembno tudi vprašanje primernosti trenutka. V obdobju, ko v Evropi iščemo soglasja o pomembnih zadevah glede prihodnosti EU, večletnega finančnega okvira, izstopa Združenega Kraljestva iz EU ter reševanja problema migracij bi odpiranje tovrstnih vprašanj lahko močno vplivalo na odnose med državami in ošibilo evropsko povezovanje.</p> <p>Ozadje:</p> <p>Nekdanja skupna država Jugoslavija za svoje državljane ni uredila vprašanja vojnih odškodnin in reparacij s pravnima naslednicama tretjega rajha (ZRN in NDR). Stališče Nemčije je, da naj bi bile v skladu z dogovorom med Josipom Brozom Titom in tedanjim nemškim kanclerjem Willyem Brandtom leta 1974 vse obveznosti Nemčije do nekdanje Jugoslavije iz naslova odškodnin za škodo, povzročeno med drugo svetovno vojno, izpolnjene v okviru Sporazuma med Vlado SFRJ in Vlado ZRN o odobritvi kapitalske pomoči. Sporazum je predvidel zelo ugodno posojilo Jugoslaviji v višini ene milijarde nemških mark, ki pa se je po osamosvojitvi sicer prestrukturiral in obrestno mero izenačil z vsemi drugimi tujimi posojili. Po osamosvojitvi so si slovenske vlade zato prizadevale za ureditev tega vprašanja</p>

			<p>in tako za vzpostavitev dialoga o tej problematiki z ZR Nemčijo. Specifičen položaj slovenskih žrtev nacizma je bil nemškimi sogovornikom večkrat predstavljen, nemški strani je bil predan tudi poziv za njihovo pripravljenost za pomoč pri reševanju odškodninske problematike, vendar je nemška stran pogovore o tej temi vztrajno zavračala, češ, da ne bo sprejela nobenih zahtev, ki so doslej že bile obravnavane in rešene.</p>
--	--	--	---

2.3.16 Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP)

Skupno število priporočil, ki se nanašajo na MKGP: 1 (dodatna pojasnila)

Ocena realizacije priporočil:

1. realizirano: /
2. delno realizirano: /
3. stalna naloga: /
4. zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja (tudi delne): /
5. nerealizirano (tudi delno):/

Št.	priporočilo	ocena realizacije	pojasnila
2.14	DRUGE UPRAVNE ZADEVE		
59.	Vlada RS naj vsem inšpekcijskim službam zagotovi ustrezne pogoje za delo, tako materialna kot finančna sredstva, ki bodo omogočala tudi kadrovske okrepitve in učinkovito delo inšpekcijskih služb. (str. 274)		<p>DODATNO K ODZIVU MJU:</p> <p>Varuh je na podlagi pobude, ki nam jo je v zvezi s problematiko nezadostnega zaposlovanja poslala tudi sindikalna skupina IRSD, naslovil poizvedbo na Vlado RS. Iz njenega odgovora je razvidno, da je Vlada RS MDDSZ odobrila devet dodatnih kvot, razdelitev le teh pa je stvar predstojnika ministrstva, je poudarila Vlada RS in dodala, da se zaveda pomena ustreznega delovanja inšpektoratov na vseh področjih, zato je ob sprejetju Skupnega kadrovskega načrta državne uprave za leti 2018 in 2019 ministrstvom naložila, naj v okviru kvote dovoljenih zaposlitev za ministrstva in organe v sestavi posebno pozornost namenijo ustrezni kadrovske popolitvi delovnih mest inšpektorjev.</p>

2.3.17 Urad Vlade za narodnosti (UVN)

Skupno število priporočil, ki se nanašajo na UVN: 3

Ocena realizacije priporočil:

1. realizirano: /
2. delno realizirano: /
3. stalna naloga: /
4. zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja (tudi delne): /
5. nerealizirano (tudi delno): 3

Št.	priporočilo	ocena realizacije	pojasnila
2.6	NACIONALNE IN ETNIČNE SKUPNOSTI		
17.	Varuh priporoča Vladi Republike Slovenije, da v naslednjem nacionalnem programu ukrepov za Rome posebno pozornost nameni tudi ostarelim pripadnikom romske skupnosti, ter nato odloči, ali gre njihovo varstvo uvrstiti med osnovne strateške cilje in opredeliti tudi konkretne ukrepe v zvezi z njimi. (str. 133)	nerealizirano	UVN, ki koordinira pripravo nacionalnega programa ukrepov za Rome, bo ob pripravi naslednjega nacionalnega programa ukrepov z vsebino poročila Varuha človekovih pravic za leto 2018, ki se nanaša na to tematiko, seznanil pristojno Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter ga prosil, da priporočilo prouči in po potrebi v naslednji nacionalni program ukrepov za Rome predlaga tudi ukrepe, ki se nanašajo na ostarele pripadnike romske skupnosti.
18.	Varuh priporoča Uradu Vlade Republike Slovenije za narodnosti, da odloči, ali gre skladno z nalogo iz pete alineje 2. člena Odloka o ustanovitvi Urada Vlade Republike Slovenije za narodnosti (Uradni list RS, št 57/2013 z dne 5. 7. 2013) predlagati oziroma dati pobudo Vladi Republike Slovenije, da	nerealizirano	UVN bo na podlagi priporočila Varuha človekovih pravic najprej na pristojno ministrstvo, to je MIZŠ, naslovil pobudo, da pristojno ministrstvo prouči vprašanje organizacije brezplačnih avtobusnih prevozov otrok pripadnikov romske skupnosti v občini Šentjernej do osnovne šole ter pripravi ustrezen odziv. Ob tem bo pristojno ministrstvo seznanil z vsebino poročila Varuha človekovih pravic, ki se nanaša na to področje. Na podlagi prejetega pisnega odziva MIZŠ ter po potrebi tudi opravljenih medresorskih sestankov bo nato urad za narodnosti proučil nadaljnje možnosti glede realizacije konkretnega priporočila Varuha človekovih pravic.

	<p>izkoristi možnost iz drugega odstavka 56 člena ZDU-1 in naloži ministrstvu, na katerega upravno področje sodi ta problematika vsaj po pretežnosti, da prouči vprašanje organizacije brezplačnih avtobusnih prevozov otrok pripadnikov romske skupnosti v občini Šentjernej do osnovne šole, oziroma da v tej zvezi opravi nalogo iz drugega stavka tretjega odstavka 88 a člena ZLS in ugotovi ali občinska uprava pri tem ravna v skladu z ZOsn, ZOFVI, drugim odstavkom 4. člena ZVarD in 3. členom ZRomS-1 in po potrebi predlaga ustrezne ukrepe, ter ji o tem poroča. (str. 134)</p>		
19.	<p>Varuh priporočila Urada Vlade Republike Slovenije za narodnosti, da odloči, ali gre skladno z nalogo iz pete alineje 2. člena Odloka o ustanovitvi Urada Vlade Republike Slovenije za narodnosti predlagati oziroma dati pobudo Vladi Republike Slovenije, da izkoristi možnost iz drugega odstavka 56. člena ZDU-1 in naloži ministrstvu, na katerega upravno področje sodi ta problematika vsaj po pretežnosti, da prouči vprašanje (ne)obstoja podrobnega področnega programa in ukrepov Občine Šentjernej oziroma da v tej zvezi opravi nalogo iz drugega stavka tretjega odstavka</p>	nerealizirano	<p>UVN bo proučil možnosti realizacije podanega priporočila. Pri tem UVN pojasnjuje, da ob pripravi vsakokratnih vladnih poročil o položaju romske skupnosti v Sloveniji občine iz 39. člena ZLS pozove k podaji informacije o tem, ali je občina že sprejela podrobne področne programe in ukrepe, kot jim nalaga drugi odstavek 6. člena ZRomS-1. UVN je na podlagi prejetih odzivov občin, ki izkazujejo, da vse občine še vedno niso sprejele teh programov in ukrepov aktivno pristopil k naslavljanju te problematike tako, da je preko projekta <i>Krepitev nacionalnega posvetovalnega procesa v Sloveniji preko nadaljevanja in nadgradnje dela Nacionalne platforme za Rome (SIFOROMA2)</i> in <i>Krepitev nacionalnega posvetovalnega procesa v Sloveniji preko nadaljevanja in nadgradnje dela Nacionalne platforme za Rome (SIFOROMA3)</i> vsem občinam ponudil aktivno podporo pri pripravi tovrstnih akcijskih načrtov. Projekt SIFOROMA2 se je izvajal v letu 2018, projekt SIFOROMA3 pa se izvaja v letu 2019. Odziv občin na ponudbo UVN, da preko projekta z večdeležniškim in multidisciplinarnim pristopom občinam pomaga pri pripravi njihovih akcijskih načrtov, je bil zelo slab. V letu 2018 se je na poziv urada odzvala Občina Beltinci, kjer je potekalo več dogodkov. UVN je na podlagi ugotovitev s teh dogodkov pripravil osnutek akcijskega načrta Občine Beltinci in ga občini poslal v pregled in nadaljnje postopke. Po zadnjih informacijah Občina Beltinci akcijskega načrta še ni sprejela. Občina Dobrovnik je v letu 2018 izrazila</p>

<p>88.a člena ZLS in ugotovi, ali se pri tem ravna v skladu z drugim odstavkom 6. člena v zvezi z osmim odstavkom 16. člena ZRomS-1 ter po potrebi predlaga ustrezne ukrepe in ji o tem poroča. (str. 135)</p>	<p>interes za sodelovanje pri obravnavi konkretnih izzivov na področju vzgoje in izobraževanja romskih otrok. V tej občini je bil oblikovan multidisciplinarni tim, ki naj bi se prvič sestel v zadnjih mesecih leta 2018, vendar po informacijah UVN do realizacije srečanja še ni prišlo. V letu 2019 je interes že izkazala Občina Ribnica, na podlagi česar se prvo srečanje načrtuje v mesecu aprilu 2019. Interes za sodelovanje z UVN glede priprave akcijskega načrta so zaenkrat izrazile še občine Rogašovci, Cankova, Kuzma in Tišina, napovedala pa ga je tudi občina Kočevje, ki sicer uradnega odgovora še ni poslala.</p>
---	--

2.4 Odziv Vlade Republike Slovenije na druge ugotovitve Varuha iz Štiriindvajsetega rednega Letnega poročila Varuha človekovih pravic za leto 2018

2.4.1 K POGLAVJU 1. UVOD VARUHIINJE IN PREDSTAVITEV DELA V LETU 2018

1.17 Odnosi z mediji 2018 (str. 53)

Zanimanje novinarjev v letu 2018

Tujci in prosilci za azil

Zgodaj poleti so se pojavile informacije o domnevno neustreznem ravnanju policistov s prebežniki na južni meji naše države in vprašanja, povezana s tem. Konec avgusta je Varuh objavil vmesno (s)poročilo o tem, ki je odmevalo (str. 53) in

Domnevno neustrezno ravnanje policije s prebežniki (str. 55).

Odziv MNZ:

MNZ in Policija sta Varuhu po prejemu vmesnega poročila posredovala pojasnila s podrobnim opisom stanja na področju nedovoljenih migracij in ugotovitve, ki temeljijo na celoviti oceni okoliščin, preverljivih dejstvih in statističnih pokazateljih. Hkrati je bilo pojasnjeno, da ministrstvo omenjenih nepravilnosti ne zaznava in da policisti postopke s tujci izvajajo skladno z nacionalnim in evropskim pravnim redom, ki ureja obravnavano področje. Pri sistemskem nadzoru nad delom policije namreč ni bilo zaznanih nepravilnosti in morebitnih spornih posegov policistov v človekove pravice posameznikov. MNZ bo tudi v bodoče zagotavljalo dosledno evidentiranje vseh okoliščin policijskih postopkov s tujci, ustrezno izvajanje sporazumov o vračanju in ustrezno informiranost tujcev o postopkih mednarodne zaščite.

MNZ se zavzema za vodenje vključevalne politike v odnosu do nevladnih organizacij, ki pomagajo reševati stisko prebežnikov.

Policija

Novinarji pa so to leto pod drobnogled postavili tudi nekatera pooblastila, ki jih policiji daje Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o nalogah in pooblastilih policije, kot sta preverjanje na letališčih in optična prepoznavna registrskih tablic. Varuh je vložil zahtevo za oceno ustavnosti omenjenega zakona in jim poslal odgovore na njihova vprašanja (str. 55).

Odziv MNZ:

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o nalogah in pooblastilih policije (ZNPPol-A) je začel veljati 14. 3. 2017, uporabljati pa se je začel 13. 4. 2017. V zvezi z zahtevo

Varuha za oceno ustavnosti in začasno zadržanje prvega do šestega in osmega odstavka 112.a člena, četrtega odstavka 113. člena in tretje alineje drugega odstavka 114.a člena Zakona o nalogah in pooblastilih policije je Vlada sprejela mnenje in ga poslala Državnemu zboru Republike Slovenije in Ustavnemu sodišču Republike Slovenije.

Vlada ocenjuje, da je predlog Varuha za zadržanje omenjenih določb ZNPPol neutemeljen, kar je potrdilo tudi Ustavno sodišče RS, ki je zavrnilo predlog Varuha, da se do končne odločitve zadrži izvrševanje izpodbijanih določb (dokument Ustavnega sodišča RS, številka U-I-152/17-13, 6. 12. 2017).

Odločitev Ustavnega sodišča RS bo Policija spoštovala. V primeru, da bo ugotovilo protiustavnost oziroma nezakonnost zakonskih določb, bo ugotovljena protiustavnost oziroma nezakonnost odpravljena v roku, ki ga bo določilo Ustavno sodišče Republike Slovenije.

1.20 Varuhova finančna neodvisnost in samostojnost (str. 61)

Odziv MF:

VČP v Poročilu 2018 odpira tudi problematiko plačnih nesorazmerij oziroma anomalij pri vrednotenju delovnih mest Varuhovih funkcionarjev, ki naj bi se, zaradi v decembru 2018 sklenjenega dogovora s sindikati javnega sektorja, še poglobile. V zvezi s tem se Ministrstvo za finance zaveda problematike, čeprav gre za izvirno pristojnost MJU, in je pripravljeno, če bo takšna odločitev resorno pristojnega ministrstva in vlade, skupaj pristopiti k postopni odpravi še ostalih perečih anomalij. Vendar ob tem opozarjamo na upoštevanje medsebojnih razmerij in primerljivost v celotnem javnem sektorju ter tudi finančne okvire, ki jih opredeljuje z ustavo določeno fiskalno pravilo.

V povezavi z izraženo željo VČP, da se mu omogoči predhodna opredelitev do predlogov zakonov in drugih predpisov, ki neposredno urejajo njegov ustavni položaj in položaj njegovega osebja pojasnjujemo, da se Ministrstvo za finance zaveda posebnega ustavnopravnega položaja VČP ter njegove samostojnosti in neodvisnosti, kar tudi vedno upošteva pri pripravi vseh zakonov in drugih pravnih aktov, ki kakorkoli vplivajo na delovanje posameznih organov. Dodajamo tudi, da ima VČP v okviru javne obravnave aktov vedno možnost podati svoje pripombe na posamezen akt ter da so zadevne pripombe vedno v največji možni meri tudi upoštevane.

2.4.2 K PODPOGLAVJU 2. 1. ENAKOST PRED ZAKONOM IN PREPOVED DISKRIMINACIJE

2.1.2. Invalidnost ostaja pereč izziv zagotavljanja enakih možnosti v slovenski družbi (str. 66)

Odziv MZI:

Varuh človekovih pravic opozarja na izzive zagotavljanja enakih možnosti tudi za invalidne osebe in posebej navaja diskriminacijo študentov invalidov pri prevozu, ker ni zagotovljene ustrezne zakonske podlage za ureditev področja. Ne glede na to, da

ustrezna zakonodaja še ni bila sprejeta se s skupnimi ukrepi ministrstev pristojnih za socialo, izobraževanje in promet, zagotavljajo prevozi študentov invalidov. Financira se delovanje organizacij študentov invalidov, ki zagotavljajo prevoze in omogočajo, da študenti invalidi lahko dnevno potujejo do izobraževalnih ustanov in nazaj. V novembru 2018 je bila usklajena rešitev, da bo celotno področje prevozov študentov invalidov v Zakonu o prevozih v cestnem prometu uredilo ministrstvo, pristojno za promet. Dogovorjene so bile strokovne podlage, da upravičenci do brezplačnega prevoza za težje in težko gibalno ovirane študente, ne bodo imeli dodatnih administrativnih ovir. Predvideno je, da bo Sprememba Zakona o prevozih v cestnem prometu sprejeta v letu 2019.

2.1.4 Še nekaj izbranih ponazoritev zatrjevanje diskriminacije v zvezi z invalidnostjo (str. 70)

Varuh človekovih pravic omenja prijavo, v kateri se je zatrjevala diskriminacija zaradi invalidnosti pri napotitvi na mednarodne misije Slovenske vojske in pri ustanavljanju skupin Slovenske vojske, in sicer je šlo za zavrnitev invalida III. kategorije za napotitev na mednarodno misijo na Kosovo, katere se je predhodno že dvakrat udeležil, pri tem pa tudi pridobil pozitivno mnenje ZPIZ in Ministrstva za obrambo. Navedeni naj bi bil zavrtnjen z ustnim pojasnilom, da so se na kadrovske kolegiju načelnika generalštaba odločili, da se invalidov več ne pošilja na misije. Prav tako pa je bil navedeni predhodno uvrščen v eno od začasnih skupin do 31. 3. 2018, naknadno pa je bil izbrisan iz navedenega seznama z veljavnostjo od 1. 4. 2018, z ustnim pojasnilom, da se invalidov ne sme uvrstiti na seznam in da je tak ukaz prišel od višje nadrejenih.

Odziv MORS:

Kadrovska politika za popolnjevanje mednarodnih operacij in misij (v nadaljevanju MOM) je določena z internimi dokumenti. Za posamezno napotitveno obdobje se določijo zahteve in kriteriji, navodila za popolnjevanje, zbiranje prijav, izbor in napotitev posameznikov v MOM. Glede na to, da gre za delovanje na območjih, kjer se pričakuje, da lahko pride do zaostrovanja razmer, so kriteriji za opravljanje dolžnosti strožji kot za delovanje v domačih razmerah, kar pomeni, da morajo biti vsi pripadniki, tudi za zagotovitev lastne varnosti, fizično in psihično sposobni v največji možni meri. S tem se zasleduje dolžnost delodajalca, da vsakemu pripadniku, ne glede na osebne okoliščine, zagotovi varno opravljanje delovnih nalog. Skladno z odločitvijo poveljniškega kadra SV je bilo v preteklosti odločeno, da mednarodne operacije in misije ne predstavljajo stabilnih mirnodobnih situacij, okoliščine delovnih razmer pa se lahko naglo spremenijo, zato se na območja MOM invalidnih oseb ne napotuje. Na podlagi navedenega odločitev, da se invalidov ne napotuje na MOM, ne glede na to, da gre pri odločitvi o napotovanju pripadnikov na MOM za diskrecijsko pravico delodajalca, ne izpolnjuje znakov diskriminacije. Poleg navedenega naj dodamo še, da se kljub zgoraj omenjeni načelni odločitvi vsako prijavo na opravljanje dolžnosti na MOM obravnava individualno, preveri se, kakšne so zahteve za opravljanje dolžnosti, ki bi jo opravljala invalidna oseba. V kolikor bi se ugotovilo, da zahteve izpolnjuje (in ob pridobitvi pozitivnega mnenja ZPIZ), bi zagotovo lahko prišlo do napotitve pripadnika na MOM.

2.1.5 Vprašanja v zvezi z zagotavljanjem enakih možnosti glede na spolno identiteto oziroma usmerjenost ostajajo kontroverzna (str. 73)

Odziv MZ:

MZ se strinja, da je potrebno, glede na razvoj medicinske stroke, v strokovnih krogih ponovno nasloviti to vprašanje. Zato se MZ strinja s predlogom, ki ga je na to temo podala Varuhinja človekovih pravic (v nadaljnjem besedilu: Varuh), da naj se strokovni svet za preskrbo s krvjo, ki je strokovni posvetovalni organ ministra, pristojnega za zdravje, seznanji z vprašanjem v zvezi s primernostjo trajne odklonitve krvodajalca, ki ima spolne odnose z moškimi in prouči ureditve tega področja v drugih državah članicah EU ter pripravi stališče glede ureditve področja v naši nacionalni zakonodaji.

O spremembi oziroma pravnem priznanju spola (str. 73)

Odziv MNZ:

Problematika, na katero so opozorile predsednica Združenja upravnih delavcev Slovenije in članice strokovnega sveta Evropskega združenja matičark in matičarjev se, kot uvodoma ugotavlja Varuh, ne nanaša na konkreten primer, temveč na sistemsko ureditev pravnega priznanja spola. Kot izhaja iz poročila, so se vprašanja nanašala na izvajanje upravnih nalog, ki v skladu s 44. členom ZDU-1 spadajo v pristojnost upravnih enot, po prvem odstavku 49. člena istega zakona pa dajejo upravnim enotam usmeritve, strokovne napotke in drugo strokovno pomoč za izvrševanje nalog iz svoje pristojnosti posameznega ministrstva. Glede na navedeno je Varuh zavzel stališče, da bi se mogli v zvezi z vprašanji in težavami, ki naj bi jih imeli upravni delavci, najprej obrniti na pristojna ministrstva, ne glede na navedeno pa je potrebno posameznikom zagotoviti možnost uresničevanja pravice do spolne identitete kot ključnega vidika osebnostnih pravic.

V zvezi z izvajanjem upravnih nalog MNZ pojasnjuje, da je z dopisom št. 211-163/2016/17, z dne 6.6.2017, vsem upravnim enotam, ki na podlagi 37. člena Pravilnika o izvrševanju zakona o matičnem registru (Uradni list RS, št. 40/05, 69/09 in 77/16; v nadaljevanju: Pravilnik) v matični register vpisujejo podatek o spremembi spola, posredoval mnenje Ministrstva za zdravje št. 211-1/2017/15, z dne 2.6.2017, iz katerega izhaja, da se kot veljavna podlaga za izdajo odločbe o spremembi vpisanega podatka o spolu posameznika upošteva tudi potrdilo psihiatrične ustanove, Univerzitetno psihiatrično kliniko Ljubljana in Interdisciplinarni konzilij Republike Slovenije za potrditev spolne identitete pa so seznanili s potrebo po izdaji potrdil, iz katerih bo nedvoumno potrjeno zgolj dejstvo, da je oseba spremenila spol (sam način spremembe spola pa ni relevanten). S tem je bil podan odgovor Upravni enoti Kranj (posredovan v vednost vsem upravnim enotam), ki je izpostavila vprašanje ali za izdajo odločbe za vpis spremembe podatka o spolu v matični register lahko upoštevajo potrdilo, iz katerega ni jasno razvidno, da je oseba (operativno) spremenila spol. Po izdanih usmeritvah se problematika ustreznosti podlag za izdajo odločb, ki omogočajo vpis spremembe v matični register na upravnih enotah, ni pojavljala več.

V zvezi z vprašanjem pravnega priznanja spola, ki močno presega zgolj okvir vpisa podatka matičarja upravne enote v matični register, pa MNZ pojasnjuje, da je proučilo predlog Varuha za črtanje 37. člena Pravilnika v delu, kjer je določeno, da je podlaga za izdajo odločbe o spremembi spola »potrdilo pristojne zdravstvene ustanove ali

zdravnika, iz katerega je razvidno, da je oseba spremenila spol«. Pravilnik določa pravne podlage za vpis različnih matičnih dejstev in drugih sprememb osebnega statusa, ki se skladno s 4. členom Zakona o matičnem registru (Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, v nadaljevanju ZMatR) vpisujejo v matični register. V 37. členu Pravilnik tako določa, da se sprememba spola v matični register vpiše na podlagi odločbe pristojnega organa o spremembi vpisanega podatka. Podlaga za izdajo odločbe je potrdilo pristojne zdravstvene ustanove ali zdravnika, iz katerega je razvidno, da je oseba spremenila spol. Kolikor bi iz 37. člena črtali določbo, ki se nanaša na podlago za izdajo odločbe o spremembi vpisanega podatka v matičnem registru (t. j. zdravniško potrdilo), bi ostalo odprto vprašanje podlage za izdajo odločbe o spremembi vpisanega podatka (spola), torej vprašanje, na podlagi česa bi upravna enota oz. pristojni matičar registriral spremembo statusa posameznika oz. izvršil vpis te spremembe. Vpis spremembe spola v matični register (če ne gre za izključno medicinski postopek spremembe spola) je, glede na navedeno, lahko le posledica izpeljave ločenega, pravno definiranega postopka pravnega priznavanja spola, ki pa zadeva vsa področja družbenega življenja, zato ga je potrebno reševati v okviru zakonske materije tako na sistemski ravni kot horizontalno. Glede na navedeno je podan predlog ustanovitve medresorske delovne skupine, ki bi obravnavala navedeno problematiko in pripravila celovit predlog povsem novega Zakona o pravnem priznanju spola.

2.4.3 K PODPOGLAVJU 2.2 VARSTVO DOSTOJANSTVA, OSEBNOSTNIH PRAVIC TER VARNOSTI IN ZASEBNOSTI

Ni še prišlo do odločitve o Varuhovi zahtevi za oceno ustavnosti ZNPPol po noveli ZNPPol-A (str. 93)

Odziv MNZ:

Varuh izpodbija ureditev po ZNPPol v zvezi z optično prepoznavo registrskih tablic, v zvezi z uporabo brezpilotnih zrakoplovov in v zvezi s podatki o letalskih potnikih, pri čemer smo Ustavnemu sodišču Republike Slovenije med drugim tudi predlagali, da do končne odločitve zadrži izvrševanje relevantnih delov 112.a, 113. in 114.a člena - stran 93-94.

Kot je že navedeno v zvezi z zahtevo Varuha za oceno ustavnosti in začasno zadržanje prvega do šestega in osmega odstavka 112.a člena, četrtega odstavka 113. člena in tretje alineje drugega odstavka 114.a člena Zakona o nalogah in pooblastilih policije, Vlada ocenjuje, da je predlog Varuha za zadržanje omenjenih določb ZNPPol neutemeljen, kar je potrdilo tudi Ustavno sodišče RS, ki je zavrnilo predlog Varuha, da se do končne odločitve zadrži izvrševanje izpodbijanih določb. Odločitev Ustavnega sodišča RS bo Policija spoštovala. V primeru, da bo ugotovilo protiustavnost oziroma nezakonitost zakonskih določb, bo ugotovljena protiustavnost oziroma nezakonitost odpravljena v roku, ki ga bo določilo Ustavno sodišče RS.

2.4.2 Kaj vse je lahko dovoljeno izražati v času volilne kampanje? (str. 107)

Opozorili smo npr. tudi na domnevno slabe prakse delavcev policije na terenu (posamezni policisti naj bi na primer na tujce vpili in kričali v slovenskem jeziku, zaznani pa naj bi bili tudi neprimerni, mestoma rasistični, ksenofobni in posmehljivi komentarji) (str. 108)

Odziv MNZ:

V delu poročila, kjer so navedene ugotovitve Varuha glede volilne kampanje in neprimernosti določenih volilnih plakatov, je tudi del vsebin iz letnega poročila za leto 2015 glede domnevnih slabih praks policistov ob obvladovanju množičnih migracij. Na te očitke se je policija odzvala takoj v letu 2015, kakor tudi ob pregledu letnega poročila za navedeno leto. Povzemanje domnevno spornih praks policistov izpred treh let težko vsebinsko povezujemo z vodenjem volilne kampanje v letu 2018.

2.4.5 K PODPOGLAVJU 2.5 ZBIRANJE IN ZDRUŽEVANJE TER SODELOVANJE PRI UPRAVLJANJU JAVNIH ZADEV

Glede priporočila št. 15, ki je sicer naslovljeno neposredno na poslance Državnega zbora, a je iz vsebinske pristojnosti MJU:

Varuh priporoča poslancem Državnega zbora, da storijo vse, da bi se sprejelo ustrezne dopolnitve zakonodaje, ki zdaj ne predvideva glasovanja po pošti za osebe, ki te namere niso izrazile vsaj deset dni pred dnevom glasovanja, niti ne ureja položaja tistih, ki jim je v času po tem odvzeta prostost oziroma so sprejeti na zdravljenje v bolnišnico ali v institucionalno varstvo socialnovarstvenega zavoda in zato ne morejo glasovati niti na volišču niti ne več po pošti. (str. 116)

Odziv MJU:

Na podlagi odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-32/15-56 z dne 8.11.2018, ki narekuje predvsem ustrezne spremembe in dopolnitve 4. člena Zakona o določitvi volilnih enot za volitve poslancev v Državni zbor v zvezi z mejami volilnih okrajev, se je hkrati odprla tudi razprava glede morebitnih sprememb volilnega sistema, ki bi volivkam in volivcem zagotovile (bolj) odločilen vpliv pri izboru kandidatov ter kandidatov. Gre za pripravo nove novele Zakona o volitvah v državni zbor (v nadaljevanju ZVZD), s katero bi se, poleg sprememb volilnega sistema za doseganje prej navedenega cilja, v zakon lahko vključila tudi določba glede možnosti glasovanja volivcev, ki so bili 10 dni ali manj pred dnevom glasovanja pridržani ali sprejeti v bolnišnico oziroma v socialnovarstveni zavod za institucionalno varstvo. Z vključitvijo rešitev s tega področja v spremembe temeljnega zakona, bi tako bila rešena tudi ta problematika. Seveda pa ni mogoče mimo dejstva, da je za spremembe ZVDZ potrebno široko strokovno, politično in družbeno soglasje.

Glede na to, da je vsebinsko enako priporočilo za spremembo volilne zakonodaje bilo že vključeno tudi kot priporočilo Varuha človekovih pravic v Triindvajsetem rednem letnem poročilu za leto 2017, smo pojasnila glede dosedanjih aktivnosti vlade za uresničevanja tega priporočila že posredovali v okviru poročila o realizaciji priporočil 23. rednega letnega poročila za leto 2017 z dopisom, št. 007-76/2019/2 z dne 11. 2. 2019.

2.4.6 K PODPOGLAVJU 2.6 NACIONALNE IN ETNIČNE SKUPNOSTI

2.6.3 Položaj in pravice romske skupnosti oziroma njenih pripadnikov

Varuh navaja, da Medresorska delovna skupina za reševanje prostorske problematike romskih naselij do konca leta 2018 ni pripravila niti predloga vladnega gradiva Zaključnega poročila o delovanju Medresorske delovne skupine za reševanje prostorske problematike Romov. (str. 126)

Odziv MOP:

Navedeno ne drži. MOP, ki je vodilo Medresorsko delovno skupino za reševanje prostorske problematike, je v okviru dela Medresorske delovne skupine pripravilo osnutek Zaključnega poročila o delovanju Medresorske delovne skupine za reševanje prostorske problematike romskih naselij (v nadaljnjem besedilu: Zaključno poročilo) in ga:

- uskladilo v okviru Medresorske delovne skupine na sestanku 30. 5. 2018;
- poslalo dodatno v dopolnitev članom Medresorske delovne skupine do 10. 7. 2018;
- posredovalo v formalno medresorsko usklajevanje 16. 7. 2018 vsem ministrstvom, vladnim službam, združenjem občin in Svetu romske skupnosti Republike Slovenije in osnutek zaključnega poročila dopolnilo upoštevajoč vse podane pripombe;
- posredovalo v lektoriranje na Generalni sekretariat Vlade RS, Sektor za prevajanje 20. 8. 2018;
- lektorirano gradivo posredovalo v ponovno formalno medresorsko usklajevanje 2.10.2018 vsem ministrstvom in vladnim službam.

Glede na pripombe, ki smo jih na MOP prejeli v ponovljenem postopku medresorskega usklajevanja, smo z namenom uskladitve Zaključnega poročila dne 18. 1. 2018 sklicali sestanek s predstavniki ministrstev, ki so bili člani Medresorske delovne skupine, dodatno pa smo na sestanku povabili tudi predstavnike ministrstev, ki so na predlog Zaključnega poročila podala pripombe. Na sestanku smo se uskladili glede vseh odprtih vprašanj. Zato je MOP pri pripravi vladnega gradiva upoštevalo vse podane pripombe v času ponovnega medresorskega usklajevanja in pripombe, prejete po usklajevalnem sestanku 18. 1. 2019, razen pripomb Urada za narodnosti.

UVN predlaga, da v bodoče ministrstvo vodi Medresorsko delovno skupino za urejanje prostorske problematike romskih naselij in pripravo zakona za interventno urejanje romskih naselij ter da v predlog sklepa vlade vključi tudi zahteve po kadrovskih in finančnih okrepitvah na pristojnih ministrstvih. MOP predlogov ne more upoštevati iz naslednjih razlogov:

- v okviru Medresorske delovne skupine je bilo ugotovljeno, da je sicer nujna vzpostavitev stalne medresorske koordinacije kot oblike stalne koordinacije resorjev na področju urejanja prostorske problematike Romov, da pa mora biti stalna medresorska koordinacija vzpostavljena na vladni ravni, saj je učinkovitost reševanja obravnavane problematike v veliki meri odvisna od stopnje opolnomočenosti pripadnikov romske skupnosti in zato presega pristojnosti MOP;
- v okviru Medresorske delovne skupine je bilo ugotovljeno tudi, da področje prostorske problematike romskih naselij urejajo številni zakoni, večina jih ni v pristojnosti MOP, ter da je nujno pred pripravo posebnega zakona za interventno urejanje romskih naselij opraviti celovit pregled zakonodaje in ugotoviti, kje bi bilo treba poseči izključno zaradi interventnega urejanja;
- v zvezi s predlogom dodatnega sklepa vlade glede kadrovskih okrepitev in dodatnih finančnih sredstev na pristojnih ministrstvih, pa je bilo v okviru Medresorske delovne skupine ugotovljeno, da tak predlog presega pristojnosti tako Medresorske delovne skupine kot tudi MOP. Skladno z določbami Poslovnika o delu Vlade in zgoraj navedenim bo gradivo predloženo v nadaljnji postopek.

Ko gre za romska naselja, je treba delati tudi terensko. (str. 128)

Odziv MNZ:

Splošna varnostna situacija v romskih naseljih in v okoljih, kjer živijo Romi, se v zadnjih letih po oceni policije in zainteresirane javnosti izboljšuje. Ocena temelji na povratnih informacijah ter tesnejših oblikah sodelovanja s predstavniki romske kot tudi lokalne skupnosti. Izboljšanje stanja je mogoče pripisati sodelovanju predstavnikov policije v strokovnih, interesnih in delovnih telesih združenj in zavodov, v krajevnih skupnostih, občinah in sosvetih ter UVN, kjer s svojim znanjem, izkušnjami in pristopi sproti rešujejo predvidljive varnostne okoliščine, dogodke in izzive.

Policija uspešno zagotavlja učinkovito policijsko intervencijo pri obravnavanju vseh varnostnih dogodkov, kot tudi dosledno obravnavo vseh storilcev protipravnih ravnanj na podlagi prijav občanov in oškodovancev ter lastne zaznave. Ob zaznavi varnostnih dogodkov, ki so na območjih z romskimi naselji najbolj pogosti, policija z najrazličnejšimi oblikami dela preprečuje ter odkriva protipravna dejanja, pri čemer je v večini primerov tudi uspešna.

Izvajanje policijskega dela v skupnosti je izredno uspešen model policijske dejavnosti, ki dosega čedalje boljše rezultate tudi v romski skupnosti. Policijsko delo v romski skupnosti zahteva poseben pristop in veliko prilagodljivost posebnostim. Nedvomno prinaša zelene rezultate glede čim večje stopnje varnosti v romski skupnosti in pri večinskem prebivalstvu. Tak pristop pozitivno vpliva na uspešno skupno reševanje problematičnih dogodkov, pravočasno medsebojno izmenjavo informacij ter učinkovito odpravljanje vzrokov, ki vodijo do deviantnih ravnanj. Vidni rezultati se kažejo z zmanjševanjem deviantnih pojavov kot so streljanje, kurjenje, povzročanje hrupa, vožnja z neregistriranimi vozili ali onesnaževanje okolja ki najpogosteje motijo prebivalce na območjih z romsko skupnostjo.

Učinki policijske prevencije in osredotočenost policijske dejavnosti se odražajo tudi z večjim občutkom varnosti vseh državljanov. Pri preprečevanju protipravnih dejanj na varnostno obremenjenih območjih policija izvaja najrazličnejše oblike in metode preventivnih aktivnosti, kot je osveščanje, opozarjanje in svetovanje fizičnim osebam in drugim subjektom, da povečajo samozaščitna ravnanja in zmanjšujejo kriminalitetna tveganja. Zelo pomembno je seznanjanje oškodovancev in prijaviteljev z aktivnostmi in

ukrepanjem policije, s čemer se izboljšuje občutek varnosti kakor tudi zaupanje v policijo.

V poglavju boja in ozaveščanja proti diskriminaciji v Nacionalnem programu ukrepov za Rome 2017–2021 (v nadaljevanju NPUR 2017-2021) in v letnem načrtu dela policije so opredeljeni tudi ukrepi za izboljšanje dela policije v romski skupnosti, in sicer 1. ukrep: usposabljanja za delo policistov v romski skupnosti, 2. ukrep: usposabljanja javnih uslužbencev, ki se v okviru svojih pristojnosti srečujejo s pripadniki romske skupnosti in 3. ukrep: izvajanje policijskega dela v (romski) skupnosti.

Z namenom ozaveščanja o diskriminaciji Policijska akademija izvaja program usposabljanja o zavedanju stereotipov, obvladovanju predsodkov ter preprečevanju diskriminacije v multikulturni skupnosti, ki je namenjen pridobitvi ustreznega znanja za prepoznavanje in razumevanje različnih oblik diskriminacije.

1. Ukrep: usposabljanja za delo policistov v romski skupnosti:

Usposabljanja Policijska akademija od leta 2009 izvaja za policiste, od leta 2013 naprej pa tudi za druge javne uslužbence, ki se v okviru svojega dela in pristojnosti srečujejo s pripadniki romske skupnosti, pripadniki italijanske in madžarske narodne skupnosti ter pripadniki drugih manjšinskih etničnih skupnosti v Republiki Sloveniji. Usposabljanja policistov in javnih uslužbencev so vključena v letni načrt dela Policije in so kot ukrepi vključeni v NPUR 2017 – 2021.

V letu 2018 je bilo za 142 delavcev Policije izvedenih 7 usposabljanj po programu »Zavedanje stereotipov, obvladovanje predsodkov in preprečevanje diskriminacije pri delu policije v multikulturni družbi«, in sicer za policiste naslednjih policijskih uprav:

- PU Nova Gorica (23 udeležencev),
- PU Maribor (73 udeležencev),
- PU Kranj (24 udeležencev),
- PU Murska Sobota (22 udeležencev)

2. Ukrep: usposabljanja javnih uslužbencev, ki se v okviru svojih pristojnosti srečujejo s pripadniki romske skupnosti

V letu 2018 so bila izvedena usposabljanja za 68 javnih uslužbencev, ki se v okviru svojih pristojnosti srečujejo s pripadniki romske skupnosti, in sicer:

- za delavce CSD Šiška (16 udeležencev),
- za javne uslužbence v občini Grosuplje (11 udeležencev iz CSD, UE, ZD, VVZ, OŠ, lokalne skupnosti, medobčinskega inšpektorata itd.),
- za javne uslužbence Generalnega finančnega urada, OE Ljubljana, OE Novo mesto in OE Murska Sobota (41 udeležencev učiteljev)

3. Ukrep: izvajanje policijskega dela v (romski) skupnosti.

Cilj izvajanja ukrepa je okrepiti partnerski odnos z lokalno skupnostjo in se zavzemati za učinkovito reševanje najrazličnejših potreb po varnosti. Tak partnerski odnos omogoča pridobivanje informacij za pravočasno odkrivanje varnostnih problemov. Izvajanje policijskega dela v skupnosti in preventivnih aktivnostih je osredotočeno na neposredno delo policije z romsko skupnostjo in reševanje posameznih vprašanj skupaj z ostalimi subjekti. Policija je intenzivirala izvajanje preventivnih aktivnosti v romski skupnosti. Pri tem kot povezovalni člen aktivno sodeluje in vpliva na dinamiko delovanja različnih posvetovalnih teles ter strokovnih in multidisciplinarnih timov, v katere so vključeni tudi predstavniki romske skupnosti. Delo teh timov ima zelo velike učinke na preprečevanje, odkrivanje in obravnavanje različnih varnostnih dogodkov in kršitev zakonodaje.

Policijske uprave so v letu 2018 načrtovale in izvedle skupno 74 različnih preventivnih aktivnosti. Policijska akademija GPU in stalna delovna skupina GPU sta v letu 2018 opravila 226 preventivnih aktivnosti v romski skupnosti v obliki sestankov, neformalnih razgovorov, svetovanj in opozarjanj, ozaveščanj o posameznih problemskih situacijah, izobraževanj predstavnikov romske skupnosti ter neposrednih aktivnosti z romsko skupnostjo na terenu. Skupno je bilo v letu 2018 izvedenih 300 preventivnih aktivnosti.

Policija pri izvajanju policijskega dela v skupnosti in vsakodnevni prisotnosti v romski skupnosti z najrazličnejšimi oblikami dela aktivno sodeluje z romsko skupnostjo ter njenimi predstavniki. Pri tem policija sodeluje z izvoljenimi romskimi svetniki v občinskih svetih občin z romsko skupnostjo ter s predstavniki romskih zvez, ki delujejo v Sloveniji (Zveza Romov Slovenije, Zveza Romov za Dolenjsko, Zveza za razvoj romske skupnosti Preporod, Zveza za razvoj romske skupnosti - Bela Krajina, Zveza romske skupnosti Umbrella-Dežnik in Forum romskih svetnikov). Leta 2017 so bili trije sestanki policije in romskimi svetniki v Novem mestu, Kočevju in Grosuplju, leta 2018 je bil 4. skupni sestanek, 5. sestanek pa je predviden v marcu 2019. Sodelovanje s predstavniki romske skupnosti na območju občin v Sloveniji je vzpostavljeno na vseh treh ravneh policije, in sicer s predstavniki območnih policijskih postaj in pristojnih policijskih uprav, kot tudi s koordinatorjem za področje dela policije v večkulturni družbi in s subkulturnimi skupinami iz Policijske akademije pri Generalni policijski upravi.

Policija je na vseh treh ravneh v letih 2017 aktivno sodelovala v projektu Urada Vlade za narodnosti: nacionalni platformi za Rome "Krepitev nacionalnega posvetovalnega procesa v Sloveniji z vzpostavitvijo nacionalne platforme za Rome - SIFOROMA" – katerega cilji so bili okrepiti posvetovalni proces, vzpostaviti odprt in strukturiran postopek posvetovanja ter okrepiti izmenjavo dobrih praks in izkušenj. Projekt je bil ciljno usmerjen k Romom, institucijam in nevladnemu sektorju. Policija je v letu 2018 nadaljevala z aktivnim sodelovanjem pri nadaljevanju projekta nacionalne platforme za Rome »SIFOROMA 2 - Skupaj smo uspešnejši«, pri čemer je glavni fokus aktivnosti na lokalni ravni, predvsem pomoč občinam, v katerih živijo Romi, pri razvijanju lokalnih akcijskih načrtov ter krepitvi medinstitucionalnega povezovanja in sodelovanja na lokalni ravni.

V letu 2018 so predstavniki policije aktivno sodelovali tudi z udeležbo na treh sejah Komisije Vlade RS za zaščito romske skupnosti.

Izvajanje koncepta policijskega dela v skupnosti nedvomno prinaša želene rezultate po čim večji stopnji varnosti v romski skupnosti, pri večinskemu prebivalstvu, v lokalnih skupnostih, kakor tudi pri policiji. Slednje vpliva na uspešno skupno reševanje problemskih situacij, pravočasni medsebojni izmenjavi informacij in informiranosti ter seveda učinkovitemu odpravljanju vzrokov, ki vodijo do odklonskih ravnanj. Za uveljavitev tega koncepta je določen tudi cilj v Resoluciji o dolgoročnem razvoju dela policije do leta 2025.

Aktivnosti za izboljšanje varnosti ljudi in premoženja in povečanje občutka varnosti se bodo izvajale tudi v prihodnje. Policija si bo še intenzivneje prizadevala za sodelovanje z vsemi subjekti in skupno reševanje problemov pri izvajanju policijskega dela v skupnosti in zagotavljanja učinkovite policijske intervencije in obravnavanja vseh protipravnih ravnanj.

Naselje Draškovec. Eden izmed Romov nam je ob robu naselja pokazal barako, kjer si prizadeva urediti bivališče za svojo hči, vendar pa naj bi bila po prijavi lastnika

zemljišča že prišla policija in poslikala začeta dela (betonske temelje), zato se je bal, da bo zaradi posega kaznovan. (str. 128)

Odziv MNZ:

Opravljanje nalog policije je opredeljeno v 4. členu Zakona o nalogah in pooblastilih. Med te naloge spada tudi preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj in prekrškov. Gre za eno temeljnih nalog policije, zato se je policija vedno in se bo tudi bodoče odzivala na vse takšne prijave. V konkretnem primeru so policisti PP Šentjernej podali poročilo drugemu prekrškovnemu organu (25.4.2018), zoper kršitelja, ki je v romskem naselju na naslovu Mihovica 33, Šentjernej, kršil določila Zakona o graditvi objektov s tem, da je izvedel gradnjo novega dela objekta, za katero je predpisano gradbeno dovoljenje, brez gradbenega dovoljenja.

Naselje Mihovica. Rom, ki naj bi imel težave predvsem s svojim ne-romskim sosedom, ki da hitro pokliče policijo, če se že samo ob zmerni jakosti zunaj posluša radio. Njegova hči naj bi bila v tej zvezi prejšnji dan ravno tudi na sodišču. Po njegovih trditvah naj bi policija prihajala tudi zaradi kokoši, ki da hodijo čez cesto in celo zaradi odmetavanja snega ob ograjo, ki teče na drugi strani ceste. (str. 128)

Odziv MNZ:

Policisti PP Šentjernej so v letu 2018 obravnavali več kršitev določil prvega odstavka 8. člena oz. drugega odstavka 8. člena ZJRM-1. Kršitve so bile povezane s hrupom, zaradi česar je policija v vseh primerih, ko so bili ugotovljeni elementi prekrška, zoper kršitelje izvedla ukrepe ter vzpostavila javni red in mir.

Kar se tiče živali na cesti, so policisti PP Šentjernej prebivalce opozarjali na določbe 92. člena ZPrCP, ki govori o pogojih za udeležbo v cestnem prometu, saj domače in druge živali na cesti lahko ogrožajo varnost cestnega prometa. Prav tako so policisti obveščali VURS glede potepuških psov in ostalih živali, ki so se nenadzorovano gibale po cesti in na zasebni lastnini občanov. V primeru kokoši na cesti so policisti PP Šentjernej v konkretnem primeru kršitelju izdali plačilni nalog zaradi kršitve Zakona o cestah.

Nobenega dvoma ne bi smelo biti, da se policija mora odzvati tudi na dogodke v romskih naseljih, ko gre za kršitve reda in miru ali druge prekrške ali kazniva dejanja. (str. 139)

Odziv MNZ:

Varnostna situacija v okoljih kjer so romska naselja, je izredno kompleksna. Varnostni vidik problema je praviloma posledica nezadovoljstva večinskega ali manjšinskega prebivalstva z zmanjšano kvaliteto življenja v teh okoljih ali pa posegov v lastniško posest. Največkrat so vzrok spori glede zemljišča, spremembe prostorskih načrtov, posegi v lastnino, spremembe kvalitete življenja v romskih naseljih ali vpliv romskega načina življenja na okoliške prebivalce (glasna glasba, velika slavja, kurjenje odpadkov, občasna streljanja v počastitev slavja, idr....).

Najpogostejši dogodki na območjih z romskimi naselji (predvsem v JV Sloveniji), ki po vsebini in številu izstopajo in jih je policija (velja tako za PU Novo mesto, PU Ljubljana kot tudi PU Murska Sobota) obravnavala pri svojem delu so:

- Kršitve javnega reda in miru s predvajanjem glasne glasbe (romske zabave in druga praznovanja, kjer se z živo ali mehansko glasbo moti mir in počitek ljudi).
- Meddružinski spori (velikokrat na javnih krajih – bencinski servisi, trgovski kompleksi, zdravstvene ustanove,...), ki imajo za posledico tudi hujše kršitve javnega reda in miru ter kazniva dejanja (tudi s posledicami telesnih poškodb in v nekaj primerih smrti oseb). Policija v teh primerih poleg vseh aktivnosti izvaja tudi mediacijo med sptimi stranmi.
- Streljanje z orožjem v romskih naseljih ob najrazličnejših praznovanjih (tudi z elementi ogrožanja splošne varnosti ljudi in premoženja). Tukaj policija dosledno izvaja hišne preiskave in druge aktivnosti za izsleditev nelegalnega orožja in streliva. Izvaja tudi preventivne delavnice s svetovanjem in opozarjanjem na nevarnost.
- Begi, oziroma odhodi otrok in mladoletnic od doma v druga naselja (v letih 2014 in 2017 je bilo po neuradnih podatkih drugih pristojnih institucij okoli 80 takih primerov). Glede omenjene problematike je bila policija pobudnik različnih sestankov na strokovni ravni (CSD, tožilstvo, policija, Urad varuha človekovih pravic, Skupnost centrov za socialno delo, pristojna ministrstva,...), da so se preverile vse možnosti za učinkovit multidisciplinaren pristop, ki bo uspešno reševal tovrstne primere (koordinacijo in aktivnosti priprave Protokola o ukrepih v primerih begov otrok v druge družinske skupnosti je kot ukrep v NPUR 2017-2021 prevzel Urad za narodnosti). Policija za izboljšanje stanja aktivno osvešča tudi romsko skupnost in vključuje predstavnike romskih organizacij. Zaradi lažjega dela policistov pri vračanju otrok oz. mladoletnikov staršem oziroma skrbnikom je bil v letu 2017 dopolnjen Pravilnik o policijskih pooblastilih, ki med druge primere, ko smejo policisti zaradi zavarovanja ljudi na podlagi ZNPPol vstopiti v tuje stanovanje, določa »zavarovanje otroka ali mladoletnika, ki so ga starši ali zakoniti zastopnik prijavili kot pogrešanega«.
- Pojav, oziroma porast družinskega nasilja – zoper kršitelje in storilce se ustrezno ukrepa (plačilni nalogi, kazenske ovadbe, ukrepi prepovedi približevanja določeni osebi in kraju,...)
- Problematika črnih gradenj in uzurpacije zemljišča – v posameznih ugotovljenih primerih so bila podana poročila pristojni inšpekciji, v prejšnjih letih tudi kazenske ovadbe za kazniva dejanja protipravnega zavzetja nepremičnine.
- Okoljevarstvena problematika - kurjenje ovojev električnih vodnikov ter najrazličnejših odpadkov, nelegalno zbiranje in skladiščenje odpadnih surovin, idr. Policija v teh primerih najpogosteje ukrepa s podajo predlogov drugim prekrškovnim organom. Izvajajo pa se tudi skupni nadzori z inšpekcijskimi službami ter preventivne aktivnosti opozarjanja na nevarnost, ki jo kurjenje povzroča.
- Problematika potepuških živali (nelastniški in zapuščeni psi, ki predstavljajo nevarnost za zdravje prebivalcev in vseh, ki izvajajo aktivnosti v romskih naseljih). V skupnih aktivnostih z lokalnimi skupnostmi, veterinarskimi inšpektorji, lokalno skupnostjo in zavetišči za živali se izvajajo cepljenje, čipiranje in odlov teh živali.
- Neobiskovanje šolskega pouka – veliko otrok, ki ne obiskujejo šolskega pouka, izvaja beračenje ali kakšne druge oblike kršitev. Policija sodeluje z osnovnimi šolami in podaja predloge drugim prekrškovnim organom za kršitve Zakona o osnovni šoli.

- Nelegalno preseljevanje – je zelo razširjeno, saj se iz različnih vzrokov Romi preseljujejo iz svojih naselij v druga naselja. Policija izvaja ukrepe po Zakonu o prijavi prebivališča.
- Kazniva dejanja oduševanja – v romski skupnosti je zelo prisotno posojanje denarja za oduševske obresti in izkoriščanje socialnega položaja tistih, ki imajo manj. Takšna kazniva dejanja je težko odkrivati, saj je težko identificirati oškodovance, ki bi zadeve prijavljali in kasneje tudi pričali na sodišču. Policija skupaj s Centri za socialno delo išče druge rešitve v obliki socialne pomoči v materialni obliki.
- Različne oblike ustrahovanj in izsiljevanj ter kršitve javnega reda in miru (v zdravstvenih domovih, CSD, izobraževalnih ustanovah, občinah,...). Največ teh kršitev se zgodi zaradi medsebojnih sporov ali drugih vzrokov za doseglo koristi posameznikov. Policija v primeru zaznave takšnih kaznivih ravnanj izvaja vse ukrepe, ki jih določa zakon.
- Pojav lažnih klicev na 112 in 113, kar predstavlja kaznivo dejanje zlorabe znamenj za pomoč. Kar nekaj primerov je zabeleženih, ko posamezniki lažno naznanjajo različne dogodke in povzročajo nepotrebno odzivanje interventnih služb. V preteklosti so bili s tem povezani tudi primeri kaznivih dejanj poškodovanja tuje stvari (poškodbe gasilskih in reševalnih vozil). V vseh primerih se je policija odzvala in naredila vse potrebno za zavarovanje dokazov in odkritje storilcev kaznivih dejanj.
- Problematika uživanja in preprodaje prepovedanih drog v romskih naseljih - v zadnjem času policija zaznava, da v romska naselja prihajajo uživalci prepovedanih drog ali pa so uživalci teh substanc posamezni pripadniki romske skupnosti. V primeru ugotovitve kršitve so izvedeni ustrezni ukrepi.

Pri izvajanju ukrepov za zagotavljanje boljše varnosti ljudi in premoženja policisti z različnimi oblikami dela (patruljiranje, opazovanje, poostreni nadzori, idr...) zagotavljajo vsakodnevno prisotnost na območjih z romskimi naselji. Večja prisotnost in vidnost policijskega dela izboljšuje dosledno preprečevanje, zaznavanje in obravnavanje vseh deviantnih ter protipravnih ravnanj. Policija tudi dosledno (kljub neupravičenim očitkom javnosti) izvaja takojšnjo policijsko intervencijo z namenom učinkovite vzpostavitve javnega reda in miru ter ukrepanja zoper storilce.

Stalna prisotnost, ki jo izvaja policija na teh območjih, ima več ciljev in namenov. V prvi vrsti ukrepanje ob zaznavi ter preventivni vpliv na potencialne kršitelje, ki bi lahko izvrševali različne oblike kršitev javnega reda in miru. V drugi vrsti pa tudi vpliv na ostale Rome in okoliško prebivalstvo z namenom izboljšanja občutka varnosti. Naloge poleg območnih policijskih postaj izvajajo tudi področne policijske postaje vodnikov službenih psov in policisti konjeniki.

Na varnostno obremenjenih območjih, kjer policija obravnava več varnostnih dogodkov, se tovrstne aktivnosti izvajajo v povečanem obsegu.

Policija seznanja prijavitelje z ukrepi policije, ki so bili izvedeni po njihovi prijavi (leta 2014 je z dobro prakso pričela PU Novo mesto). S takšnim načinom se je bistveno zmanjšalo prepričanje v javnosti, da ljudje ne prijavljajo dogodkov, ker so menili, da jih ni vredno prijavljati, ker se ne bo nič uredilo. Ko so bili prijavitelji obveščeni, da so bile njihove prijave preverjene in da so bile izvedene aktivnosti policije ter ukrepi zoper kršitelje, se je zaupanje v policijo povečalo.

Pisanje predstavnikov vaške skupnosti Mihovica Varuhu in domnevno streljanje z avtomatskim orožjem v navedenem naselju. (str. 139 -140)

Odziv MNZ:

Glede konkretne navedbe o prijavah po domnevnem streljanju so policisti PP Šentjernej vse prijave glede uporabe strelnega orožja preverili in izvedli ukrepe v skladu z zakonodajo. V večini primerov je šlo za uporabo pirotehničnih izdelkov v času novoletnih praznikov, drugih kršitev povezanih s prijavami glede streljanja pa niso obravnavali.

Z namenom reševanja varnostnih problemov in izboljšanja varnosti je bil na območju občine Šentjernej 14. 11. 2017 ustanovljen Varnostni sosvet Občine Šentjernej. Varnostni sosvet je aktiven, redni član pa je med drugimi tudi komandir PP Šentjernej. V reševanje problematike, ki se nanaša na naselje Mihovica, so poleg policije, občine, medobčinskega inšpektorata in redarstva, VURSA, šole, idr. aktivno vključeni tudi predstavniki Vaške skupnosti Mihovica. Varnostni svet se sklicuje po potrebi, približno 4 krat na leto.

Sodelovanje med PP Šentjernej in Vaško skupnostjo Mihovica je korektno. Predstavniki Vaške skupnosti Mihovica policijo ustno ali pisno tekoče obveščajo o svojih ugotovitvah in opažanjih. Zaradi kontinuitete dela je bilo dogovorjeno, da se prek vodje policijskega okoliša (VPO) prenašajo informacije, oziroma da so predstavniki vaške skupnosti z njim neposredno v stiku. VPO tedensko obiskuje predstavnike Vaške skupnosti Mihovica in jih seznanja z ukrepi policije, pri čemer iščejo rešitve glede nastalih težav. Gre za neformalne sestanke, o katerih se ne pišejo zapisniki. Sodelovanje poteka predvsem z dvema članoma Vaške skupnosti Mihovica, ki sta najbolj aktivna. VPO redno (večkrat tedensko) obiskuje tudi predstavnike romske skupnosti, ki živijo na Mihovici, jih opozarja na problematiko in na pomen sodelovanja z ostalimi vaščani zaradi korektnega sobivanja. V primeru ugotovljenih kršitev se izvajajo ustrezni represivni ukrepi in obveščajo pristojne službe. Enake naloge imajo določene tudi ostali policisti v patroljah. Naloge vsem policistom odreja vodstvo PP Šentjernej. Odrejene naloge, ki se izvajajo na območju naselja Mihovica, so razvidne iz delovnih nalogov policistov.

Predstavniki Vaške skupnosti Mihovica so s sodelovanjem ter izvedenimi ukrepi s strani policije zelo zadovoljni, zato policija namerava s takšnim načinom sodelovanja nadaljevati. Skupna ocena vseh udeleženih je, da se je stanje na območju naselja Mihovica izboljšalo in da je motečih dejavnikov in dogodkov manj, kot v preteklosti.

Tudi očitki o diskriminaciji glede na narodnost morajo biti konkretizirani

Pisanja Socialne Stranke Srbov Slovenije o »škodljivih in diskriminatornih postopkih v Sloveniji s strani policije, tožilstva in sodstva med drugim zoper mladoletne dijakinje, ki se skregajo s sošolkami zaradi simpatije ali podobno...« in pisanje Zveze srbske diaspore navedb o zasliševanju srbskih otrok s strani policije brez prisotnosti staršev, o policijskem in tožilskem pregonu mladoletnih otrok zaradi verbalnega delikta ter o policijskem prirejanju video posnetkov z namenom lažjega kaznovanja Srbov, nismo mogli nadalje obravnavati. (str. 141)

Odziv MNZ:

Policija se v skladu z 14. členom Ustave RS (enakost pred zakonom) pri izvajanju vseh svojih postopkov in ukrepov trudi, da so vsakomur zagotovljene enake pravice in temeljne svoboščine, ne glede na narodnost, torej tudi pripadnikom Socialne stranke Srbov Slovenije. Pri delovanju Socialne stranke Srbov Slovenije (sedež na Linhartovi 13 v Ljubljani, na območju PP Ljubljana Bežigrad), ki jo vodi Gajić Saša, PU Ljubljana ne zaznava problematike, ki bi bila relevantna v kontekstu javne varnosti (v preteklosti so organizirali mirne proteste zaradi uveljavljanja svojih pravic, za katere menijo, da so jim kratene).

Odziv UVN:

»Glede izpostavljenih problemov v poročilu Varuha človekovih pravic, ki se nanašajo zlasti na urejanje bivanjskih razmer pripadnikov romske skupnosti (dostop do pitne vode, sanitarij in elektrike), je UVN še vedno mnenja, da morajo pojasnila podati predvsem pristojna ministrstva, zlasti MOP in MI, kot tudi ostala ministrstva, na delovno področje katerih se nanašajo opozorila in pripombe Varuha človekovih pravic. Varuh človekovih pravic v svojem poročilu ponovno tudi ponavlja svoje stališče, da pravna in komunalna neurejenost romskih naselij ogrožata uresničevanje človekovih in posebnih pravic romske skupnosti oziroma njenih pripadnikov. V zvezi z navedenim UVN v nadaljevanju na kratko predstavlja svoja prizadevanja na tem področju.

Vlada Republike Slovenije je dne 11. 5. 2017 s sklepom št. 01201-5/2017/6 ustanovila Medresorsko delovno skupino za reševanje prostorske problematike Romov (v nadaljevanju: MDS), ki jo je vodila ga. Barbara Radovan, generalna direktorica Direktorata za prostor, graditev in stanovanja na MOP. Naloge te medresorske delovne skupine so bile:

- priprava pregleda stanja prostorske problematike po posameznih romskih naseljih v Sloveniji;
- priprava pregleda in analize dobrih praks urejanja prostorske problematike in bivalnih razmer Romov,
- priprava predloga ukrepov (zakonodajnih, organizacijskih, finančnih ipd.) za ureditev prostorske problematike in izboljšanje bivalnih razmer Romov,
- druge naloge.

Članici omenjene MDS sta bili tudi predstavnici UVN, na sestanke MDS pa je bil vedno vabljen tudi direktor UVN v svojstvu predsednika Komisije Vlade RS za zaščito romske skupnosti, ki se je večine sestankov MDS tudi udeležil. UVN si je pri delu omenjene MDS vseskozi prizadeval, da se ob upoštevanju priporočil mednarodnih nadzornih mehanizmov, nevladnih organizacij in Varuha človekovih pravic pripravijo predlogi učinkovitih ukrepov in mehanizmov reševanja bivanjskih razmer romske skupnosti. Že v decembru 2017 je tako UVN ob obravnavi vmesnega poročila MDS predlagal MOP, da se v okviru časovnice dela MDS pripravi konkretne instrumente in ukrepe za uresničevanje priporočil Varuha človekovih pravic in mednarodnih organizacij z namenom zagotavljanja temeljnih človekovih pravic pripadnikov romske skupnosti na področju urejanja njihovih bivalnih razmer. UVN je bil tudi aktivno vključen v pripravo in usklajevanje zaključnega poročila o delu MDS ter je MOP-u v medresorskem usklajevanju dvakrat poslal svoje predloge in pripombe. Pri tem velja zlasti izpostaviti vsakokratni poziv urada MOP-u, da se predlagani sklepi vlade oblikujejo na način, da so ti oblikovani jasno in jedrnato, da vsebujejo nosilce nalog in realne roke za njihovo izvedbo ter da vsebinsko zasledujejo izboljšanje bivanjskih razmer pripadnikov romske skupnosti. S tem v zvezi je potrebno poudariti, da je UVN v sodelovanju z MOP dne 11. 10. 2018 organiziral posvet z naslovom »Skupaj smo uspešnejši: predstavitev

Zaključnega poročila o delovanju Medresorske delovne skupine za reševanje prostorske problematike Romov in razprava o predlogih podpornih ukrepov države«. Na dogodek so bili povabljeni predstavniki občin, kjer živijo Romi, romski svetniki, člani MDS, predstavniki ključnih ministrstev (MDDSZ, MNZ, MI), Varuh človekovih pravic in Zagovornik načela enakosti, nevladne organizacije ter izvajalci naloge modeli urejanja romskih naselij. Cilj dogodka je bil prisotnim predstaviti vsebino zaključnega poročila MDS, opraviti poglobljeno razpravo o njegovi vsebini ter pridobiti mnenja in dodatne predloge s strani udeležencev k predlaganim podpornim ukrepom države.

Zaključek posveta je bil, da se na MOP, ki je predlagatelj vladnega gradiva, s katerim se pošlje Vladi Republike Slovenije v obravnavo in sprejem predlog Zaključnega poročila o delovanju Medresorske delovne skupine za reševanje prostorske problematike Romov, naslovi predlog oziroma pobuda, da se na podlagi opravljene razprave dne 11. 10. 2018 predlog sklepov vlade dopolni na način, da iz sklepov vlade izhaja, da se bodo predlagani ukrepi iz zaključnega poročila začeli izvajati. Pri tem sta bila kot ključna izpostavljena: ukrep priprave interventnega zakona in oblikovanje vladne projektne pisarne ob dodatnih kadrovskih krepitvah pristojnih resorjev. UVN je pristojno ministrstvo seznanil s poročilom o dogodku ter mu v okviru odziva na predlog vladnega gradiva in zaključnega poročila o delu MDS v okviru medresorskega usklajevanja tudi predlagal dopolnitev sklepov in realizacijo dogovora, ki je bil sprejet na omenjenem dogodku.

UVN je nato na MOP dne 3. 12. 2018 naslovil dopis, s katerim je ministrstvo zaprosil za informacije o tem, v kateri fazi je priprava vladnega gradiva, s katerim bo vladi v obravnavo posredovano zaključno poročilo MDS. V tem dopisu je urad izpostavil, da po drugem medresorskem usklajevanju, ki je v zvezi z zaključnim poročilom MDS potekalo jeseni 2018, urad ni prejel nobenega odziva v zvezi s podanimi predlogi in pripombami, prav tako ni bil sklican noben usklajevalni sestanek, v vladno proceduro pa tudi ni bil vložen noben predlog vladnega gradiva. Urad je v tem dopisu izpostavil, da je dne 28. 11. 2018 ob obravnavi Petega poročila Vlade Republike Slovenije o položaju romske skupnosti v Sloveniji Državni zbor sprejel priporočilo vladi, ki ga v svojem poročilu na strani 126 izpostavlja tudi poročilo Varuha človekovih pravic za leto 2018. V zvezi s tem je UVN poudaril, da se je prav za področje urejanja bivanjske problematike Romov ob zadnji pripravi sprememb in dopolnitev Zakona o romski skupnosti v Republiki Sloveniji izkazalo (in to je MOP tudi vseskozi izpostavljalo), da bo opravljeno delo MDS ključnega pomena na tem področju, od predlaganih ukrepov MDS pa bodo odvisni nadaljnji koraki in pristop, ki ga bo vlada zavzela tudi v okviru priprave sprememb in dopolnitev zakona. Urad odziva ministrstva ni prejel.

Dne 13. 12. 2018 je nato potekala 9. seja Komisije Vlade RS za zaščito romske skupnosti, ki jo vodi direktor urada. V okviru 4. točke dnevnega reda se je komisija seznanila z obravnavo Petega poročila Vlade Republike Slovenije o položaju romske skupnosti v Sloveniji v Državnem zboru, ki je potekala novembra 2018, in opravila razpravo o potrebnih nadaljnjih korakih. V okviru te točke se je komisija seznanila tudi s tem, da je z 31. 5. 2018 zaključila z delom MDS, ki je delo opravljala pod vodstvom MOP od 11. 5. 2017. Komisija se je na seji seznanila, da MOP kot pristojni organ za pripravo predloga vladnega gradiva tega Vladi Republike Slovenije še vedno ni posredovalo v obravnavo. Komisija je na podlagi navedenih informacij in opravljene razprave sprejela sklep, s katerim je pozvala MOP, da čimprej pripravi končni predlog vladnega gradiva Zaključnega poročila o delovanju Medresorske delovne skupine za reševanje prostorske problematike Romov in ga posreduje v obravnavo vladi. Komisija je tudi predlagala MOP, da če je to potrebno, gradivo predhodno še uskladi z ostalimi pristojnimi ministrstvi in vladnimi službami, pri čemer komisija kot najbolj učinkovito obliko usklajevanja ocenjuje obliko usklajevalnega sestanka, katerega cilj bi moralo biti

doseči usklajenost gradiva in nato njegovo posredovanje v obravnavo vladi. Omenjeni usklajevalni sestanek je potekal dne 18. 1. 2019, za potrebe katerega je MOP pripravilo predlog vladnega gradiva, ki je zajemal nov predlog sklepov vlade in popravke oziroma dopolnitve predloga besedila zaključnega poročila MDS. UVN je v razpravi sodeloval v delih, ki so se nanašali izključno na njegovo delovno področje oziroma pristojnost, je pa na sestanku ponovno predlagal, da bi se besedilo predlaganih sklepov vlade moralo popraviti tako, da bi sklepi sledili zaključkom posveta z dne 11. 10. 2018. Na sestanku je UVN podal svoje stališče, da so predlagani sklepi premalo konkretni in da niso dovolj zavezujoči, saj manjkajo nosilci izvedbe sklepov in rok izvedbe. Že na samem sestanku je UVN predlagal, da naj predlogi sklepov vključujejo pripravo zakona za interventno urejanje romskih naselij in oblikovanje nove delovne skupine. UVN je ponovil, da je bilo ob pripravi sprememb in dopolnitev Zakona o romski skupnosti v Republiki Sloveniji v letih 2017 in 2018 stališče MOP vseskozi, da predloga sprememb in dopolnitev oziroma novih zakonskih določb s področja urejanja romskih naselij oziroma bivanjskih razmer pripadnikov romske skupnosti ne more oblikovati, dokler MDS ne zaključi s svojim delom, prav tako pa tudi, da bo opravljeno delo MDS izhodišče za pripravo novih, dodatnih ukrepov v Nacionalnem programu ukrepov Vlade Republike Slovenije za Rome za obdobje NPUR 2017–2021. Tudi sicer je vsebino Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o romski skupnosti v Republiki Sloveniji, katerega besedilo je Vlada RS določila dne 1. 3. 2018 s sklepom št. 00701-16/2017/18 in ki se nanaša na ureditev bivanjskih razmer romske skupnosti, v celoti predlagalo MOP. UVN je po opravljenem sestanku skladno s sprejetim dogovorom MOP dne 25. 1. 2019 poslal tudi svoje pisno stališče in konkretne predloge, kaj naj bi vsebinsko zajemali sklepi vlade.

Iz vsega zgoraj navedenega izhaja, da si je UVN v okviru sodelovanja v MDS vseskozi intenzivno prizadeval, da bi oblikovani ukrepi naslavljali dejanske težave pripadnikov romske skupnosti na področju neurejenih bivanjskih razmer, ki so povezane z dostopom do pitne vode, sanitarij, elektrike in na katere opozarja tako Varuh človekovih pravic kot nadzorni mehanizmi mednarodnih organizacij, nevladne organizacije in tudi romska skupnost.

Dodatno k temu UVN pojasnjuje, da je v letu 2018 izvajal projekt Krepitev nacionalnega posvetovalnega procesa v Sloveniji preko nadaljevanja in nadgradnje dela Nacionalne platforme za Rome (SIFOROMA2). Uvodni dogodek projekta z naslovom »Skupaj smo uspešnejši: prva usmerjena razprava z občinami, kjer živijo Romi, pri razvijanju celovitih pristopov in akcijskih načrtov za vključevanje Romov« je potekal 15. 2. 2018 v Ljubljani. Dogodek je bil namenjen predvsem občinam, kjer živijo Romi, in predstavnikom romske skupnosti v mestnih oziroma občinskih svetih. Cilj dogodka je bil trojni:

- občinam, v katerih živijo Romi, in romskim svetnikom predstaviti projekt in jih seznaniti z možnostmi podpore, ki jo nudi projekt na lokalni ravni.
- razumeti pomen multidisciplinarnega pristopa ter praktično zasnovanih lokalnih akcijskih načrtov ne le za usklajen in hitrejši napredek na lokalnem nivoju, pač pa tudi kot signal državi o strateški usmeritvi reševanja romske tematike;
- razumeti ključne izzive občin ter izmenjati izkušnje pri urejanju romske tematike kot podlaga za nadaljevanje projekta na lokalnih ravneh.

Na dogodku je UVN želel skupaj z občinami in romskimi svetniki načrtovati potek dela in aktivnosti za celotno leto izvajanja projekta. Po dogodku je bilo vsem občinam, kjer živijo Romi, poslano poročilo z dogodka, občine pa so bile zaprosene, da izrazijo svoj interes za sodelovanje z uradom v nadaljnjih aktivnostih projekta, tako v luči pomoči pri

pripravi konkretnih akcijskih načrtov občin kot pri naslavljanju konkretnih problemov, s katerimi se v občinah srečujejo. Interes so izrazile občine Beltinci, Dobrovnik in Krško.

V občini Krško je bil opravljen en sestanek s predstavniki občine, na katerem je občina ugotovila, da ne potrebuje podpore urada, saj naj bi institucije v lokalnem okolju dobro sodelovale, občina pa naj bi že sama pripravila osnutek strategije reševanja romske problematike v občini, ki naj bi bila sprejeta v letu 2018. Občinski svet Občine Krško je dejansko dne 26. 10. 2018 sprejel Strategijo reševanja romske problematike v občini Krško do leta 2022.

V občini Beltinci je potekalo več ožjih delovnih sestankov, opravljena sta bila dva obiska romskega naselja Beltinci ter tri usmerjene večdeležniške razprave. Poudarek v Občini Beltinci je bil na izzivih, s katerimi se soočajo prebivalci romskega naselja Beltinci v občini. Cilj dogodkov, ki so v okviru projekta potekali v občini Beltinci, je bil razviti celovit pristop in akcijski načrt za vključevanje Romov v Občini Beltinci ter zasnovati program t. i. info točke v romskem naselju Beltinci za vzpostavitev zanimanja in zaupanja romske skupnosti v romskem naselju Beltinci. Na zaključnem dogodku v Občini Beltinci se je oblikoval predlog multidisciplinarnega tima, čigar koordinator bi bila Občina Beltinci. Prav tako je bilo izdelano delovno gradivo, ki lahko služi kot osnutek akcijskega načrta Občine Beltinci za vključevanje Romov v romskem naselju Beltinci.

V občini Dobrovnik se je skozi dve usmerjeni razpravi (»Skupaj smo uspešnejši: vloga izobraževanja romskih otrok in mladih za kasnejše uspešno samostojno življenje in polno vključitev v družbo«, dne 5. 6. 2018 in »Skupaj smo uspešnejši: vzpostavitev multidisciplinarnega tima za individualno in celostno spremljanje in podporo romskim družinam ter vzpostavitev protokola sodelovanja«, dne 13. 9. 2018) naslovalo temo vloge izobraževanja pri opolnomočenju romskih otrok in mladih za kasnejše uspešno samostojno življenje in polno vključitev v družbo. V občini se je skozi razprave izkazala potreba po vzpostavitvi multidisciplinarnega tima in protokolov sodelovanja – s ciljem, da se poiščejo najboljši načini, kako podpreti romske otroke in njihove starše, da se bodo kot odrasli lažje polno vključevali v družbo. Vzpostavljen je bil multidisciplinarni tim, njegov koordinator je Občina Dobrovnik, namen tima pa je kontinuirano spremljanje romskih družin, medsebojno obveščanje in pravočasno celovito ukrepanje, kadar katera koli od pristojnih institucij zazna določen izziv oziroma oviro, ki bi lahko preprečevala ali upočasnjevala opolnomočenje romskih otrok za samostojno, odgovorno in zdravo življenje ter prispevek k skupnosti.

Ker je UVN največkrat tisti organ na državni ravni, ki se povezuje z ostalimi institucijami, tudi tistimi, ki delujejo na terenu, v okoljih, kjer živijo Romi, se na državni ravni največkrat prvi srečuje s konkretnimi izzivi in problematiko s terena, a velikokrat pri naslavljanju posameznih izzivov ostane sam. Kljub temu je UVN nase prevzel dodatne naloge za tisto problematiko, kjer se ostale, bolj pristojne institucije niso čutile pristojne. Tako je 8. novembra 2018 v Ljubljani v okviru projekta nacionalne platforme za Rome izvedel posvet na temo Begov mladoletnih oseb v škodljiva okolja (t.i. prezgodnje poroke) in prisilnih porok romskih otrok. Cilj dogodka je bil odkrito spregovoriti o teh pojavih ter slišati poglede in izkušnje vseh institucij in posameznikov, ki so kakorkoli vključeni v obravnavo teh pojavov, torej medinstitucionalno in multidisciplinarno. Aktiv regijske koordinacije za obravnavo nasilja v družini pri Skupnosti centrov za socialno delo Slovenije, policija, nekatera okrožna državna tožilstva in nevladne organizacije so tako opozorili na velike težave v praksi. Njihova opozorila so se nanašala zlasti na nujnost opustitve argumentacij in opravičevanja tovrstnih praks pod krinko romske kulture in tradicije, na postavitve zagotavljanja in uresničevanja otrokovih pravic in spoštovanja veljavnih predpisov ter na potrebo po okrepljenem ozaveščanju o posledicah tovrstnih praks vseh ključnih deležnikov. Po posvetu je bilo pripravljeno poročilo o dogodku, v katerem so bili zajeti ključni poudarki

plenarnih prispevkov in rezultati dela v skupinah. Poročilo je bilo skupaj s kratkim spletnim vprašalnikom poslano vsem udeležencem dogodka. Udeleženci so celotno idejo in izvedbo usmerjene razprave ocenili kot koristno in potrebno. Izpostavljena je bila odsotnost predstavnikov šolstva in zdravstva ter več romskih predstavnikov. Bil je podan tudi konkreten predlog s strani nevladnih organizacij, da bi se v prihodnje organiziralo regijske posvete na to temo (z multidisciplinarnim pristopom), kar tudi urad ocenjuje kot nujno potrebno, zato bo v okviru nadaljevanja projekta v letu 2019 tovrstne aktivnosti izvajal regijsko, v okoljih, kjer živijo Romi, oziroma kjer je to problematiko zaznati kot najbolj perečo.

V zvezi z uresničevanjem ukrepov za izboljšanje položaja romske skupnosti v Sloveniji, UVN pojasnjuje, da je Vlada dne 25. 5. 2017 sprejela Nacionalni program ukrepov za Rome za obdobje 2017–2021 (v nadaljevanju: NPUR 2017–2021). Uresničevanje NPUR 2017–2021 spremlja Komisija Vlade RS za zaščito romske skupnosti (v nadaljevanju: komisija), ki je na svoji 5. seji dne 12. 7. 2017 opravila razpravo o vprašanih, povezanih s spremljanjem uresničevanja programa in se dogovorila o potrebnih konkretnih korakih. Na podlagi sklepov komisije je UVN za potrebe poročanja o uresničevanju programa pripravil enotno metodologijo poročanja, po kateri poročajo vsi nosilci ukrepov. Komisija je tudi sklenila, da tema pregleda uresničevanja ukrepov v prihodnje postane redna točka dnevnega reda sej, v okviru katere bodo pristojni nosilci ukrepov komisijo seznanjali z aktualnimi zadevami v zvezi z uresničevanjem ukrepov. S tem se bo predvsem zagotovilo izmenjavo informacij med nosilci ukrepov in vsebinskimi področji ter okrepilo povezovanje in sodelovanje med pristojnimi organi. Komisija je na svoji 6. seji dne 10. 11. 2017 potrdila pripravljeno metodologijo poročanja, po kateri je urad v začetku leta 2018 pristopil k pripravi predloga petega poročila vlade, v začetku leta 2019 pa k pripravi šestega poročila vlade.

V letu 2018 je UVN skladno z NPUR 2017–2021 dal izdelati evalvacijo uresničevanja NPUR 2017–2021. Evalvacijo je opravil Mirovni inštitut. Informacije o evalvaciji je urad podal na 9. seji Komisije Vlade RS za zaščito romske skupnosti dne 13. 12. 2018, ob pozivu za posredovanje prispevkov za potrebe priprave šestega poročila vlade o položaju romske skupnosti v Sloveniji pa je evalvacijo poslal vsem pristojnim resorjem in jih zaprosil, da se do ugotovitev in priporočil tudi opredelijo. Celovito je bila evalvacija predstavljena dne 19. 2. 2019 na uvodnem dogodku projekta Krepitev nacionalnega posvetovalnega procesa v Sloveniji preko nadaljevanja in nadgradnje dela Nacionalne platforme za Rome (SIFOROMA3), ki ga izvaja urad. Na dogodek so bili povabljeni vsi pristojni resorji, predstavitev pa je izvedel izvajalec evalvacije, Mirovni inštitut. Evalvacija je objavljena tudi na spletni strani urada. Dne 12. 3. 2019 je nato v okviru projekta SIFOROMA3 potekal tudi že prvi večji večdeležniški dogodek, ki se je osredotočil na področje vzgoje in izobraževanja. Celoten koncept dogodka je izhajal iz ugotovitev in priporočil evalvacije ter izkušenj na terenu, evalvacija pa je bila skupaj z vabilom poslana vsem vabljenim na dogodek.

Na zadnje UVN še pojasnjuje, da se, kolikor je to v njegovi moči in glede na majhno kadrovsko zasedbo, odziva na vsa vabila in dogodke, ki jih organizira romska skupnost ter na lastno pobudo mnogokrat obišče naselja in območja, kjer živijo Romi. S težavami, ki jih pri tem UVN zaznava, seznanjani pristojna ministrstva in si prizadeva za učinkovito oblikovanje ukrepov in odziv.«

2.6.5 Pregled aktivnosti (str. 142)

Namestnik varuhinje Miha Horvat in strokovni sodelavec Gašper Adamič Metlikovič sta se v Mestni občini Novo mesto udeležila razgovora s predstavniki občine, centra za socialno delo in policije glede reševanja romske problematike. (str. 142).

Odziv UVN:

Na omenjenem sestanku sta sodelovala direktor PU Novo mesto in pomočnik komandirja PP Novo mesto. V daljšem pogovoru sta predstavnikom VČP predstavila aktivnosti in ukrepe policije pri reševanju varnostnih težav ter oceno PU Novo mesto o konkretnih problemskih situacijah, ki neposredno ali posredno ovirajo uspešnejšo integracijo pripadnikov romske skupnosti v družbo.

2.4.7 K PODPOGLAVJU 2.7 TUJCI

2.7.1 Vstop, zapustitev in bivanje tujcev v državi (str. 143)

O osebah, ki jim država dolgotrajno tolerira nezakonito bivanje (str. 143)

Odziv MNZ:

Varuh človekovih pravic v svojem poročilu izpostavlja primere tujcev, ki v Republiki Sloveniji dalj časa prebivajo nezakonito, država pa njihovo prebivanje tolerira, ter povzema predvsem korespondenco med Varuhom in Ministrstvom za notranje zadeve, vse od leta 2015 naprej. Nazadnje je izpostavljeno le, da po mnenju Varuha sprememba Zakona o tujcih, kot je bila sprejeta leta 2017, ni ustrezna rešitev za situacije, ki jih opisuje v prvem delu poglavja.

Ministrstvo za notranje zadeve se ne more v celoti strinjati z navedbami v poročilu glede toleriranja dolgotrajno nezakonito prebivajočih tujcev. Po mnenju ministrstva obstajata dejansko dve skupini tujcev, za katere se ugotavlja, da dalj časa nezakonito prebivajo v državi, in sicer osebe, ki so bile izbrisane iz registra stalnega prebivalstva, ter druga skupina tujcev, katerim je skupno to, da so v državo vstopili nezakonito, zaradi spoštovanja načela nevračanja pa niso bili vrnjeni v izvirno državo. Varuh sicer kot tretjo skupino izpostavlja še osebe, ki jim je bila zavrnjena prošnja za azil, vendar se ti tujci v ničemer ne razlikujejo od ostalih tujcev, ki so v državo vstopili nezakonito.

V zvezi s prvo skupino, torej izbrisanimi, ministrstvo ponovno poudarja, da je bil urejanju statusa tujcev v Republiki Sloveniji, ki so bili na dan osamosvojitve Republike Slovenije državljani drugih republik nekdanje SFRJ, namenjen Zakon o urejanju statusa državljanov drugih držav naslednic nekdanje SFRJ v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 76/10-UPB1, v nadaljevanju: ZUSDDD). ZUSDDD je za te tujce določil posebne, bistveno olajšane pogoje za pridobitev dovoljenja za stalno prebivanje v Republiki Sloveniji. V ZUSDDD je bil določen tudi rok za vložitev prošnje za izdajo dovoljenja za stalno prebivanje, in sicer tri leta od uveljavitve zakona. Zakon je bil uveljavljen dne 24. 7. 2010, tako da je rok za vložitev prošnje za izdajo dovoljenja za stalno prebivanje po navedenem zakonu dne 24. 7. 2013 potekel. Zakonodajalec je namreč ocenil, da so tri leta dovolj dolga doba, da se vsi zainteresirani z zakonom seznanijo in vložijo prošnjo. Že pred sprejemom zakona pa je bila pripravljena široka medijska kampanja, namen katere je bilo obvestiti najširši krog zainteresirane javnosti oziroma posameznikov.

Navedenemu je treba dodati, da je bil zakon, namenjen urejanju statusa državljanov drugih republik nekdanje SFRJ v Republiki Sloveniji, sprejet že leta 1999 (Uradni list

RS, št. 61/99). Veljati je začel dne 28. 9. 1999, v letu 2001 in 2010 pa je bil noveliran. Zakon, sprejet leta 1999, je določal tri mesečni rok za vložitev prošnje. Rok je bil nato z odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije, št. U-I-246/02-28 z dne 3. 4. 2003 ponovno odprt, in sicer vse do uveljavitve Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o urejanju statusa državljanov drugih držav naslednic nekdanje SFRJ v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 50/10, v nadaljevanju: ZUSDDD-B) oziroma vse do 24. 7. 2013. Po ZUSDDD in ZUSDDD-B je bilo tako mogoče prošnjo za izdajo dovoljenja za stalno prebivanje vložiti v času od 28. 9. 1999 do 28. 12. 1999, ter nato ponovno od 3. 4. 2003 do 24. 7. 2013. Ministrstvo za notranje zadeve meni, da so imeli tako državljani drugih republik nekdanje SFRJ v Republiki Sloveniji na razpolago dovolj dolg rok (skupaj več kot deset let), v katerem so lahko oziroma bi lahko, upoštevajoč njihove osebne in druge okoliščine, vložili pravočasno prošnjo za izdajo dovoljenja za stalno prebivanje pod bistveno olajšanimi pogoji in s tem za ureditev statusa tujca v Republiki Sloveniji. Poudariti velja, da je Ustavno sodišče Republike Slovenije v odločbi št. U-II-1/10 z dne 10. 6. 2010, s katero je odločilo o nedopustnosti zahtevanega referendumu, istočasno tudi ocenilo, da bo na podlagi ZUSDDD-B mogoče dokončno urediti pravni položaj tistih državljanov drugih republik nekdanje SFRJ, ki so bili izbrisani iz registra stalnega prebivalstva in še nimajo urejenega statusa. S sklepom, št. U-I-48/13 z dne 8. 1. 2015, s katerim je odločilo o pobudi Društva izbrisanih prebivalcev Slovenije za oceno ustavnosti ZUSDDD pa je ugotovilo tudi, da je ZUSDDD-B osebam, ki so bile izbrisane iz registra stalnega prebivalstva omogočil, da so si lahko, če so za to zaprosile, uredile svoj pravni položaj v Republiki Sloveniji tako za naprej s pridobitvijo dovoljenja za stalno prebivanje pod ugodnejšimi pogoji, kot so veljali po sistemski ureditvi Zakona o tujcih, kot tudi s pridobitvijo dopolnilne oziroma posebne odločbe o stalnem prebivanju za nazaj, od trenutka izbrisa dalje.

Glede tujcev, ki v državo vstopijo nezakonito in jim je zaradi načela nevračanja dovoljeno zadrževanje, Varuh meni, da gre za sistemsko pomanjkljivost Zakona o tujcih, ker ne ureja statusa nezakonito prebivajočih tujcev. Ministrstvo za notranje zadeve ponovno poudarja, da je Zakon o tujcih namenjen sistemskemu urejanju statusa tujcev, ki v državo vstopajo zakonito in v njej zakonito prebivajo. V okviru priprave sprememb in dopolnitev Zakona o tujcih v letu 2017 se je kljub temu aktivno pristopilo k reševanju tega vprašanja in s sprejemom Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o tujcih (ZTuj-2E) v določenem delu, kot sicer ugotavlja že Varuh, sledilo tudi pobudi Varuha. Državni zbor je dne 17. 10. 2017 sprejel Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o tujcih (Uradni list RS, št. 59/17; ZTuj-2E), kjer se je z dopolnitvijo drugega odstavka 51. člena uredil status tudi tistih tujcev, katerim je bilo v Republiki Sloveniji dovoljeno zadrževanje za čas najmanj 24 mesecev, in njihova odstranitev iz države še vedno ni možna, pri čemer morajo pri tej kategoriji tujcev obstajati tudi drugi utemeljeni razlogi in posebne osebne okoliščine, ki utemeljujejo njihovo prebivanje v Republiki Sloveniji. Tem osebam se z dopolnitvijo zakonodaje omogoča pridobitev dovoljenja za začasno prebivanje z veljavnostjo dveh let, z možnostjo podaljševanja z veljavnostjo dveh let, pod pogoji, določenimi z Zakonom o tujcih. Z navedeno dopolnitvijo se je tako razširil krog tujcev, katerim je bilo dovoljeno zadrževanje za čas najmanj 24 mesecev in lahko pridobijo dovoljenje za začasno prebivanje na podlagi 51. člena Zakona o tujcih, saj je bila skladno z dosedanjo ureditvijo ta možnost določena zgolj za tujce, katerim je bilo dovoljeno zadrževanje v Republiki Sloveniji za čas najmanj 24 mesecev in njihova odstranitev iz države ni bila možna zgolj zaradi načela nevračanja.

Varuh v svojem poročilu ponovno navaja, da sicer pozdravlja to spremembo, ki sicer pomeni korak naprej pri pravnem urejanju navedene problematike, vendar meni, da rešitev ni zadostna. Kot pomislek izpostavlja dejstvo, da mora oseba pred pridobitvijo dovoljenja za začasno prebivanje imeti v Republiki Sloveniji izdano dovolitev

zadrževanja, in sicer za najmanj 24 mesecev, kar pomeni pravico zgolj tistega tujca, ki je v postopku odstranitve, in se ga zaradi nezmožnosti odstranitve ne more odstraniti, da se mu lahko izda dovolitev zadrževanja.

Skladno z določbami Zakona o tujcih so tujci, ki v Republiki Sloveniji prebivajo nezakonito, podvrženi bodisi ukrepu prostovoljne vrnitve ali prisilne odstranitve. Razloge, zaradi katerih se tujca, ki bi se ga sicer moralo odstraniti iz države, ne odstrani in se mu dovoli zadrževanje, Zakon o tujcih taksativno določa v 73. členu, pri čemer je eden izmed razlogov tudi načelo nevračanja, posebej zapisano v 72. členu Zakona o tujcih. Glede na dejstvo, da gre za nezakonito prebivajoče tujce, se je z opisano dopolnitvijo 51. člena sledilo ureditvi, ki je sicer že do sedaj veljala za ureditev statusa nezakonito prebivajočih oseb v Republiki Sloveniji, katerim je bilo dovoljeno zadrževanje. Pri tem se je dodatno, glede na specifičnost položaja teh oseb, razširila možnost izdaje dovoljenja za začasno prebivanje na tujce, katerih odstranitev iz države ni možna le zaradi spoštovanja načela nevračanja, temveč tudi iz drugih razlogov, navedenih v 73. členu Zakona o tujcih. Dodano je torej določilo, da morajo obstajati tudi drugi utemeljeni razlogi in posebne osebne okoliščine, ki utemeljujejo njihovo prebivanje v Republiki Sloveniji. Z navedeno rešitvijo je bila po mnenju Ministrstva za notranje zadeve vzpostavljena ustrezna pravna podlaga, na podlagi katere bo omogočena ureditev statusa vseh tistih tujcev, ki so nezakonito prebivali v Republiki Sloveniji in izpolnjujejo pogoje za izdajo dovoljenja za začasno prebivanje na podlagi drugega odstavka 51. člena Zakona o tujcih.

Nadalje Varuh izpostavlja tudi pomislek v zvezi s spremembo, ki omogoča, da ti tujci pridobijo le dovoljenje za začasno prebivanje, ki pa po mnenju Varuha ne pomeni trajne rešitve njihovega statusa. Ministrstvo za notranje zadeve ocenjuje, da je obdobje dveh let, za katero se tujcu ob izpolnjevanju zakonskih pogojev, lahko izda dovoljenje za začasno prebivanje, dovolj dolgo obdobje, v katerem se bo lahko tujec aktivno vključil v družbo in si nato uredil status po kateri izmed drugih pravnih podlag, ki jih določa Zakon o tujcih, pri čemer dodatno poudarja, da se lahko tujec, ki mu je bilo izdano dovoljenje za začasno prebivanje na podlagi drugega odstavka 51. člena v Republiki Sloveniji tudi zaposli ali opravlja delo pod pogoji, določenimi v zakonu, ki ureja zaposlovanje in delo tujcev, kar pa je lahko podlaga za nadaljnje urejanje zakonitega prebivanja v državi in pridobitev trajnejšega statusa. Ob tem dodaja, da Zakon o tujcih omogoča tudi možnost podaljševanja dovoljenja z veljavnostjo dveh let, če odstranitev tujca iz države še vedno ni možna in pri njem obstajajo drugi utemeljeni razlogi in posebne okoliščine, ki utemeljujejo njegovo prebivanje v Republiki Sloveniji, in če ni razlogov za zavrnitev izdaje dovoljenja.

Skladno z navedenim Ministrstvo za notranje zadeve še vedno meni, da je z dopolnitvijo zakonodaje ustrezno urejena možnost legalizacije statusa dlje časa nezakonito prebivajočih tujcev, ki sledi tudi standardom in merilom Evropske konvencije o človekovih pravicah.

Varuh izpostavlja tudi položaj tujcev, ki jim je dovoljeno zadrževanje. Ob tem ministrstvo posebej poudarja, da dovolitev zadrževanja iz razlogov, določenih v 73. členu Zakona o tujcih, ne pomeni, da je tujcu prenehala obveznost, da državo zapusti. Odločba o dovolitvi zadrževanja namreč ne pomeni dovoljenja za prebivanje, pač pa se tujcu, zaradi posebnih okoliščin (73. člen) dovoli, da ostane v državi, dokler obstajajo razlogi, zaradi katerih je ne more zapustiti v roku, ki mu je bil določen. Kot že navedeno, z dovolitvijo zadrževanja tujcu ne preneha obveznost, da državo zapusti niti se ta obveznost ne spreminja. V času dovoljenega zadrževanja pa se je tujec dolžan podrežati ukrepom in postopkom, ki jih z odločbo o zadrževanju, določi policija. Taka obveznost tujca izhaja tudi iz 90. člena Zakona o tujcih in velja za vse tujce. Tudi sama vložitev prošnje za dovolitev zadrževanja ne omogoča statusa, na katerega bi se lahko

vezale pravice in obveznosti, prav tako se s tako prošnjo ne začne postopek legalizacije prebivanja. O dovolitvi zadrževanja odloči policija, lahko na prošnjo tujca ali po uradni dolžnosti, če se v postopku odstranitve tujca ugotovijo okoliščine, navedene v 73. členu zakona. Šele z odločbo o dovolitvi zadrževanja tujec pridobi tak status, na katerega se lahko vežejo pravice in obveznosti, ki so določene v 75. členu zakona, ki pa spet ne pomenijo legalizacije prebivanja v državi. To so standardi, ki jih je, tudi skladno s pravom EU, dolžna zagotavljati Republika Slovenija tujcem, ki prebivajo nezakonito.

Ministrstvo za notranje zadeve pa se v celoti strinja z Varuhom, ko zapiše, da spoštovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin v demokratični družbi, ki je zavezana k spoštovanju vladavine prava, ne more biti stvar političnega dogovarjanja. Stvar političnega konsenza pa prav gotovo je vprašanje sistemske tolerance nezakonito prebivajočih tujcev. Kot je bilo že zapisano, ministrstvo meni, da je z dopolnitvijo Zakona o tujcih ustrezno urejena možnost legalizacije statusa dlje časa nezakonito prebivajočih tujcev, in taka ureditev sledi tudi standardom in merilom Evropske konvencije o človekovih pravicah. Sistemska ureditev statusa tujca, ki je nezakonito vstopil oziroma v državi nezakonito prebiva, pa ostaja kompleksno vprašanje in ga, po mnenju ministrstva ni mogoče reševati v zakonu, ki sistemsko ureja zakonit vstop in prebivanje. Zadnje spremembe zakona dajejo pristojnim organom, ki odločajo o izdaji dovoljenj za prebivanje v Republiki Sloveniji, pravno podlago za izdajo dovoljenja za začasno prebivanje torej tudi tujcem, ki sicer do dovoljenja za prebivanje ne bi bili upravičeni, saj prebivajo v državi nezakonito. Pristojni organi pa so dolžni presojsati vsak primer posebej, v postopku izdaje teh dovoljenj so dolžni ugotoviti tudi vsa dejstva in okoliščine, ki so potrebni za zakonito odločitev v vsakem primeru posebej, v enakih ali podobnih primerih pa upoštevati nacionalno sodno prakso, in še posebej svoje odločitve opreti na sodbe ESČP. Poleg tega je vsem tujcem v postopkih pred slovenskimi državnimi organi zagotovljeno ustrezno pravno varstvo.

Ostaja pa dejstvo, da ima vsaka država v okviru svoje migracijske politike in v skladu z nacionalnim pravnim redom ter pravnim redom EU pravico, da vrne nezakonito prebivajoče državljane tretjih držav. Evropski Svet je že leta 1999 vzpostavil usklajen pristop na področju boja proti nezakonitim migracijam, posledica tega pristopa pa je bilo sprejetje Direktive 2008/115 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o skupnih standardih in postopkih v državah članicah za vračanje nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav, za katero je Evropska komisija v letu 2018 predstavila predlog prenove. Direktiva 2008/115 je bila implementirana z Zakonom o tujcih (Uradni list RS, št. 50/11 in 57/11 – popr.), s čemer je v celoti v slovenski pravni red preneseno načelo nevračanja, hkrati pa je tudi Republika Slovenija zagotovila pošten in pregleden postopek odstranitve nezakonito prebivajočega tujca. Kot izhaja tudi iz uvodnih izjav k direktivi, je vračanje nezakonito prebivajočih tujcev sestavni del migracijske politike, nezakonito prebivanje pa se mora zaključiti po poštem in preglednem postopku. S prenosom direktive o vračanju pa je Republika Slovenija zagotovila, da osebe vrnejo na podlagi skupnih evropskih standardov, na human način in ob spoštovanju temeljnih pravic in njihovega dostojanstva. Z zadnjo spremembo Zakona o tujcih pa je omogočila, da se tujcem, ki jih dalj časa ni mogoče odstraniti, njihovo prebivanje v državi legalizira, je pa za legalizacijo prebivanja potrebno izpolniti minimalne pogoje. Podelitev dovoljenja za prebivanje, torej pridobitev dovoljenja samo na podlagi dejstva, da tujec dalj časa nezakonito prebiva, bi na široko odprla vrata vsem vrstam zlorab in celo v slabši položaj postavila tiste tujce, ki vstopajo in prebivajo zakonito. Hkrati pa bi to za Republiko Slovenijo pomenilo odstop od skupne evropske migracijske politike, ki vse več naporov vloga v postopke in ukrepe za preprečevanje nezakonitih migracij.

Tretja skupina: dolgotrajno nezakonito bivajoči iz drugih razlogov (str. 149)

V drugi pobudi je bil obravnavan primer štirih otrok in sicer dveh mladoletnih, starih trinajst in petnajst let ter dveh polnoletnih otrok, starih dvajset in enaindvajset, ki so dolgotrajno brez urejenega statusa. Starša in dva starejša otroka so leta 2000 zbežali pred vojno na Kosovem sprva v Republiko Slovenijo in nato v Nemčijo. V Nemčiji so živeli do leta 2006, ko so se vrnili v Republiko Slovenijo in tu zaprosili za azil. Prošnja je bila v pospešenem postopku zavrnjena z odločbo MNZ in naknadno še potrjena s strani UPRS in zatem še s strani VS. Zoper slednjo je bila vložena ustavna pritožba, s katero je bila sodba VS razveljavljena in vrnjena v ponovno sojenje. Ker je bilo medtem družini (v tistem času že s štirimi otroki) dovoljeno zadrževanje za šest mesecev, nato pa sta starša (še pred rojstvom petega otroka) dobila tudi dovoljenje za stalno prebivanje, je bil azilni postopek za starša ustavljen, za otroke pa sta starša potem prošnjo za azil umaknila. Starša sta v pobudi navedla, da nista vedela, kako bi drugače postopala v zadevi. V RS rojen peti otrok je nato dobil dovoljenje za stalno prebivanje, prvi štirje otroci pa so vse do danes ostali pri starših brez dovoljenj za bivanje. Konec leta 2009 je mati za vse štiri otroke vložila prošnjo za izdajo dovoljenja za začasno prebivanje, vendar je zaradi pomanjkanja zadostnih sredstev za preživljanje prošnjo umaknila. Leta 2012 je poskušala zanje pridobiti policijsko dovoljenje za zadrževanje, vendar je bil tudi ta poskus neuspešen. (str. 149)

Odziv MNZ:

Varuh obširno predstavlja individualne razsežnosti, ki jo lahko povzroči neustrezna zakonodaja, predvsem pa praksa državnih organov, ko se po dolgotrajni nezakoniti prisotnosti tujca v naši državi ne najde (ali je zakonodaja ne predvideva) ustreznih rešitev. Potrebno je poudariti, da je policija v te primere vključena zgolj posredno, po navadi z ugotavljanjem nezakonitosti prebivanja in s tem povezanim postopkom vračanja iz države. V primeru ugotovljenega nezakonitega prebivanja policija nima diskrecijske pravice ali bo tujcu izdala odločbo o vračanju ali ne. Pri tem ni bistvenih pravnih razlik glede izdaje odločb nezakonito prebivajočim glede načina nastanka nezakonitega prebivanja. Policija v največji možni meri v teh primerih sledi prošnjam tujcev in omogoča zadrževanje v državi z namenom ureditve statusa, vendar je tudi v teh primerih vezana na zakonsko določene pogoje.

Opis poteka obravnave pobud in predlogi Varuha (str. 151)

Primer odstranitve tujca po dopolnjenem 18. letu starosti (str. 151)

Odziv MNZ:

V primeru odstranitve tujca po dopolnjenem 18. letu starosti (nadaljevanje primera predstavljenega na strani 149) bi bralec lahko razumel, da je policija čakala na dan tujčeve polnoletnosti ter potem nemudoma izdala odločbo o vrnitvi. Primer, ki ga Varuh navaja je precej bolj kompleksen, kot je razbrati iz poročila. Varuh ne omenja tujčeve matere, ki je slovenska državljanica in bi tujcu lahko pomagala pri urejanju statusa, niti ne presoja ali so starši naredili vse, da bi tujcu že v času njegove mladoletnosti uredili ustrezen status. To niso okoliščine, ki jih mora v postopku izdaje odločbe v okviru

Zakona o tujcih upoštevati policija. Z nastopom polnoletnosti oseba prevzame tudi pravno odgovornost za urejanje statusa. Zato je policija izdala odločbo šele po nastopu polnoletnosti. Torej – odločba o vračanju, ki jo izda policija je posledica nezakonitega prebivanja, lahko tudi dolgotrajnega in ne obratno.

Predvidene in nepredvidene odsotnosti javnih uslužbencev ter arbitrarno določanje prioritetenih zadev reševanja ne morejo biti opravičljiv razlog za dolgotrajnost postopka (str. 159)

Odziv MNZ:

Varuh je v konkretnem postopku ugotovil tudi kršitev načela zakonitosti, saj pobudnikova vloga za prijavo prebivališča ni bila obravnavana. V sodni praksi je bilo že večkrat poudarjeno, da stališče upravnih organov, da prijava prebivališča ni upravna zadeva in da se v tej zadevi ne vodi upravni postopek, ni pravilno.

Ministrstvo za notranje zadeve je v zvezi z obravnavano problematiko vsem upravnim enotam z dopisom št. 210-9/2018/3 z dne 24. 1. 2018, posredovalo pojasnilo, ki se nanaša na prijavo prebivališča tujcev na podlagi potrdila o vloženi prošnji. V dopisu je ministrstvo zavzelo stališče, da je prijava prebivališča mogoča tudi na podlagi potrdila o vloženi vlogi za izdajo oziroma podaljšanje dovoljenja za prebivanje. Opredelilo se je tudi do spremembe Zakona o tujcih (Uradni list RS, št. 16/17 – ZTuj-2-UPB5), ki je veljal do 1.1.2018, in izpostavilo, da četudi veljavni osmi odstavek 127. in 128. člena izrecno ne določa, da potrdilo o vloženi prošnji velja kot dovoljenje za prebivanje, do dokončne odločitve lahko tujec na podlagi tega potrdila prijavi začasno prebivališče, neposredno na podlagi zakonodaje Evropske unije, kar izhaja iz stališča Evropske Komisije. Ministrstvo se je opredelilo tudi do drugih določb Zakona o tujcih (Uradni list RS, št. 1/18- UPB6), saj ta v določbah 30., 34., 37.a, 38., 40., 41., 42., 43., 44., 45.d, 45.f, 48., 50., in 51., določa, da upravni organ tujcu v primeru pravočasno vložene prošnje za izdajo oz. podaljšanje dovoljenja za prebivanje izda potrdilo, ki velja kot dovoljenje za začasno prebivanje do dokončne oziroma v primeru izdaje enotnega dovoljenja do pravomočne odločitve o prošnji. Upravne enote so bile tako opozorjene, da se v vseh navedenih primerih prijava začasnega prebivališča ali njegova sprememba lahko izvedeta, če gre za dejansko nastanitev tujca na območju Republike Slovenije (dejanska nastanitev je pogoj, ki ga določa ZPPreb-1).

Ministrstvo za notranje zadeve podpira stališče Varuha, da bi na podlagi drugega odstavka 10. člena Zakona o prijavi prebivališča (Uradni list RS, št. 52/2016, v nadaljevanju ZPPreb-1), ki določa, da začasno prebivališče prijavi tujec z veljavnim dovoljenjem za začasno prebivanje ob upoštevanju ZTuj-2, upravna enota prebivališče morala prijaviti. Hkrati ministrstvo meni, da bi morala upravna enota pobudnikovo vlogo za prijavo začasnega prebivališča obravnavati na podlagi določb zakona, ki ureja splošni upravni postopek in izdati odločbo, če je menila, da prijava začasnega prebivališča ni mogoča, ker niso izpolnjeni pogoji, ki jih določa ZPPreb-1. Kolikor so za takojšnjo prijavo prebivališča izpolnjeni vsi pogoji, ki jih določa ZPPreb-1 v 7. 8. ali 10. členu in je posledica prijave le evidentiranje dejstva prijave, se prijava izvede kot druga upravna naloga organa. V nasprotnem primeru pa bi morala upravna enota predlagateljovo vlogo obravnavati na podlagi zakona, ki ureja splošni upravni postopek, v določbah, ki se nanašajo na sprejem vloge (upravni organ vlogo sprejme in jo zavrže

oziroma zavrne, če jo vsebinsko obravnava in ugotovi, da predlagatelj ne izpolnjuje pogojev za prijavo).

2.7.2 Mednarodna zaščita, začasna zaščita in načelo nevračanja (str. 162)

Ali so postopki mednarodne zaščite v Republiki Sloveniji predolgi

Odziv MNZ:

Ministrstvo za notranje zadeve je Varuhu že večkrat pojasnilo stališče glede dolgotrajnosti postopkov za priznanje mednarodne zaščite. Pri svojih stališčih vztraja.

Ministrstvo za notranje zadeve meni, da ni mogoče zaključiti, da postopki za priznanje mednarodne zaščite trajajo predolgo, pri čemer pa vedno obstajajo in bodo obstajali primeri, ko postopek bodisi zaradi razlogov na strani prosilca ali drugih objektivnih razlogov trajajo dlje. Ministrstvo se tudi ne more strinjati, da povečano število prošenj za mednarodno zaščito ne more pomeniti uporabo izjeme iz četrtega odstavka 47. člena Zakona o mednarodni zaščiti (Uradni list RS, št. 16/17 – uradno prečiščeno besedilo; v nadaljevanju: zakon), ki omogoča prekoračitev roka za odločitev za največ 3 mesece v primeru utemeljenih okoliščin in z namenom celovite obravnave prošnje.

V letu 2018 so postopki na prvi stopnji trajali:

- v primeru ugodenih prošenj 260 dni,
- v primeru zavrnjenih prošenj 148 dni,
- v primeru zavrženih prošenj 47 dni,
- v primeru ustavitve postopka 27 dni.

Skupno povprečno trajanje postopka v letu 2018 je bilo 43 dni.

V letu 2018 je bilo vloženih 2.875 prošenj za mednarodno zaščito. Glede na leto 2017 je bilo vloženih 1.399 prošenj več oziroma skoraj 95 odstotkov več, v primerjavi z letom 2016 pa to pomeni skoraj 220-odstotno povečanje števila vloženih prošenj za mednarodno zaščito. Podatki o številu vloženih prošenj za mednarodno zaščito so v tretjem četrtletju leta 2018 pokazali, da se Republika Slovenija uvršča na deseto mesto med državami članicami EU po številu prošenj za mednarodno zaščito per capita. V letu 2017 se je na podlagi te metodologije uvrstila na 14., v leto 2016 na 16. in v letu 2015 na 23. mesto.

2.4.8 K PODPOGLAVJU 2.8 OMEJITEV OSEBNE SVOBODE

2.8.6 Osebe z omejitvami gibanja v psihiatričnih bolnišnicah in socialnovarstvenih zavodih (str. 192-201)

Odziv MZ:

MZ ocenjuje, da je število pobud, ki jih je prejel Varuh za presojo morebitnih kršitev človekovih pravic, povezanih z omejitvami gibanja v psihiatričnih bolnišnicah, glede na

število neprosto voljnih sprejemov v oddelek pod posebnim nadzorom psihiatričnih bolnišnic sorazmerno majhno, vendar je zaskrbljeno, ker je v letu 2018 število pobud narastlo, s 15 v letu 2017 na 18 pobud v letu 2018. Ministrstvo si bo v sodelovanju z drugimi resornimi ministristvi prizadevalo za spremembo Zakona o duševnem zdravju in odpravo težav pri njegovem izvajanju.

Veseli nas, da smo v letu 2018 sprejeli Resolucijo o nacionalnem programu duševnega zdravja 2018-2028 (Uradni list RS, št. 24/18) in da je v začetku leta 2019 začel z delom varovani psihiatrični oddelek za intenzivno obravnavo otrok in mladostnikov pri Univerzitetni psihiatrični klinika Ljubljana.

2.8.8 Tujci in prosilci za mednarodno zaščito (str. 203)

Splošne ugotovitve (str. 203)

Odziv MNZ:

Ministrstvo za notranje zadeve je Varuhu prav tako že večkrat pojasnilo svoja stališča glede omejitve gibanja. Tudi pri teh stališčih vztraja.

V zvezi s pomanjkanjem alternativ omejitvi gibanja je treba izpostaviti, da je Ministrstvo za notranje zadeve v postopku priprave predloga zakona razmišljalo o več alternativah omejitvi gibanja prosilcem za mednarodno zaščito, kot to omogoča 8. člen Direktive 2013/33/EU z dne 26. junija 2013 o standardih za sprejem prosilcev za mednarodno zaščito (redno javljanje organom, predložitev finančnega jamstva). Omenjena direktiva sicer ne določa, koliko milejših ukrepov mora država članica zagotavljati, ampak da države članice zagotovijo, da so pravila o alternativah pridržanju, kot so redno javljanje organom, predložitev finančnega jamstva ali obveznost zadrževanja na določenem mestu, določena v nacionalnem pravu. Praksa večine držav članic kaže, da je večina alternativ pridržanju neučinkovita (večina prosilcev za mednarodno zaščito denarnih sredstev nima, prav tako ne dokumentov) in večkrat celo bolj omejujoča kot samo pridržanje (npr. redno javljanje organom).

Na podlagi omenjenega in razprav s sodelujočimi v postopku usklajevanja predloga zakona (tudi predstavniki nevladnih organizacij) je Ministrstvo za notranje zadeve ocenilo, da je milejši ukrep obveznega zadrževanja na območju azilnega doma edini izmed alternativ pridržanju, kot jih navaja Direktiva 2013/33/EU, ki bi bil v praksi izvedljiv, saj se je izvajal že s prej veljavnim Zakonom o mednarodni zaščiti.

Obravnava očitkov o domnevno neustreznem ravnanju slovenskih policistov (str. 204)

Odziv MNZ:

Ministrstvo za notranje zadeve in Policija sta Varuhu večkrat posredovala pojasnila, v katerih je podrobno opisano stanje na področju nedovoljenih migracij in lastne ugotovitve ministrstva, ki temeljijo na celoviti oceni vseh pomembnih okoliščin, preverljivih dejstvih in statističnih pokazateljih. Hkrati je bilo pojasnjeno, da ministrstvo omenjenih nepravilnosti ne zaznava in da policisti postopke s tujci izvajajo skladno z nacionalnim in evropskim pravnim redom, ki ureja obravnavano področje. V okviru sistemskih nadzorov nad delom policistov namreč ni bilo zaznanih nepravilnosti in

morebitnih spornih posegov policistov v človekove pravice posameznikov. Ministrstvo bo tudi v bodoče zagotavljalo dosledno evidentiranje vseh okoliščin policijskih postopkov s tujci, ustrezno izvajanje sporazumov o vračanju in ustrezno informiranost tujcev o postopkih mednarodne zaščite.

Ministrstvo hkrati pojasnjuje, da v mesecih februarju in marcu 2019 na podlagi opisanih zatrjevanj, opozoril in priporočil Varuha in posledične odredbe ministra za notranje zadeve, poteka sistemski nadzor nad spoštovanjem človekovih pravic v policijskih postopkih z ilegalnimi migranti, v katerem bo preverjeno, ali policisti pri obravnavi ilegalnih migrantov izvajajo vse zakonske dolžnosti in priporočila nadzornih institucij glede spoštovanja človekovih pravic oseb, zlasti pred postopkom odstranitve tujca iz Republike Slovenije na podlagi bilateralnega sporazuma z Republiko Hrvaško. Glede na ugotovitve nadzora bodo po potrebi izdane usmeritve za delo policije na tem področju.

Ministrstvo se zavzema za vodenje vključevalne politike v odnosu do nevladnih organizacij, ki pomagajo reševati stisko prebežnikov.

Na priporočilo št. 34 glede nadzora nad izvajanjem ukrepov omejitve gibanja na področju vračanja je potrebno omeniti, da sta bili tako zakonodaja kot praksa že ocenjeni s strani Evropske komisije, ter prepoznani kot skladni z Direktivo o skupnih standardih vračanja.

Domnevno sporno ravnanje nevladnih organizacij v povezavi z migranti (str. 205)

Odziv MNZ:

Pričakovali bi, da bi se Varuh jasno in javno opredelil o zlorabi azilnih postopkov, o etičnem delovanju nevladnih organizacij, še posebej tistih, s katerimi izvaja skupne oblike civilnega nadzora na policijskih postajah oziroma v Centru za tujce.

2.4.9 K PODPOGLAVJU 2.9 POKOJNINSKO IN INVALIDSKO ZAVAROVANJE

2.9.2 Uresničevanje priporočil (str. 212)

Telesne okvare (str. 212)

Odziv MZ:

Delovna skupina za pripravo predloga Pravilnika o vrstah in stopnjah telesnih okvar je svoj predlog pripravila 30. 10. 2018. Gre za strokovno zelo zahteven in kompleksen pravilnik. Za ponazoritev naj pojasnimo, da zajema medicinsko gledano obširnejše sklope kot so: glava, ustna votlina in vrat, karnialni živci, vid in sluh, možgani, možgansko deblo in hrbtenični mozeg, živčne korenine, periferni živci, živčno mišični sistem, srce in pljuča, zgornji udi, spodnji udi, hrbtenica, prebavni organi, urogenitalni organi ter kožo. Vsak sklop se deli na podsklope pri vsakem od njih pa so določene telesne okvare, ki pomenijo izgubo, bistveno poškodovanost ali znatno onesposobljenost posameznih organov ali delov telesa za najmanj 30%.

Predlog pravilnika je delovna skupina na sestanku 22. 11. 2018 proučila in bila enotnega mnenja, da se pripravljeno gradivo pošlje v pregled razširjenim strokovnim kolegijem (v nadaljnjem besedilu: RSK), kot najvišjim strokovnim organom na posameznem področju zdravstveni strok.

Predlog pravilnika so tako proučili: RSK internističnih strok, RSK kirurških strok, RSK za nevrologijo, RSK za ginekologijo in porodništvo, RSK za ortopedijo, RSK za otorinolaringologijo, RSK za psihiatrijo, RSK za oftalmologijo, RSK za onkologijo, RSK za maksilofacialno in oralno kirurgijo, RSK za urologijo, RSK za transplantacijo in RSK za fizikalno in rehabilitacijsko medicino.

Njihova mnenja in predloge sedaj obravnava delovna skupina, ki pripravlja končno verzijo pravilnika. Le-ta bo pripravljen do konca meseca marca 2019, pravilnik pa bo nato ministrstvo posredovalo v javno obravnavo, ki ji bo sledila faza podpisa in objave pravilnika v Uradnem listu Republike Slovenije.

2.4.10 K PODPOGLAVJU 2.10 ZDRAVSTVENO VARSTVO

2.10.1 Splošne ugotovitve (str. 221)

Primer: Pozno odgovarjanje Ministrstva za zdravje (9.4-5/2018)

Odziv MZ:

Varuhu se zahvaljujemo za oceno, da se je odzivnost ministrstva v letu 2018 na splošno izboljšala, saj je bila za realizacijo navedenega vloženega veliko truda. Žal pa ministrstvo zaradi kadrovskega manjka in velikega števila prioritetnih zadev vedno ne more zagotoviti ustreznega odziva. Vsekakor je v interesu ministrstva, da v prihodnje dosežemo boljšo odzivnost.

Tradicionalne oblike zdravljenja (str. 222)

Odziv MZ:

Ministrstvo je v letu 2018 pripravilo izhodišča za pripravo Zakona o tradicionalnih oblikah zdravljenja. Zaradi predčasnega prenehanja mandata takratne Vlade Republike Slovenije postopka za sprejem navedenega zakona ni bilo mogoče nadaljevati. Glede na navedeno bo slednji pripravljen v letu 2019.

Čakalne dobe (str. 222)

Odziv MZ:

Ministrstvo je poleg ukrepov dodatnega financiranja storitev za namen skrajševanja čakalnih dob, že v letu 2016 pripravilo delno analizo vzrokov za čakalne dobe. Gre za

vzroke, ki nastajajo v procesu napotovanja znotraj samega zdravstvenega sistema med različnimi ravni zdravstvene dejavnosti (obravnavo pacienta pri osebnem zdravniku, obravnavo pacienta pri specialistu in bolnišnična obravnavo pacienta). Najbolj pogosto nastajajo čakalne dobe v procesu napotovanja iz primarne na višje ravni izvajanja zdravstvene dejavnosti, tj. ko izbrani osebni zdravnik pacienta napoti k zdravniku specialistu na sekundarni ali terciarni ravni zdravstvene dejavnosti. Zato smo že v letu 2018 omogočili izvajalcem zdravstvene dejavnosti storitev "ePosvet". Storitve »ePosveta« so se uvedle v splošni in družinski medicini, v dispanzerju za ženske, v otroškem in šolskem dispanzerju. Storitve »ePosvet« se izvaja tudi v okviru specialistične zunajbolnišnične zdravstvene dejavnosti z določenimi izjemami. Storitve je bila informacijsko podprta konec leta 2018, zato v letu 2019 pričakujemo povečano uporabo tega orodja. Menimo, da se bo z uporabo te storitve, določen obseg pacientov v celoti lahko dokončno obravnaval že na primarni ravni.

V letu 2019 naj bi tudi vse ambulate družinske medicine postale "referenčne", torej okrepljene z diplomirano medicinsko sestro, katere naloga je izvajanje preventive in obravnave pacientov s kroničnimi boleznimi.

2.10.2 Uresničevanje Varuhovih priporočil (str. 222)

Merila za določitev mreže izvajalcev zdravstvene dejavnosti (str. 222)

Odziv MZ:

Oktobra 2017 se je s podporo Službe Evropske komisije za podporo strukturnim reformam (SRSS) na pobudo ministrstva in v sodelovanju z Nacionalnim inštitutom za javno zdravje (v nadaljnjem besedilu: NIJZ), kot nosilec aktivnosti na slovenski strani, začel izvajati dvoletni projekt: Načrtovanje in upravljanje mreže javne zdravstvene službe. Projekt, v katerem ministrstvo tesno sodeluje z NIJZ, še poteka, in sicer je namen projekta izdelava obsežnega nabora orodij in vzpostavitev mehanizmov upravljanja mreže javne zdravstvene službe z vidika pravične dostopnosti, spreminjajočih se potreb prebivalstva, kakovostne in varne zdravstvene oskrbe ter racionalne rabe virov.

S tem namenom želimo v okviru projekta določiti kriterije za prostorsko in časovno razporeditev virov v zdravstvu glede na ocenjene potrebe prebivalstva po zdravju in razpoložljivost ter zmogljivost izvajalcev v zdravstvu.

Glede na navedbo o načinu odločanja o podelitvah koncesije vam pojasnujemo, da je le-ta neustrezna. Novela Zakona o zdravstveni dejavnosti (Uradni list RS, št. 64/17; v nadaljnjem besedilu: novela ZZDej), v 42. členu določa, da se koncesija podeli, če ministrstvo za zdravje ugotovi, da javni zdravstveni zavod ne more zagotavljati opravljanja določene zdravstvene dejavnosti v obsegu, kot je določen z mrežo javne zdravstvene službe, oziroma če javni zdravstveni zavod ne more zagotoviti potrebne dostopnosti do zdravstvenih storitev. Nadalje novela ZZDej v 44.b členu določa, da se koncesija v skladu s koncesijskim aktom podeli na podlagi javnega razpisa.

Nacionalni inštitut za otroške srčne bolezni (str. 223-225)

Odziv MZ:

Glede postopkov ustanovitve in izdaje dovoljenja Nacionalnega inštituta za otroške srčne bolezni (v nadaljnjem besedilu: NIOSB) se Vlada RS in ministrstvo ne moreta strinjati z navedbami, ki jih je v zvezi s to problematiko podal Varuh. Podrobneje pa sta svoje argumente pojasnili tudi v odgovoru Varuhu, ki ga je Vlada Republike Slovenije sprejela dne 31. 1. 2019.

Vlada Republike Slovenije je z namenom optimalne obravnave otrok in odraslih s prirojeno srčno napako sprejela sklep, št. 16100-1/2017/4 z dne 9. 11. 2017, s katerim je odločila, da se zaradi razmer na področju izvajanja dejavnosti obravnave otrok in odraslih s prirojenimi srčnimi napakami ter ostalimi obolenji srca in ožilja do ureditve razmer v UKC Ljubljana, oblikuje Center za obravnavo otrok in odraslih s prirojenimi srčnimi napakami ter ostalimi obolenji srca in ožilja kot samostojni javni zdravstveni zavod. Glavno vodilo ministrstva je skozi celoten postopek bilo to, da se pacientom zagotovi visokokakovostno in dostopno zdravstveno oskrbo.

V nadaljevanju procesa zagotavljanja izvajanja otroške srčne kirurgije je ministrstvo skupaj z vsemi deležniki (predstavniki staršev malih pacientov, predstavniki Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana, predstavniki NIOSB in predstavniki strokovne javnosti) iskalo celovito rešitev. Glede na zagotovila UKC Ljubljana ter napore, ki so bili vloženi v zagotovitev ponovnega zagotavljanja tega programa, je Vlada Republike Slovenije konec meseca februarja letos sprejela sklep o ukinitvi NIOSB.

2.10.3 Zdravstveno zavarovanje (str. 227)

Neprimernost ureditve pravic na podzakonski ravni (str. 227)

Odziv MZ:

Ministrstvo se zaveda problematike urejenosti pravic zavarovanih oseb na podzakonski ravni. Ne moremo pa se strinjati z navedbo Varuha, da ministrstvo ne pokaže nikakršne volje, da bi pripravilo ustrezen zakon. Ministrstvo je namreč v zadnjih letih pripravilo kar nekaj predlogov novega Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju. Zadnji poskus sprejema tega zakona je ministrstvo izvedlo v letih 2016 do začetka 2018 – v tem obdobju je ministrstvo 17 mesecev z splošno in strokovno javnostjo usklajevalo vsebine, ki naj jih vsebuje nov zakon. Predlog zakona, zaradi predčasnega zaključka mandata takratne Vlade Republike Slovenije, ni zaključil postopka za sprejem na Vladi Republike Slovenije. Omenjeni predlog zakona predstavlja tudi podlago za nadaljnje delo.

Amalgamske zalivke (str. 227)

Odziv MZ:

Zobni amalgam se od 1. julija 2018 ne uporablja za zobozdravstveno obravnavo mlečnih zob, otrok, mlajših od 15 let, in nosečnic ali doječih mater, razen če zdravstveni delavec presodi, da je to nujno potrebno zaradi posebnih zdravstvenih potreb pacienta.

V zvezi z nadaljnjo uporabo amalgama pa velja izpostaviti dosedanje izhodišče slovenske stomatološke stroke, da so zobni amalgami, če so uporabljeni po načelih dobre klinične prakse, varni, cenovno ugodni in kakovosten material.

Primer: Nezmožnost vključitve dijaka v obvezno zavarovanje za poškodbe pri delu in poklicne bolezni pri opravljanju obvezne prakse (9.3-29/2018) (str. 228)

Odziv MZ:

Pravila obveznega zdravstvenega zavarovanja v povezavi s 15., 16., 17., 18. in 20. členom Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUTPG, 91/07, 76/08, 62/10 – ZUPJS, 87/11, 40/12 – ZUJF, 21/13 – ZUTD-A, 91/13, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 111/13 – ZMEPIZ-1, 95/14 – ZUJF-C, 47/15 – ZZSDT, 61/17 – ZUPŠ in 64/17 – ZZDej-K; v nadaljevanju: ZZVZZ) v prvem odstavku 5. člena določajo, kdo so "osebe", ki so v Republiki Sloveniji obvezno zavarovane tudi za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni v primeru, ko so na usposabljanju ali opravljajo delo oziroma izvajajo aktivnosti iz 17. in 18. člena ZZVZZ. Te osebe so "izključno" zavarovanci iz 15. člena ZZVZZ ter njihovi družinski člani, ki jih opredeljuje 20. člen ZZVZZ in 9. člen Pravil.

Če je nosilec zavarovanja zavarovan pri tujem nosilcu zdravstvenega zavarovanja, družinski člani, ki imajo stalno prebivališče v Republiki Sloveniji, pa niso zavarovani kot družinski člani pri tujem nosilcu zdravstvenega zavarovanja, so obvezno zdravstveno zavarovani v Republiki Sloveniji (zavarovanje na podlagi 13. točke prvega odstavka 15. člena ZZVZZ).

V primerih, ko družinski član ni zavarovana oseba obveznega zdravstvenega zavarovanja v Republiki Sloveniji, obvezno zavarovanje za poškodbo pri delu in poklicno bolezen po 17. in 18. členu ZZVZZ ne nastopi.

Glede na trenutno veljavno zakonodajo je torej, kot smo pojasnili, zavarovanje za primere poškodb pri delu in poklicno bolezen vezano na status zavarovanca v sklopu obveznega zdravstvenega zavarovanja. Posameznik (tujec) lahko sklene obvezno zdravstveno zavarovanje na podlagi 14. točke prvega odstavka 15. člena ZZVZZ, in sicer za čas, ko se v Republiki Sloveniji izobražuje ali izpopolnjuje ter ni zavarovan iz drugega naslova. Prav tako velja poudariti, da v primeru poškodb za dijake, ki so tujci, državljani države članice Evropske unije, in niso zavarovani iz drugega naslova, nujno zdravljenje krije evropska zdravstvena kartica.

V sklopu novega ZZVZZ-1 se bo tozadevno področje celoviteje uredilo.

Primer: Urejanje dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja za osebo pod skrbništvom (9.3-40/2018) (str. 229)

Odziv MZ:

V zvezi z izpostavljenim primerom se lahko strinjamo z ugotovitvijo, ki jo je podal že Varuh sam, in sicer, da so zavarovalnice, ki v skladu z Zakonom o zdravstvenim varstvom in zdravstvenim zavarovanjem izvajajo dopolnilno zdravstveno zavarovanje, samostojni gospodarski subjekti, na poslovanje katerih ministrstvo nima neposrednega

vpliva. Nadalje lahko pojasnimo, da Zakon o zdravstvenim varstvom in zdravstvenim zavarovanjem v prvem odstavku 62. c člena kot edini razlog za odpoved pogodbe o dopolnilnem zdravstvenem zavarovanju na strani zavarovalnice priznava primer neplačila premije s strani zavarovane osebe. Ker podrobnosti primera niso predstavljene je s strani ministrstva težko podati podrobnejša pojasnila. Kot pa izhaja iz zaključka, ki ga je v zvezi s tem primerom podal Varuh, je v konkretnem primeru prišlo do določenih napak oziroma pomanjkljivosti v postopkih na strani pristojnega centra za socialno delo.

2.4.11 K PODPOGLAVJU 2.11 SOCIALNA VARNOST

2.11.4 Institucionalno varstvo

Preprečevanje in obvladovanje bolnišničnih okužb v domovih za starejše (str. 242)

Odziv MZ:

V pripravljem predlogu Nacionalne strategije "eno zdravje" za obvladovanje odpornosti mikrobov (2019-2024) je posebno pozornost namenjena zavodom za dolgotrajno oskrbo, kjer so starejšim pogosto predpisani antibiotiki širokega spektra. V povprečju je med 25 % in 75 % predpisanih antibiotikov v ustanovah za dolgotrajno oskrbo starejših neustrezno glede na indikacijo, izbiro, odmerek ali trajanje zdravljenja, kar predstavlja ključni dejavnik protimikrobne odpornosti. Razvoj in izvajanje smernic za dolgotrajno oskrbo v Sloveniji bo primer dobre prakse pri usklajevanju pristopov za določitev nacionalnih standardov. Pobuda je bila obravnavana na seji nacionalne komisije NAKOBO, k organizaciji operativnega sestanka se bo pristopilo, ko se preuči prispele pripombe na pripravljen predlog strategije, in se pripravi predlog akcijskega načrta za učinkovitejši potek medresorskega sestanka. Sklicatelj sestanka bo ministrstvo.

2.4.12 K PODPOGLAVJU 2.12 DELOVNOPRAVNE ZADEVE

2. 12. 7 zaposleni v javnem sektorju (str. 254)

Prisilno upokojevanje javnih uslužbencev (str. 255):

Varuh meni, da sta podaljševanje varčevalnih ukrepov in vztrajanje pri smiselnosti ukrepov vsaj z vidika prisilnega upokojevanja ob hkratnem velikem kadrovskem primanjkljaju v vrstah policije (tudi v Inšpektoratu RS za delo) in drugih delih javnega sektorja nerazumna. Tako se dogaja, da je javnim uslužbencem, ki so konec leta 2017 izpolnili pogoje za pridobitev pravice do starostne pokojnine in se niso prostovoljno upokojili, delovno razmerje konec leta 2018 prenehalo na podlagi sklepa delodajalca. To se torej izvaja že v četrtem letu pozitivne gospodarske rasti in ob hkratnem primanjkljaju ustreznih kadrov za zaposlitev tam, kjer so najbolj potrebni. To kaže tudi na očitno neuresničen cilj vzpostavitve uravnotežene kadrovske strukture in predvsem na napačen način za doseg tega. Glede na vse navedeno smo v pobudi (4 3-60/2017)

ugotovili kršitev prvega odstavka 14. člena Ustave RS, in sicer poseg v pobudnikovo pravico do nediskriminacijskega obravnavanja na podlagi osebne okoliščine – starosti ter kršitev 34 in 35 člena Ustave RS, ker mu je bilo s prisilno upokojitvijo poseženo v njegovo pravico do osebnega dostojanstva, do duševne celovitosti in osebnostnih pravic.

Odziv MJU:

Ministrstvo za javno upravo ugotavlja, da je glede "prisilnega upokojevanja javnih uslužbencev" Vlada Varuhu že podala pojasnili s sklepoma 05002-1/2018/7 z dne 14. 3. 2018 in 05002-1/2018/12 z dne 26. 7. 2018, v katerih je opozorila na neustrezno terminologijo "prisilnega upokojevanja", ki nima podlage v zakonih in členih v teh zakonih, s katerimi je oziroma je bilo urejeno prenehanje pogodbe o zaposlitvi zaradi izpolnjevanja pogojev za pridobitev pravice do starostne pokojnine (v nadaljevanju prenehanje pogodbe o zaposlitvi), kot so to določali 188. in 246. člen ZUJF, 11. člen ZUPPJS16 in 9. člen ZUPPJS17. Javni uslužbenec se je namreč po prenehanju pogodbe o zaposlitvi na podlagi sklepa sam odločal o nadaljnjem ravnanju. Tako je lahko ostal na trgu dela, lahko se je samozaposlil, lahko pa se je tudi upokojil, vendar pa je to bila le ena od možnosti. ureditev glede prenehanja pogodbe o zaposlitvi je presojalo tudi ustavno sodišče in med ostalim v odločbi U-I-146/12 (točka 68 odločbe) navedlo, da ne gre za obvezno upokojevanje, saj prizadetim osebam ne onemogoča, da bi se ponovno zaposlile oziroma da bi drugje nadaljevale poklicno dejavnost, prav tako pa je omogočeno nadaljevanje dela tudi osebi, ki bi se upokojila (delo upokojeencev).

Vlada je pojasnila tudi, da je s citirano ureditvijo prenehanja pogodbe o zaposlitvi (tako v ZUJF kot tudi ZUPPJS16 in ZUPPJS17) zasledovala zagotovitev vzdržnih javnih financ in nekatere druge legitimne cilje, ki so prestali presojo Ustavnega sodišča (na primer vzpostavitev uravnotežene kadrovske strukture), ter da se vzpostavitev ugodne kadrovske strukture lahko realizira šele skozi daljše časovno obdobje, o čemer je presojalo tudi Ustavno sodišče.

Glede reševanja kadrovske problematike v Policiji v povezavi z ukrepom prenehanja pogodbe o zaposlitvi je Vlada pojasnila, da ZUPPJS17 ni urejal morebitnega zaposlovanja po prenehanju pogodbe o zaposlitvi, zato je delodajalec v javnem sektorju (tudi Policija) lahko skladno z zakonodajo in v okviru kadrovskega načrta sklepal pogodbe o zaposlitvi - tudi z javnimi uslužbenci, ki jim je prenehala pogodba o zaposlitvi. Tretji odstavek 45. člena Zakona o organiziranosti in delu v policiji (Uradni list RS, št. 15/13, 11/14, 86/15, 77/16 in 77/17) določa, da se za sklenitev delovnega razmerja policista na delovnih mestih, za katera se zahtevajo posebna znanja in spretnosti, ne uporablja zakon, ki ureja sistem javnih uslužbencev, in tudi ni potrebna javna objava. Delovna mesta se določijo v aktu o organizaciji in sistemizaciji. Vlada je na 182. redni seji dne 21. 6. 2018 pod točko 1.5 s sklepom številka 10002-8/2018/5 sprejela Odgovor na poziv Sindikata policistov Slovenije k ureditvi razmer v zvezi s kadrovske krizo v Policiji, v katerem je navedeno tudi: "Zaradi možnosti ponovne zaposlitve policistov, ki jim je delovno razmerje prenehalo na podlagi zgoraj navedenih interventnih zakonov, je bil pripravljen predlog spremembe Akta o notranji organizaciji, sistemizaciji, delovnih mestih in nazivih v Policiji, s katerim bi lahko pod določenimi pogoji te policiste ponovno zaposlili brez javne objave."

In nenazadnje kaže poudariti, da je v letu 2018 prenehala veljati pogodba o zaposlitvi le javnim uslužbencem, ki so izpolnili pogoj za prenehanje pogodbe o zaposlitvi v letu 2017, tovrstnega ukrepa pa ni bilo v letu 2018 ter da se je ukrep prenehanja pogodbe o zaposlitvi z 31. 12. 2018 iztekel.

2.4.13 K PODPOGLAVJU 2.14. DRUGE UPRAVNE ZADEVE

2.14.3 Premoženskopravne zadeve (str. 266)

Odziv MZI:

V operativnem izvajanju je evidentiranje dejanske rabe zemljišč javne cestne in javne železniške infrastrukture na podlagi Zakona o evidentiranju dejanske rabe zemljišč javne cestne in javne železniške infrastrukture (ZEDRZ), objavljenem v Uradnem listu RS št.13/18. Matična evidenca dejanske rabe zemljišč javne cestne in javne železniške infrastrukture je vzpostavljena pri Direkciji Republike Slovenije za infrastrukturo, vpis podatkov v matično evidenco pa se izvaja na podlagi elaboratov, ki jih upravljavcu matične evidence posredujejo upravljavci javne cestne in javne železniške infrastrukture (DARS, DRSI, občine, SŽ Infrastruktura). Po 1. juniju 2019 bodo podatki, vpisani v matično evidenco, posredovani po pravilih Zakona o evidentiranju nepremičnin, na Geodetsko upravo Republike Slovenije, ki bo zagotovila vpis posredovanih podatkov o dejanski rabi zemljišč javne cestne in javne železniške infrastrukture v Zemljiški kataster. Geodetska uprava Republike Slovenije bo zagotovila javni prikaz teh podatkov in obvestila lastnike tistih zemljiških parcel, pri katerih bodo podatki o dejanski rabi zemljišč javne cestne in javne železniške infrastrukture v zemljiškem katastru na novo vpisani ali spremenjeni. Evidentirane podatke o dejanski rabi zemljišč javne cestne infrastrukture bodo lahko uporabili tako upravljavci javne cestne infrastrukture kot tudi lastniki zemljiških parcel, po katerih javna cestna infrastruktura poteka, za urejanje stvarnopравnih razmerij po veljavnih postopkih. Upravljavci stvarnega premoženja države in občin (med to premoženje sodijo tudi kategorizirane ceste) so skladno z Zakonom o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti (Uradni list RS, št. 11/18 in 79/18) dolžni poskrbeti za pravno urejenost premoženja (tudi nepremičnin) v njihovem upravljanju.

2.14.5 Upravni postopki

Ugotovitve in uresničevanje Varuhovih priporočil

Odločanje o pravicah do skupinske obnovitvene rehabilitacije (str. 274)

Odziv MZ:

Sredstva za skupinsko obnovitveno rehabilitacijo s strani vsako leto razpolaga Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (v nadaljnjem besedilu: ZZS) so žal omejena. Glede postopka odločanja pa naj pojasnimo, da mora imeti vsak izvajalec skupinske obnovitvene rehabilitacije oziroma organizator skupinske obnovitvene rehabilitacije, v skladu s pogodbo, ki jo je sklenil z ZZS, imenovano tako imenovano triažno komisijo. Slednja je sestavljena iz zdravnikov specialistov, ki prihajajo iz različnih strokovnih

institucij, ter so tudi strokovni vodje programa skupinske obnovitvene rehabilitacije. Triažna komisija izvajalca oziroma organizatorja naredi izbor posameznikov, ki so glede na svojo zdravstveno stanje upravičeni do skupinske obnovitvene rehabilitacije. Odločitev o tem torej sprejme triažna komisija in ne organizator/izvajalec skupinske obnovitvene rehabilitacije. Na podlagi tega izbora organizator oziroma izvajalec razporedi in razvrsti rehabilitande po datumih izvajanja skupinske obnovitvene rehabilitacije. Izbor je torej narejen na podlagi tehtanja, kdo od prijavljenih pacientov je do rehabilitacije v danem momentu iz strokovnega vidika najbolj upravičen. Ker razumemo pomisleke, ki jih izpostavlja Varuh bomo v sklopu bodoče zakonodaje preučili možnost spremembe in dopolnitve dosedanjega načina odločanja.

Ugotovitve obravnavanih pobud (str. 275)

Primer: Le elektronsko sporočilo stranki za prekinitev postopka ni dovolj (št. 14.5-2/2018) (str. 275)

Kritika ali opozorilo Varuha: Upravna enota bi morala o prekinitvi postopka odločiti s sklepom.

Odziv MJU:

V obravnavi zadevi je Upravna enota Škofja Loka zavzela stališče, da prijava sklenitve zakonske zveze še ne sodi v upravno odločanje oziroma zapisnik prijave sklenitve zveze ni akt o izpolnjevanju pogojev in s tem odločitev, temveč je sklenitev zakonske zveze le uradno procesno dejanje in ne sodi med upravno odločanje, če ne gre za zavrnitev sklenitve. Možnost izdaje upravnega akta (153. člen ZUP/148.člen ZUP) je upravni organ preučil že ob samem zasegu dokumentov stranke, vendar v skladu z 148. členom kaznivo dejanje še ne obstaja (ni vložena obtožnica na sodišče), ampak se je porajal utemeljen sum predložitve ponarejenih dokumentov upravnemu organu. Poleg tega v skladu z 152. členom ZUP upravni organ lahko nadaljuje z upravnim postopkom, ko je predhodno vprašanje pri pristojnem organu oziroma sodišču rešeno dokončno ali pravnomočno.

2.14.6 Mnenja Varuha v drugih primerih (str. 279)

Izvedba ugotovitvenega postopka kot nujen pogoj za odjavo prebivališča (št. 5.0-13/2017) (str. 279)

Odziv MJU:

Na podlagi prejetih podatkov s strani upravnih enot MJU pojasnjuje, da na področju registracije prebivalstva še vedno obstaja problematika fiktivnih prijav prebivališč, predvsem tujcev, z izdanim dovoljenjem za prebivanje, ki so napoteni na delo v tujino (vozniki v mednarodnem prometu, delavci v gradbeništvu). V konkretnem obravnavanem primeru je Upravna enota Šmarje pri Jelšah (v nadaljevanju UE) pred pričetkom uvajanja večjega števila postopkov ugotavljanj začasnih prebivanj, v katere se poleg strank vabi tudi nepristranske priče in zaproša za podatke druge organe, s spremenjenimi določili Zakona o prijavi prebivališča (Uradni list RS, št. 52/16: v nadaljevanju ZPPreb-1), po katerem prijava prebivališča tujca ni več vezana na izdajo dovoljenja, ampak na dejansko nastanitev, želela pisno seznaniti delodajalce, ki

zaposlujejo te "kategorije" tujcev in zanje po večini po pooblastilu urejajo tudi pridobitve dovoljenj ter prijave prebivališč. V samem dopisu vseh okoliščin, ki so botrovale izdaji dopisa UE ni zapisala, da dopis ne bi bil preveč nerazumljiv oziroma neberljiv in morebiti si je pobudnik kakšnega od zapisov drugače interpretiral, kot je bil namen organa. Namen organa je bil zgolj seznanitev tujcev, ki dejansko v Sloveniji zaradi narave svojega dela ne prebivajo oziroma njihovih delodajalcev, ki jih po večini v postopkih pred upravnim organom tudi zastopajo, o spremembah določil ZPPreb-1 glede prijavnih obveznosti tujcev z dovoljenjem za prebivanje, ter da prijava prebivališča ni pogoj za uveljavljanje drugih pravic in ni bil nikakor pripravljen z namenom, da bi se komurkoli omejevala prijavna pravica. Po komunikaciji z Varuhom človekovih pravic je bil prvotni dopis dopolnjen oziroma spremenjen in takšen ponovno posredovan delodajalcem ter Varuhu v vednost, ki je s tem pobudo označil **kot uspešno rešeno**, zahvaljujoč tudi prizadevanjem UE.

Na podlagi ugotovitev upravnega organa in opozorila Ministrstva za notranje zadeve št. 214-161/2018/1 (1322-10, 1311-07) z dne 25. 5. 2018, da na področju registracije prebivalstva še vedno obstaja problematika fiktivnih prijav večjega števila oseb na istem naslovu, predvsem tujcev z izdanim dovoljenjem za prebivanje, ki so napoteni na delo v tujino (vozniki v mednarodnem prometu, delavci v gradbeništvu) ter usmeritve omenjenega ministrstva, da UE sledijo temeljnemu namenu ZPPreb-1, ki je zagotavljanje točne evidence stanja in gibanja prebivalstva za potrebe državnih organov in drugih uporabnikov, se je UE odločila, da pred pričetkom uvajanja množičnih postopkov ugotavljanj začasnih prebivališč, s katerimi se obremenjuje druge organe in priče, na naslove delodajalcev, ki zaposlujejo tujce, napotene na delo v tujino, ki v Sloveniji dejansko ne prebivajo, obvesti o spremembi določil ZPPreb-1 v zvezi s prijavo odjavno obveznostjo posameznika in prekrškovnimi določbami.

UE pri svojem poslovanju že nekaj časa ugotavljajo, da prihaja do t.i. fiktivnih prijav prebivališča večjega števila tujcev na istem naslovu. Določbe ZPPreb-1 o prijavnih obveznostih posameznika so se spremenile na način, da prijavna obveznost tujca ni več vezana na vročitev dovoljenja o prebivanju (12. člen Zakona o prijavi prebivališča (Uradni list RS, št. 111/07), ampak na dejansko naselitev na naslovu (drugi odstavek 10. člena ZPPreb-1).

Prijava prebivališča tujca namreč ni pogoj za izdajo dovoljenja za prebivanje, je pa izdaja dovoljenja za prebivanje pogoj za prijavo prebivališča. Zakon o tujcih (Uradni list RS, št. 1/18 – uradno prečiščeno besedilo in 9/18 – popr.: v nadaljevanju ZTuj-2), v 109. členu določa, da mora tujec, ki ima dovoljenje za prebivanje ali vizum za dolgoročno bivanje v Republiki Sloveniji, pristojnemu organu prijaviti svoje stalno ali začasno prebivališče v skladu z zakonom, ki ureja prijavo prebivališča.

ZPPreb-1 pa, kot že navedeno, določa, da tujec z veljavnim dovoljenjem za prebivanje upravni enoti prijavi prebivališče na naslov, kjer prebiva, v osmih dneh od naselitve.

Da je na določenih naslovih (stanovanjih, družinskih hišah) prijavljenih deset ali celo več deset posameznikov, je mogoče ugotoviti iz podatkov Registra stalnega prebivalstva, informacije o t.i. fiktivnih prijavah pa je upravni organ ves čas pridobival tudi s strani delodajalcev in tujcev samih. Po njihovih informacijah naj bi se na naslove v Sloveniji namreč prijavljali, zaradi ureditev drugih pravic (zdravstvenega zavarovanja, odprtja bančnih računov, pridobitve vozniške kvalifikacije...), dejansko pa na naslovih

zaradi narave svojega dela ne prebivajo. Z vidika zagotavljanja točnosti podatkov Registra stalnega prebivalstva so takšne prijave nedopustne in po podatkih Policije omogočajo celo zlorabe (npr. zaračunavanje nudenja naslova...), izvajajo pa se, na podlagi prepričanj, da mora imeti tujec poleg veljavnega dovoljenja za prebivanje, prijavljeno tudi prebivališče, kot predpogoj za uveljavljanje drugih pravic.

V zvezi z navedenimi okoliščinami se je UE odločila, da pred pričetkom uvajanja večjega števila postopkov ugotavljanj začasnih prebivanj, v katere se poleg strank vabi tudi nepristranske priče iz soseske naslova prijavljenega prebivališča in zaproša za podatke druge organe, še pisno seznaniti delodajalce, ki zaposlujejo te »kategorije« tujcev in zanje po večini po pooblastilu urejajo tudi pridobitve dovoljenj ter prijave prebivališč o spremenjenih določbah ZPPreb-1, da naj tujce z omenjenim seznanijo in jih pozovejo, da si odjavo prebivališča uredijo sami.

Kot že navedeno s strani UE Šmarje pri Jelšah, so navedeno obvestilo posredovali pred »množično« uvedbo postopkov ugotavljanj začasnih prebivališč, tudi z namenom, da si tisti posamezniki, ki na naslovih niso nastanjeni, sami odjavijo »fiktivno« prijavljena prebivališča in da UE po nepotrebnem s tem ne obremenjuje še množice nepristranskih prič in drugih organov. UE je delodajalce in Varuha seznanila, da bo za vsakega posameznika iz naslovov, za katere je pri upravnem organu podan sum o fiktivnih prijavah, v skladu z določbami ZPPreb-1, vodila individualne postopke ugotavljanj prebivališč, v katere pa je treba vabiti tudi priče, Policijo...ter da se po ugotovitvi, da posameznik na naslovu ne prebiva, na podlagi dokončne odločbe v Registru stalnega prebivalstva naslov tudi odjavi.

UE izrecno poudarja, da je bil njen dopis posredovan zgolj z namenom seznanitve s spremenjenimi določili ZPPreb-1 glede prijave obveznosti tujcev in pa dolžnostmi ravnanja upravnega organa, v primerih, ko je podan sum, da posameznik na naslovu, kjer ima prijavljeno prebivališče ne prebiva in nikakor ne z namenom poseganja v posameznikove ustavne pravice.

UE dodaja, da tudi po uvajanju postopkov ugotavljanj prebivališč za posameznike, ugotavlja, da se fiktivnih prijav prebivališč na tem področju še naprej poslužujejo ter da je opaziti, da so se posamezniki iz enega naslova na območju UE, po uvedbi postopka, "preselili" na naslov na območju druge UE (več kot deset posameznikov na isti naslov, za katere je po pooblastilu prijave uredil isti pooblaščenec). Zadeve je UE odstopila v nadaljne reševanje drugi UE, vendar ugotavlja, da brez dodatne systemske rešitve omenjene problematike, ki bo dejansko omogočala nemoteno zagotavljanje vseh nujnih pravic iz delovnega razmerja (po podatkih delodajalcev naj namreč za omenjene posameznike brez prijave prebivališč v Sloveniji ne bi mogli urediti prijave v zdravstveno zavarovanje A1), upravne enote problematike ne bodo mogle zaježiti, ampak se bodo sprožali takšni in drugačni odzivi nezadovoljstva.

Z izpostavljeno problematiko so bili v začetku letošnjega leta natančno seznanjeni Ministrstvo za notranje zadeve, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter Ministrstvo za infrastrukturo.

Izvedba ugotovitvenega postopka kot nujen pogoj za odjavo prebivališča (str. 279)

Odziv MNZ:

Upravna enota je vse delodajalce pozvala, naj odjavijo začasno prebivališče tujih delavcev zaradi nevarnosti fiktivnih prijav. Ker je bil poziv delodajalcem poslan brez predhodno izvedenega postopka ugotavljanja dejanskega prebivališča tujih delavcev, Varuh ugotavlja, da gre za neutemeljen poseg v njihove ustavne pravice in posledično krnitev zaupanja v pravno državo.

Ministrstvo za notranje zadeve se s stališčem Varuha strinja in pojasnjuje, da obveznost in pogoje prijave stalnega in začasnega prebivališča posameznikov ureja Zakon o prijavi prebivališča (v nadaljevanju: ZPPreb-1), ki je začel veljati 13. 8. 2016, uporablja pa se od 13. 8. 2017. Zakon izhaja iz ustavne pravice posameznika do svobode gibanja in izbire prebivališča (32. člen Ustave Republike Slovenije), določa pa pogoje in postopek prijave prebivališča. Temeljni namen ZPPreb-1 je registracija posameznika na naslovu, kjer dejansko prebiva, kar terja javni interes po popolni in točni evidenci stalno in začasno prijavljenih posameznikov na območju države. ZPPreb-1 določa roke za prijavo prebivališča posameznikov oz. stanodajalca, kadar je prijavna začasnega prebivališča obveznost stanodajalca, pa tudi obveznost odjave začasnega prebivališča najpozneje v osmih dneh po odselitvi. Stanodajalec je dolžan z namenom izpolnjevanja prijavne in odjavne obveznosti, skladno z 38. členom ZPPreb-1, voditi tudi evidenco začasno nastanjenih. Naloge prekrškovnega organa za kršitve določb prvega, drugega in petega odstavka 38. člena tega zakona opravlja upravna enota, na območju katere je sedež stanodajalca. 45. člen ZPPreb-1 določa globo od 1.500 do 4.000 evrov kazni za prekršek stanodajalca, ki v roku ne prijavi oziroma odjavi začasnega prebivališča, ne vodi evidence začasno nastanjenih, oziroma ne vpiše posameznika, ki pri njem začasno prebiva. Kljub zakonski pristojnosti upravnih enot za vodenje prekrškovega postopka kot za uvedbo postopka ugotavljanja dejanskega stalnega ali začasnega prebivališča na podlagi ZPPreb-1, kolikor bi bil podan dvom o dejanskem prebivanju na prijavljenem naslovu, pa splošen poziv delodajalcu (oziroma stanodajalcu) ni ustrezen način reševanja problematike fiktivnih prijav, do katere je potrebno tudi po oceni Ministrstva za notranje zadeve pristopiti individualno. Takšen način reševanja problematike izhaja tudi iz več usmeritev ministrstva za izvajanje ZPPreb-1.

Pravica otroka do osebne identitete velja za vse otroke, ne glede na državljanstvo - stran 280

V zvezi s konkretnim primerom otroka, rojenega v Sloveniji, materi tuji državljanke (še v času sklenjene zakonske zveze) in tujemu državljanu, za katerega so se mati, njen zakonski partner in dejanski oče strinjali z vpisom dejanskega očeta v matični register, upravna enota pa navedenega glede na 86. člen Zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih ni želela izvesti, s čimer je kršila pravico otroka do osebne identitete, pojasnjujemo:

Zakon o matičnem registru (Uradni list RS, št. 11/11 - uradno prečiščeno besedilo, v nadaljevanju ZMatR), ki določa način vodenja registra, v drugem odstavku 20. člena določa, da je matičar pred vpisom dejstva ali podatka v matični register dolžan preveriti

pravilnost podatkov po uradnih evidencah in takoj izvršiti vpis. Ker je tako preverjanje mogoče le za državljane Republike Slovenije, za tujce se v matični register namreč vpisujejo zgolj rojstva, sklenitve zakonskih (ali partnerskih) zvez in smrti, ob pogoju, da so nastala na območju Slovenije, se matična dejstva tujih državljanov vpišejo zgolj s podatki, ki so pristojnemu organu ob vpisu znani oziroma dokazani s predloženimi listinami. V konkretnem primeru je očitno, da je bila mati ob rojstvu otroka v veljavni zakonski zvezi, zato je matičar ob vpisu uporabil 86. člen trenutno veljavnega Zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih (Uradni list RS št. 69/04 - uradno prečiščeno besedilo, v nadaljevanju ZZZDR), enako kot bi to storil pri otroku državljanu Republike Slovenije. Skladno s 86. členom ZZZDR namreč velja za očeta otroka, rojenega v zakonski zvezi ali v dobi tristo dni po prenehanju zakonske zveze, mož otrokove matere. 87. člen ZZZDR določa, da za otroka, ki ni rojen v zakonski zvezi, velja tisti, ki otroka prizna za svojega ali čigar očetovstvo se ugotovi s sodno odločbo. Ker se citirani člen nanaša na otroka, rojenega izven zakonske zveze, navedenega člena ni mogoče uporabiti, preden pravna domneva očetovstva iz 86. člena ni veljavno izpodbita. Glede na to, da matičar ni pristojen presojeti državljanstva otroka (državljanstvo se skladno z drugim odstavkom 4. člena v matični register za tujca ne vpisuje, niti ugotavlja), je vpisal podatek o očetu, skladno z zakonodajo Republike Slovenije, s čimer je tuji državi prepustil, da sama določa, ali bo otroka štela za svojega državljana in mu posledično uredila osebni status (priznanje očetovstva), skladno s svojim nacionalnim pravom. ZMatR, ki v prvem odstavku 4. člena taksativno določa podatke, ki se vpisujejo v matični register, v drugem odstavku citiranega člena tudi izrecno določa, kateri podatki o osebnem stanju tujca se v matični register vpisujejo, med njimi pa ni podatka o priznanju, ugotovitvi in izpodbijanju očetovstva in materinstva. Pripominjamo še, da je matičar v primeru rojstva državljana Republike Slovenije v tujini, dolžan preveriti osebni status njegovih staršev v matičnem registru in vpisati podatke o starših pri rojstvu otroka, skladno z zakonodajo Republike Slovenije, ne glede na to, da so ti morebiti neskladni s podatki iz izpiska o rojstvu tujega pristojnega organa.

2.4.14 K PODPOGLAVJU 2.15 PRAVOSODJE

2.15.3 Postopki o prekrških (str. 326)

Opis dejanja kot samostojna uradna listina mora vsebovati tudi podatek o tem, kdaj je bila sestavljena. (str. 327)

Odziv MNZ:

Opis dejanskega stanja z navedbo dokazov, ko je plačilni nalog izdan na podlagi osebne zaznave ali ugotovitve s tehničnimi sredstvi in vročen na kraju (čl. 57/1 ZP-1), kot je bilo v obravnavanem primeru, predstavlja podlago za presojo zlasti tistih očitkov, ki se nanašajo na uporabo materialnega prava (ZP-1 ali predpisa, ki določa prekršek) oziroma neposredno na nepopolno ali zmotno ugotovljeno dejansko stanje, ki jih je v t. i. »ugovornem postopku« dolžan presoditi prekrškovni organ oziroma sodišče po vloženi zahtevi za sodno varstvo zoper plačilni nalog. Vendar to ne pomeni, da se z navedenim opisom naknadno formalno dopolnjuje plačilni nalog, temveč gre za posebno obliko procesnega gradiva, predvidenega zaradi narave odločanja v tem tipu hitrega postopka.

Drugačna pa je procesna situacija, ko se plačilni nalog, izdan na podlagi osebne zaznave ali ugotovitve s tehničnim sredstvom, kršitelju vroči po določbah ZUP (čl. 57/4 ZP-1), saj je obvezna sestavina takšnega plačilnega naloga tudi opis dejanskega stanja prekrška, če ni ta naveden že v samem plačilnem nalogu in z navedbo dokazov, saj je sicer v nasprotnem primeru podana kršitev določb postopka po drugi alineji 62. člena ZP-1.

Ker ZP-1 v različnih poglavjih sistematično ureja pravno naravo in položaj opisa dejanskega stanja prekrška z navedbo dokazov (procesno gradivo / obvezna sestavina plačilnega naloga), ocenjujemo, da je sklicevanje na določbe 74. člena Zakona o splošnem upravnem postopku (v nadaljevanju: ZUP) in razveljavljeno Uredbo o upravnem poslovanju, torej da je opis dejanskega stanja z navedbo dokazov po vsebini uradni zaznamek, ki se najpogosteje uporablja za zabeležke organa, pomembne za njegovo delo, v nasprotju (vsaj) z določili 58. člena ZP-1.

Določbe ZUP se v hitrem postopku smiselno uporabljajo zgolj glede tistih institutov, ki jih ZP-1 izrecno ne ureja, opis dejanskega stanja pa ne predstavlja takšne procesne situacije. Namreč, določbe uradnega zaznamka se v hitrem postopku uporabljajo posredno, preko smiselne uporabe določb ZUP o zapisniku, le glede četrtega odstavka 51. člena ZP-1 in tretjega odstavka 55. člena ZP-1.

V obravnavanem primeru (in vseh drugih) dileme, v kateri fazi postopka o prekršku nastane opis dejanskega stanja ni, saj ZP-1 izrecno določa, da se opis dejanskega stanja pripravi šele, ko kršitelj zoper plačilni nalog, izdan na podlagi osebne zaznave ali ugotovitve s tehničnim sredstvom, vloži ugovor oziroma zahtevo za sodno varstvo, razen v primeru vročanja plačilnega naloga po ZUP, kjer je opis dejanskega stanja z navedbo dokazov obvezna sestavina plačilnega naloga, če opis ni naveden že v plačilnem nalogu in da za vzpostavitev polne kontradiktornosti ni relevanten datum nastanka opisa dejanskega stanja, ampak odločilna dejstva.

Polna kontradiktornost je v postopku pred pristojnim sodiščem zagotovljena z določbo 114. člena ZP-1, v postopku pred prekrškovnim organom pa z določbo 82. člena ZUP v zvezi s prvim odstavkom 58. člena ZP-1.

2.4.15 K PODPOGLAVJU 2.16 POLICIJSKI POSTOPKI

2.16.1 Splošne ugotovitve

Ob tem lahko kot spodbuden podatek poudarimo, da se je zmanjšalo število zadev, v katerih so pobudniki navajali nepravilnosti v policijskih postopkih, v katerih policija nastopa kot prekrškovni organ. (str. 340)

Odziv MNZ:

Število pobud za začetek postopka pri Varuhu, ki so se nanašale na delo policije kot prekrškovnega organa, se je v letu 2018 sicer zmanjšalo, vendar pa so razlogi za vložitev pobud identični kot v preteklih letih, torej bodisi izražanje nezadovoljstva z izrečenimi globami, bodisi zatrjevanje (procesne) nepravilnosti, ki naj bi se pripetila prekrškovnemu organu v postopku o prekršku. Ob tem je treba pojasniti, da policija vsako pobudo za začetek postopka pri Varuhu vzame v presojo z največjo mero skrbnosti ter z vidika strokovnega in zakonitega postopanja kritično preveri vse

okolščine izpostavljenega primera v vseh fazah postopka o prekršku (tudi v delu postopka, ki ga pobudnik za začetek postopka pred Varuhom sicer ne problematizira).

V posameznih primerih, ko je ugotovljeno neupravičeno odstopanje od standarda ravnanja s potrebno stopnjo skrbnosti pooblaščenih uradne osebe prekrškovnega organa pri vodenju in odločanju v vseh fazah postopka o prekršku, ki rezultira v neupravičeno povzročenih stroških oziroma škodi, bodisi zaradi neupravičene davčne izvršbe tako v sferi pobudnika kot tudi v sferi policije, bodisi kakršnega koli drugega dejanja oziroma opustitve, se ugotavlja disciplinska, kazenska in materialna odgovornost pooblaščenih uradnih oseb prekrškovnega organa.

2.16.3 Druge ugotovitve iz posameznih obravnavanih zadev

Ugotovitve na straneh str. 343-352

Odziv MNZ:

V povezavi z izpostavljenim primerom obveščanja javnosti o prijetju in kasneje priporu 34-letnika, osumljenega več kaznivih dejanj s področja preprodaje prepovedanih drog, med drugim tudi prodaje prepovedane droge, zaradi katere je marca lani umrl 21-letnik, poudarjamo, da je policija pri obveščanju javnosti zasledovala preventivni namen – javnost seznaniti s posledicami preprodaje prepovedanih drog, torej morebitnih prezgodnjih smrti uživalcev. Pri tem je postopala zakonito, a bi se v informaciji medijem lahko izognila navedbi kraja bivanja žrtve, s čimer bi v večji meri zagotovili njeno anonimnost.

Zato so bile marca 2018 vse osebe, ki so v policiji pooblaščenice za obveščanje javnosti, opozorjene na podajanje informacij v podobnih tragičnih primerih, da ne bi po nepotrebnem prizadeli ali izpostavili svojcev žrtev v njihovem lokalnem okolju.

Pri tem so bili opozorjeni, da morajo upoštevati Usmeritve za delo policije na področju odnosov z javnostmi, ki določajo, da se pri navajanju storilcev prekrškov ali osumljencev kaznivih dejanj dajejo v javnost čim splošnejši podatki, pri ovadenih pravnih osebah se ne objavlja imen podjetja in organizacije, temveč se navede, da je to npr. večje podjetje s sedežem v nekem kraju.

Skrbno se varujejo tudi osebni podatki oškodovancev, žrtev in prijaviteljev kaznivih dejanj ali prekrškov ter onemogoča njihova identifikacija. Tudi če so udeleženci osebe, ki so v javnosti bolj izpostavljene ali zaposlene v policiji, je način poročanja enak kakor v drugih primerih.

Policija je še posebej pozorna pri komuniciranju o občutljivih zadevah ali varnostnih dogodkih in zadevah, v katerih so udeleženi otroci in mladoletniki. Objava osebnih podatkov mladoletne osebe, ki je udeleženka v sodnem, upravnem ali kakršnem koli drugem postopku, ali objava druge informacije, na podlagi katere bi bilo mogoče prepoznati njeno identiteto, je kaznivo dejanje.

Prevoz oseb z duševnimi motnjami (str. 352)

Odziv MZ:

MZ ugotavlja, da po 10 letih izvajanja Zakona o duševnem zdravju (Uradni list RS, št. 77/08 in 46/15 – odl. US; v nadaljnjem besedilu: ZDZdr) ni opaziti bistvenega napredka pri razmerju neprostovoljnih sprejemov na zdravljenje v psihiatrično bolnišnico na podlagi sklepa sodišča (to je, ko je oseba na prostosti in se jo lahko sprejme na neprostovoljno zdravljenje šele po zaključenem postopku pred sodiščem) in neprostovoljnih sprejemov na zdravljenje v psihiatrično bolnišnico v nujnih primerih, ko je oseba neprostovoljno hospitalizirana v psihiatrično bolnišnico in je v času postopka pred sodiščem že pridržana na oddelku pod posebnim nadzorom.

Dolgotrajnost postopkov pred sodiščem, težave pri vročanju dopisov in dokumentov sodišč in zapleti pri izvršbah žal niso omejeni le na izvajanje ZDZdr, so pa navedeni problemi pri izvajanju tega zakona bolj občutni, saj ta zakon ureja omejevanje osnovnih človekovih pravic najbolj ranljivi skupini prebivalstva.

52. člen ZDZdr ureja način izvršitve sklepa sodišča o sprejemu na način, da direktor psihiatrične bolnišnice oziroma socialno varstvenega zavoda najprej pozove osebo, da se najkasneje v sedmih dneh po pozivu zgleda v psihiatrični bolnišnici oziroma socialnemu zavodu. Če oseba določenega dne ne pride v psihiatrično bolnišnico oziroma socialno varstveni zavod, direktor o tem obvesti sodišče, ki je izdalo sklep, izbranega osebnega zdravnika in odvetnika osebe ter odredi prevoz osebe z reševalnim vozilom, pri izvedbi nujnega prevoza pa lahko zahteva pomoč policije. V kolikor tudi na tak način ni mogoče izvršiti sklepa sodišča, direktor obvesti o tem sodišče, ki odredi privedbo, če ugotovi, da je bil poziv za sprejem v oddelk pod posebnim nadzorom oziroma v varovani oddelk socialno varstvenega zavoda pravic pravilno vročen. Odreditev privedbe je torej skrajni ukrep, ki ga izreče sodišče v primeru, ko so vse druge možnosti po 52. členu ZDZdr izčrpane.

MZ je seznanjeno s stališčem Varuha, Generalne policijske uprave in Ministrstva za pravosodje, da je Policijska postaja Koper ravnala pravilno, ko je sodnico, ki je izdala odredbo za privedbo, seznanila, da ni pristojna za izvršitev privedbe na podlagi 52. člena ZDZdr in se pri tem sklicevala na 58. člen Zakona o nalogah in pooblastili policije. Ne glede na navedeno menimo, da privedbo na podlagi odredbe sodišča lahko izvede le policija, saj gre pri privedbi za poseben ukrep, s katerim policisti neposredno na podlagi zakona ali pisne odredbe pristojnega organa privedejo določeno osebo v uradne prostore policije, v prostore drugega organa ali na določen kraj in ki je urejena v Zakonu o nalogah in pooblastilih policije in Pravilniku o policijskih pooblastilih.

Tudi na MZ menimo, da je prav, da je prevoz oseb z duševnimi motnjami v prvi vrsti zaupan zdravstveni službi, ne pa policiji, saj se tako bolj sledi spoštovanju osebnosti in dostojanstva osebe. Kadar pa tega prevoza zdravstvena služba ne more opraviti (zgolj v tem primeru tudi pride do uporabe tretjega odstavka 52. člena ZDZdr) pa menimo, da je potrebno upoštevati načelo sorazmernosti ter pri tem izhajati iz pogojev, ki morajo biti izpolnjeni, da je zdravljenje osebe v oddelku pod posebnim nadzorom brez privolitve (t.j. po sklepu sodišča) sploh dopusten. Na MZ menimo, da je človekova pravica do življenja in zdravja najvišja vrednota, ki jo je mogoče omejevati zgolj z enakimi pravicami drugih.

Na podlagi navedenega bo MZ pri spremembi ZDZdr predlagalo dopolnitev tretjega odstavka 52. člena ZDZdr na način, da ne bo več predmet razprav o (ne)pristojnosti posameznih služb pri izvrševanju odločb sodišč po ZDZdr.

2.17.4 Sprejemanje okoljevarstvene zakonodaje

Varuh je obravnaval problematiko primernosti roka za dajanje mnenj in pripomb na osnutek uredbe in dosegel podaljšanje roka.(stran 360)

Odziv MOP:

Osnutek aktualne Uredbe o mejnih vrednostih kazalcev hrupa je bil v javni obravnavi od 31.3. do 3.5.2017. V tem času je bilo javnosti omogočeno podajati pripombe in predloge na osnutek predmetne uredbe. Čas javne obravnave predmetne uredbe je bil določen skladno z Navodilom o sodelovanju javnosti pri sprejemanju predpisov, ki lahko pomembno vplivajo na okolje, objavljenem na spletni strani Ministrstva za okolje in prostor. Obdobja javne obravnave ni bilo treba podaljšati.

Ne glede na mnoge pripombe civilne in strokovne javnosti, mnenje Varuha in Komisije za preprečevanje korupcije ter zadržke Službe Vlade RS za zakonodajo je Vlada RS sprejela Uredbo o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolje, in to v času, ko je opravljala le tekoče posle. (str. 360)

Odziv MOP:

Uredba o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolje je bila izdana na podlagi drugega, tretjega in šestega odstavka 17. člena, šestega odstavka 20. člena, prvega in drugega odstavka 23. člena, šestega odstavka 70. člena in trinajstega odstavka 74. člena ZVO-1, kar nedvoumno pomeni, da gre za predpis za katerega je izdaja že izrecno predvidena in določena in pomeni vnaprej določeno dolžnost izpolnitve zakona (izrecno pooblastilo v zakonu). V skladu z zgoraj navedenim stališčem Službe Vlade Republike Slovenije za zakonodajo št. 000-1/2014/23 z dne 15. marca 2018 pa je izdajanje takšnih predpisov mogoče šteti za opravljanje tekočih poslov.

»Pobudniki uredbi oporekajo še, da mejne vrednosti kazalnikov hrupa v okolju določene v njenem 5. členu, ne temeljijo na znanstvenih dognanjih o tem, katere vrednosti še nimajo negativnih vplivov na zdravje človeka« (stran 360).

Odziv MOP:

Opredelitev mejnih vrednosti se zaradi znanstvenih spoznanj nenehno spreminja, pri čemer pa sta omejitvena faktorja njihovega (pravnega) določanja tudi stanje tehnike in obstoj drugih razmer v družbi, ki sploh omogočajo doseganje določenih emisijskih vrednosti, v določenih primerih pa tudi stvar družbenega soglasja. Določitev onesnaževal in mejnih vrednosti torej ne izhaja iz nekega absolutnega spoznanja, da

lahko vsaka snov oziroma energija kot obremenjevanje okolja obenem tudi nedopustno (čezmerno) onesnažuje okolje oziroma nedopustno škoduje zdravju ljudi in okolju.

Varuh se je odločil, da bo pri Ustavnem sodišču RS podal zahtevo za presojo ustavnosti Uredbe o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolje(str. 360).

Odziv MOP:

Vlada Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada) je z dopisom št. 05001-30/2018/12 z dne 21.2.2019 Ustavnemu sodišču Republike Slovenije podala Mnenje o pobudi za oceno ustavnosti in zakonitosti Uredbe o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju (Uradni list RS, št. 43/18) (opr. št. U-I-441/18), ki so jo na Ustavno sodišče vložili Eko krog - društvo za naravovarstvo in okoljevarstvo iz Zagorja ob Savi, Jožef Potnik iz Zreč, Stanislav Zavodnik z Raven na Koroškem in Dušan Salmič iz Kopra.

Glede ugotovitve Varuha: *Citiramo: »...MOP pa je odgovorilo, da uredbe pred morebitno odločitvijo Ustavnega sodišča RS ne bodo spreminjali, saj v njej ne prepoznajo nepravilnosti«(str. 360).*

Odziv MOP:

Ministrstvo za okolje in prostor je Varuhu človekovih pravic z dopisom št. 070-41/2018/2 z dne 5.12.2018 odgovorilo da »...v zvezi z izvajanjem uredbe ne zaznava takšnih nepravilnosti oziroma nejasnosti, ki bi narekemale takojšen pristop k noveliranju le-te.

Načrtuje pa se zaradi prenosa Direktive komisije 2015/996 o določitvi skupnih metod ocenjevanja hrupa v skladu z Direktivo 2002/49/ES Evropskega parlamenta in sveta v slovenski pravni red spremembe predmetne uredbe; po odločitvi Ustavnega sodišča RS pa bo narejena tudi s tega vidika presoja morebitnih sprememb Uredbe.«

2.17.5 Inšpekcijski postopki

Več kot desetletje Varuhovih opozoril glede dolgotrajnosti inšpekcijskih postopkov na IRSOP – ali bo novo vodstvo MOP kos nalogi? 17.1-43/2018) (str. 361).

Odziv MOP:

V zvezi s sistemom prednostne obravnave prijav/inšpekcijskih zadev/izvršb je potrebno poudariti, da je v letu 2017 potekala sprememba prostorske in gradbene zakonodaje, ki je bila 24. 10. 2017 po rednem postopku sprejeta (Gradbeni zakon, Zakon o urejanju prostora 2 in Zakon o arhitekturni in inženirski dejavnosti).

Z Gradbenim zakonom (77. čl. in 2. odstavku 89. čl. GZ) je tako uzakonjena pravna podlaga za določanje prioritet oziroma vrstnega reda obravnave prijav, zadev in izvršb. Merila, po katerih se določa vrstni red obravnave prijav in zadev, so stopnja javnega interesa, faza izvajanja gradnje, vrsta kršitve, lastnosti in namen objekta. Pri izvajanju

izvršbe po drugih osebah se upošteva stopnja javnega interesa po merilih: pravno stanje izdanih upravnih aktov, na podlagi katerih se opravlja izvršba; fizične in druge lastnosti objekta; vpliv objekta na ljudi in okolje; lega objekta; objekt v javni rabi ali objekt, v katerem se opravlja dejavnost; možnost legalizacije.

Podrobnejša merila pri obravnavi prijav in vodenju inšpekcijskih postopkov so sprejeta kot interni akt Inšpektorata Republike Slovenije za okolje in prostor (v nadaljevanju: IRSOP), v katerih se upoštevajo naslednji parametri:

- stopnja javnega interesa (ko so ogroženi zdravje in življenje ljudi, javna varnost ali premoženje večje vrednosti (nujni ukrepi v javnem interesu, pri čemer je upravičena tudi ustna odločba - 144. člen in 211. člen Zakona o splošnem upravnem postopku (v nadaljevanju ZUP)): nevarnost (potencialno nevarni javni objekti; ogrožanje javne površine v državni lasti; ogrožanje javne površine v občinski lasti; objekti v zasebni lasti);

- faza izvajanja gradnje: objekti v gradnji (nelegalne gradnje, neskladne gradnje, nadzor nad udeleženci gradnje, gradbeni proizvodi); zgrajeni/dokončani objekti ali objekti v uporabi (nelegalne gradnje, neskladne gradnje, uporaba objektov); drugo (objekti, za katere je izdano gradbeno dovoljenje, vzdrževalna dela, posegi v prostor, spremembe namembnosti brez gradbenih posegov, spremembe rabe, itd.);

- vrsta kršitve (nelegalna gradnja, neskladna gradnja, uporaba objektov, nadzor nad udeleženci gradnje, gradbeni proizvodi);

lastnosti: zahtevnost objekta (zahtevni objekt, manj zahtevni objekt, nezahtevni objekt, enostavni objekt); vrsta objekta (gradnje javnih objektov, kot so šole, bolnišnice, vrtci, drugi objekti za javne prireditve; industrijski objekti; gradnje v območju javnih površin in komunalnih vodov; večstanovanjski objekti; poslovni objekti; stanovanjski objekti; nestanovanjski objekti; inženirski objekti);

namen objekta: (gradnje za trg; ponovitveno dejanje; objekti, ki jih prijavlja več ljudi (več prijav različnih oseb, civilne iniciative); začetek gradnje (izkop gradbene jame), kjer je možno gradnjo še ustaviti; na zaščitene območjih (nacionalni park, krajinski park, zaščiteno mestno jedro in spomeniško zaščiteni objekti, vodovarstveno območje, vodno zemljišče, priobalni pasovi, gozdno zemljišče, prvo kmetijsko zemljišče); objekti z vplivi na okolje.

Podrobnejša merila pri izvedbi izvršb po drugi osebi so sprejeta kot interni akt IRSOP. Gradbeni inšpektorji bodo izvršbe inšpekcijskih odločb izvajali na podlagi vrstnega reda, ki ga določajo sprejete prioritete za razvrščanje izvršilnih postopkov. Te prioritete upoštevajo zlasti stopnjo javnega interesa za izvršitev odločbe z upoštevanjem naslednjih meril:

pravno stanje (pravnomočnost, izvršljivost) izdanih upravnih aktov, na podlagi katerih se opravlja izvršba;

fizične in druge lastnosti objekta: zahtevnost objekta po Uredbi o razvrščanju objektov glede na zahtevnost gradnje (zahtevni, manj zahtevni, nezahtevni, enostavni objekt) in nevarnost (potencialno nevarni javni objekti; ogrožanje javne površine v državni lasti; ogrožanje javne površine v občinski lasti; objekti v zasebni lasti);

- vpliv objekta na ljudi in okolje (objekt, za katerega je s predpisi o varstvu okolja določeno, da je zanj presoja vplivov na okolje obvezna, ter objekt, za katerega s predpisi o varstvu okolja ni obvezna presoja vplivov na okolje, z onesnaževanjem in obremenjevanjem pa vpliva na kakovost bivanja v določenem okolju);

- lega objekta: objekt na zaščitene območjih - kršitve glede na lego objekta v

prostoru (nacionalni/narodni park, regijski park, krajinski park, Natura 2000, naravne vrednote in spomeniki, ekološko pomembna območja in posebna varstvena območja, naravni rezervat, zaščiteno mestno jedro in spomeniško zaščiteni objekti, vodovarstveno območje, vodno zemljišče, zemljišča s podzemnimi vodami, priobalni pasovi, gozdno zemljišče, prvo kmetijsko zemljišče, naravna zdravilna sredstva, varovalni pas posameznih objektov gospodarske javne infrastrukture, zemljišča, na katerih je območje izključne rabe letališča, vzletišča oziroma infrastrukturnega objekta navigacijskih služb zračnega prometa, ter zemljišča, nad katerimi so na podlagi predpisov, ki urejajo letalstvo, določeni območje nadzorovane rabe in območje omejene rabe, območja s področja obrambe in varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami ter drugi varovani pasovi ali katera druga zaščiteni območja, ki so razvidna iz prostorskih izvedbenih aktov ali drugih predpisov);

- objekti v javni rabi;
- objekti, v katerih se opravlja pridobitna dejavnost;
- možnost legalizacije objekta (objekti v zgodnejši fazi gradnje, nevseljeni objekti in objekti, ki zavezancu ne predstavljajo edine nepremičnine za bivanje, objekti za rejo živine, ki niso v uporabi, pri vseh teh pa legalizacija ni možna).

V zvezi z dolgotrajnostjo inšpekcijskih postopkov pojasnjujemo, da se zavedamo, da bi bilo potrebno inšpekcijske postopke voditi kontinuirano, vendar pa zaradi prevelikega pripada števila zadev na inšpektorja na gradbeni inšpekciji to ni mogoče zagotoviti v vseh zadevah. Ravno zaradi tega so bile sprejeta prednostna merila pri obravnavi prijav, vodenju inšpekcijskih postopkov ter izvedbo izvršb. Namreč, IRSOP se sooča z velikim številom že začelih starejših zadev, število gradbenih inšpektorjev pa se je tekom let zmanjšalo, iz leta v leto pa beležimo tudi večji pripad novih zadev, posledično je nemogoče v celoti in ažurno obvladovati situacijo na področju gradbene inšpekcije.

V zvezi z zmanjševanjem zaostankov pri delu so gradbeni inšpektorji v letu 2017 in 2018 intenzivno delali na odločanju v starih zadevah, saj so bili večkrat opozorjeni, da je potrebno stare zadeve sproti zaključevati, saj je bilo ugotovljeno, da je veliko zadev odprtih, kljub temu, da so izpolnjeni pogoji za zaprtje zadeve oz. zaradi evidentnega zastaranja prekrškovne zadeve ter da, ko skladno s prioriteta deli v zvezi z obravnavo zadev, začnejo z ugotovitvenim postopkom, morajo le tega zaključiti z odločitvijo. Tako je bilo na dan 31. 12. 2016 6.636 zadev, v katerih še teče ugotovitveni postopek in oz. v teh zadevah še ni bilo odločeno, na dan 31. 12. 2017 pa le še 4.901 tovrstna zadeva. V zvezi z zmanjševanjem zaostankov pri delu smo v letu 2019 na gradbeni inšpekciji tudi zmanjšali število akcij in sicer s ciljem, da bi se tako lahko v večji meri posvetili odločanju v že uvedenih inšpekcijskih postopkih in tudi več delali na izvršilnih postopkih.

V zvezi s trenutnim stanjem vseh zadev na gradbeni inšpekciji, ki niso rešene, na dan 31.12.2017 se ugotavlja, da ima gradbena inšpekcija zavedenih 7.863 prijavnih zadev, 418 prekrškovnih, 1.280 splošnih zadev ter 10.403 upravnih inšpekcijskih zadev. Tako je na dan 31. 12. 2017 v informacijskem sistemu IRSOP zavedenih 19.964 nerešenih vseh zadev na gradbeni inšpekciji, ki jih obravnava 66 gradbenih inšpektorjev, ki delo opravljajo na terenu (od 70 zaposlenih gradbenih inšpektorjev). Navedeno pomeni, da ima gradbena inšpekcija v povprečju na gradbenega inšpektorja zavedenih 124 prijavnih zadev, 5 prekrškovnih zadev, 19 splošnih zadev ter 159 upravnih inšpekcijskih zadev, oziroma 307 vseh zadev, ki niso rešene.

Na dan 10. 1. 2018 je na seznam uvrščenih 2.715 zadev z uvedenim izvršilnim postopkom, saj je bil že izdan sklep o dovolitvi izvršbe po drugi osebi. Število zadev, v katerih je uveden izvršilni postopek pa se iz leta v leto povečuje z novim pripadom zadev.

Gradbena inšpekcija izvaja nadzor nad izvrševanjem predpisov s področja prostora in graditve. Na dan 31. 12. 2017 je na IRSOP zaposlenih 70 gradbenih inšpektorjev, od katerih 66 svoje delo opravlja na terenu.

V spodnji tabeli so prikazani ključni podatki o delu gradbene inšpekcije IRSOP v zadnjih štirih zaključenih letih: 2014, 2015, 2016 in 2017.

Gradbena inšpekcija	na dan 31. 12. 2014	na dan 31. 12. 2015	na dan 31. 12. 2016	na dan 31. 12. 2017
Število vseh zadev v reševanju na GI IRSOP (brez prijavnih zadev)	12.763	13.133	13.878	12.101
Št. inšpekcijskih upravnih zadev v reševanju na GI IRSOP	10.532	11.000	11.784	10.403
Št. zadev, v katerih še teče ugotovitveni postopek in oz. v teh zadevah še ni bilo odločeno	5.790	6.116	6.636	4.901
Št. prejetih prijav v tekočem letu	3.289	3.243	3.538	3.403
Št. neobdelanih prijav		2.327	3.484	3.536
Št. rešenih zadev v tekočem letu (brez prijavnih zadev)	5.577	4.243	5.275	5.416
Število vseh gradbenih inšpektorjev na dan 31. 12. tekočega leta	69	69	70	70
Število gradbenih inšpektorjev, ki zadeve rešujejo 31. 12. tekočega leta	65	65	66	66

POVPREČJE NA GRADBENEGA INŠPEKTORJA	na dan 31. 12. 2014	na dan 31. 12. 2015	na dan 31. 12. 2016	na dan 31. 12. 2017
Število vseh zadev v reševanju na GI IRSOP (brez prijavnih zadev) - povprečje na gradbenega inšpektorja	196	202	210	183
Št. inšpekcijskih upravnih zadev v reševanju na GI IRSOP - povprečje na gradbenega inšpektorja	162	169	179	158
Št. zadev, v katerih še teče ugotovitveni postopek in oz. v teh zadevah še ni bilo odločeno - povprečje na gradbenega inšpektorja	89	94	101	74
Št. prejetih prijav v tekočem letu - povprečje na gradbenega inšpektorja	51	50	54	52
Št. neobdelanih prijav - povprečje na inšpektorja	0	36	53	54
Št. rešenih zadev v tekočem letu (brez prijavnih zadev) - povprečje na gradbenega inšpektorja	86	65	80	82

Obseg nadzora gradbene inšpekcije je neposredno odvisen od kadrovskih in finančnih zmogljivosti, saj le z ustrezno kadrovske in finančno podporo lahko zagotavljamo učinkovito delo inšpekcije.

Od leta 2016 se je gradbena inšpekcija IRSOP zaradi pomanjkanja finančnih sredstev za izvršbe na sistemski ravni lotila pospešitve izvršilnih postopkov z izdajanjem sklepov o založitvi sredstev. ZUP v drugem odstavku 297. člena določa, da lahko organ, ki opravlja izvršbo, zavezancu s sklepom naloži, naj za poznejši obračun založi znesek, ki je potreben za kritje izvršilnih stroškov. Zakon o splošnem upravnem postopku v drugem odstavku 297. člena določa, da lahko organ, ki opravlja izvršbo, s sklepom naloži zavezancu, naj znesek, ki je potreben za kritje izvršilnih stroškov, za poznejši obračun založi. Izdaja sklepov o založitvi sredstev je bila leta 2016 in 2017 skladno z Usmeritvami za delo obvezna za prvih sto zadev z osnovnega seznama izvršilnih postopkov (10. januarja tekočega leta), ki še niso imeli izdanega sklepa o založitvi sredstev - razen nevarnih gradenj. Ker je bilo ugotovljeno, da je v teh 100 zadevah veliko takih, ki niso izpolnjevali pogojev za izdajo sklepov o založitvi sredstev (legalizirani objekti, izvršba po prvi osebi, odlog izvršbe ...), je bil ta seznam leta 2016 razširjen na prve 302 zadeve z osnovnega seznama izvršilnih postopkov ter leta 2017 na prvih 420 zadev z osnovnega seznama izvršilnih postopkov.

Gradbena inšpekcija ima za leto 2019 v proračunu zagotovljenih 225.000,00 € za izvršbe, opravljale pa se bodo tudi izvršbe, za katere so že založena sredstva po sklepih o založitvi sredstev iz preteklih let. V letu 2019 bo v povezavi z vodenjem izvršilnih postopkov obvezna izdaja sklepov o založitvi sredstev za prvih 100 zadev iz osnovnega seznama izvršilnih postopkov (na dan 10. 1. tekočega leta), ki še nimajo izdanega sklepa o založitvi sredstev - razen nevarnih gradenj. V letu 2019 bo gradbena inšpekcija tudi nadaljevala s postopki s Seznama za izdajo sklepov za založitev sredstev iz leta 2017, v katerih sklep o založitvi sredstev še ni bil izdan.

Izvršilni postopki:

na dan na dan	na dan	na		
	31. 12. 2014	31. 12. 2015	31. 12. 2016	dan 31. 12. 2017
št. zadev, kjer je izdana inšpekcijska odločba po 152. členu ZGO-1	3.058	3.120	3.290	3.517
izdan sklep o dovolitvi izvršbe po drugi osebi v zvezi z 152. čl. ZGO-1	1.835	1.967	2.084	2.215
sklep o dovolitvi izvršbe po drugi osebi v zvezi z 152. čl. ZGO-1 je izvršljiv in pravnomočen	1.209	1.296	1.645	1.903

Iz predstavljenih števil po letih 2014, 2015, 2016 in 2017 izhaja, da se število zadev, v katerih je uveden izvršilni postopek v zvezi z nelegalnimi gradnjami, iz leta v leto povečuje z novim pripadom zadev. Tak trend pričakujemo tudi v prihodnje.

Gradbena inšpekcija ima na dan 31. 12. 2017 1.903 neizvršene zadeve s pravnomočnim in izvršljivim sklepom o dovolitvi izvršbe iz preteklih obdobj, kar kaže na slabšo učinkovitost pri izvršbah.

Interni in disciplinski nadzori

IRSOP ima sprejeta Navodila o nadzoru nad delom javnih uslužbencev v IRSOP, ki so bila dne 6. 1. 2019 posodobljena, št. 029-1/2017-46. V IRSOP so tako bili v letu 2015 opravljeni 4 izredni interni nadzori nad delom inšpektorjev, v letu 2016 4 izredni interni nadzori, v letu 2017 6 izrednih internih nadzorov ter do sedaj v letu 2018 17 izrednih internih nadzorov. Prav tako je bilo uvedenih kar nekaj disciplinskih postopkov, in sicer trije v letu 2016, štiri v letu 2017 ter trije v letu 2018. V letu 2018 je en gradbeni inšpektor prejel odpoved delovnega razmerja zaradi ugotovljene nesposobnosti, en inšpektor za okolje je zaradi pomanjkljivosti v zvezi s pisarniškim poslovanjem bil premeščen iz inšpekcijske pisarne Kočevje na sedež OE Ljubljana. V letu 2019 se je pričelo tudi z izvedbo rednih nadzorov nad zaposlenimi, skladno z načrtom za izvedbo rednih nadzorov v letu 2019.

MOP kljub številnim ukrepom, ki so bili sprejeti v zadnjih letih ne more sam oziroma zadostno zagotoviti zmanjševanja zaostankov pri delu, zmanjšati dolgotrajnosti postopkov ter v povezavi s tem zagotoviti »učinkovito delo gradbene inšpekcije«, ki se pričakuje s strani državljanov, strokovne javnosti in drugih nadzornih organov ter nenazadnje samega Ustavnega sodišča. Potrebno še nadaljnje aktivno delo na ugotavljanju notranjih možnih ukrepov ob podpori Vlade RS za zagotovitev določenih kadrovskega okrepitvev na tem področju.

2.17.6 Onesnaženost okolja

Posamezne vrste motečega hrupa (nizkofrekvenčni hrup, pasji lajež, cerkveni zvonovi, klimatske naprave in drugo), čeprav je Varuh na to opozarjal že v preteklih letnih poročilih, še vedno niso zakonsko urejene (str. 363).

Odziv MOP:

Svetovna zdravstvena organizacija je v sodelovanju z Evropsko komisijo je v letu 2018 pripravila Smernice o okoljskem hrupu, v katerih je obravnavan hrup cest, železnic, letal, vetrnih elektrarn,... vendar ne s pomočjo kazalcev nizkofrekvenčnega hrupa.

Okoljski hrup vetrnih elektrarn je normiran z Uredbo o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju (Uradni list RS, št. 43/18, v nadaljevanju: uredba), saj je v skladu s šesto alinejo sedemnajste točke 3. člena uredbe vir hrupa tudi vetrna elektrarna. Uredba določa tako zahteve za nov vir hrupa (vetrna elektrarna) ter s tem pogoje za umeščanje v prostor kot tudi zahteve za obratovanje vira hrupa. Prav tako so predpisane tudi mejne vrednosti kazalcev hrupa L_{dan} , $L_{noč}$ Ueeer in celodnevni hrup s kazalcem hrupa L_{dvn} . Predpisane so tudi mejne vrednosti konične ravni hrupa L1.

Pasji lajež in zvonjenje cerkvenih zvonov praviloma obremenjujejo okolje kratkotrajno, saj le-ti običajno trajajo le nekaj minut. Skladno z ugotovitvami Svetovne zdravstvene organizacije se fiziološki vplivi na zdravje pojavijo pri dolgotrajnem in kontinuiranem hrupu $L_{Aeq,24h}$ višjim od 65-70 dB (A). Zvonjenje cerkvenih zvonov in lajanje psov zato ni hrup, ki bi mu lahko pripisali škodljive učinke na zdravje ljudi.

Hrup, ki ga povzroča obratovanje klimatskih naprav lahko razdelimo na dve skupini:

- Klimatske naprave, ki so del naprave, katere obratovanje zaradi izvajanja industrijske, obrtne, proizvodne, storitvene in podobnih dejavnosti ali proizvodne dejavnosti v kmetijstvu ali gozdarstvu povzroča v okolju stalen ali občasen hrup. V tem primeru so mejne vrednosti kazalcev hrupa za obratovanja teh naprav predpisane v preglednici 4 priloge 1 Uredbe o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju.
- Klimatske naprave, ki so vgrajene pri fizičnih osebah. Uredba o mejnih vrednostih kazalcev hrupa se ne uporablja za hrup, ki ga povzročajo prebivalci v sosednjih stanovanjih oziroma stanovanjskih stavbah. Tovrstne naprave se prodajajo na notranjem trgu Evropske unije, njihova proizvodnja in dajanje na trg je regulirano z zakonodajo na področju proizvodov. Varovanje okolja je vključeno v celoten postopek ugotavljanja skladnosti le-teh. Uporaba teh naprav zato v gospodinjstvih s predhodno navedeno uredbo ni normirana.

Nujnost potrebnega nadaljevanja sanacije Mežiške doline (stran 363).

Odziv MOP:

Sanacija Zgornje Mežiške doline bo tudi v letu 2019 potekala v skladu s sprejetim Odlokom o območjih največje obremenjenosti okolja in o programu ukrepov za izboljšanje kakovosti

okolja v Zgornji Mežiški dolini. Za leto 2019 je za sanacijo tega območja na voljo 750.000 EUR in ta denarje tudi zagotovljen v proračunu RS.

Varuh obravnava pobudi v zvezi z onesnaženostjo Celjske kotline že od leta 2011 in predlaga celovito sanacijo (stran 363).

Odziv MOP:

Minister za okolje in prostor se je odločil, da bo v letih 2019-2020 v Celju potekala sanacija vrtcev. MOP bo izvedel sanacijo 10-ih vrtcev, za kar je namenjeno 2 mio EUR. V ta namen je vlada v januarju 2019 sprejela dva podzakonska akta:

- Uredba o merilih za ugotavljanje stopnje obremenjenosti okolja zaradi onesnaženih tal z nevarnimi snovmi in
- Odredba o določitvi območja vrtcev in razvrstitvi območij vrtcev v Mestni občini Celje glede na onesnaženost tal.

Po pridobitvi analiz tal v vrtcih in poročila glede izvedbe sama sanacije in ostale dokumentacije, bo MOP pripravil še Odlok o določitvi otroških igrišč v Mestni občini Celje za degradirano okolje in o programu ukrepov za izboljšanje kakovosti tal na teh območjih, ki bo osnova za izvedbo sanacije.

Varuh ugotavlja, da nadzor nad vožnjo v naravnem okolju ni ustrezno urejen in zaradi tega ni učinkovit (stran 365).

Odziv MOP:

V pripravi je sprememba Zakona o ohranjanju narave, ki bo šla v javno obravnavo predvidoma v prvi polovici leta 2019.

V okviru tega se bodo odpravile anomalije s prekrški in globami, dokončala vzpostavitev evidence motornih vozil (ki niso namenjena za cestni promet) v sodelovanju z MZI ter uredila namenska raba v OPN za vožnjo z vozili.

2.4.17 K PODPOGLAVJU 2.18 REGULIRANE DEJAVNOSTI

2.18.2 Uresničevanje Varuhovih priporočil

Varuhov predlog v zvezi z nujno potrebno ureditvijo izvajanja avtotaksi prevozov (str. 372)

Odziv MZI:

Vlada RS pojasnjuje, da je bil predlog za spremembo Zakona o prevozi v cestnem prometu pripravljen v letu 2017 in je bil posredovan v javno obravnavo v mesecu februarju 2018. Predlagana rešitev, da bi se pristojnost urejanja avtotaksi prevozov urejala na enem mestu in bi se odpravilo sedanje stanje, ko določene naloge opravljajo državni organi, dovoljenja pa izdajajo lokalne skupnosti, ni bila sprejemljiva niti za izvajalce avtotaksi storitev niti za manjše lokalne skupnosti. Predvidena je bila tudi možnost, da bi se namesto taksimetrov lahko uporabljala mobilna aplikacija pod pogojem, da bi se podatki o opravljenih prevozi zbirali v nacionalnem centru za upravljanje prometa. Zakonodajni postopek se je marca 2018 ustavil, ministrstvo, pristojno za promet pa pripravlja nove rešitve, ki bi bile sprejemljive za izvajalce in lokalne skupnosti.

2.18.5 Koncesije (str.374)

Ravnanja komunalnega podjetja ob smrti otroka (str. 375)

Odziv MZ:

Glede ravnanja komunalnega podjetja ob smrti otroka že sam Varuh ugotavlja, da je zakonska podlaga za pietetno ravnanje z mrtvim plodom ne glede na njegovo gestacijsko starost s spremembo Zakona o pogrebni in pokopališki dejavnosti v letu 2016 ustrezno urejena. Po podatkih, ki smo jih prejeli na medresorskem sestanku z Ministrstvom za okolje in Ministrstvom za gospodarski razvoj in turizem se določba izvaja, žal pa neposrednih podatkov o tem na ministrstvu nimamo. Ker gre v konkretnem primeru za poziv Varuha izvajalcem pogrebnih javnih služb, smatramo, da na ravni javnih zdravstvenih zavodov ni težav s primernostjo postopanja v primerih smrti novorojenca oziroma nerojenega otroka, vendar ker je tema pomembna in občutljiva, se zavezujemo, da bo ministrstvo omenjeno problematiko kljub vsemu izpostavilo pri vseh bolnišnicah ter jih pozvalo k pietetnem ravnanju ter upoštevanju določbe prvega odstavka 20. člena Zakona o pogrebni in pokopališki dejavnosti.

2.18.6 Dimnikarske storitve (str. 376)

Varuh človekovih pravic je obravnaval pobudo civilne iniciative za ustavno presojo Zakona o dimnikarskih storitvah (v nadaljevanju: ZDimS). Slednja je očitala ne vključenost javnosti v postopek priprave omenjenega predpisa, in sicer naj bi bila javnost pri tem prezrta, mnogo predlogov in amandmajev pa Ministrstvo za okolje in prostor ni obravnavalo in na pobude naj tudi ne bi odgovarjalo. Civilna iniciativa je tudi trdila, da naj bi ZdimS kršil 35. člen (varstvo pravic zasebnosti in osebnostnih pravic), 36. člen (nedotakljivost stanovanja) in 38. člen Ustave RS (varstvo osebnih podatkov). Varuh človekovih pravic je pobudo temeljito preučil in zahteve za presojo ustavnosti navedenega zakona ni vložil. Ker pa nadzor nad izvajanjem dimnikarskih storitev pri uporabnikih vzbuja največ pomislekov, saj gre za varnost ljudi in premoženja, je varuh pristojnim izdal priporočilo, in sicer Varuh človekovih pravic vse pristojne organe, predvsem inšpekcije, poziva k sodelovanju ter strokovnemu in odgovornemu nadzoru izvajalcev dimnikarskih storitev.

Odziv MORS:

Navedene ugotovitve Varuha človekovih pravic v zvezi z dimnikarskimi storitvami se nanašajo predvsem na oblikovanje cen (19. člen ZDimS), na izobraževanje dimnikarjev (9. člen ZDimS) ter na posege dimnikarjev v kurilne naprave v času garancijskih rokov. Varuh človekovih pravic ugotavlja tudi, da je ZDimS vzpostavil reguliran tržni sistem ter poziva vse pristojne organe, predvsem inšpekcijske, k sodelovanju ter strokovnemu in odgovornemu nadzoru izvajalcev dimnikarske storitve.

V zvezi z navedenim Ministrstvo za obrambo podpira predlog glede strokovnega in odgovornega nadzora omenjenega področja. Inšpektorat RS za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami (v nadaljevanju: IRSVNDN) je sicer v skladu s 27. členom ZDimS pristojen le za nadzor nad predpisi, ki se nanašajo na zmanjšano varstvo pred požarom in s tem povezano odpravo pomanjkljivosti, tako da slednji neposredno ne izvaja nadzora nad določbami ZDimS, ki jih je izpostavil Varuh človekovih pravic. Kljub temu pa IRSVNDN pri svojem delu sodeluje z ostalimi pristojnimi inšpekcijskimi službami.

2.4.18 K PODPOGLAVJU 2.19 DRUŽBENE DEJAVNOSTI

2. 19. 1 Šolstvo

Obravnavanje anonimnih prijav v šolstvu (str. 380)

Varuh pojasnjuje, da je obravnaval pobude Učiteljskega združenja Slovenije, združenja ravnateljic in ravnateljev osnovnega šolstva in glasbenega šolstva Slovenije, Skupnosti vrtcev Slovenije, Združenja ravnateljic in ravnateljev vrtcev Slovenije in Zveze srednjih šol in dijaških domov Slovenije zoper sedanjo ureditev glede obravnave anonimnih prijav v šolstvu. Varuh se je z mnenjem pobudnikov seznanil, predlaganih sprememb pa ni podprl. Po mnenju varuha iz Zakona o šolski inšpekciji ne bi bilo primerno brez tehtnega premisleka v celoti odpraviti določbe, ki omogoča obravnavo anonimnih prijav. Tudi anonimne prijave so lahko pomembne, kar bi moral ugotoviti glavni inšpektor glede na njihovo vsebino.

Odziv MJU:

Tudi Ministrstvo za javno upravo je prejelo peticijo Učiteljskega združenja Slovenije in ostalih z dne 5. 2. 2018 za spremembo Zakona o šolski inšpekciji (Uradni list RS, št. 114/05 – uradno prečiščeno besedilo, v nadaljevanju: zakon) v delu, ki se nanaša na obravnavo prijav v šolstvu, in sicer na način, da v zadevah z delovnega področja šolske inšpekcije ne bi bilo možno posredovati anonimne prijave.

Ministrstvo za javno upravo je peticijo proučilo in je z vidika pristojnosti systemskega urejanja inšpekcijskega nadzora ni podprlo, kar je argumentirano tudi sporočilo pristojnemu Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport, ter seznanilo tudi varuha, in sicer:

- MJU izhaja iz temeljnega namena izvajanja inšpekcijskega nadzora, to je nadzor nad zakonitostjo oziroma nadzor nad izvajanjem oziroma spoštovanjem zakonov in varovanje javnega interesa ter interesov pravnih in fizičnih oseb, kar je urejeno v okviru temeljnih načel inšpekcijskega nadzora. K varovanju javnega interesa in k zakonitosti dela pa pripomore tudi možnost anonimnega prijavljanja kršitev zakonodaje in obravnava teh vlog.
- Določba glede anonimnih vlog v ZIN kot tudi v zakonu je sistemske narave. Anonimna prijava pomeni informacijo inšpektorju o možni kršitvi zakonodaje, obravnava takšne vloge pa je odvisna od ocene obstoja javnega interesa v konkretnem primeru, iz katerega lahko sledi procesna volja začeti postopek. Inšpektor torej v okviru svoje diskrecije oceni, ali v sporočenih dejstvih obstajajo razlogi, da bi bil lahko prizadet javni interes ter se na tej podlagi odloči, ali bo inšpekcijski postopek začel.
- Prijavitelj, tudi anonimnež, ni stranka v inšpekcijskem postopku, kar je bistvena razlika v razmerju do splošnega upravnega postopka. V skladu z 42. členom Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10 in 82/13, v nadaljevanju ZUP) je stranka v upravnem postopku lahko vsaka fizična oseba in pravna oseba zasebnega ali javnega prava, na katere zahtevo je začel postopek ali zoper katero teče postopek, lahko pa tudi drugi, če so lahko nosilci pravic in obveznosti, o katerih se odloča v upravnem postopku. V inšpekcijskem postopku je stranka v postopku zavezanec, zoper katerega teče inšpekcijski postopek.
- Pobude otroka in udeleženca izobraževanja, starša, skrbnika, rejnika, sveta staršev, skupnosti dijakov, predstavnika reprezentativnega sindikata v vrtcu ali šoli ali zaposlenih v vrtcu ali šoli oziroma anonimne prijave niso zahteve za uvedbo inšpekcijskega postopka, ampak glede na tretji odstavek 24. člena ZIN le pobude organu, da uvede postopek po uradni dolžnosti. Če gre za inšpekcijski postopek, ki se vodi po uradni dolžnosti, se ta postopek, glede na določbo prvega odstavka 127. člena ZUP, ki se v inšpekcijskih postopkih uporablja subsidiarno začne, ko opravi pristojni inšpekcijski organ v ta namen kakršnokoli dejanje, ki je namenjeno razjasnitvi konkretnega dejanskega stanja. Edina razlika je glede obveščanja prijavitelja na njegovo zahtevo po zaključnem inšpekcijskem postopku v skladu s prvim odstavkom 24. člena ZIN, saj povratnega sporočila anonimnežu inšpektor ne more posredovati.
- Inšpektor ni vezan na prijave. Če ni ugotovljenih razlogov za uvedbo postopka (kot na primer očitno neutemeljena prijava ali opravljen ogled brez ugotovljenih kršitev), bo inšpektor o tem napisal uradni zaznamek na podlagi drugega odstavka 74. člena ZUP, s katerim ugotovi, da razlogov za uvedbo postopka na splošno oziroma zoper zavezanca po prijavi ni.
- V zvezi z argumenti, da v primeru anonimnih prijav nastane nepopravljiva škoda glede statusa zavezanca v družbeni okolici, osebnega počutja in njegove samopodobe, MJU pojasnjuje, da se inšpekcijski nadzor v skladu z 12. členom Zakona o šolski inšpekciji (Uradni list RS, št. 114/05 – uradno prečiščeno besedilo)

nanaša na delovno področje zavoda. Upošteva dejstvo, da je ravnatelj pedagoški vodja in poslovodni organ javnega vrtca oziroma šole in je odgovoren za zakonito poslovanje zavoda, ki ga vodi v okviru svojih delovnih obveznosti, MJU meni, da argumenti glede kršitve ustanovno varovane pravice do osebnega dostojanstva in nedotakljivosti duševne in telesne celovitosti oseb, ki so preiskovane v inšpekcijskem postopku, niso ustrezni. Prav tako se vsebina in namen inšpekcijskega nadzora ne spreminja, če so v postopek inšpekcijskega nadzora poleg ravnatelja vključeni učitelji, vzgojitelji in drugi strokovni delavci zavoda.

2.4.19 K PODPOGLAVJU 2.20 STANOVANJSKE ZADEVE

2.20.3 Analiza obravnavanih pobud

A. Neprofitna stanovanja in možnost njihove zamenjave (str. 387)

Varuh navaja, da se je velika večina pobud nanašala na problematiko pomanjkanja neprofitnih najemnih stanovanj.

Odziv MOP:

Da bi skrajšali čakalne dobe za pridobitev ustreznega neprofitnega najemnega stanovanja, bo potrebno zagotoviti dodatna sredstva in pospešiti pridobivanje novih najemnih stanovanj. V zvezi s tem pojasnjujemo, da se je vloga Stanovanjskega sklada RS spremenila. Sklad je zavezan, da namesto prodaje stanovanj zagotavlja javna najemna stanovanja. Kot izvajalec nacionalne stanovanjske politike tudi sofinancira zagotavljanje novih javnih najemnih stanovanj in bivalnih enot v lokalnih skupnostih in podpira lokalne skupnosti pri izvajanju njihove pristojnosti na stanovanjskem področju tako, da:

- daje ugodna dolgoročna stanovanjska posojila lokalnim skupnostim, javnim nepremičninskim skladom in neprofitnim stanovanjskim organizacijam
- investira skupaj z lokalnimi skupnostmi, javnimi nepremičninskimi skladi in neprofitnimi stanovanjskimi organizacijami.

Stanovanjski sklad RS nadaljuje s projekti gradnje najemnih stanovanj v Ljubljani in ostalih zemljiščih v njegovi lasti po Sloveniji, kjer so potrebe po stanovanjih največje, in sicer:

- je v izgradnji soseska Novo Brdo v Ljubljani s predvidoma 500 stanovanji, predvidena je gradnja okrog 200 v Kranju na zemljiščih v lasti Sklada,
- je Stanovanjski sklad RS z nakupom zemljišč na dveh lokacijah v Mariboru od DUTB d.d., pričel projekta Pod Pekrsko Gorco in Novo Pobrežje s katerimi bo zagotovil do 850 stanovanj.

Prednostne skupine pri najemu teh stanovanj bodo mladi in mlade družine. Stanovanjski sklad RS bo preučil tudi možnosti, da na svojih novih projektih gradnje stanovanj za najem zagotovi tudi možnosti oblike bivanj za starejše osebe.

Stanovanjski sklad RS bo v Ljubljani realiziral pilotni projekt, ki bo namenjen predvsem preverjanju poslovnega modela Skupnosti za mlade. V okviru projekta bo zgrajenih do 110 najemnih stanovanj za mlade od 18 do 29 let. V objektu je predviden tudi medgeneracijski center.

B. Zasebni sektor in medsosedski odnosi (str. 387)

Varuh je prejel tudi pobude glede smradu in drugih nevšečnosti v stanovanjih, kršitev temeljnih pravil sosedskega sožitja, posegov v skupne prostore, slabo izvedene prenove in vzdrževanje stanovanj. Glede na veliko število tovrstnih pobud Varuh meni, da to terja razmislek o sistemski ureditvi.

Odziv MOP:

Gre za že regulirana vprašanja več resorjev, ki pa jih je seveda možno nadgraditi in dopolniti. Medsosedski odnosi so urejeni v Stvarnopravnem in delno tudi Stanovanjskem zakonu. Ustrezno je urejeno tudi sodno varstvo prizadetih stanovalcev ali inšpekcijski ukrepi. Pripominjamo, da gre v primerih zasebnega sektorja in medsosedskih odnosov praviloma za vprašanja civilno pravne narave, ki jih morajo etažni lastniki urediti v medsebojnih pogodbah.

C. Prekinitve najemnih pogodb in deložacije (str. 387)

Varuh opozarja, da so najemne pogodbe pobudnikom velikokrat odpovedane zaradi nezmožnosti plačevanja najemnin in stroškov oziroma neizpolnjevanja obveznosti, ki so izhajale iz pogodb.

Odziv MOP:

Obstoječa zakonodaja dopušča glede na različna dejanska stanja možnost individualizacije splošne abstraktne norme.

Pojasnjujemo, da skladno z določili Stanovanjskega zakona najemniku neprofitnega stanovanja ni mogoče odpovedati najemne pogodbe, če zaradi izjemnih okoliščin, v katerih se je znašel sam in osebe, ki poleg njega uporabljajo stanovanje in katerih ni mogel predvideti oziroma nanje ni mogel in ne more vplivati, ni zmožni poravnati najemnine in drugih stroškov, če je pravočasno sprožil postopek za uveljavljanje subvencionirane najemnine in postopek za uveljavljanje izredne pomoči pri uporabi stanovanja in v tem roku o tem obvestil lastnika stanovanja.

Občinski organ, pristojen za stanovanjske zadeve, lahko najemniku, ki ni upravičen do subvencionirane najemnine, ali ki kljub subvenciji ni zmožen poravnati najemnine in drugih stroškov, ki se plačujejo poleg najemnine, zaradi izjemnih okoliščin začasno odobri izredno pomoč pri uporabi stanovanja.

Če gre za okoliščine, ki kažejo na dolgotrajno materialno stisko, lahko občina preseli najemnika tudi v drugo neprofitno stanovanje, ki je lahko po površini tudi manjše od

primerne stanovanja, ali pa v stanovanjsko stavbo, namenjeno začasnemu reševanju stanovanjskih potreb socialno ogroženih oseb.

D. Upravljanje večstanovanjskih stavb (str. 387)

Varuh je prejel tudi pobude, ki so se nanašale na nepregledno delo upravnikov, njihovo neodzivnost, nepravilnosti pri obračunavanju stroškov ter težave pri upravljanju s sredstvi rezervnih skladov.

Odziv MOP:

V novem Stanovanjskem zakonu bo na novo oblikovano področje upravljanja večstanovanjskih stavb, pri čemer bo posebna pozornost namenjena tudi nadzoru nad izvajanjem zakonskih določb. Pri pripravi nove zakonodaje bodo upoštevana izhodišča, ki jih je pripravil Inštitut za primerjalno pravo pri Pravni fakulteti v Ljubljani in so že bila javno predstavljena, kot tudi predlogi strokovne javnosti in deležnikov, ki se jih področje dotika.

E. Službena stanovanja (str. 387)

Varuh je prejel tudi dve pobudi glede službenih stanovanj. Pobudniki se niso strinjali, da morajo izprazniti službeno stanovanje ob upokojitvi.

Pojasnilo MOP:

Glede na naravo službenih stanovanj je navedeno utemeljeno
V Stanovanjskem zakonu je službeno stanovanje opredeljeno kot stanovanje, ki je namenjeno za oddajo zaradi zadovoljevanja službenih potreb. Najemna pogodba je sklenjena za določen čas, ponavadi za čas delovnega razmerja. Najemnik in najemodajalec (delodajalec) se prosto dogovorita tudi glede višine najemnine. Ko se takšen najemnik upokoji ali zamenja službo, mora izprazniti tudi službeno stanovanje.

Primer: Posteljne stenice (20.0-2/2018, str. 388)

Odziv MZ:

Za ustreznost rešitev navedene problematike je potrebna sprememba zakonodaje, ki bo omogočila ukrepanje pristojnih inšpekcijskih služb. Ministrstvo namerava primerno zakonodajno rešitev pripraviti v okviru novega predloga Zakona o nalezljivih boleznih, ki je uvrščen v Normativni program dela vlade za leto 2019.

2.21.5 Nasilje nad otroki v družini

Pedopsihiatrična obravnava otrok in mladostnikov (str. 407)

Odziv MZ:

Varovani oddelek za otroke in mladostnike za pedopsihiatrično obravnavo otrok v okviru Univerzitetne psihiatrične klinike Ljubljana je bil odprt 19. 2. 2019.

3 Odzivno poročilo Vlade Republike Slovenije na Poročilo o izvajanju nalog DPM v letu 2018 (Državni preventivni mehanizem po Opcijskem protokolu h Konvenciji OZN proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju)

3.1 Kazalo

3 Odzivno poročilo Vlade Republike Slovenije na Poročilo o izvajanju nalog DPM v letu 2018 (Državni preventivni mehanizem po Opcijskem protokolu h Konvenciji OZN proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju)	3-1
3.1 Kazalo.....	3-1
3.2 Odziv Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij.....	3-2
3.3 Odziv Ministrstva za zdravje	3-2
3.4 Odziv Ministrstva za notranje zadeve.....	3-3

3.2 Odziv Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij

Iz poročila DPM izhaja, da je bilo leta 2018 URSIKS podanih 67 priporočil. Večino teh priporočil je URSIKS sprejela in del tudi uresničila. Sprejeti nista bili dve priporočili, ki se nanašata na ZPKZ Koper, Oddelek Nova Gorica in bi zahtevali gradbene posege. URSIKS ni lastnik zgradbe ZPKZ Koper, Oddelek Nova Gorica, zato tam gradbenih posegov ne more izvajati.

3.3 Odziv Ministrstva za zdravje

2.3 OBISKI PSIHIATRIČNIH BOLNIŠNIC (str. 122-148)

Opravljeni ogledi psihiatričnih bolnišnic PB Ormož, PB Idrija, PB Begunje.

Na ministrstvu smo tudi v letu 2018 bili seznanjeni s končnimi poročili DPM o njegovih obiskih v psihiatričnih bolnišnicah, ki jih ocenjujemo kot zelo kakovostna in koristna pri delu ministrstva. V letu 2018 sta bila opravljena obiska v Psihiatrični bolnišnici Idrija in Psihiatrični bolnišnici Ormož, v zvezi s katerima je ministrstvo Varuhu že posredovalo svoje mnenje dne 8. 1. 2019. Končno poročilo o obisku DPM v Psihiatrični bolnišnici Begunje pa je ministrstvo prejelo 18. 2. 2019, zato ga na ministrstvu še preučujemo.

Iz poročila DPM je bilo razvidno, da v PB Ormož niso ugotovljene hujše sistematske kršitve glede spoštovanja osnovnih človekovih pravic v oddelkih pod posebnim nadzorom in da izjave pacientov potrjujejo ustrezno spoštljiv odnos zdravstvenega osebja. Ugotovljene pa so bile določene pomanjkljivosti, pri izvajanju posebnih varovalnih ukrepov (v nadaljevanju besedila: PVU) in slabšo dostopnost do podajanja pritožb, pripomb, pohval, ker pacienti nimajo ob predalnikih na voljo pisal in papirja oziroma ustrezne podpore, če jo potrebujejo pri pisanju pritožb.

Ugotovljene pomanjkljivosti povezujemo tudi z odsotnostjo dejavnosti zastopnikov pravic oseb na področju duševnega zdravja v PB Ormož, saj so le-ti najbolj ustrezno usposobljeni za pomoč in podporo pacientom v oddelkih pod posebnim nadzorom psihiatričnih bolnišnic pri varstvu njihovih pravic v skladu z ZDZdr. Na ministrstvu zato menimo, da je priporočilo DPM, naj PB Ormož določi osebo, ki bo pacientu pomagala sestaviti pritožbo (npr. socialna delavka), primerno le za tiste paciente, ki ne želijo pomoči zastopnika pravic oseb na področju duševnega zdravja. Pozdravljamo pa priporočilo DPM, naj se PB Ormož obrne na zastopnike oseb s težavami v duševnem zdravju in jih povabi, da pacientom tudi osebno predstavijo svoje pristojnosti, po potrebi pa tudi njihovim svojcem oziroma skrbnikom, kar bo spodbudilo njihovo sodelovanje pri varstvu pravic.

Iz odgovora PB Ormož je razvidno, da so bile nekatere ugotovljene pomanjkljivosti že odpravljene, več ugotovljenih pomanjkljivosti (npr. izvajanje PVU) pa bo odpravljenih, ko bo izvedena vsebinska in prostorska reorganizacija bolnišnice. Na ministrstvu pričakujemo, da bo PB Ormož udejanjila vsa priporočila v zgoraj navedenem končnem poročilu DPM.

Iz poročila o obisku DPM v Psihiatrični bolnišnici Idrija je razvidno, da so v PB Idrija udejanjili zgolj eno priporočilo DPM iz leta 2016. Ta ugotovitev nas je presenetila, saj so v PB Idrija sprejeli 17 priporočil DPM. Na ministrstvu zato pričakujemo, da bo PB Idrija pospešila aktivnosti v smeri upoštevanja vseh priporočil DPM.

Glede uporabe (posebnih) varovalnih ukrepov v obliki oviranja v počivalniku, na stolu in drugih ukrepov omejevanja zaradi nevarnosti padca ipd. se na ministrstvu strinjamo z oceno DPM, da je potrebno vključiti širšo stroko, ki bo podala svoje stališče in ustrezne usmeritve glede uvedbe varovalnih ukrepov, roka trajanja, načina izvajanja in oblike njihovega evidentiranja. Kajti Priporočila in smernice za uporabo posebnih varovalnih ukrepov v psihiatriji – nova dopolnjena izdaja, ki jih je Razširjeni strokovni kolegij za psihiatrijo sprejel leta 2018, na vprašanja v zvezi z izvajanjem varovalnih ukrepov niso odgovorila.

3.4 Odziv Ministrstva za notranje zadeve

2.5 OBISK AZILNEGA DOMA (str. 178)

Ministrstvo za notranje zadeve izvaja postopke sprejema prošnje za mednarodno zaščito v najkrajšem možnem času, ki pa je odvisen od števila tujcev, ki čakajo na sprejem prošnje, prostorskih in kadrovskih virov, vključno z zunanjimi izvajalci. Prednost imajo v skladu z zakonom ranljive kategorije oseb.

Vlada Republike Slovenije je julija 2018 sprejela Kontingentni načrt Republike Slovenije za zagotovitev nastanitve in oskrbe v primeru povečanja števila prosilcev za mednarodno zaščito ter izvajanja postopkov za mednarodno zaščito, s čimer je prenehal veljati kontingentni načrt iz leta 2015. Zaradi povečanja števila prošenj za mednarodno zaščito - v letu 2018 je bilo vloženih 2.875 prošenj za mednarodno zaščito, kar pomeni glede na leto 2017 95 odstotkov več – je Vlada v letu 2018 najprej aktivirala drugo fazo kontingentnega načrta, januarja 2019 pa še tretjo fazo kontingentnega načrta, saj je Ministrstvo za notranje zadeve preseglo kvoto prošenj, ki jih lahko nemoteno obravnava z rednimi zmogljivostmi. Predvidenih je 32 zaposlitev, dodatni prostori in oprema ter štiri vozila za ta namen.

Kontingentni načrt predvideva posebne ukrepe za zagotovitev dodatnih kadrovskih in logističnih virov za potrebe odločanja, trenutno je ministrstvo v fazi realizacije dodatnih zaposlitvenih postopkov in najema prostorskih kapacitet.

2.6 OBISK POLICIJSKIH POSTAJ (str. 184)

Na vsa poročila Varuha ob obiskih na policijskih postajah je Policija sproti in ažurno odgovorila. Večina napak je bilo odpravljenih že med obiskom Varuha, o napakah so bile obveščene vse enote, v posameznih primerih so morale posamezne enote sprejeti posamezne ukrepe za zmanjšanje napak, ugotovljenih pri obiskih Varuha. V letu 2018 je policija nadaljevala z izvajanjem strokovne pomoči na policijskih enotah, ki imajo prostore za pridržanje zaradi zmanjšanja napak na tem področju, ugotovljenih ob nadzorih ali obiskih Varuha. Glede eventualnih pomanjkljivosti pri opremljenosti prostorov, le-te odpravljajo pristojne policijske uprave ali pa pristojne službe Ministrstva za notranje zadeve.

Pomanjkljivosti oz. priporočila vezane na zagotavljanje pitne tekoče vode, dnevne svetlobe, sprehajališča za pridržane osebe, prostore za odvetnike ipd. se odpravljajo v okviru večjih investicijsko vzdrževalnih del na posameznem objektu. V okviru novih investicij pa so vse zadeve predvidene že v okviru priprave dokumentacije.

V letu 2018 se nadaljuje odprava nekaterih pomanjkljivosti v posameznih prostorih za pridržanje, kot je bilo zapisano v posameznih odgovorih Varuhu, kot je namestitev fiksnih pepelnikov v prostorih za prosto gibanje oseb, ki jim je odvzeta prostost. Trenutno je bil postavljen preizkusni pepelnik v Centru za pridržanje Ljubljana, poteka pa realizacija pridobivanja razpisne dokumentacije za nabavo pepelnikov v ostalih policijskih enotah, vse v okviru zagotovljenih finančnih sredstev za leto 2019.

1. Identifikacija prosilcev za mednarodno zaščito znotraj mešanih migracijskih tokov - stran 185.

Policija z migrantom, ki je bil prijeto pri nedovoljenem prehodu državne meje, opravi razgovor v katerem poleg podatkov o okoliščinah prestopa meje in njegove poti ugotavlja tudi razloge o zapustitvi matične države. Glede na izjave, pridobljene z razgovorom, lahko policisti identificirajo osebe, ki potrebujejo mednarodno zaščito in jim nato ustrezno pomagajo. Izjava tujca se nato ustrezno dokumentira in v primeru podane namere za podajo prošnje za mednarodno zaščito posreduje pristojnemu organu.

2. Obveščanje tujcev o možnosti zaprositi za azil - stran 185-186.

V decembru 2018 je med Urdom visokega komisarja Združenih narodov za begunce za srednjo Evropo (v nadaljevanju UNHCR) in policijo stekel proces vsebinskega usklajevanja informativne brošure, ki bo vsebovala informacije o postopkih policije, o možnostih za podajo prošnje za priznanje mednarodne zaščite ter nadaljnjih postopkih glede postopkov mednarodne zaščite. Brošura bo po izdelavi posredovana vsem policijskim postajam in mejnim prehodom, kjer bo na voljo vsem tujcem, ki izrazijo namen za podajo prošnje za mednarodno zaščito oziroma tujcem, ki so takšne zaščite potrebni.

3. Obveščanje o pravicah pridržanih oseb in njihovo uresničevanje - stran 186.

Osebe, ki so pridržane v policijskih postopkih, so o postopkih in pravicah praviloma seznanjene z letaki in plakati, ki so nameščeni v prostorih, kjer so obravnavane. Plakati in brošure so prevedene v različne jezike, s čemer se zagotavlja splošna obveščenost oseb, ki govorijo različne jezike. Na poziv Varuha so bili nekateri prevodi ponovno preverjeni glede vsebinske ustreznosti prevoda in tudi popravljeni. Dodatno obveščenost glede postopkov mednarodne zaščite bo zagotovila brošura, katero policija pripravlja skupaj z UNHCR. Policija zagotavlja ustrezne standarde postopkov, pri čemer je pomanjkanje in razpoložljivost prevajalcev za določene jezike, poleg UNHCR kot sistemsko pomanjkljivost prepoznala tudi policija in jo poskuša odpraviti. Za zagotovitev teh standardov policisti vseskozi spremljajo delo prevajalcev in v primeru zaznanih nepravilnosti ali varnostnih zadržkov ustrezno reagirajo.

4. Dokumentiranje in evidentiranje postopkov s tujci - stran 187.

Kot je že navedeno, policisti opravijo razgovor z vsakim migrantom, ki je bil prijeto pri nedovoljenem prehodu državne meje, in ta razgovor ustrezno dokumentirajo z uradnim

zaznamkom. Vsi postopki so vodeni v skladu s standardi policijskih postopkov in so tako tudi dokumentirani. Pri tem je potrebno pripomniti, da so posamezni postopki (npr. vračanje v skladu z mednarodnim sporazumom) in pripadajoča dokumentacija namenjeni izključno potrebam posameznega postopka in so predvideni z zakonodajo in sporazumi, ki urejajo to področje. Mnenje je delno vsebinsko povzeto tudi v prispevku pod točko 2.8.8.

5. *Dostop tujcev do pravne pomoči - stran 187.*

Obvestilo o pravicah osebe, ki ji je odvzeta prostost, vsebuje tudi pravico do pravne pomoči. Obvestilo se izda vsem osebam, ki jim je odvzeta prostost, tudi tujcem. Policija je na poziv Varuha preverila nekatere prevode informacij za tujce v policijskih postopkih in jih poslala v ponovne prevode. Popravljeni so bili prevodi v arabskem, urdu in farsi jeziku. Na podlagi popravkov je bila izdana dopolnjena brošura Obvestilo o pravicah osebe, ki ji je odvzeta prostost ter objavljena na intranetu policije.

Preglednica priporočil iz obiskov policijskih postaj - stran 188 – 271.

Tema 2: Kakšen je vpliv DPM?

Prav tako bi pozitivno učinkovalo sistematično usposabljanje policistov, pravosodnih policistov in drugih o DPM, njegovi vlogi, pooblastilih in delovnih metodah - stran 295.

Menimo, da so policisti dobro seznanjeni o DPM, njegovi vlogi in delovnih metodah. Posebej so bili o tem seznanjeni v letu 2018 na usposabljanjih iz policijskih pooblastil, ki jih je organizirala Generalna policijska uprava, kjer je bila obravnavana tudi tema »Zmanjševanje napak ugotovljenih ob obiskih Varuha na policijskih postajah«. Navedene seznanitve potekajo tudi v sklopu nudenja strokovnih pomoči na policijskih postajah. V letu 2017 in letu 2018 je bila strokovna pomoč nudena na 56 policijskih postajah, s tem načinom dela pa se nadaljuje tudi v letu 2019.

3.5 Odziv Ministrstva za obrambo

Varuh človekovih pravic je v okviru svojih pristojnosti DMP dne 12. in 13. 6. 2018 izvedel šest tematskih obiskov domov starejših občanov. Ob obiskih so med drugim poskušali ugotoviti stanje požarne varnosti na oddelkih za osebe z demenco, morebitne pomanjkljivosti in dobre prakse, s prenosom katerih bi se izboljšala tudi požarna varnost v drugih domovih za starejše. Namen nadzora je bil ugotoviti stanje na treh področjih varstva pred požarom, in sicer na področju ukrepanja in ravnanja v primeru požara pri osebah z demenco, na področju zagotavljanja stalnega izpopolnjevanja zaposlenih s področja varstva pred požarom ter na področju sistemov aktivne požarne zaščite in zagotavljanja varne evakuacije.

V zvezi z ugotovitvami pri navedenih tematskih nadzorih, ki jih je skupaj s predstavniki članov DPM zapisal strokovnjak za požarno varnost, je Varuh človekovih pravic IRSVDN seznanil konec decembra 2018 (dopis z dne 19. 12. 2018). S tem dopisom je zaprosil, da se z navedenimi ugotovitvami IRSVDN seznanijo in da mu sporočijo svoje stališče in morebitne ukrepe. IRSVDN se je s prejetim dokumentom seznanil, hkrati pa je preveril tudi ugotovitve,

ki so bile navedene v zapisnikih o izvedenih rednih nadzorih varstva pred požarom v konkretnih domovih za starejše. Pri primerjavi je bilo ugotovljeno, da se v nekaterih segmentih stanje razlikuje, pri čemer je treba poudariti, da je šlo med obiski domov za starejše za časovni razmik. IRSVNDN poudarja, da nima pristojnosti spraševati in odrediti ukrepe zavezancem, s katerimi bi lahko ugotovili, kateri prebivalci domov trpijo za demenco. S tega vidika tudi ni bilo moč primerjati ali so vsi ukrepi dovolj prilagojeni takim osebam in ali so vsi zaposleni ustrezno usposobljeni.

Glede na to, da so bila v teh tematskih poročilih navedena določena priporočila posameznim domovom za starejše, je IRSVNDN v odgovoru Varuhu človekovih pravic (dopis, št. 8450-15/2018-2 z dne 14.1.2019) zapisal, da bo ob naslednjih rednih nadzorih v teh domovih pozoren tudi na ta priporočila in kako so bila slednja upoštevana.